ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ :

ΕΤΟΣ Λ΄. — 1955 — ΤΕΥΧΟΣ Β΄.
ΑΠΡΙΛΙΟΣ — ΜΑΪΟΣ — ΙΟΥΝΙΟΣ

Ἡ Δέησις. Μωσαϊκὸν τῆς Ἁγίας Σοφίας.

Η ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΕΠΙ ΤΩ ΠΑΣΧΑ

+ ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ, ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ, ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

ΠΑΝΤΙ ΤΩ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΧΑΡΙΝ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗΝ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΑΝΑΣΤΑΝΤΟΣ ΚΥΡΙΟΥ ΚΑΙ ΣΩΤΗΡΟΣ ΗΜΩΝ.

Τέκνα ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ καὶ περιπόθητα,

Ἐν ἀγαλλιάσει ψυχῆς ἀνεκφράστῳ ἀπευθύνομεν σήμερον πρὸς ὑμᾶς τὸν χαρμόσυνον Πασχάλιον χαιρετισμόν: «Χριστὸς Ἀνέστη !» Καὶ ἐπιθυμοῦμεν, ὅπως ὁ χαιρετισμὸς ἡμῶν οὗτος διακομίσῃ πρὸς ὑμᾶς καὶ πρὸς τοὺς οἴκους ὑμῶν, πρὸς τὴν φιλτάτην Πατρίδα ἑνὸς ἑκάστου ἡμῶν καὶ πρὸς τὸν κόσμον ὁλόκληρον, τὴν ἀπὸ τοῦ τετιμημένου καὶ αἰωνοβίου τούτου Κέντρου τῆς Ὀρθοδοξίας Πατριαρχικὴν ἡμῶν εὐλογίαν καὶ εὐχήν, ὅπως ὁ Ἀναστὰς ἐκ νεκρῶν Χριστός, ὁ ἀληθινὸς Θεὸς ἡμῶν, ἀποβῇ «ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ» πάντων ἡμῶν, τῶν εἰς Αὐτὸν πιστευόντων, «ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια» τῶν πεπλανημένων, τὸ ἀνέσπερον φῶς, καὶ ἡ φαεινὴ ἐλπὶς τῶν λαῶν καὶ τῶν ἀτόμων, τῶν ἐπιποθούντων, εἴπερ ποτὲ καὶ ἄλλοτε, τὴν εἰρήνην, τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν χαράν.

Πεποίθαμεν δέ, ὅτι αἱ εὐχαὶ ἡμῶν αὗται εὑρίσκουσι τὴν θετικωτέραν δικαίωσιν αὐτῶν ἐν τῷ ἐνδόξῳ τῆς Ἀναστάσεως μυστηρίῳ, ὅπερ ἀπεκάλυψεν, ἅπαξ καὶ διὰ παντός, τὴν ἰδιάζουσαν ἀξίαν, τὴν ὁποίαν κέκτηται ὁ ἄνθρωπος, ὡς ὀντότης, κατέχων ἰδιαιτέραν θέσιν, τόσον ἐν τῷ σωτηριώδει σχεδίῳ τοῦ Θεοῦ, ὅσον καὶ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, οὗτινος ἐτάχθη θεόθεν οὐχὶ ἁπλοῦς καὶ ταπεινὸς οἰκήτωρ, ἀλλὰ κορωνὶς καὶ ἄρχων.

Ἐν τῇ Ἀναστάσει τοῦ Σωτῆρος δὲν εἴδομεν ἁπλῶς τὸν Υἱὸν καὶ Λόγον τοῦ Θεοῦ ἀφιστάμενον ὑπερφυσικῶς ἀφ' ἡμῶν, ὡς ὑπερφυσικῶς ἐπεφάνη εἰς τὸν κόσμον, ὅτε ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἀλλ' εἴδομεν τὸν Θεάνθρωπον Ἰησοῦν, καταβάλλοντα τὸν θάνατον καὶ ἀνιστάμενον ἀπὸ τῶν νεκρῶν, συνανιστῶντα δὲ τὸν ἄνθρωπον, τὴν ἀν-

θρωπίνην φύσιν, τὸ σῶμα, ὅπερ Αὐτὸς ἐνεδύθη. Ὅπως ὁ θάνατος Αὐτοῦ δὲν ὑπῆρξε θάνατος κατὰ δόκησιν, οὕτω καὶ ἡ Ἀνάστασις Αὐτοῦ δὲν ὑπῆρξεν ἀνάστασις κατὰ δόκησιν, φαντασιώδης, ἀνάστασις εἰς ἣν ἔμεινεν ἀμέτοχος καὶ ξένη ἡ ἀνθρωπίνη φύσις. «Εἰ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ δὲ καὶ ἡ πίστις ἡμῶν... Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων ἐγένετο. Ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου ὁ θάνατος, καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν» (Α΄ Κορ. 15, 13 καὶ 20—21).

Ἰδοὺ ἡ ὑψίστη πραγματικότης τῆς Ἀναστάσεως! Ὁ ἄνθρωπος μέτοχος τῆς ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος, ἡ ἀνθρωπίνη φύσις στοιχεῖον συμβαλλόμενον ἐν τῇ ἀναστάσει, ἡ ἀνθρωπίνη ὀντότης, ἀξία προσκτῶσα νόημα καὶ περιεχόμενον, διὰ τῆς Ἀναστάσεως. Εἶναι ὄντως θαυμαστὴ ἡ ἀποκατάστασις τῆς ἀνθρωπίνης ἀξίας, ὡς ἀπεκαλύφθη εἰς ἡμᾶς ἐκ τοῦ Παναγίου Τάφου. Διὸ καὶ αἰσθανόμεθα ἰδιαιτέραν ἱκανοποίησιν, δυνάμενοι νὰ ἐξάρωμεν τὴν ἀλήθειαν ταύτην, σήμερον, ἐπὶ τῇ Ἀναστάσει τοῦ Σωτῆρος.

Εἶναι μεγίστη ἡ ἀξία τῆς ἀνθρωπίνης ὀντότητος, τέκνα ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά. Τὴν ἀξίαν δὲ ταύτην διαβλέπομεν οὐχὶ μονομερῶς εἰς ταύτην, ἢ ἐκείνην τὴν ἐπὶ μέρους ἐκδήλωσιν τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλ' εἰς ἀπαράμιλλον καὶ ὑπερφυσικὴν αὐτὸ τοῦτο συνάντησιν καὶ ἕνωσιν καὶ ἐναρμόνισιν τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος αὐτοῦ, τῆς ψυχῆς ἐν τῷ σώματι καὶ τοῦ σώματος ὑπὸ τὴν ἄμεσον πνοὴν τοῦ Θεοῦ, τὴν ἀθάνατον δηλονότι ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου.

Ὁ ἄνθρωπος ἀπαρτίζει σύνολον ἀπαραμίλλως ἁρμονικόν. Καὶ ἡ μὲν ψυχὴ αὐτοῦ εἶναι τὸ θεῖον καὶ πνευματικὸν καὶ ἄϋλον ἐν αὐτῷ στοιχεῖον, διὰ τὴν ἀξίαν τοῦ ὁποίου τόσον χαρακτηριστικῶς ἀπεφάνθη ὁ Λυτρωτής, εἰπών : «Τί ὠφελήσει ἄνθρωπος, ἐὰν κερδίσῃ τὸν κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ; ἢ τί δώσῃ ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ;» (Μάρ. 8, 36—37). Τὸ δὲ σῶμα αὐτοῦ, φθαρτὸν καὶ πεπερασμένον σήμερον μετὰ τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὸν διὰ ταύτης εἰσπηδήσαντα εἰς τὴν ζωὴν θάνατον, προωρισμένον ὅμως διὰ τὴν δόξαν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ, ὅτε τὰ «ὀστᾶ τὰ ξηρὰ» τοῦ ὁράματος τοῦ Ἰεζεκιὴλ περιβληθήσονται τὰ ἑαυτῶν σώματα, καὶ «οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται», τὸ σῶμα — λέγομεν — τοῦ ἀνθρώπου, ἀποβαίνει καὶ εἶναι συγκληρονόμον τῆς μακαριότητος τοῦ Θεοῦ. Στοιχεῖον πολύτιμον διὰ τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου, ἐφόσον δὲν θὰ παύσῃ διατιθέμενον ὡς κατάλυμα διὰ τὸν Θεόν, ὡς ναὸς τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου, καὶ ὡς σκεῦος, εἰς περιποίησιν διὰ τὸν Κύριον Ἰησοῦν.

Εἰς τὰ δύο λοιπὸν ταῦτα στοιχεῖα τοῦ ἀνθρώπου, καὶ εἰς τὴν ἁρμονικὴν συνεργασίαν ἀμφοτέρων ἐπὶ τῆς γῆς καὶ εἰς τὴν κατ' ἀμφότερα τὰ στοιχεῖα ταῦτα τελειοποίησιν καὶ δὴ καὶ θέωσιν τοῦ ἀνθρώπου διαβλέπομεν τὴν ἀξίαν καὶ τὸ ἠθικὸν μεγαλεῖον τοῦ ἀνθρώπου, διὰ τὸ ὁποῖον εἷς Θεὸς ἀπέθανε καὶ ἀνέστη.

Δυστυχῶς ὅμως δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ ἀναφέρωμεν τὴν στιγμὴν ταύτην τὴν ἀπαισιόδοξον ἐκείνην ἀντίληψιν καὶ συνήθη καταστᾶσαν νοοτροπίαν, ἥτις θεωρεῖ τὸν ἄνθρωπον ὡς ὕπαρξιν ἀδύναμον καὶ φθίνουσαν ἀφ' ἑαυτῆς καὶ ἀνυπολογίσιμον ὡς μονάδα ἐνώπιον τοῦ τερατώδους συμπλέγματος τῶν συνθηκῶν τῆς συγχρόνου ζωῆς.

Ὅ,τι ἰδιαιτέρως θέλομεν νὰ ἐπισημάνωμεν τὴν στιγμὴν ταύτην, καὶ νὰ καταδικάσωμεν, εἶναι τὰ ἀποτρόπαια ἐκεῖνα ρεύματα τῆς συγχρόνου ζωῆς, τὰ διαπνεόμενα ἀπὸ ἀπεριόριστον ὑλιστικὸν φρόνημα, τὰ ὁποῖα τείνουσι νὰ ἐξουθενώσωσι τὴν ἀνθρωπίνην ὀντότητα ἐν τῇ ζωῇ καὶ ἐν τῷ κόσμῳ.

Εἶναι δὲ τὰ ρεύματα ταῦτα, πρῶτον μὲν αἱ νεώτεραι περὶ τὴν βιομηχανίαν, τὴν παραγωγήν, τὸ ἐμπόριον, τὰς συναλλαγὰς καὶ τὴν καθόλου οἰκονομικὴν τῆς ζωῆς συγκρότησιν ἐξελίξεις καὶ τὰ σχετικὰ πρὸς αὐτὰς συστήματα, ὅσα θέλουσι τοὺς ἀνθρώπους ἁπλᾶς μονάδας, ἀσημάντους, ἀβούλους καὶ ἐστερημένας πάσης πρωτοβουλίας, ἐντὸς τοῦ πλήθους τῶν ἀριθμῶν τῶν συνανθρώπων καὶ συμβιοπαλαιστῶν αὐτῶν.

Εἶναι, δεύτερον, τὰ πολιτικὰ ἐκεῖνα καὶ πολιτειακὰ συστήματα, τὰ ὡς ὁλοκληρωτικὰ γνωριζόμενα, τὰ ἀπολυταρχικὰ κατὰ τὴν νομοθεσίαν καὶ τὴν ὀργάνωσιν αὐτῶν, τὰ ὁποῖα, ὡς βαρεῖς ὁδοστρωτῆρες τῆς ζωῆς, διέρχονται ὑπεράνω τῶν ἀνθρώπων, καὶ κατασυντρίβουσι τὴν ὀντότητα αὐτῶν, συνθλίβουσι τὰς συνειδήσεις, ἀποπνίγουσι τὰς ἐλευθερίας, ἀφαιροῦσι τὴν φωνὴν καὶ τὴν διαμαρτυρίαν αὐτῶν, στραγγαλίζουσι τὰς ψυχὰς καὶ βασανίζουσι τὰ σώματα αὐτῶν, καθιστῶσι τὴν ζωὴν παρῳδίαν ζωῆς καὶ μετατρέπουσι τὸν βίον εἰς δρᾶμα.

Εἶναι, τρίτον, ὅλοι οἱ βροτολοιγοὶ πόλεμοι, καὶ μιᾷ λέξει πᾶσαι αἱ ἀρνητικαὶ τῆς ζωῆς συνθῆκαι, ὅσαι ἀποδεικνύουσιν, ὅτι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἰδιαιτέρως δὲν προσέχει ὁ ἄνθρωπος, εἶναι αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, ὅστις καὶ ἐξωθεῖται, δυστυχῶς, ἀπὸ ἐξουθενώσεως εἰς ἐξουθένωσιν.

Τὴν οἰκτρότητα τῶν φαινομένων ἐπισημαίνοντες, τέκνα ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ καὶ περιπόθητα, καὶ τὴν ἀθλιότητα ταύτην ὥς τε βιοθεωρίαν καὶ ὡς σύστημα καὶ ὡς πρᾶξιν μιᾶς μερίδος τοῦ συγχρόνου κόσμου καταδικάζοντες, ἐπαινοῦντες δέ, ὡς εἰκός, πᾶσαν καταβαλλομένην ἀπὸ

μέρους τῶν ἐλευθέρων λαῶν προσπάθειαν πρὸς περίσωσιν καὶ ἔξαρσιν τῆς ἐλευθερίας καὶ τῶν δικαιωμάτων καὶ τῆς ἀξίας τοῦ ἀνθρώπου, στρέφομεν τὰ βλέμματα ἡμῶν πρὸς τὸν Πανάγιον Τάφον τῆς Ἱερουσαλήμ, ἵνα ἴδωμεν ἐκεῖ τὴν συντελουμένην ἀνάστασιν καὶ ἀναστήλωσιν τῆς ἀνθρωπίνης ἀξίας.

Ἔμπλεοι δὲ τῆς χαρᾶς τῆς Ἀναστάσεως, καλλιεργήσωμεν λοιπὸν ἐν ἡμῖν βεβαίαν τὴν ἐλπίδα, ὅτι «ὥσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσομεν».

Καὶ ἐν τῇ ἐλπίδι ταύτῃ, ἐπικαλούμεθα ἐπὶ πάντας ὑμᾶς, τοὺς ἐγγὺς καὶ τοὺς κατοικοῦντας ὑπερποντίους καὶ προσφιλεῖς εἰς ἡμᾶς Χώρας, κεκτημένους δὲ ἰδιάζουσαν ἀξίαν καὶ τιμὴν διὰ τὸν Πανίερον Οἰκουμενικὸν ἡμῶν Θρόνον, δαψιλῆ τὴν σώζουσαν καὶ ἁγιάζουσαν χάριν τοῦ Ἀναστάντος Σωτῆρος Χριστοῦ, ἀπονέμοντες ὁλοψύχως ὑμῖν τὴν Πατρικὴν καὶ Πατριαρχικὴν ἡμῶν εὐλογίαν, εἰς προκοπὴν βίου, εἰς ἁγιασμὸν οἴκων καὶ εἰς μακρότητα ἡμερῶν.

Πάσχα τοῦ 1955

† Ὁ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης πάντων ὑμῶν

ΑΥΤΗ Η ΚΛΗΤΗ ΚΑΙ ΑΓΙΑ ΗΜΕΡΑ

Ο ΕΥΦΡΟΣΥΝΟΣ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ Χριστὸς Ἀνέστη μᾶς φέρει τὸ μεγάλο μήνυμα ὅτι ὁ Χριστὸς ἐξετέλεσεν ὅλον τὸ θεῖον θέλημα, νὰ ὑψωθῇ ἀπὸ τὸν φθαρτὸν αὐτὸν κόσμον εἰς τὸν οὐράνιον Πατέρα Του, ἑλκύων τοὺς ἀνθρώπους εἰς Ἑαυτόν. Διὰ νὰ ἀνορθωθῇ ὁ πεσμένος ἄνθρωπος, ἔπρεπεν ὁ Θεὸς νὰ λάβῃ ἐξαιρετικὴν πρόνοιαν. Καὶ τὸ μυστήριον ἔγινε, τὸ θαῦμα ἐτλεέσθη, τὸ ἀδύνατον κατέστη δυνατόν. Ἤδη, ὁ Χριστὸς ἀπὸ τὸν Σταυρόν Του ἀναφωνεῖ : Τετέλεσται ! Μόνος, ἦτο ἀδύνατον ὁ ἄνθρωπος νὰ σωθῇ, καὶ νὰ εὕρῃ εἰρήνην. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι πόνος καὶ ἡδονή, ἀλλὰ καὶ τὰ δύο εἶναι γεμᾶτα ταραχήν. Τὴν γαλήνην καὶ τὴν εἰρήνην δὲν κατορθώνει νὰ τὴν εὕρῃ πουθενά. Ὁ Ἱερεμίας λέγει : «Λέγουν : Εἰρήνη, εἰρήνη, εἰρήνη ! Καὶ εἰρήνη δὲν ὑπάρχει καθόλου.»

Ἡ εἰρήνη δὲν εὑρίσκεται οὔτε εἰς τὰς πολιτικὰς φροντίδας καὶ μεταβολάς, οὔτε εἰς τὰς κοινωνικὰς ἐξελίξεις, ἀλλ' εἶναι χάρις, δωρεὰ τοῦ Θεοῦ. Μόνον ὁ Θεὸς δίδει τὴν εἰρήνην ἀληθινά, ὁ Θεὸς ὁ ὁποῖος εἰς τὴν μεγάλην Του πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἀγάπην ἔστειλε τὸν Υἱόν Του νὰ γίνῃ δι' αὐτὸν προσφορὰ καὶ ὁλοκαύτωμα, διὰ νὰ συντρίψῃ τὴν ἁμαρτίαν, καὶ μὲ τὴν Ἀνάστασίν Του νὰ καταργήσῃ τὸ κράτος τοῦ θανάτου.

Ὅτι δι' αὐτὸ ἔπρεπε νὰ ληφθῇ ἰδιαιτέρα πρόνοια τοῦ Θεοῦ, δὲν μᾶς τὸ εἶπαν μονάχα οἱ Προφῆται, ἀλλὰ τὸ διῃσθάνθησαν καὶ οἱ ἐθνικοί. Εἶναι περίφημον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον γράφει ὁ Πλάτων ὅτι θὰ ἐξακολουθήσωμεν νὰ εὑρισκώμεθα εἰς τὸ σκοτάδι, ἐκτὸς ἐὰν ὁ Θεὸς ἤθελε στείλῃ εἰς τὴν γῆν κάποιον ὁ ὁποῖος νὰ μεριμνήσῃ δι' ἡμᾶς.

***

Ἡ ἁμαρτία ἔχυνε τὰ σκοτάδια της γύρω μας καὶ ἐντός, καὶ μᾶς ἔκαμνε τυφλούς, ὥστε νὰ μὴ βλέπωμεν καὶ νὰ μὴ ξεύρωμεν τί κάμνομεν. Ἡ ἁμαρτία μᾶς ἀπεγύμνωνεν ἀπὸ τὸν πλοῦτον τὸν ὁποῖον μᾶς ἔδωκεν ὁ Θεός, ἀπὸ τὸν θησαυρὸν ὅτι εἴμεθα τέκνα τοῦ Θεοῦ. Ὅταν ὁ Ἰούδας ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸν Μυστικὸν Δεῖπνον, ἦτο νύκτα, ἀλλὰ πειὸ πολὺ νύκτα ἦτο εἰς τὴν ψυχήν του. Ὁ φθόνος καὶ ἡ φιλαργυρία τὴν ἐγέμιζαν ἀπὸ σκοτάδι. Πόσους δὲν ἐσκότισεν ἡ ἁμαρτία, πόσους δὲν ἐρρήμαξε ! Πωλεῖ ὁ Ἠσαῦ τὰ πρωτοτόκιά του, ἀντὶ πινακίου φακῆς, βλέπει εἰς ὀλίγον τὴν γυμνότητά του, τὴν πτώχευσίν του, τὸν ξεπεσμόν του, καὶ ἀφήνει γοεροὺς

θρήνους, ὥστε νὰ τρομάξῃ ὁ πατέρας του, ὁ Ἰσαάκ, καὶ νὰ τὸν λυπηθῇ. Εἰς ἕνα λεπτὸ γίνεται αὐτὴ ὅλη ἡ μεταβολή. Εἰς μίαν στιγμὴν ἡ χάλαζα καταστρέφει τὴν ἐσοδείαν τοῦ ἔτους. Εἰς μίαν νύκτα τοῦ Μαΐου ἡ παγωνιὰ καίει ὅλα τὰ ἄνθη.

Ἀλλὰ σήμερον, μὲ τὸν Σταυρὸν καὶ τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸν κόσμον ἁπλώνεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ὡσὰν θάλασσα, ἕως εἰς τὰ πόδιά μας. Σήμερον ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου ἔχει βληθῇ ἔξω, ὁ ἄνθρωπος ἐσώθη, καὶ ἡ Ἱστορία ἤλλαξε τὸν ροῦν της. Ἐβγήκαμεν ἀπὸ τὴν εἰδωλολατρείαν καὶ βαρβαρότητα, καὶ προχωροῦμεν εἰς ἕνα μεγάλον πολιτισμόν. Ὁ θάνατος τοῦ Ἰησοῦ εἶναι μιὰ εὐλογία διὰ τοὺς αἰῶνας οἱ ὁποῖοι ἔρχονται. Μία μεγάλη φωνὴ εἶχεν ἀκουσθῇ : «Τετέλεσται !» Ἡ μία ἐδημιούργησε τὸν κόσμον, ἡ ἄλλη τὸν ἐλύτρωσε καὶ τὸν ἀνέστησεν.

*
* *

Εἶπε τὸ «Τετέλεσται», καὶ κατέβηκεν ἕως εἰς τὸν κόσμον τῶν νεκρῶν, διὰ νὰ ἀναγγείλῃ εἰς τοὺς Πατριάρχας καὶ τοὺς Προφήτας καὶ εἰς ὅλους τοὺς δικαίους τὸ Εὐαγγέλιόν Του καὶ τὴν θυσίαν Του καὶ τὴν Ἀνάστασίν Του. Δὲν ἐπεσκέφθη ὅμως μονάχα τοὺς δικαίους, ἀλλὰ καὶ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι εὑρίσκοντο εἰς τὸ σκοτάδι, διότι καὶ αὐτοὶ διψοῦσαν νὰ παρηγορηθοῦν καὶ νὰ βοηθηθοῦν. Καὶ αὐτοὶ ἦσαν ψυχαὶ ἰδικαί του, καὶ δι' αὐτὰς ἔπρεπε νὰ φροντίσῃ, καὶ νὰ τὰς παραλάβῃ μαζύ Του εἰς τὴν αἰωνιότητα.

*
* *

Δι' αὐτὸ οἱ αἰῶνες ψάλλουν τὸ Ἀλληλούϊα τῆς δόξης Του. Τὸ φῶς καὶ ἡ χαρὰ τῆς Ἀναστάσεώς Του ξαπλώνονται εἰς ὅλην τὴν γῆν. Αἱ γυναῖκες, μὲ συντριβὴν ψυχῆς, καὶ εἰς ἐκδήλωσιν τῆς εὐγνωμοσύνης των, διότι τὰς ἀνώρθωσε, ραίνουν μὲ τὸ πολύτιμον μῦρον τῶν δακρύων των τοὺς πόδας Του, καὶ τοὺς ἀπομάσσουν μὲ τὰ μαλλιὰ τῆς κεφαλῆς των. Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς κατασπαζόμεθα τὴν Εἰκόνα Του τὴν ἁγίαν. Διηγοῦνται ὅτι κάποιος συνελήφθη ἀπὸ ἕνα ληστὴν ὁ ὁποῖος θὰ τὸν ἐφόνευεν, ὅπου ἕνας διαβάτης τολμηρὸς παρεμβαίνει ἀνάμεσά των, καὶ σώζει τὴν ζωὴν τοῦ ταλαιπώρου ἀνθρώπου, χάνοντας τὴν ἰδικήν του ζωήν. Ἕνας ζωγράφος ἔκαμε τὴν εἰκόνα αὐτοῦ ὁ ὁποῖος ἔσωσε τὸν ἄλλον, γεμάτην πληγὲς καὶ αἱματοβαμμένην. Ὁ ἄνθρωπος ὁ ὁποῖος ἐσώθη ἐγέμισε τὴν εἰκόνα μὲ τὰ φιλιά του καὶ μὲ τὰ δάκρυά του. Αὐτὸς τὸν ὁποῖον ἐσκότωσεν ὁ ληστὴς εἶναι ὁ Χριστός.

Οἱ λαοὶ σήμερον προσκυνοῦν τὸν Σταυρόν Του καὶ τὴν ἁγίαν Ἀνάστασίν Του ὑμνοῦν καὶ δοξάζουν.

† Ὁ Πριγκηποννήσων ΔΩΡΟΘΕΟΣ

Η Β' ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

ΕΝ ΕΒΑΝΣΤΟΝ (15—31 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1955)

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ ΤΗΣ Β'. ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ.

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ Η ΕΛΠΙΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

I. Ο ΧΡΙΣΤΟΣ Η ΕΛΠΙΣ ΗΜΩΝ

Α. ΜΙΑ ΕΛΠΙΣ ΑΣΦΑΛΗΣ ΑΜΑ ΚΑΙ ΒΕΒΑΙΑ.

1. Ὁ Θεὸς καλεῖ σήμερον τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ νὰ ὁμιλήσῃ σαφῶς περὶ τῆς ἐλπίδος. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ἡ ἐλπὶς ἡμῶν. Ἐν πάσῃ ταπεινοφροσύνῃ καὶ παρρησίᾳ πρέπει νὰ εἴπωμεν τὰς παρεχομένας εἰς ἡμᾶς ἐν αὐτῷ καλὰς ἀγγελίας τῆς ἐλπίδος.

2. Ἡ ἐλπὶς περὶ τῆς ὁποίας ὁμιλοῦμεν εἶναί τι διάφορον ἀπὸ ὅ,τι οἱ ἄνθρωποι συνήθως νοοῦν ὅταν ὁμιλῶσι περὶ ἐλπίδος. Εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν «ἐλπὶς» σημαίνει σφοδρὰν ἐπιθυμίαν πράγματός τινος, τὸ ὁποῖον ἴσως εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ, οὐχὶ ὅμως καὶ βέβαιον. Ἐνταῦθα τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος εἶναί τι τὸ ὁποῖον περιμένομεν διακαῶς καὶ ἐπιμόνως, διότι γνωρίζομεν ὅτι οὐδέποτε θὰ μᾶς ἀπογοητεύσῃ.

3. Ἔχομεν τὴν πεποίθησιν ταύτην, διότι ἡ ἐλπὶς ἡμῶν βασίζεται εἰς ὅ,τι περὶ Θεοῦ γνωρίζομεν, καὶ διότι γνωρίζομεν περὶ Αὐτοῦ, ἐξ ὧν ἐποίησεν ὑπὲρ ἡμῶν. Ἡ ἐλπὶς ἡμῶν δὲν εἶναι ἡ προεκβολὴ τῶν ἐπιθυμιῶν ἡμῶν ἐπὶ ἑνὸς ἀγνώστου μέλλοντος, ἀλλὰ τὸ ἐν ἡμῖν ἀποτέλεσμα τῶν πράξεων τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ ἱστορίᾳ καὶ πρὸ παντὸς τῆς πράξεως Αὐτοῦ ἐν τῇ ἐγέρσει τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ τῶν νεκρῶν. Τὸ μέγα ἐκεῖνο γεγονὸς εἶναι ἡ βεβαίωσις τῆς πίστεως ὅτι, ὁ Χριστὸς ἔχει νικήσῃ τὸν κόσμον, ὅλας τὰς δυνάμεις τοῦ κακοῦ, τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου, ὅτι εἶναι ἡ ἀρχὴ μιᾶς νέας ζωῆς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ Πνεύματος, ὅτι εἶναι τὸ ἐχέγγυον τῆς ὑποσχέσεως τοῦ Θεοῦ, ὅτι ἐν τῷ καιρῷ Αὐτοῦ θὰ ἐκδηλωθῇ ἡ νίκη Αὐτοῦ κατὰ πάντων, ἡ βασιλεία Αὐτοῦ θὰ ἔλθῃ ἐν δόξῃ καὶ Αὐτὸς ὁ ἴδιος θὰ γνωσθῇ ἁπανταχοῦ ὡς βασιλεύς. Τοῦτο γεννᾷ μίαν ζῶσαν ἐλπίδα, μίαν διακαῆ ἐπιθυμί-

αν τῆς ἐνδόξου ἐκείνης ἐκπληρώσεως, καὶ μίαν σφοδρὰν προσδοκίαν τῆς ἐλεύσεως αὐτῆς.

4. Ἡ ἐλπὶς ἡμῶν ἔρχεται πρὸς ἡμᾶς ἐκ Θεοῦ καὶ ἀναπαύεται ἐν τῷ Θεῷ. Ὁ κύριος τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς εἶναι ὁ δίκαιος ὁ εἰπών: «Ἅγιοι γίνεσθε, ὅτι ἐγὼ ἅγιός εἰμι», ὁ κριτὴς ὅστις, κατ᾽ οὐδένα τρόπον θὰ ἀφήσῃ τὸ κακὸν ἀνεξέλεγκτον καὶ ἀτιμώρητον. Ὅθεν δὲν τολμῶμεν νὰ ὁμιλήσωμεν περὶ Ἐλπίδος εἰς Θεόν, ἐκτὸς ἂν ὁμιλήσωμεν συγχρόνως καὶ περὶ κρίσεως καὶ μετανοίας. Ὁ ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν εἶναι ὁ ἀποθανὼν διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν. Ὅθεν ὅ,τι λέγομεν, λέγεται ὑπὸ τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ. Ὁ Σταυρὸς εἶναι τὸ σημεῖον ἐκεῖνο εἰς τὸ κέντρον τῆς παγκοσμίου Ἱστορίας, ἔνθα ὁ Κύριος τῆς Ἱστορίας ἐξέθηκε τελικῶς τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου, καὶ ἀνέλαβε τὴν ἁμαρτίαν ταύτην ἐφ᾽ ἑαυτόν. Εἶναι τὸ σημεῖον ἐκεῖνο ἔνθα ὅλοι οἱ ἄνθρωποι καὶ ὅλα τὰ ἔθνη, ἀνεξαιρέτως, ἵστανται ἀποκεκαλυμμένοι ὡς ἐχθροὶ Θεοῦ, ἐρασταὶ οὐχὶ τῆς ἀληθείας ἀλλὰ τοῦ ψεύδους, τέκνα οὐχὶ τοῦ φωτὸς ἀλλὰ τοῦ σκότους· προσέτι δὲ τὸ σημεῖον, ἔνθα πάντες οἱ ἄνθρωποι ἵστανται ἀποκεκαλυμμένοι ὡς ἀγαπῶντες τὸν Θεόν, πολύτιμοι ἐνώπιον Αὐτοῦ, τέκνα διὰ τὰ ὁποῖα ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ηὐδόκησε νὰ ἀποθάνῃ. Ὁ σταυρωθεὶς Κύριος, εἶναι ἡ ἐλπὶς τοῦ κόσμου.

5. Ὅθεν ἡ ἐλπὶς περὶ ἧς ὁμιλοῦμεν, μηδαμῶς οὖσα προέκτασις ἢ ἐπιβεβαίωσις τῶν ἐπιθυμιῶν ἡμῶν, ἀρχίζει εἰς τὸ σημεῖον ὅπου ἡμεῖς καὶ ὅλαι αἱ ἐπιθυμίαι ἡμῶν ἀποδεικνύονται μηδαμιναί. Ὅταν ἱστάμεθα εἰς τὸ σημεῖον ὅπου ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἀπέθανε διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, ὅλαι αἱ ἀνθρώπιναι ἐπιθυμίαι ἡμῶν κρίνονται ὑπ᾽ Αὐτοῦ. Ἀπογυμνούμεθα ὅλων τῶν ἀξιώσεων καὶ τῶν ἀπαιτήσεων ἡμῶν καὶ ἐνδυόμεθα ἐκ νέου διὰ τοῦ ἐλέους Αὐτοῦ. Κατὰ τοὺς λόγους τοῦ Ἀποστόλου, ἀναγεννώμεθα εἰς μίαν ζῶσαν ἐλπίδα. Ἡ πρᾶξις αὕτη τοῦ Θεοῦ εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς ἐλπίδος ἡμῶν. Ὁ Δημιουργὸς καὶ Κύριος τῶν ὅλων προσῆλθεν ἐν ὀργῇ καὶ εὐσπλαγχνίᾳ διὰ νὰ κλείσῃ πάντα ἀπατηλὸν δρόμον καὶ παραστήσῃ ἡμᾶς πρόσωπον πρὸς πρόσωπον πρὸς Ἑαυτόν, τὸν ζῶντα Κύριον. Αὐτὸς διὰ τοῦ ἰδίου ἔργου ἐτοποθέτησεν ἡμᾶς εἰς τὸ σημεῖον ἐν τῷ ὁποίῳ ὀφείλομεν καὶ δυνάμεθα νὰ ἐλπίζωμεν μόνον εἰς Αὐτόν.

6. Ζῶμεν εἰς μίαν ἐποχὴν καθ᾽ ἣν πλεῖστοι ὅσοι μένουσιν ἄνευ ἐλπίδος. Πολλοὶ ἀπώλεσαν τὰς ἐλπίδας ἃς εἶχον εἰς τὴν ἐπίγειον πρόοδον. Πλεῖστοι ὅσοι προσκολλῶνται μετὰ φανατικῆς δυνάμεως εἰς ἐλπίδας, τὰς ὁποίας ἡ σοβαρὰ αὐτῶν λογικὴ δὲν δύναται νὰ δικαιολογήσῃ. Πλήθη διερωτῶνται : «Τί ἔρχεται εἰς τὸν κόσμον ; Τί ὑπάρχει ἔμπροσθεν ἡμῶν ; Τί δυνάμεθα νὰ προσδοκῶμεν ;» Ἡ ἀπάντησις εἰς τὰς ἐρωτήσεις ταύτας

ἐδόθη εἰς ἡμᾶς ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ. Εἰς τοὺς ἐρωτῶντας : «Τί ἔρχεται εἰς τὸν κόσμον ;», ἀπαντῶμεν «ἔρχεται ἡ βασιλεία Αὐτοῦ». Εἰς τοὺς ἐρωτῶντας : «Τί ὑπάρχει ἔμπροσθεν ἡμῶν;», ἀπαντῶμεν : «Ὁ βασιλεύς, ὅστις ἀντικρούει ἡμᾶς». Εἰς τοὺς ἐρωτῶντας : «Τί δυνάμεθα νὰ προσδοκῶμεν;» ἀπαντῶμεν, ὅτι «ἀντιμετωπίζομεν, οὐχὶ ἀδιερεύνητον ἔρημον ἀπληρώτου χρόνου, ἔχοντος τέλος τὸ ὁποῖον οὐδεὶς τολμᾷ νὰ προείπῃ, ἀλλ' ὅτι ἀντιμετωπίζομεν τὸν ζῶντα Κύριον ἡμῶν, τὸν Κριτὴν καὶ Σωτῆρα ἡμῶν, αὐτόν, ὁ ὁποῖος ἀπέθανε καὶ ζῇ διὰ παντός, αὐτὸν ὁ ὁποῖος ἦλθε καὶ ἔρχεται καὶ θὰ βασιλεύσῃ εἰς αἰῶνας αἰώνων.

Ἴσως νὰ ἀντιμετωπίζωμεν θλίψεις· καὶ πρέπει νὰ ἀντιμετωπίσωμεν, ἐὰν ἐπιθυμῶμεν νὰ γίνωμεν συμμέτοχοι αὐτοῦ. Πλὴν γνωρίζομεν τὸν λόγον αὐτοῦ, τὸν βασιλικὸν αὐτοῦ λόγον : «Θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον».

Β΄. ΑΙ ΥΠΟΣΧΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ.

7. Αἱ καλαὶ ἀγγελίαι τῆς ἐλπίδος, τὴν ὁποίαν κηρύσσομεν προέρχεται ἐκ τῶν Ἁγίων Γραφῶν. Εἶναι δῶρον αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ βασίζεται ἐπὶ τῶν πράξεων αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ καὶ τῶν ὑποσχέσεων αὐτοῦ πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα.

Ἐν τῇ Π. Διαθήκῃ ὁ Θεὸς φανερώνει ἑαυτόν, ὡς τὸν δημιουργὸν καὶ κύριον πάντων τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν πραγμάτων, ὅστις θέτει τὴν δημιουργίαν αὐτοῦ ὑπὸ τὴν ὑποχρέωσιν τῆς ὑπακοῆς, καὶ δίδει εἰς αὐτὴν τὴν ἐλπίδα τῆς ἐκπληρώσεως.

Ὑπόσχεται καιρὸν σπορᾶς καὶ θερισμοῦ, ἐφ' ὅσον χρόνον ἡ γῆ παραμένει καὶ παρέχει εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὸν ὁραματισμὸν μιᾶς ἡμέρας, ὅτε θὰ ἐξαλειφθῶσιν αἱ ἀταξίαι τῆς ζωῆς καὶ θὰ κυριαρχήσωσιν ἡ δικαιοσύνη, ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ εἰρήνη.

8. Ἡ ἀποκάλυψις τοῦ Θεοῦ περὶ τῆς πιστότητος αὐτοῦ ὡς πρὸς τὰς ὑποσχέσεις αὐτοῦ ἐφανερώθη εἰς τὰς σχέσεις αὐτοῦ μετὰ τοῦ Ἰσραήλ. Διὰ μέσου τῆς μακρᾶς ἱστορίας τοῦ λαοῦ αὐτοῦ οἱ ἄνθρωποι ἔμαθον νὰ γνωρίζωσι τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ Θεοῦ εἰς πράξεις ἀπολυτρώσεως καὶ κρίσεως καὶ νὰ ὑποθάλπωσι τὴν ἐλπίδα διὰ μίαν βασιλείαν ἐν τῇ ὁποίᾳ θέλει γίνει τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Αὕτη ἡ ἄφθαρτος καὶ ζωογόνος ἐλπὶς δίδει ἑνότητα εἰς ὁλόκληρον τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἰσραὴλ καὶ καθιστᾷ αὐτὴν ἱστορίαν μιᾶς καὶ μόνης ὁδοιπορίας. Καίτοι ὁ λαὸς οὗτος διαρκῶς ἀντήλλασσε τὰς θεοδότους ἐλπίδας δι' ἄλλων, αἵτινες ἐξηρτῶντο ἐκ τῆς ἰδίας αὐτοῦ δυνάμεως καὶ σοφίας, ἐν τούτοις ὅμως εἰς πᾶσαν γενεὰν ἡ πιστότης τοῦ Θεοῦ παρήγαγεν ἄνδρας πίστεως, οἵτινες ἐν ἐλπίδι ἐπίστευον

παρ' ἐλπίδα καὶ ἐκάλουν τὸν παραστρατημένον λαὸν εἰς τὴν κεχαραγμένην ὁδὸν αὐτοῦ. Ἡ ὑπόσχεσις τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ Π. Διαθήκῃ εἶναι, ὅτι αὐτὸς ὁ ἴδιος θὰ ἱδρύσῃ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ καὶ ὅτι οἱ ἄνθρωποι θὰ προσέλθωσι νὰ ἀναγνωρίσωσι αὐτὸν ὡς Θεόν.

9. Τὴν ἱστορίαν ταύτην λέγουν πολλοὶ ἄνθρωποι δεθέντες μὲ τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ Θεοῦ καὶ κατακτηθέντες ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Οὗτοι διακηρύττουν τὰς πράξεις καὶ τὰς ὑποσχέσεις τοῦ Θεοῦ κατὰ τὸν πλέον συγκεκριμένον τρόπον, καίτοι αὗται ὑπερβαίνουν τὰς ἱκανότητας τῆς ἀνθρωπίνης γλώσσης, τόσον εἰς ἱστορικὸν πεζὸν λόγον, ὅσον καὶ εἰς ποιητικὴν φαντασίαν. Ὁ Θεὸς ἐχρησιμοποίησε καὶ χρησιμοποιεῖ τὰς μαρτυρίας αὐτῶν διὰ νὰ καλέσῃ τὸν λαὸν αὐτοῦ εἰς τὴν ὑπόσχεσιν περὶ τῆς βασιλείας τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἀληθείας καὶ τῆς εἰρήνης. Ἡ μαρτυρία αὐτῶν διεστρεβλώθη πλειστάκις τόσον ὑπὸ τῶν κατὰ γράμμα ἑρμηνευτῶν ἐκείνων, οἵτινες λελανθασμένως ἐξέλαβον τὰ σύμβολα ὡς γεγονότα, ὅσον καὶ τῶν φιλοσόφων ἐκείνων, οἵτινες ἐπεχείρησαν νὰ χρησιμοποιήσωσι τὰ γεγονότα ὡς ἁπλᾶ σύμβολα τῆς ἀχρόνου ἀληθείας. Διὰ τῶν ἐν τῇ Π. Διαθήκῃ ὅσον καὶ τῇ Καινῇ ὑπηρετῶν αὐτοῦ ὁ Θεὸς ἐξακολουθεῖ νὰ ἀπευθύνῃ πρὸς πάντας τοὺς ἀνθρώπους λόγους ὑποσχέσεως.

10. Ἡ ὑπόσχεσις ὅτι αὐτὸς ὁ Θεὸς θὰ ἵδρυε τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, συνεκέντρωσε τὴν ἐλπίδα τοῦ Ἰσραὴλ ἐπὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Μεσσίου. Καθὼς ὅμως ὁ Θεὸς προσδιώρισε τὴν ἐλπίδα τοῦ Ἰσραὴλ ἐν τῇ καμίνῳ ἀποτυχιῶν καὶ ἀπογοητεύσεων, ἡ ὑπόσχεσις ἐγένετο ἐλπὶς εἰς λυτρωτήν, ὅστις θὰ ἀπελευθέρου αὐτούς, οὐ μόνον ἐκ τῶν ἐξωτερικῶν αὐτῶν ἐχθρῶν ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν δεσμῶν τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου. Ἐκεῖνος ὅστις ἔμελλε νὰ ἔλθῃ θὰ ἐβάσταζε τὰς ἀνομίας αὐτῶν καὶ θὰ ἔφερε τὰς θλίψεις αὐτῶν. Διὰ τῶν κολαφισμῶν αὐτοῦ θὰ ἰῶντο.

11. Ἡ Κ. Διαθήκη ἀναγγέλλει, ὅτι ὁ ἐπαγγελθεὶς ἔχει ἔλθῃ. Αἱ δυνάμεις τῆς μελλούσης βασιλείας ἤδη ἐνεργοῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ καὶ ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι, ἐκχυθέντι ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ. Ὁ Θεὸς ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ εἰσῆλθεν εἰς τὸν πολύπλοκον ἱστὸν τῆς ἐπιγείου ἱστορίας καὶ ἀντιμετώπισε καὶ ἐκυρίευσε τὸ κακὸν ὑφ' ὅλας αὐτοῦ τὰς μορφάς. Διὰ τῆς ζωῆς, τοῦ θανάτου καὶ τῆς Ἀναστάσεως Αὐτοῦ, ἐγένετο δι' ἡμᾶς τὸ θῦμα τῆς ἁμαρτίας, ἀλλὰ συνάμα καὶ ὁ νικητὴς αὐτῆς. Δὲν δυνάμεθα νὰ κατανοήσωμεν ὅσα οὗτος ἔπραξε δι' ἡμᾶς, ἀλλὰ γνωρίζομεν ὅτι ἔφερε τὴν κρίσιν, ἡ ὁποία ἦτο ἐναντίον πάντων ἡμῶν, ἠλευθέρωσεν ἡμᾶς ἐκ τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου καὶ ἀποκατήλλαξε τὸν κόσμον μεθ' ἑαυτοῦ. Ἡ ἔλευσις αὐτοῦ ἐξεπλήρωσε τὴν ἐλπίδα τῶν πρώτων καιρῶν, μετεμόρφωσεν αὐτήν. Ἔφερεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους μίαν ἀναγέννησιν εἰς

νέαν ζωήν, νέαν κοινωνίαν καὶ νέαν ἐλπίδα. Ἡ καινὴ ζωὴ γεννᾶται ἐν τῇ ἀφέσει· εὑρίσκει τὸ σχῆμα καὶ τὴν δύναμιν ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ, οὗτινος ἡ εὐπειθὴς ἀγάπη ἠλευθέρωσε τοὺς ἀνθρώπους ἐκ τῆς ἐνοχῆς, καὶ τῆς δυνάμεως τῆς ἁμαρτίας, καὶ ἐκ τοῦ φόβου τοῦ θανάτου, διὰ νὰ ὑπηρετήσωσι τοὺς συνανθρώπους αὐτῶν. Ἡ νέα κοινωνία εἶναι ἡ Ἐκκλησία, τῆς ὁποίας πηγή, κεφαλὴ καὶ ζωογόνος δύναμις εἶναι Αὐτός. Ἡ καινὴ ἐλπὶς εἶναι εἰσέτι ἐλπὶς ἐν Θεῷ, ποιητῇ καὶ κυβερνήτῃ τῶν πάντων. Δηλ. εἶναι ἐν ταυτῷ ἐλπὶς ἐκπληρωθεῖσα καὶ προσδοκῶσα. Ὅ,τι ἐν Χριστῷ κατέχομεν εἶναι ἡ πλέον ἔνδοξος ζωή, περὶ τῆς ὁποίας γνωρίζομεν πάντα, διότι εἶναι κοινωνία μετ' αὐτοῦ, ὅστις εἶναι ὁ Σωτὴρ καὶ Κύριος ἡμῶν. Πλὴν ὅμως ἡ ἐν πνεύματι αὕτη κοινωνία εἶναι μόνον πρόγευσις, ἡ θερμοτέρα, περὶ τῆς ἀποκειμένης ἡμῖν κληρονομίας. Ὁ Χριστὸς δὲν εἶναι μόνον ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ἀλλὰ εἶναι ἐπίσης παρὼν ἐν ἡμῖν ὡς ἡ ἐλπὶς τῆς δόξης.

Γ΄. Η ΥΠΑΡΧΟΥΣΑ ΣΗΜΕΡΟΝ ΒΑΣΙΛΕΙΑ.

12. Πρέπει ἤδη νὰ ὁμιλήσωμεν δι' ἀμφότερα, τί κατέχομεν ἐν Χριστῷ καὶ τί ἐλπίζομεν ἐν αὐτῷ, τί μᾶς ἐδόθη καὶ τί μᾶς ὑπεσχέθη.

Καὶ πρῶτον τί ἐδόθη εἰς ἡμᾶς. Ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ Χριστοῦ, βλέπομεν τὴν φιλάνθρωπον δύναμιν τῆς Βασιλείας ἤδη ἐν ἐνεργείᾳ, μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐν τῷ κηρύγματι Αὐτοῦ, ἰδίως ἐν ταῖς παραβολαῖς, ἀναγινώσκομεν τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἑρμηνείαν περὶ τοῦ ἔργου τούτου. Τὸ αὐτὸ Πνεῦμα τὸ ὁποῖον ἐνυπῆρχεν ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ, μετὰ τὴν ὕψωσιν καὶ τὴν ἀνάληψιν αὐτοῦ, ἐξέχεεν εἰς τὸν λαὸν αὐτοῦ. Ἐν αὐτῷ ἄρχεται νέα ἀνθρωπότης. Καθὼς δὲ ἀποθνήσκωμεν καθημερινῶς ἐν Χριστῷ, ἀνυψούμεθα μετ' αὐτοῦ διὰ νὰ δεχθῶμεν τὸ ζωογόνον αὐτοῦ Πνεῦμα καὶ νὰ συμμετάσχωμεν ἐν τῇ δόξῃ τῆς βασιλείας αὐτοῦ. Πρὸς ἡμᾶς, ὡς πρὸς ἀνθρώπους, τὰ πάντα γίνονται καινά. Βλέπομεν τὴν ἰδιωτικὴν καὶ κοινωνικὴν βιωτὴν ὑπὸ νέαν προοπτικήν. Ἡ ὅλη πορεία τῆς Ἱστορίας ἔχει μεταμορφωθῇ. Βλέπομεν τὸν νικητὴν Κύριον συνεχίζοντα τὴν ὑπηρεσίαν τῆς παρακλήσεως καὶ συνεχίζοντα τὸν πόλεμόν του ἐναντίον παντὸς ἄρχοντος τοῦ σκότους. Καθὼς περιπατοῦμεν ἐν πνεύματι, συμμετέχομεν εἰς τὸν πόλεμον καὶ ἐπίσης εἰς τὴν νίκην αὐτοῦ. Ἐν τῷ Χριστῷ καὶ τῇ Κοινωνίᾳ αὐτοῦ εἴμεθα υἱοὶ τοῦ Θεοῦ καὶ κληρονόμοι τῆς δόξης αὐτοῦ.

13. Μολονότι καὶ τώρα ζῶμεν εἰς τὴν νέαν ἐποχὴν ἡ πραγματικότης καὶ ἡ δύναμις αὐτῆς δὲν ἔχουν εἰσέτι πλήρως ἀποκαλυφθῆ. «Ἡ γῆ, πράγματι εἶναι τοῦ Κυρίου καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς εἶναι δημιούργημα αὐτοῦ καὶ τὸ ἔργον αὐτὸ εἶναι καλόν».

Ἐπὶ πλέον ὁ Θεὸς τόσον ἀγαπᾷ τὸν κόσμον αὐτοῦ ὥστε τὸν μονογενῆ αὐτοῦ Υἱὸν ἔδωκε διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ πρόνοια αὐτοῦ κυβερνᾷ αὐτὸν καὶ τὸ Πνεῦμα αὐτοῦ ζῇ καὶ ἐργάζεται ἐν αὐτῷ, καταβάλλον τὸ κακόν, διὰ τοῦ καλοῦ δι᾿ ἀναριθμήτων τρόπων, καὶ παρ᾿ ἀνθρωπίνην προσδοκίαν ἢ μηχανεύματα, φέρον εἰς πέρας τὰς πράξεις τῶν ἀφωσιωμένων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν. Ἀλλ᾿ οὔτε ὁ κόσμος τῆς φύσεως, οὔτε ὁ κόσμος τῶν ἀνθρώπων εἶναι προσέτι ὅπως ὁ Θεὸς θὰ εἶχεν αὐτόν. Ἀμφότεροι εἶνε ὑποδουλωμένοι εἰς τὴν ἀταξίαν τῆς ἀλυτρώτου ἐποχῆς καὶ ἀναμένουν τὴν ἀπελευθέρωσιν. Τὰ ἐξ ἀγνοίας καὶ πείσματος ἀτοπήματα πολλῶν γενεῶν ἔχουν διαστρέψῃ τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ καὶ ἔχουν ὑποτάξῃ τὴν ἀνθρωπίνην ζωὴν καθ᾿ ἑαυτὴν εἰς θλιβερὰν διαφθοράν. Πᾶς ἄνθρωπος γεννᾶται ἐντὸς μιᾶς κοινωνικῆς τάξεως βαθέως ἐπηρεασμένος ὑπὸ τῶν συσσωρευμένων ἀποτελεσμάτων τῆς ἰδιωτικῆς καὶ ὠργανωμένης ἐπιθέσεως, ἀπάτης καὶ ἀνευθύνου ἐγωπαθείας. Πᾶς ἄνθρωπος λοιπὸν οὕτω γεννηθεὶς καὶ ἀναтραφεὶς προσθέτει τὸ ἴδιον αὐτοῦ μερίδιον διαστροφῆς καὶ φθοροποιοῦ ψεύδους καὶ ἀρχίζει νέαν σειρὰν ὑποψίας, σκληρότητος καὶ μίσους. Τὸ κακὸν βαθέως ριζωθὲν καὶ ἰσχυρῶς δρῶν εἰς ὁλόκληρον τὴν δημιουργίαν, συχνάκις μάλιστα παρὰ πᾶσαν κατανόησιν καὶ ἔλεγχον, προσδίδει κακὴν χροιὰν εἰς ὁλόκληρον τὴν πορείαν τῆς ἀνθρωπίνης ἱστορίας.

14. Ὡς ἐκ τούτου οὔτε ἡ Ἐκκλησία οὔτε οἱ ἐπὶ μέρους Χριστιανοὶ δύνανται νὰ ἀναμένωσιν ὅτι θὰ ἀποφύγωσι τὴν θλῖψιν ἐν καιρῷ δὲ ἀκόμη καὶ τὴν καταστροφήν. Διότι ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ ζήσῃ τώρα ἐν τῷ κόσμῳ, ὁ ὁποῖος ἐσταύρωσε τὸν Κύριον αὐτῆς. Ἐνίοτε ἡ θλῖψις τῶν πιστῶν ἢ τῶν χριστιανικῶν ποιμνίων ἀπορρέει ἐκ τῆς ἀμαθείας καὶ ἀπιστίας. Οἱ Χριστιανοὶ δὲν ἐξαιροῦνται τῆς Θείας δικαιοσύνης. Πράγματι εἶναι περισσότερον τῶν ἄλλων ἐκτεθειμένοι εἰς αὐτήν. Καὶ καθὼς οἱ πιστοὶ γνωρίζουν νὰ τοποθετῶσιν ἑαυτοὺς ὑπὸ τὴν κρίσιν τοῦ Θεοῦ, οὕτως οἱ Χριστιανοὶ δύνανται νὰ γνωρίσωσι τὸ ἔλεος αὐτοῦ καὶ νὰ προσφέρωσιν ἑαυτοὺς ὡς ὄργανα τῶν ἀγαθῶν αὐτοῦ σκοπῶν. Ἐνίοτε ἀφ᾿ ἑτέρου ἡ θλίψις αὐτῶν ἀπορρέει ἐκ τῆς ἀπιστίας αὐτῶν ἐν τῇ ἀντιμετωπίσει τῶν δυνάμεων τοῦ κακοῦ, ἐν τῷ ὑποφέρειν τὰς ἐπιθέσεις τῶν τυράννων ἢ διωκτῶν, ἢ ἐν τῇ ἐξομοιώσει ἑαυτῶν μετὰ τοῦ Χριστοῦ ἐν τούτῳ ὅτι φέρουν εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν τὸ βάρος τῆς ἁμαρτίας καὶ τῆς θλίψεως τοῦ κόσμου. Ἀλλ᾿ ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι δέχονται τοιαύτην κρίσιν ἢ θλῖψιν ἄνευ πικρίας ἢ ἀπελπισίας γίνονται μέτοχοι τῶν θλίψεων τοῦ Κυρίου καὶ τῆς δυνάμεως τῆς Ἀναστάσεως. Ἐπομένως λαμβάνουσι δύναμιν διὰ νὰ ὑποφέρωσιν ἐν πίστει πρὸς τὸν Θεόν, ἐν ἀγάπῃ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐν ἐλπίδι πε-

ρὶ τῆς τελικῆς νίκης τοῦ Χριστοῦ.

15. Αἱ ἀλλεπάλληλοι τῆς Ἐκκλησίας δοκιμασίαι εἶναι ὑπομνήσεις ὅτι εἰς τὴν παροῦσαν ἐποχὴν ἡ Ἐκκλησία δὲν τολμᾷ νὰ στηριχθῇ εἰς γηΐνην εἰρήνην καὶ εὐδαιμονίαν. Εἶναι «σημεῖα τῶν καιρῶν» τὰ ὁποῖα θὰ πρέπει νὰ προφυλάττωσιν ἄγρυπνον πάντα Χριστιανὸν καὶ πᾶν Χριστιανικὸν πλήρωμα, ἐν γνώσει ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἐπὶ τῆς γῆς, ἀκόμη καὶ ὅταν ὁ κίνδυνος φαίνεται ἀπομεμακρυσμένος, παρεπίδημος λαὸς μὴ δυνάμενος ὡς ἐκ τῆς θείας κλήσεως αὐτοῦ, νὰ εὑρίσκηται ἐν εἰρήνῃ μετὰ τῶν δυνάμεων τοῦ κακοῦ, ἢ νὰ λησμονήσῃ ὅτι ἐν τῷ ζῶντι σώματι τοῦ Χριστοῦ, ὅτε ἓν μέλος πάσχει, συμπάσχουσι πάντα τὰ μέλη. Ἐπὶ πλέον τοιαῦται δοκιμασίαι ὅταν ὁδηγῶσι τὴν Ἐκκλησίαν νὰ προσκολλᾶται εἰς τὴν πρὸ αὐτῆς ἐλπίδα, παρέχουσιν εἰδικὴν μαρτυρίαν διὰ τῆς ὁποίας ὁ κόσμος δύναται νὰ ἴδῃ τὴν δύναμιν τοῦ ζῶντος Κυρίου, ὅστις ἐν ἀδυναμίᾳ καθιστᾷ ἡμᾶς ἰσχυροὺς καὶ ἐν τῷ σκότει ἱκανοῖ ἡμᾶς νὰ στερεώσωμεν τὴν ἐλπίδα ἡμῶν ἐν αὐτῷ.

Ἐὰν ἡ Ἐκκλησία πρόκειται νὰ εὕρῃ πλήρη τελείωσιν, καὶ ἐὰν ἡ γήϊνος ὕπαρξις πρόκειται νὰ σωθῇ ἐκ τοῦ κενοῦ, δὲν πρέπει νὰ προσβλέπωμεν μόνον εἰς τὴν πορείαν τῆς γηΐνου ἱστορίας, ἀλλὰ πέραν αὐτῆς. Ἡ ἐλπὶς ἡμῶν πρέπει νὰ ἀγκυροβοληθῇ ἐν Θεῷ, ὅστις ἔρχεται πρὸς ἡμᾶς ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ. Πρέπει νὰ προσβλέπῃ εἰς ὅ,τι Ἐκεῖνος ἔπραξε, πράττει καὶ θὰ πράξῃ διὰ τὸν λαὸν καὶ τὸν κόσμον αὐτοῦ, εἰς συμπλήρωσιν τοῦ ἀπολυτρωτικοῦ αὐτοῦ ἔργου.

Δ΄. ΤΙ ΕΧΟΜΕΝ ΚΑΙ ΤΙ ΕΛΠΙΖΟΜΕΝ

16. Τὸ γεγονός, ὅτι ἡ ἐλπὶς ἡμῶν εἶναι ὄντως ἠγκυροβολημένη εἰς ἓν βασίλειον, τὸ ὁποῖον ἔχει ἔλθῃ καὶ πρόκειται νὰ ἔλθῃ, δίδει εἰς τὴν ζωὴν παντὸς πιστοῦ ἕνα διπλοῦν προσανατολισμόν. Ὁ πιστὸς ἔχει αἰώνιον ζωὴν καὶ ἐλπίζει εἰς αὐτήν. Ἔχει τοὺς πρώτους καρποὺς καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐπιθυμεῖ τὸν πλήρη θερισμόν. Ὁ Μεσσίας, ὅστις, καίτοι πλούσιος, ἐγένετο πτωχός, ἔδωσεν εἰς αὐτὸν ὑπέρτατα πλούτη. Ἀκόμη ἔχει τὸν θησαυρὸν αὐτὸν εἰς ἕνα γήϊνον σκεῦος. Ἡ σὰρξ πολεμᾷ κατὰ τοῦ πνεύματος καὶ τὸ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός. Ὁ πιστὸς ἀποτελεῖ μέρος τοῦ πεπτωκότος κόσμου, περιπεπλεγμένος εἰς τὴν διαφθορὰν καὶ τὸν θάνατον. Ἡ ζωή του εἶναι, ὡς ἐκ τούτου, εἷς πόλεμος, καίτοι φρουρεῖται ἀκόμη ὑπὸ τῆς εἰρήνης τοῦ Χριστοῦ.

17. Εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην ὁ πιστὸς ἀντιμετωπίζει ἕνα διπλοῦν πειρασμόν. Ἀφ' ἑνὸς πειράζεται νὰ ἀπελπίζηται εἰς τὸν κόσμον τοῦτον καὶ νὰ στρέφῃ ὅλην τὴν προσοχήν του εἰς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ

έλθῃ. Δυνατὸν νὰ λησμονῇ, ὅτι ὁ Θεὸς τὸν φυλάττει εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον, ὡς ἕνα λειτουργὸν τῆς πρὸς Αὐτὸν ἀποκαταλλαγῆς. Δυνατὸν νὰ πτοῆται ἐκ τῆς προφανῶς ἀδαμάστου δυνάμεως τοῦ κακοῦ, τόσον ὥστε νὰ χάνῃ ὅλην τὴν πίστιν αὐτοῦ, ὅτι ὁ Θεός, ὁ Ὁποῖος ἐδημιούργησε καὶ συντηρεῖ τὸν κόσμον, δύναται νὰ καταστήσῃ γνωστὴν εἰς τὸν κόσμον τὴν δύναμιν αὐτοῦ. Ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ αὐτοῦ διὰ τὴν εὐλογημένην οὐράνιον πόλιν, δύναται νὰ ἀντιπαρέλθῃ τὸν λησταῖς περιπεσόντα συνάνθρωπον αὐτοῦ καὶ νὰ ἐγκαταλείψῃ αὐτὸν παρὰ τὴν ὁδόν.

18. Ἀφ᾿ ἑτέρου ὁ πιστὸς πειράζεται κατὰ τὸν ἀντίθετον τρόπον. Ἐπειδὴ μετηνέχθη ἐκ τοῦ σκότους εἰς τὸ φῶς καὶ ἐγένετο σήμερον ἐνταῦθα μέτοχος τῆς δυνάμεως τοῦ ἀναστάντος Χριστοῦ, δυνατὸν νὰ λησμονήσῃ, ὅτι τὸ παρεχόμενον ἐνταῦθα εἶναι μόνον πρόγευσις. Δύναται νὰ περιορίσῃ τόσον τὴν προσευχὴν αὐτοῦ εἰς τὰς δυνατότητας τῆς παρούσης ζωῆς, ὥστε νὰ λησμονήσῃ, ὅτι ὅλος ὁ κόσμος εὑρίσκεται ὑπὸ κρίσιν. Δύναται νὰ συγχύσῃ τὰ κατορθώματα τῶν ἀνθρώπων μετὰ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ χάσῃ τὸν πραγματικὸν τύπον κρίσεως τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων. Δυνατὸν νὰ λησμονήσῃ τὰς ἀληθεῖς διαστάσεις τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἀνθρώπου, πλασθέντος ὡς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ λυτρωθέντος δι᾿ αἰώνιον ζωήν, καὶ ἀναζητῶν τὸ τέλος τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς ἐν τῇ γηΐνῃ ἱστορίᾳ, νὰ ἐκλάβῃ τὸν ἄνθρωπον ὡς ἁπλοῦν ὄργανον ἑνὸς γηΐνου σχεδίου καὶ οὕτω νὰ ὑποβιβάσῃ τὴν ἀνθρωπίνην ἀξίαν.

19. Φυλασσόμεθα ἐκ τῶν τοιούτων πειρασμῶν οὐχὶ μόνον ὑπὸ τῆς λογικῆς τῆς πίστεως, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῆς κοινῆς ἐν Κυρίῳ κοινωνίας. Ἀκούοντες τὸν λόγον αὐτοῦ, ἀγόμεθα διαρκῶς εἰς τὸ σημεῖον τῆς ἀποφάσεως, ἐὰν θὰ δεχθῶμεν τὸ ναὶ καὶ τὸ οὒ αὐτοῦ. Συμμετέχοντες τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἀποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας, δοκιμάζομεν τὴν ἀπόστασιν καὶ τὴν ἐγγύτητα τῆς βασιλείας. Καθ᾿ ἑβδομάδα αἱ συνήθειαι καὶ αἱ ἀνάγκαι τῆς κοινῆς ζωῆς μᾶς ὑπομιμνήσκουν τὴν ὑγείαν καὶ τὴν δυστυχίαν ἡμῶν. Μᾶς δίδεται εἷς πραγματικὸς κατάλογος τῶν ὅσων ἔχομεν καὶ ὅσων ἐλπίζομεν ἐν τῷ μυστηρίῳ, τὸ ὁποῖον ὑπὸ διάφορα ὀνόματα -- Δεῖπνον τοῦ Κυρίου, Ἁγία Κοινωνία, Εὐχαριστία, Λειτουργία -- εἶναι κοινὸν εἰς σύμπασαν τὴν Ἐκκλησίαν. Ἐνταῦθα ὁ λαὸς τοῦ Χριστοῦ, ἡνωμένος εἰς μίαν πρᾶξιν πίστεως καὶ λατρείας, ἐνθυμεῖται ἀμέσως τὴν παλαιὰν ἔλευσιν αὐτοῦ ἐν ἄκρᾳ ταπεινότητι καὶ τὴν εἰς τὸ τέλος ἔλευσιν αὐτοῦ ἐν δυνάμει καὶ δόξῃ καὶ ἀμφότερα γίνονται παρὸν ἐν τῇ κοινωνίᾳ μετὰ τοῦ ζῶντος Κυρίου, ὅστις ἔρχεται πρὸς τὸν χριστιανικὸν λαὸν ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.

Ε΄. Η ΒΑΣΙΛΕΙΑ Η ΟΠΟΙΑ ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ ΝΑ ΕΛΘΗ

20. Ἡ βασιλεία, ἡ ὁποία εἶναι ἤδη πραγματική, κινεῖται τῇ δυνάμει καὶ τῇ πιστότητι τοῦ Θεοῦ πρὸς τὴν πλήρη πραγματοποίησιν αὐτῆς ἐν τῇ ἐκδηλώσει τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ δι' ὅλης τῆς δημιουργίας.

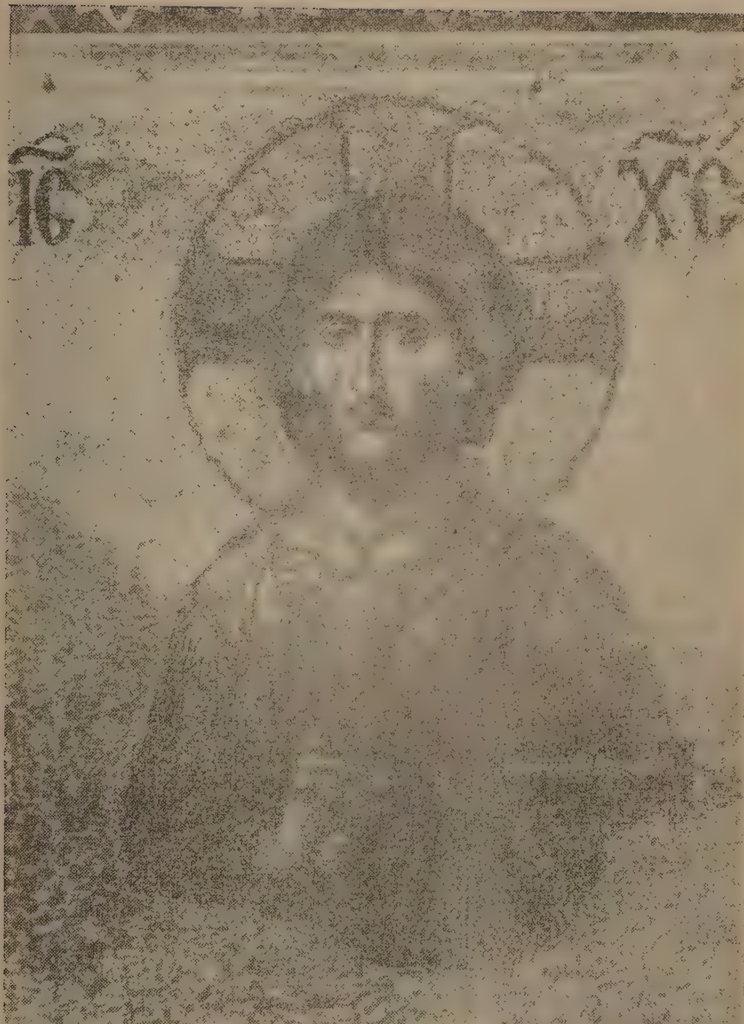
Ὁ βασιλεὺς βασιλεύει διὰ τοῦτο θὰ βασιλεύῃ μέχρις ὅτου θέσῃ πάντας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. Ἐκεῖνο ὅπερ ἐλπίζομεν εἶναι ἡ πληρότης ἐκείνου ὅπερ ἔχομεν ἐν αὐτῷ, ὅ,τι κατέχομεν ἔχει τὴν ἔννοιαν αὐτοῦ μόνον ἐν τῇ ἐλπίδι τῆς ἐλεύσεως αὐτοῦ.

21. Ποῖος εἶναι ὁ χαρακτὴρ αὐτῆς ; Κατὰ τὸν σημερινὸν νέον αἰῶνα, ὁ Θεὸς ἀπεκάλυψεν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς πίστεως ποῖος εἶναι ὁ χαρακτὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. Πρέπει νὰ ὁμιλῶμεν ἐνταῦθα περὶ ζητημάτων, τὰ ὁποῖα ἐν τῇ φύσει τῶν πραγμάτων, προκαλοῦν ἄμεσον ἐν τῷ σαφεῖ λόγῳ ἔκφρασιν, ζητημάτων, διὰ τὰ ὁποῖα ἡ χρησιμοποιουμένη ἐν τῇ Γραφῇ γλῶσσα ἐμπνευσμένης φαντασίας εἶναι ἡ μόνη προσήκουσα, διότι ταῦτα εἶναι πράγματα τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ διακριθῶσι καὶ μεταδοθῶσι μόνον ὑπὸ τοῦ Πνεύματος. Οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ τὸν Θεὸν ὄψονται καθὼς ἐστίν, καὶ γνώσονται αὐτόν, καθὼς ἐπιγιγνώσκονται ὑπ' αὐτοῦ. Οἱ ὄντες νῦν υἱοὶ τοῦ Θεοῦ θὰ λάβωσι τὴν πληρότητα τῆς κληρονομίας αὐτῶν, ὡς συγκληρονόμων Χριστοῦ. Θὰ ὑπάρξωσι καινοὶ οὐρανοὶ καὶ καινὴ γῆ. Ὅλοι θὰ μεταβληθῶμεν, οἱ νεκροὶ θὰ ἀναστῶσιν ἄφθαρτοι, λαμβάνοντες σῶμα οὐρανίου δόξης. Ἡ ἀγωνία τοῦ δημιουργηθέντος κόσμου θὰ ἐκληφθῇ ὡς ὠδύνη τοκετοῦ. Ὀφθαλμοὶ τυφλῶν θὰ ἴδωσιν, ὦτα κωφῶν θὰ ἀκούσωσιν, οἱ χωλοὶ θὰ ἀναπηδήσωσιν ἀπὸ χαράν, οἱ αἰχμάλωτοι θὰ ἀπελευθερωθῶσιν. Ἡ γνῶσις τοῦ Θεοῦ θὰ καλύψῃ τὴν γῆν. Θὰ ἐμφανισθῇ ἡ Ἁγία Πόλις, ἡτοιμασμένη καὶ πεποικιλμένη διὰ τὸν νυμφίον αὐτῆς. Ὁ χορός, τὸν ὁποῖον οὐδεὶς δύναται νὰ ἀπαριθμήσῃ θὰ ψάλῃ ἀλληλούϊα εἰς ἔπαινον τοῦ αἰωνίου. Ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ θὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν ἀνάπαυσιν τοῦ Σαββάτου καὶ ὅλα τὰ δημιουργήματα θὰ ἀποκαταλλαγῶσιν ἐν τῇ πλήρει κοινωνίᾳ τοῦ Θεοῦ μετὰ τοῦ λαοῦ Αὐτοῦ. Διὰ τοιούτων ὁραμάτων τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἱκανοῖ ἡμᾶς νὰ ἀποβλέπωμεν πρὸς τὴν αἴγλην τῆς σωτηρίας, ἡ ὁποία μέλλει νὰ ἀποκαλυφθῇ κατὰ τὰς ἐσχάτους ἡμέρας. Πρὸς τὴν ἀπολύτρωσιν ταύτην ὁδηγεῖ ἡμᾶς ὁ Θεὸς ἐν ἐλπίδι. Ἡ ἐλπὶς δὲν εἶναι ὁρατή, ἄλλως δὲν θὰ ἦτο ἐλπίς· ἀλλ' ἐδόθη εἰς ἡμᾶς τοὺς πάσχοντας, ἁμαρτάνοντας, ἀποθνήσκοντας καὶ πιστεύοντας ἀνθρώπους ὡς ὑπόσχεσις. Διὰ τοῦτο προσδοκῶμεν αὐτὴν ἐν ὑπομονῇ.

22. Ποία ἡ ἔκτασις αὐτῆς ; Ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ ἡ ὁποία ἤδη ἦλθεν ὁ Θεὸς ἀπεκάλυψε τὴν ἀπεριόριστον ἔκτασιν τῆς ἀγάπης αὐτοῦ. Ἐν Χριστῷ διέρρηξε τὸ μεσότοιχον μεταξὺ φυλῶν, ἐθνῶν, πολιτισμῶν, τά-

ξεων καὶ γενῶν· πόσῳ μᾶλλον ἡ μέλλουσα βασιλεία θὰ ἀποκαλύψῃ τὸ πλάτος τῆς ἀπολυτρώσεως Αὐτοῦ ! Ὁ Χριστὸς δὲν ἦλθε διὰ τοὺς δικαίους ἀλλὰ διὰ τοὺς ἁμαρτωλούς, τοὺς ἀπολωλότας, τοὺς ἐλαχίστους, τοὺς ἐσχάτους. Πόσῳ μᾶλλον ἡ ἔλευσις αὐτοῦ θὰ ἀποκαλύψῃ τὸν θρίαμβον τῆς καθόδου Αὐτοῦ εἰς Ἅδου. Ὑπέφερεν ἐν τῷ θανάτῳ Αὐτοῦ διὰ τοὺς ἐχθροὺς Αὐτοῦ ἐν μεστῇ ἀγάπης συγγνώμῃ καὶ οὕτω ὑπερενίκησε πᾶσαν ἔχθραν· πόσῳ μᾶλλον ἐν τῇ ἐλεύσει Αὐτοῦ τὸ κράτος Αὐτοῦ θὰ ἀποκαλυφθῇ ἀκόμη καὶ πρὸς τοὺς σταυρωτὰς Αὐτοῦ. «Ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτω καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται». Ἐπειδὴ ἡ ἐλπὶς ἡμῶν ἐν Χριστῷ ἐστίν, Ἐκεῖνος ἐντέλλεται ἡμῖν ἵνα ἐλπίζωμεν διὰ πάντας ἐκείνους τοὺς ὁποίους ἀγαπᾷ. Ἐπειδὴ ἡ ἀγάπη Αὐτοῦ ἐκκέχυται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, ἐνισχυόμεθα καὶ ἐλπίζομεν τὰ πάντα διὰ τοὺς ἀδελφοὺς Αὐτοῦ. Καὶ ἐλπίζομεν ὡσαύτως ὅτι θὰ συμμετάσχωμεν ἐν τῇ ἀτελευτήτῳ ζωῇ τῆς βασιλείας Αὐτοῦ. Ἡ δύναμις Αὐτοῦ ἥτις καθιστᾷ τὰ σώματα ἡμῶν ναὸν τοῦ πνεύματος Αὐτοῦ καὶ ἀνιστᾷ ἡμᾶς ἐκ τοῦ καθ᾽ ἡμέραν θανάτου, παρέχει ἀσφαλὲς τεκμήριον περὶ τῆς συμμετοχῆς ἡμῶν ἐν τῇ βασιλείᾳ Αὐτοῦ. Ἐν τούτοις ἡ δύναμις αὕτη κωλύει ἡμᾶς νὰ ἐλπίζωμεν περὶ τῆς ἰδίας ἡμῶν δόξης, κεχωρισμένης ἐκ τοῦ πληρώματος τῆς δόξης, ἥτις θέλει προσγένῃ εἰς ὁλόκληρον τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ· διότι οἱ συμμετέχοντες ἐν τῷ θανάτῳ καὶ τῇ ἀναστάσει τοῦ Χριστοῦ συνάπτονται εἰς ἓν σῶμα «μέχρι καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας καὶ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ».

Διὰ τοῦτο ἐπιθυμοῦμεν τὴν τελειοποίησιν ταύτην τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ. Ἀλλ᾽ οὐχὶ μόνον τοῦτο, ἡ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ μᾶς ἐμποδίζει νὰ εἴμεθα ἱκανοποιημένοι μὲ πᾶσαν ἐλπίδα εἰς μίαν δεδοξασμένην Ἐκκλησίαν, ἡ ὁποία ἐγκαταλείπει τὴν τύχην τοῦ κόσμου εἰς τὰς δυνάμεις τοῦ κακοῦ. Ἡ πρὸς αὐτὸν ἀλληλεγγύη ἀπαιτεῖ καὶ δημιουργεῖ δι᾽ αὐτοῦ ἀλληλεγγύην πρὸς τὸν κόσμον τῆς παροδικότητος, ματαιότητος, ἁμαρτίας καὶ θανάτου. Διότι ὁ Θεὸς ὑπεσχέθη τὴν ἀποκαταλλαγὴν συμπάσης τῆς δημιουργίας καὶ διὰ τοῦτο ἐλπίζομεν εἰς τὴν ἀνανέωσιν ὅλων τῶν πραγμάτων. Ἡ ἐλπὶς αὕτη δὲν μᾶς ἐπιτρέπει νὰ σκεφθῶμεν κοσμικὴν μεταμόρφωσιν ἄνευ τῆς μερίμνης τοῦ Θεοῦ περὶ τοῦ πίπτοντος στρουθίου καὶ τοῦ ἑκατοστοῦ προβάτου. Οὕτως ὁ Χριστός, ἡ ἐλπὶς ἡμῶν ἐνσωματοῖ ἐν ἑαυτῷ τὴν τύχην τῶν ἀτόμων, τῆς Ἐκκλησίας, τῶν γηΐνων Κοινοτήτων, καὶ ὁλοκλήρου τῆς δημιουργίας. Τόσον μεγάλη εἶναι ἡ ἐλπὶς αὕτη ἐν Χριστῷ ὥστε ἀναγκαζόμεθα νὰ τείνωμεν μετὰ ζέσεως εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν αὐτῆς καὶ νὰ ἀκούωμεν ἐν νηφαλιότητι τὴν ἐντολὴν αὐτοῦ : «ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πολλοί, λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελ-

‘Ο Χριστός. Ἀπὸ τὸ μωσαϊκὸν τῆς «Δεήσεως», τῆς Ἁγίας Σοφίας.

θεῖν καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν».

23. Ποῖος ὁ χρόνος τῆς ἐλεύσεως αὐτῆς ; τί ἀπεκάλυψεν ὁ Θεὸς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν αὐτοῦ ἐν σχέσει πρὸς τὸν χρόνον τῆς τελειώσεως ; Διέταξε τὴν Ἐκκλησίαν νὰ ζῇ μὲ ὀσφύας περιζωσμένας καὶ λαμπάδας ἀνημμένας, ὡς οἱ ὑπηρέται οἱ ἀναμένοντες τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ οἰκοδεσπότου καὶ νὰ ὑπηρετῇ πιστῶς ἡμέραν καθ' ἡμέραν, ὡς εἷς δοῦλος μὴ φοβηθεὶς ἐκ τῆς ἀργοπορίας τοῦ κυρίου αὐτοῦ. Ὅθεν ἡ ἐλπὶς ἡμῶν φέρει τὰ ἴχνη τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς ζέσεως, τῆς ἐμπιστοσύνης καὶ τῆς ἀνάγκης τῆς προσδοκίας καὶ τῆς βίας. Ὁ Θεὸς δὲν ἀπεκάλυψεν εἰς ἡμᾶς ἀκριβῶς πότε ἡ βασιλεία του θὰ ἔλθῃ ἐν δόξῃ. Πράγματι ὅταν ἐπιχειρῶμεν νὰ ὑπολογίσωμεν τὴν ἐγγύτητα ἢ τὴν ἀπόστασιν τῆς βασιλείας αὐτοῦ, συγχέομεν τὴν ἐλπίδα ταύτην τὴν ὁποίαν ὁ Χριστὸς καθορίζει σαφῶς. Τὸ ἐνδιαφέρον αὐτοῦ ἦτο ἡ ἐκπλήρωσις τοῦ σκοποῦ τοῦ Θεοῦ μᾶλλον ἢ ἡ ἱκανοποίησις τῆς περιεργείας τοῦ ἀνθρώπου. Εἰς τοὺς ἀνυπομόνους μαθητὰς αὐτοῦ ἔδωκε τὴν ἐντολήν : «βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ καιρός ἐστιν». Ἡ ὑπακοὴ εἶναι ἓν μέτρον τῆς ἐλπίδος ἡμῶν. Ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ ἵσταται ἀγρυπνοῦσα μετὰ τοῦ Κυρίου, διακρίνουσα τὰ σημεῖα τῶν καιρῶν καὶ διακηρύττουσα ὅτι σήμερον εἶναι ὁ καιρὸς τῆς κρίσεως, σήμερον ἡ ἡμέρα τῆς σωτηρίας.

24. Ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος εἶναι ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος, ἐν τῷ ὁποίῳ τὰ πάντα θὰ τελειωθῶσιν, εἶναι ὁ συναντῶν ἡμᾶς σήμερον καὶ καθημερινῶς καὶ καλῶν ἡμᾶς ἵνα ἐμπιστευθῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα. Δὲν γνωρίζομεν ποῖαι πιθανότητες ἐπιφυλάσσονται εἰς ἡμᾶς ἢ ὁποῖοι καιροὶ εὑρίσκονται πρὸ ἡμῶν. Ἐν τούτοις, γνωρίζομεν ὅτι ὑπάρχει ἓν ὅριον, διότι ὅλοι θὰ ἀποθάνωμεν. Ἐὰν δὲν γνωρίζωμεν τὸν Χριστόν, ὁ θάνατος εἶναι τὸ μόνον τέρμα ὅπερ γνωρίζομεν. Ἐν τῇ καταστάσει ταύτῃ οἱ ἄνθρωποι προσπαθοῦν νὰ εὕρωσιν ἔδαφος ἐλπίδος, εἴτε πρὸς ἀτομικὴν ἐπιβίωσιν ἁπλῶς, εἴτε πρὸς κοινωνικὴν πρόοδον. Ὁ εἷς προσφέρει εἰς τὰ ἄτομα τὴν ὑπόσχεσιν τῆς ἐκπληρώσεως, ἀλλ' ἀρνεῖται ταύτην εἰς τὴν ἱστορίαν καθόλου, ὁ ἄλλος προσφέρει ἔννοιαν εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ἱστορίαν, ἀλλ' ἀρνεῖται τὴν σπουδαιότητα τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου.

Οἱ σκεπτόμενοι τὸν θάνατον σοβαρῶς, ἀλλὰ μὴ συναντήσαντες τὸν Χριστὸν εἶναι ἀποκεκλεισμένοι εἰς τοὺς δύο αὐτοὺς δρόμους, διὰ τῶν ὁποίων ἡ ἀνθρωπίνη ἐπιθυμία ζητεῖ νὰ διαπεράσῃ τὸ χάσμα τοῦ θανάτου. Ἀλλ' ἐν Χριστῷ προσφέρεταί τι ἐντελῶς διάφορον. Ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἀπέθανεν ὑπὲρ ἡμῶν καὶ ζῇ δι' ἡμᾶς, βλέπει ἡμᾶς μὲ μίαν ἐντελῶς νέαν πραγματικότητα, ἕνα νέον σκοπόν, ἓν νέον ὅριον τῆς ὑπάρξεως ἡμῶν. Ἐκεῖνος συναντᾷ ἡμᾶς· πρὸς ἐκεῖνον σχετίζεται πᾶσα περίστασις τῆς ζωῆς

ἡμῶν, ὅστις εἶναι ἡ ζωὴ παντὸς ἀνθρώπου. Δυνάμεθα νὰ θέτωμεν μετὰ πλήρους ἐμπιστοσύνης εἰς τὰς χεῖρας Αὐτοῦ ἑαυτοὺς καὶ πάσας τὰς πράξεις ἡμῶν, γνωρίζοντες ὅτι ὁ θάνατος καὶ ἡ καταστροφὴ ἀπώλεσαν τὴν δύναμιν αὐτῶν, ὅτι ἐὰν ἀκόμη τὰ ἔργα ἡμῶν ἀποτυγχάνουν καὶ θάπτονται εἰς τὰ χαλίκια τῆς ἀνθρωπίνης ἱστορίας, τὰ δὲ σώματα ἡμῶν πίπτουν εἰς τὴν γῆν καὶ ἀποθνήσκουν, οὐδὲν ἀπόλλυται, διότι ἐκεῖνος δύναται νὰ διατηρήσῃ ὅ,τι ἐμπιστευόμεθα εἰς αὐτὸν πέραν τοῦ χρόνου.

25. Ποία ἡ σχέσις τῆς βασιλείας πρὸς τὸν κόσμον αὐτόν ; Ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ συνηντήθησαν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ καὶ αἱ βασιλεῖαι αὐτοῦ τοῦ κόσμου. Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἔζησε διὰ μέσου τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς καὶ τῆς Ἀναστάσεως, κατέχει τὴν κλεῖδα διὰ τὴν τελικὴν κρίσιν καὶ τὴν αἰώνιον ζωήν. Αὐτὴ κατενόησε τὸ εὔθραυστον τοῦ κόσμου τούτου ἐν συγκρίσει, πρὸς τὴν ἀπέραντον σταθερότητα τοῦ κόσμου ἐκείνου, τὸν ὁποῖον ὁ Χριστὸς προσήρμοσεν εἰς τὰ ὅρια τῆς ἀνθρωπίνης ἱκανότητος. Ἐν τῷ σταυρῷ ὁ Θεὸς κατεδίκασε τὸν κόσμον, ὅστις τὸν ἀποστρέφεται καὶ τὸν μισεῖ.

Ἐν τῇ ἐλευσομένῃ ἡμέρᾳ ἡ καταδίκη αὕτη θέλει ἀποκαλυφθῇ καθ' ὅλον τὸ τρομερὸν αὐτῆς τέλος. Ἐν τῷ ἰδίῳ σταυρῷ ὁ Θεὸς ἐδέχθη τὸν κόσμον καὶ ἀπεκάλυψε πόσον ἀγαπᾷ αὐτόν. Ἐν τῇ μελλούσῃ ἡμέρᾳ θέλει ἀποκαλυφθῇ ἡ μετ' ἀγάπης ἀποδοχὴ αὕτη καθ' ὅλον τὸν ἀδιερεύνητον αὐτῆς πλοῦτον. Πίστις εἰς αὐτὴν τὴν τρομερὰν καὶ ἔνδοξον τελείωσιν τῶν πάντων ἐν Χριστῷ δὲν σημαίνει οὔτε ὅτι ἡ ἱστορία τοῦ κόσμου τούτου θέλει ἐξαλειφθῇ ὡς ἄσκοπος, οὔτε ὅτι αἱ προσπάθειαι ἡμῶν θέλουσι στεφθῇ τελικῶς ὑπὸ ἐπιτυχίας. Ἡ μακρὰ ἱστορία τοῦ κόσμου τούτου, τὸν ὁποῖον ἐδημιούργησε καὶ συντηρεῖ ὁ Θεὸς ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν καὶ διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ὁποίου ἀπέστειλε τὸν Υἱόν του, δὲν καθίσταται ἄνευ ἐννοίας διὰ τῆς ἐλεύσεως τῆς βασιλείας Αὐτοῦ. Οὔτε ἀφ' ἑτέρου ἡ βασιλεία Αὐτοῦ εἶναι ἡ τελικὴ ἔκβασις τῆς ἱστορίας αὐτοῦ τοῦ κόσμου. Δὲν ὑπάρχει εὐθεῖα γραμμὴ ἐκ τῶν μόχθων καὶ ἀνθρώπων πρὸς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Ἀπορρίπτει τὴν ἱστορίαν τῆς ὁποίας ὁ ἄνθρωπος φαντάζεται ἑαυτὸν ὡς τὸ κέντρον, τὸν δημιουργὸν καὶ κύριον. Παραδέχεται τὴν ἱστορίαν ἐκείνην, τῆς ὁποίας τὴν ἀρχήν, τὸ μέσον καὶ τὸ τέλος προσδιορίζει καὶ κατευθύνει ὁ ἴδιος.

26. Οὕτω εἰς τὰ ὅρια πάσης ζωῆς ἵσταται ὁ Εἷς, ὅστις εἶναι κριτὴς καὶ Σωτήρ. Ἐπειδὴ γνωρίζομεν αὐτὸν ὡς κριτήν, πρέπει νὰ προσέχωμεν νὰ μὴ συγχέωμεν τὰ ἔργα ἡμῶν μετὰ τῆς ἁγίας καὶ εὐλογημένης βασιλείας αὐτοῦ. Ἐπειδὴ γνωρίζομεν αὐτὸν ὡς σωτῆρα, ὅστις ἀπέθανεν ὑπὲρ τοῦ κόσμου πρέπει νὰ προσέχωμεν χάριν τῆς σωτηρίας ἡμῶν τὸν ἐγωϊ-

σμόν, ὁ ὁποῖος εἶναι δυνατὸν νὰ μᾶς κάμῃ νὰ λησμονήσωμεν τὰ ἐν τῷ κόσμῳ καθήκοντα ἡμῶν καὶ νὰ ἐγκαταλείψωμεν τὸν κόσμον εἰς τὴν καταστροφήν. Ἡ ἐν τῷ Ἐσταυρωμένῳ ἐνέργεια τῆς κρίσεως καὶ τῆς εὐσπλαγχνίας τοῦ Θεοῦ εἶναι πλέον ἢ ἔκδηλος. Ἀλλὰ γνωρίζομεν ὅτι ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι πᾶν ὅ,τι εἶναι ἀποκεκρυμμένον ἐκ τῶν αἰσθήσεων ἡμῶν θέλει ἀποκαλυφθῆ πλήρως. Ἡ Ἐκκλησία βλέπει ἤδη σκοτεινῶς ὡς ἐν ἐσόπτρῳ· θὰ ἴδῃ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον. Ἀλλὰ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον βλέπει τώρα ὑποχρεοῦται νὰ τὸ διακηρύξῃ.

II.

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΚΑΙ Ο ΛΑΟΣ ΑΥΤΟΥ.

Α'. ΟΙ ΟΔΟΙΠΟΡΟΙ ΤΟΥ ΘΕΟΥ.

27. Ὡμιλήσαμεν περὶ τοῦ Χριστοῦ, τῆς Ἐλπίδος ἡμῶν. Πρέπει ἤδη ἐν συνεχείᾳ νὰ ὁμιλήσωμεν περὶ τοῦ λαοῦ ἐκείνου, τὸν ὁποῖον ὁ Χριστὸς ἐκάλεσεν εἰς τὸ εἶναι διὰ νὰ γίνωσιν οἱ φορεῖς τῆς ἐλπίδος, τὸ σημεῖον καὶ ἡ μαρτυρία τῶν ἰσχυρῶν ἔργων τοῦ Θεοῦ, τὰ μέσα τῆς ἐνεργείας Αὐτοῦ καὶ τὸ πεδίον ἐν τῷ ὁποίῳ ἀποκαλύπτεται ἡ δόξα του. Ἡ Ἐλπὶς ἡμῶν βασίζεται εἰς ἓν μέγα γεγονός, περιλαμβάνον τὴν Ἐνσάρκωσιν, τὴν ἀποστολήν, τὸν θάνατον καὶ τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὁ σκοπὸς τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν ἀνθρωπότητα, προμηνυθεὶς κατὰ τὰς ἐπικοινωνίας αὐτοῦ μετὰ τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ἀποκαλυφθεὶς ὑπὸ τῶν Προφητῶν εὗρε τὴν ἐκπλήρωσιν αὐτοῦ εἰς τὸ γεγονὸς τοῦτο καὶ ἡ Βασιλεία αὐτοῦ ἐνεκαινιάσθη ἐπὶ τῆς γῆς διὰ νὰ συμπληρωθῇ μετὰ ταῦτα.

28. Τὸ σημαντικὸν τοῦτο γεγονὸς συνέβη μόλις ἐντὸς μιᾶς βραχείας περιόδου, ἡ ὁποία ἐπέρασε ταχέως ἀφήνουσα τὴν εὐρεῖαν σκηνὴν τῆς ἱστορίας φαινομενικῶς ἀμετάβλητον. Ἐρρόκειτο νὰ διακριθῇ μόνον ἓν σημαντικὸν γεγονός : Ἡ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία. Ἐνεφανίσθη ὡς μία μικρά, σκοτεινὴ κοινωνία, ἀνεπιθύμητος καὶ σχεδὸν ἄνευ προσοχῆς ἀπὸ μέρους τοῦ πολλοῦ κόσμου. Ἐγνώρισεν ἑαυτὴν ὡς μίαν ἀποικίαν τῆς Οὐρανίου Πατρίδος, πεφυτευμένην εἰς ἕνα ξένον ἔδαφος καὶ ἀπέβλεψεν εἰς ἓν τέλος εὑρισκόμενον πέραν τῆς γῆς ταύτης καὶ εἰς μίαν ἡμέραν ὅτε θὰ ἀπεκαλύπτετο τελικῶς ἡ πληρότης τοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον ἔκαμεν ὁ Θεὸς ἐν Χριστῷ. Ἐπίσης ἡ Ἐκκλησία ἐγνώρισεν ἑαυτὴν ὡς ὑπεύθυνον ἔναντι τοῦ κόσμου διὰ τὸν ὁποῖον ὁ Χριστὸς ἀπέθανε, καὶ ἡ εὐθύνη αὕτη ὡδήγησεν αὐτὴν πρὸς δρᾶσιν καὶ θλῖψιν.

29. Ἡ Ἐκκλησία ἀκόμη ὑφίσταται : εἶναι μία ἱστορικὴ κοινωνία, ζῶσα μεταξὺ ἄλλων κοινωνιῶν ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ ὅμως οὐχὶ ἐκ τοῦ κό-

σμου. Ἡ Ἐκκλησία συνεχῶς ἀντιμετωπίζει τὸ δέλεαρ νὰ προσαρμοσθῇ πρὸς τὰς κοσμικὰς κοινωνίας, ἱκανοποιουμένη μὲ τὸ ἔργον, τὴν ἐπίδρασιν καὶ τὴν δόξαν, τὴν ὁποίαν δύναται ν' ἀπολαύσῃ μία καλῶς ὠργανωμένη καὶ διαπεφωτισμένη κοσμικὴ κοινωνία. Ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον σημαίνει ἄρνησιν τῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ σκοποῦ αὐτῆς καὶ σπανίως ἐπιτρέπεται νὰ πράξῃ τοῦτο ἐπὶ μακρόν. Ἡ πραγματικὴ αὐτῆς φύσις ἀπαιτεῖ ὅπως ὅλα τὰ μέλη αὐτῆς ἀναγνωρίζωσιν ἑαυτὰ ὡς ξένους ὁδοιπόρους ἐπὶ τῆς γῆς, χοροῦντες πρὸς τὴν στιγμήν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ἀποθανὼν καὶ Ἀναστὰς Κύριος θὰ συναντήσῃ αὐτοὺς ἐν δυνάμει καὶ δόξῃ.

30. Ἡ Ἐκκλησία ζῇ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ διὰ τοῦ κηρύγματος τοῦ Εὐαγγελίου, τῆς Λατρείας, τῶν Μυστηρίων καὶ διὰ τῆς ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι Κοινωνίας. Κηρύττουσα τὸ Εὐαγγέλιον ἡ Ἐκκλησία ἔχει τὴν ἐξουσίαν νὰ ἀσχολῆται εἰς τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ, εἰς ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ Αὐτοῦ. Ἐν τῇ Λατρείᾳ καὶ τοῖς Μυστηρίοις συμμετέχει ἐν τῇ ζωῇ τῆς Οὐρανίου Πατρίδος. Ἐν τῇ κοινωνίᾳ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος λαμβάνει θείαν δύναμιν αὐξήσεως, ἀνανεώσεως, φωτισμοῦ εἰς ἃ δὲν δυνάμεθα νὰ θέσωμεν ὅριον.

31. Ἡ Ἐκκλησία οὕτω γίνεται, κατὰ πρῶτον λόγον μαρτυρία καὶ ἀπόδειξις τοῦ ἔργου τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ σημεῖον τοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον ὁ Θεὸς πράττει καὶ θὰ πράξῃ. Ἐκ τούτου μόνον ὁ κόσμος πληροφορεῖται τὸ ἱστορικὸν γεγονὸς καὶ τὴν πλέον ἢ ἱστορικὴν σημασίαν καὶ ἀξίαν αὐτοῦ.

32. Δεύτερον, ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἐπίσης τὸ μέσον διὰ τοῦ ὁποίου ὁ Θεὸς ἐκπληροῖ τὸν σκοπὸν αὐτοῦ, εἶναι τὸ σῶμα τοῦ ὁποίου τὰ μέλη εἶναι εἶναι μέλη τοῦ Χριστοῦ, ἡνωμένα ἐν αὐτῷ καὶ εἰς τὴν διάθεσιν αὐτοῦ. Ὅθεν ἡ ζωὴ αὐτῆς εἶναι ἡ προέκτασις τῆς ἐπιγείου αὐτοῦ διακονίας καὶ ἐπίσης μία συμμετοχὴ ἐν τῷ παρόντι καὶ συνεχιζομένῳ ἔργῳ Αὐτοῦ ὡς Ἀναστάντος Κυρίου καὶ Σωτῆρος.

33. Τρίτον, ἡ Ἐκκλησία προορίζεται νὰ γίνῃ ἔδαφος ὅπου ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ, ἅπαξ ἐκδηλωθεῖσα ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ πρὸς τοὺς ἔχοντας ὀφθαλμοὺς νὰ ἴδωσι, θὰ ἀποκαλυφθῇ πρὸς ὅλον τὸ δημιουργηθὲν σύμπαν, ὅπερ ἐν τῷ μεταξὺ ἀναμένει τὴν ἐμφάνισιν τῶν υἱῶν τοῦ Θεοῦ. Ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ ἤδη ἀντανακλᾷ εἰς τὸ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου, εἰς τὴν Λατρείαν καὶ κοινωνίαν μετὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἀλλ' ἡ ἀντανάκλασις εἶναι μερικὴ καὶ ἀτελής, καὶ ἡ Ἐκκλησία ὑπηρετεῖ Αὐτὸν διὰ μέσου τοῦ ὁποίου ἀλλάσσει ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν.

34. Ἡ Ἐκκλησία αὕτη ὡς ἓν ἱστορικὸν Σῶμα ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀδυνάτους, ἀμαθεῖς καὶ ἁμαρτωλοὺς ἀνθρώπους. Τὰ ἱδρυτικὰ αὐτῆς μέλη δυσπίστως ἐγκατέλειψαν τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Κυρίου αὐτῶν. Κατέστησαν

στύλοι ἐν τῷ Ναῷ τοῦ Θεοῦ μόνον διότι στάντες ὑπὸ τὴν κρίσιν τοῦ Θεοῦ, ὅταν ὁ ἥλιος ἐσκοτίσθη, εὗρον ἄφεσιν ἐν τῷ φωτὶ τῆς Ἀναστάσεως. Ἠδύναντο νὰ διακηρύξωσι τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἄφεσιν τοῦ Θεοῦ πρὸς ὅλον τὰν κόσμον διότι ἀνεγνώρισαν ἑαυτοὺς ὡς ἀντικείμενα τῆς κρίσεως καὶ τῆς ἀφέσεως. Ἡ Ἐκκλησία δύναται ἀκόμη νὰ διακηρύξῃ τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἄφεσιν πρὸς ὅλον τὸν κόσμον, διότι καὶ ἐφ᾽ ὅσον τὰ μέλη αὐτῆς ἔστησαν καὶ ἵστανται ὑπὸ τὴν κρίσιν τοῦ Θεοῦ ἐν μετανοίᾳ καὶ ἐδέχθησαν τὴν ἄφεσιν Αὐτοῦ. Πράττοντες τοῦτο εὑρίσκονται εἰς ὅλην τὴν δύναμιν τῆς Χάριτος Αὐτοῦ, ἥτις ἐκέρδισε καὶ κερδίζει τὰς νίκας ἐν τῷ κόσμῳ διὰ μέσου τῶν ἀνθρωπίνων ὑπάρξεων, αἵτινες ἐν ἑαυταῖς δὲν ἔχουν οὔτε δύναμιν, οὔτε ἀξίαν.

35. Ἡ Ἐκκλησία ἀποτυγχάνει τῆς κλήσεως αὐτῆς ὅταν τὰ μέλη αὐτῆς νομίζωσιν ὅτι ἐπέτυχον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀναμένει αὐτοὺς εἰς τὸ τέλος τοῦ δρόμου· ὅταν, τυφλοὶ εἰς τὰ σφάλματα αὐτῶν καὶ ὑπερήφανοι διὰ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν συνείδησιν αὐτῶν ὡς Χριστιανῶν μισῶσι τοὺς συνανθρώπους των καὶ ὁμιλῶσιν ἐγωϊστικῶς πρὸς τὸν κόσμον· ὅταν ζητῶσι τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀρνοῦνται τὴν ἐνοχὴν τὴν ὁποίαν προσάπτει εἰς αὐτοὺς ὁ Σταυρός.

36. Καὶ ὅταν ἀκόμη ἡ Ἐκκλησία παύει νὰ εἶναι οἵα ἔδει, ὅταν τὰ μέλη αὐτῆς ἐκπίπτωσιν ὀλίγον τῆς κλήσεως αὐτῶν, οὐχ᾽ ἧττον ὁ Θεὸς εἶναι Θεός, καὶ δὲν δύναται ν᾽ ἀρνηθῇ ἑαυτόν. Παρὰ τὰς ἐξωτερικὰς προσβολὰς καὶ τὰς ἐσωτερικὰς ἀτελείας, ἡ Ἐκκλησία ἵσταται ἐπὶ τοῦ βράχου καὶ πύλαι Ἅδου οὐ μὴ κατισχύσωσιν αὐτῆς. Κατ᾽ ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, παραμένει μαρτυρία, ὄργανον καὶ ἔδαφος ἐνεργείας δι᾽ Αὐτὸν ἐφ᾽ ὅσον διαρκεῖ ἡ ἱστορία, καὶ θὰ ἵσταται ἐνώπιον Αὐτοῦ μέχρι τέλους διὰ νὰ τελειωθῇ διὰ μέσου τῆς τελικῆς κρίσεως καὶ συγγνώμης αὐτοῦ.

Β΄. Η ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ.

37. Ἡ Ἐκκλησία λόγῳ τῆς φύσεως αὐτῆς ἔχει ἀποστολὴν πρὸς ὅλον τὸν κόσμον. Ἡ ἀποστολὴ αὕτη εἶναι ἡ συμμετοχὴ ἡμῶν εἰς τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ, ἥτις λαμβάνει χώραν μεταξὺ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Χριστοῦ διὰ νὰ ἐγκαινιάσῃ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ τῆς δευτέρας αὐτοῦ ἐλεύσεως ἐν δόξῃ διὰ νὰ ἐπιφέρῃ τὸ πλήρωμα τῆς βασιλείας ταύτης. «Καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω ἃ οὐκ ἔστι ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· κακεῖνά με δεῖ ἀγαγεῖν καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσωσιν». Οὗτος εἶναι λόγος πρὸς ἡμᾶς· τοῦεἶναι τὸ ἔργον εἰς τὸ ὁποῖον ἀσχολεῖται ὁ Χριστὸς καὶ εἰς τὸ ὁποῖον ἀσχολούμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν αὐτῷ. Διότι Ἐκεῖνος τοῦ ὁποίου τὴν ἔλευσιν ἀνα-

μένομεν, εἶναι Ἐκεῖνος ὅστις εἶναι ἤδη παρών. Τὸ ἔργον ἡμῶν μέχρι τῆς ἐλεύσεως αὐτοῦ δὲν εἶναι παρὰ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς συμμετοχῆς ἡμῶν ἐν τῷ ἔργῳ τὸ ὁποῖον Ἐκεῖνος ἐκτελεῖ πάντοτε καὶ πανταχοῦ. Οὕτω ἡ ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι τὸ σημαντικώτερον πρᾶγμα, ὅπερ συμβαίνει ἐν τῇ ἱστορίᾳ.

38. Καὶ ἐπειδὴ ἡ ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας ἀποβλέπει πέραν τῆς ἱστορίας εἰς τὴν συντέλειαν τοῦ αἰῶνος, ἔχει καὶ ταύτην τὴν σημασίαν ὅτι εὑρίσκεται μεταξὺ τῶν σημείων ὅτι τὸ τέλος τῆς ἱστορίας ἤρχισεν. Ἡ ἐλπὶς τῆς κλήσεως ἡμῶν ἔγκειται εἰς τὴν ἐλπίδα τῆς ἐλεύσεως Αὐτοῦ. Ἐγράφη «Κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ Εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ Οἰκουμένῃ εἰς μαρτύριον πᾶσι τοῖς ἔθνεσι, καὶ τότε ἥξει τὸ τέλος». Δίδων τὴν ἐντολὴν ταύτην πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ὁ Χριστὸς ἔδωσεν ἐπίσης τὴν ὑπόσχεσιν ταύτην «καὶ ἰδοὺ μεθ' ὑμῶν ἐγώ εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας μέχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος».

39. Οὕτος, ἐπὶ πλέον, καθορίζονται ἡ ἀληθὴς φύσις καὶ ἡ ἔκτασις τοῦ ἱεραποστολικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας διότι ταῦτα καθορίζονται ὑπ' Αὐτοῦ, τοῦ ὁποίου ἔργον εἶναι ἡ ἱεραποστολή. Τὸ ἔργον τοῦτο περιλαμβάνει ὁλόκληρον τὸν κόσμον, μὴ περιοριζόμενον ὑπὸ φυλετικῶν, κοινωνικῶν, ἐθνικῶν, ἱστορικῶν ἢ πολιτικῶν λόγων. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι βασιλεὺς ἐφ' ὅλου τοῦ κόσμου. Ἀπέθανε δι' ὅλους καὶ τὸ παγκόσμιον κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου εἶναι ἡ ἄμεσος συνέπεια τῆς παγκοσμίου ἰσχύος καὶ τῆς πρὸς πάντας ἀγάπης Αὐτοῦ. Κηρύττομεν τὸ Εὐαγγέλιον, ἀλλ' ἐκεῖνος εἶναι ὁ εὐαγγελιζόμενος, ὁ Μεσσίας,, ὅστις ἦλθε καὶ συνάγει τὰ ἔθνη.

40. Διὰ τοῦτο ἡμεῖς οἵτινες ἔχομεν τὴν σοβαρωτέραν κληρονομίαν καὶ τὴν πρόγευσιν τῆς σωτηρίας πρέπει νὰ προσδοκῶμεν αὐτήν. Ὁ αὐτὸς Κύριος εἶναι Κύριος ὅλων, τόσον τῶν πιστευόντων ὅσον καὶ τῶν ἀπίστων. Εἶναι πλούσιος ἐν ἐλέει πρὸς πάντας οἵτινες καταφεύγουν εἰς αὐτόν. «Πῶς οὖν ἐπικαλέσονται εἰς ὃν οὐκ ἐπίστευσαν ; πῶς δὲ πιστεύσωσιν ὃ οὐκ ἤκουσαν ; πῶς δὲ ἀκούωσι χωρὶς κηρύσσοντος ; πῶς δὲ κηρύξωσιν ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσιν;» Ἡ ἐκπλήρωσις ἀναμένει τὴν ὑπακοὴν ἡμῶν εἰς τὸν λόγον αὐτοῦ «ὑπάγετε». Τῇ ἀληθείᾳ δὲν δυνάμεθα νὰ γνωρίσωμεν τὴν πληρότητα τῆς σωτηρίας τοῦ Θεοῦ μέχρις ὅτου ὅλοι διὰ τοὺς ὁποίους ἡ σωητρία ἔχει γίνει, μετάσχωσιν αὐτῆς μεθ' ἡμῶν. Ἄνευ αὐτῶν δὲν δυνάμεθα νὰ γίνωμεν τὸ πλήρωμα.

41. Ὅτε οἱ Ἀπόστολοι ἠρώτησαν τὸν Κύριον, ἐὰν ἡ βασιλεία Αὐτοῦ θὰ ἤρχετο, εὐθὺς ἀπήντησε :

Εἰς τὴν φωνὴν ἡμῶν «Κύριε πόσον μακράν», ἀπαντᾷ, «ὑπάγετε καὶ

κηρύξατε τὸ Εὐαγγέλιον πᾶσι τοῖς ἔθνεσι». Αὕτη εἶναι ἡ κλίσις ἡμῶν πρὸς συμμετοχὴν εἰς τὴν συμπάθειαν τοῦ Χριστοῦ πρὸς ὅλην τὴν ἀνθρωπότητα· μόνον ὅταν ὑποτασσώμεθα εἰς τοῦτο δυνάμεθα νὰ ζῶμεν καθὼς ἐκεῖνοι, οἵτινες συμμερίζονται τὴν ἐλπίδα Αὐτοῦ δι' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Πράγματι ὅταν βλέπωμεν τὰ ἑκατομμύρια, τὰ ὁποῖα δὲν ἐγνώρισαν ἀκόμη τὴν ἀγάπην ἢ δὲν ἤκουσαν ἀκόμη τὸ ὄνομά Του ἐπιτιμῶμεν ἑαυτοὺς διὰ τὴν χαλαρότητα καὶ τὴν ἀναλγησίαν μας ; Εἴμεθα μεταξὺ αὐτῶν οἵτινες καλοῦν Αὐτον «Κύριον» καὶ δὲν ἐκτελοῦσι τὰς ἐντολὰς Αὐτοῦ. Ὁ Ὁ Χριστὸς δὲν λέγει μόνον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν «Ὕπαγε» ἀλλὰ διὰ τῶν μὴ πιστευόντων λέγει ἐπίσης εἰς τὴν Ἐκκλησίαν «ἐλθέ». Ἡ Ἐκκλησία, ἡ ὁποία παραλείπει νὰ ὑπακούῃ εἰς τὴν διττῶς ἀκουομένην ἐντολήν, δὲν παραλείπει μόνον τὸ ἔργον της ἀλλὰ ἀρνεῖται καὶ τὴν φύσιν αὐτῆς.

42. Εἶναι λοιπὸν ἀναγκαῖον ὅπως ἡ ὑπακοὴ τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸ Εὐαγγέλιον περιλάβῃ ἐπίσης τὴν ἀπόφασιν ἑκάστης Ἐκκλησίας εἰς ἕκαστον Κράτος νὰ κηρύξῃ τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὰς ἄλλας χώρας. Ὑπάρχουν σύνορα, τὰ ὁποῖα τὸ Εὐαγγέλιον πρέπει νὰ διαπεράσῃ ἐντὸς ἑκάστης χώρας, περιοχαὶ τῆς ζωῆς, αἵτινες πρέπει νὰ ὁδηγηθῶσιν ἐν ὑποταγῇ εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ. Εἶναι ἐξαιρετικῆς σπουδαιότητος ὅταν τὸ Εὐαγγέλιον διαπερᾷ τὰ γεωγραφικὰ πλάτη διότι, ὅταν μία Ἐκκλησία φέρῃ τὸ Εὐαγγέλιον πρὸς ἄλλον λαὸν καὶ ἄλλην χώραν, τότε τὸ Εὐαγγέλιον ἀποτελεῖ τὴν μαρτυρίαν, ὅτι ἀνέτειλεν ἡ νέα ἐποχὴ δι' ὅλον τὸν κόσμον.

43. Ἡ ἀναγκαιότης τῆς ἀποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας προέρχεται ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι ἡ ἀποστολὴ αὐτὴ εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς συμμετοχῆς ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ Θεοῦ. Ἀποφεύγομεν τὸ ἔργον τοῦ κηρύττειν τὸ Εὐαγγέλιον, ὅταν ἀρνούμεθα νὰ ἐπιτρέψωμεν εἰς τὸ Εὐαγγέλιον νὰ γίνῃ βίωμα ἡμῶν. Ὅταν δὲ τὸ Εὐαγγέλιον γίνῃ βίωμα ἡμῶν τότε παρασυρόμεθα εἰς τὸ ρεῦμα τῆς ἀπολυτρωτικῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ καὶ δυσκόλως ἀπομακρυνόμεθα ἀπ' αὐτήν. Ἐπειδὴ ἀπετύχομεν νὰ καταστήσωμεν τὸ Εὐαγγέλιον βίωμα ἡμῶν, ἀπετύχομεν ἐπίσης τόσον μεγάλως εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ Εὐαγγελικοῦ ἡμῶν ἔργου. Δὲν ὑπάρχει ἕτερος τρόπος νὰ πιστεύωμεν εἰς τὸ Εὐαγγέλιον παρὰ νὰ ἀποτελῶμεν μαρτυρίαν περὶ αὐτοῦ. Ἐὰν λάβωμεν θέσιν πρὸς τοῦτο θὰ ἀναγκασθῶμεν νὰ εἴμεθα ἄγρυπνοι, διακυβεύοντες τὴν κυριαρχίαν τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ ὅλων τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐπὶ ὁλοκλήρου τῆς ζωῆς. Ἐὰν πράγματι πιστεύωμεν ὅτι, ὁ Χριστὸς ἐκάλεσε τοὺς θνητούς, τοὺς Βουδδιστάς, τοὺς Μουσουλμάνους, τοὺς Ἑβραίους, τοὺς Κομμουνιστάς, καὶ τὰς μεγάλας ἐθνικὰς μάζας τῆς ἐποχῆς ἡμῶν, δὲν θὰ βλέπωμεν πλέον αὐτὰ τὰ πλήθη μετὰ δισταγμοῦ ὡς συνήθως. Τὸ Εὐαγγελικὸν ἡμῶν ἔργον δὲν πρέπει νὰ προσδιορίζηται ἐκ τῆς πιθανότη-

τος τῆς ἀμέσου ἀποδοχῆς, ἀλλ' ἐκ τῆς φύσεως αὐτοῦ τούτου τοῦ Εὐαγγελίου.

44. Καὶ ἀκόμη παρὰ τὰς ἀποτυχίας ἡμῶν, πρέπει νὰ ἀναλύσωμεν τί εἶναι Ἐκκλησία καὶ ποῖον τὸ ἔργον αὐτῆς καὶ εὐγνωμόνως νὰ ἀναγνωρίσωμεν ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι πιστὸς καὶ ὅταν ἀκόμη ἡμεῖς εἴμεθα ἄπιστοι. Ἡ Ἐκκλησία ἀποτελεῖ δι' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους τὸν οἶκον τοῦ Πατρὸς αὐτῶν, ἔνθα τυγχάνουσι μεταχειρίσεως ὡς πρόσωπα, τέκνα τοῦ Θεοῦ, γνωστὰ τῷ Θεῷ κατ' ὄνομα καὶ πολύτιμα ἐνώπιον Αὐτοῦ. Ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ οἱ ἄνθρωποι ἔρχονται εἰς ζῶσαν κοινωνίαν μετὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, λαμβάνοντες ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν, λαμβάνοντες μέρος εἰς τὴν ζωοποιὸν ἐνέργειαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ μετέχοντες ἐν τῇ πρὸς τὸν κόσμον ἀποστολῇ τῆς Ἐκκλησίας. Ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἔχουσι τὸ ἐχέγγυον καὶ τὸ μερίδιον τῆς κοινῆς αὐτῶν κληρονομίας : τῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἔργου τῆς πρὸς Αὐτὸν διακονίας, τῆς κοινωνίας τῶν Ἁγίων, τῆς δυνάμεως τῆς Ἀναστάσεως καὶ τῆς αἰωνίου ζωῆς.

45. Πάντα ταῦτα σημαίνουσιν ὅτι ἡ διακονία τῆς Ἐκκλησίας, κατὰ τὴν τελευταίαν ἀνάλυσιν, πρέπει νὰ εἶναι ἀφ' ἑνὸς μὲν τὸ ὄργανον τοῦ ἐν τῇ ἱστορίᾳ σκοποῦ τοῦ Θεοῦ καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ πρώτη πραγματοποίησις τῆς ἐπὶ γῆς ζωῆς τῆς βασιλείας Αὐτοῦ. Αὕτη καλεῖ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους νὰ μετέχωσι τῆς ζωῆς αὐτῆς ὡς πραγματοποίησις καὶ ὡς ὄργανον, καλεῖ αὐτοὺς νὰ εἰσέλθωσι καὶ νὰ κατέχωσι στερρῶς τὴν κληρονομίαν αὐτῶν. Μαρτυρεῖ ἐπίσης τὴν φύσιν τοῦ τέλους πρὸς τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται ἡ ἐλπὶς αὐτῆς. Τὸ τέλος τοῦτο δὲν εἶναι μία ἄσχετος ἐπέμβασις ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ, διὰ τὸ ὁποῖον ἡ μόνη δυνατὴ προπαρασκευὴ θὰ ἦτο μία προσπάθεια διαφυγῆς ἐκ τῆς μελλούσης ὀργῆς, ἀλλὰ εἶναι ἡ ὑποσχεθεῖσα κλῖμαξ τοῦ ἐπιτελεσθέντος καὶ ἐπιτελουμένου ἔργου τοῦ Θεοῦ καὶ ἀληθὴς προετοιμασία διότι τὸ τέλος τούτου κεῖται εἰς πιστὴν βίωσιν τῶν πράξεων τούτων τοῦ Θεοῦ.

Γ΄.

Η ΕΝΟΤΗΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ.

46. Ὡς ὄργανα καὶ καρπὸς τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς ἡ Ἐκκλησία ἐν τῇ οὐσιώδει αὐτῆς φύσει εἶναι μία. Ὅπου ὁ εἷς Χριστὸς εὑρίσκεται ἐν δράσει, ὅπου ἡ ἀποστολικὴ πρὸς αὐτὸν μαρτυρία μεταδίδεται ἀληθῶς ἐν λόγῳ καὶ μυστηρίοις ἐκεῖ ὑπάρχει μία Ἐκκλησία. Πάντες προερχόμεθα ἐξ αὐτῆς, καὶ πάντες πορευόμεθα πρὸς αὐτήν, καὶ Ἐκεῖνος εὑρίσκεται μεταξὺ ἡμῶν. Ὁ τρίπτυχος οὗτος δεσμὸς εἶναι ἰσχυρότερος πά-

σης δυσαρμονίας μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν, διότι εἶναι ἔργον αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ.

47. Πρέπει νὰ ἐπιβεβαιώσωμεν τοῦτο παρὰ τὴν ὑφισταμένην ἀντίθεσιν. Ἡ ἑνότης τῆς Ἐκκλησίας εἶναι τόσον κεκρυμμένη ἐκ τῶν πολλῶν ἡμῶν διαιρέσεων ὥστε αὕτη ἐμφανίζεται πολλάκις ὀλίγον καλύτερον ἐμπαιγμοῦ. Ἀλλ' ἡ Ἐκκλησία γνωρίζει μετὰ βεβαιότητος ὅτι εἰς τὸ τέλος τῆς πορείας ἡ ἑνότης αὐτῆς ἐν Χριστῷ θὰ εἶναι πλήρης καὶ ἔκδηλος. Ἡ ἑνότης ἡμῶν ἐν Χριστῷ ἀνήκει εἰς τὴν στοιχειώδη σύνθεσιν τῆς πραγματικότητος. Αὐτὸς εἶναι ὁ σκοπὸς πρὸς τὸν ὁποῖον κινοῦνται ἡ ἱστορία καὶ ἅπασα ἡ δημιουργία. Χωροῦντες πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον εἴμεθα εἷς. Μὴ λησμονῶμεν ὅτι ὅταν θὰ σταθῶμεν ἐνώπιον τοῦ Κυρίου ἡμῶν κατὰ τὸ τέλος, θὰ σταθῶμεν ἐνώπιον τοῦ κριτοῦ ἡμῶν, τοῦ κριτοῦ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ κόσμου. Ἡ κρίσις αὐτὴ θὰ ἐπιφέρῃ ἕνα διαχωρισμὸν ὅστις εἶναι πολὺ βαθύτερος πασῶν τῶν σημερινῶν διαιρέσεων ἡμῶν καὶ περικόπτει ὅλας αὐτὰς τὰς διαιρέσεις.

48. Ἐν τούτοις ἐν τῇ παρούσῃ ἡμῶν καταστάσει δὲν ἄφησεν ἡμᾶς ἄνευ τεκμηρίων περὶ τῆς ἑνότητος ἡμῶν. Ἐν τῇ διαιρέσει ἡμῶν ἔχομεν διαπιστώσῃ τὴν δρᾶσιν τοῦ ἑνὸς Χριστοῦ διὰ μέσου ὅλων τῶν ὁρίων τὰ ὁποῖα μᾶς χωρίζουν. Ἔχομεν ἀκούσῃ τὴν φωνὴν τοῦ καλοῦ ποιμένος ἐν τῇ μαρτυρίᾳ ξένων πρὸς τὴν ἡμετέραν ὁμολογιῶν. Ἔχομεν ἀντιληφθῇ τὴν δύναμιν τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ ἐν ταῖς προσευχαῖς αὐτῶν. Ἔχομεν ἀναγνωρίσῃ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, τῆς ὁποίας ἀπετέλεσαν μαρτυρίαν ἐν λόγῳ καὶ ἔργῳ. Ἐν τῇ κοινωνίᾳ τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως συνήλθομεν ὁμοῦ κατὰ τρόπον, ὁ ὁποῖος, παρὰ τὴν ὑπάρχουσαν πίεσιν, ἐμποδίζει ἡμᾶς νὰ ἀπομακρυνθῶμεν ὁ εἷς τοῦ ἄλλου. Οὕτως εἴδομεν ὅτι ἡ πραγματικότης τοῦ Χριστοῦ εἶναι πλέον περιεκτικὴ παρ' ὅτι τὰ ὅρια τῶν ὁμολογιακῶν ἡμῶν παραδόσεων καὶ ὡμολογήσαμεν ἐν πίστει τὴν ἑνότητα ἡμῶν.

49. Δεχόμεθα τοῦτο εὐγνωμόνως ὡς ἓν τεκμήριον τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν. Ἀκόμη εἴμεθα διῃρημένοι. Ἡ ἀληθὴς ἑνότηβ ἡμῶν παραμένει κεκρυμμένη. Ὑπάρχουν διαιρέσεις μεταξὺ τῶν κεχωρισμένων ὁμολογιῶν, τὰς ὁποίας ἀποτελοῦσι Χριστιανοί. Ὑπάρχουν ἐπίσης διαιρέσεις ἐντὸς ἑκάστης ὁμολογίας, ἐνίοτε οὐχὶ ὀλιγότερον ὀξεῖαι παρ' ὅτι αἱ διαιροῦσαι, τὰς ὁμολγίας ἀπ' ἀλλήλων. Τὸ σκάνδαλον τῆς διαιρέσεως δὲν εἶναι κατ' οὐδένα τρόπον λυπηρότερον, ὡς πρὸς τὰς συνεπείας αὐτοῦ, παρ' ὅτι ἡ προσπάθεια τῆς Ἐκκλησίας νὰ κηρύξῃ τὴν μίαν ἐλπίδα δι' ὅλα τὰ ἔθνη. Ὁλόκληρον τὸ ἔργον τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, ὅσον με-

γάλη καὶ ἂν εἶναι ἱστορία του καὶ ἔνδοξα τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς, παραμένει κολοβωμένον λόγῳ τῆς διαιρέσεως τῆς Ἐκκλησίας.

50. Τοῦτο δὲν εἶναι ἁπλοῦν ζήτημα ἱεραποστολικῆς τακτικῆς. Ἡ συναίσθησις ἡμῶν περὶ τῆς ἀναγκαιότητος τοῦ ἔργου τῆς καταπολεμήσεως τῶν διαιρέσεων ἡμῶν εἶναί τι ἀνώτερον ἑνὸς πόθου ἐξευρέσεως συνδυασμῶν, ἐν τῇ ἀντιμετωπίσει ἐχθρικῶν δυνάμεων ἢ ἀλύτων πολιτικῶν καὶ κοινωνικῶν προβλημάτων. Ἡ ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας ἀποβλέπει εἰς τὴν καθοδήγησιν ὅλων τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὴν ἑνότητα. Ἡ διαίρεσις τῆς Ἐκκλησίας ἀντιφάσκει πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν.

51. Δὲν συμφωνοῦμεν ὡς πρὸς τὴν μορφὴν τὴν ὁποίαν δέον ἵνα προσλάβῃ ἡ ἑνότης τῆς Ἐκκλησίας. Αἱ συζητήσεις δὲν ὡδήγησαν ἡμᾶς ἀκόμη εἰς μίαν κοινὴν πεποίθησιν ὡς πρὸς τὴν ὁδὸν τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ λάβωμεν ὅλοι ὁμοῦ πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν. Πεποίθαμεν ὅτι ὁ κοινὸς Κύριος ἡμῶν θὰ συνεχίσῃ καθοδηγῶν ἡμᾶς πρὸς τὴν πληρότητα τῆς ἑνότητος, ἥτις ἀποτελεῖ τὸ θέλημα Αὐτοῦ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ Του. Ἐν τῇ καταστάσει ταύτῃ εἶναι ἀπαραίτητος ὅρος ὅπως πρὸς ἀπόκτησιν περισσοτέρου φωτὸς ἑκάστη Ἐκκλησία λάβῃ βαθμιαίως ὅ,τιδήποτε ἐπιβάλλεται σαφῶς ὡς ἑπόμενον βῆμα.

52. Διὰ νὰ διακρίνῃ τὸ ἑπόμενον τοῦτο βῆμα ἑκάστη Ἐκκλησία πρέπει νὰ ἀντιμετωπίζῃ τοιαύτας ἐρωτήσεις ὡς ἀκολούθως : Ποία εἶναι ἡ σημασία τῆς ἀνακαλύψεως τὴν ὁποίαν ἐκάναμεν ὥστε, ὅταν ἐπιζητῶμεν νὰ κατανοήσωμεν πῶς ὁλόκληρη ἡ Ἐκκλησία ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ Κυρίου αὐτῆς τοῦ Χριστοῦ, λαμβάνομεν εὐθὺς συνείδησιν μιᾶς μεγαλυτέρας καὶ βαθυτέρας ἑνότητος παρ' ὅ,τι ἐγνωρίσαμεν προηγουμένως ; Ὅπου ἤδη αἱ Ἐκκλησίαι ἐξεῦρον σημαντικὰ σημεῖα συμφωνίας ἐν τῷ δόγματι, δικαιολογοῦνται παραμένουσαι κεχωρισμέναι ; Κατὰ ποῖον νέον τρόπον δυνάμεθα νὰ ζῶμεν καὶ νὰ δρῶμεν ὁμοῦ εἰς πάντα τὰ ζητήματα, εἰς τὰ ὁποῖα δὲν ὑπάρχουν βαθεῖαι διαφοραὶ διδασκαλίας ; Κατέστημεν ἐπαρκῶς ὀξυδερκεῖς πρὸς ἀνακάλυψιν τῶν καθαρῶς κοσμικῶν διὰ τὰς διαιρέσεις ἡμῶν συντελεστῶν ;

Δ΄. Η ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

53. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἡ νέα δημιουργία τοῦ Θεοῦ, ἡνωμένη μετὰ τοῦ Χριστοῦ ὡς τὸ σῶμα μετὰ τῆς κεφαλῆς, πεπληρωμένη καὶ ζωογονουμένη ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὁ ἅγιος Ναὸς τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὅμως ἐν τῇ πορείᾳ ταύτης διὰ μέσου τῆς ἐπιγείου ἱστορίας ὑπάρχουν Χριστιανοί, οἱ ὁποῖοι ἀτομικῶς καὶ συνολικῶς εἶναι ἔνοχοι διανοητικῆς στενότητος, κεκλεισμένοι ἐντὸς αἱρέσεως, τῆς περιωρισμένης ἀντιλήψεως ἢ ἐθνικισμοῦ

καὶ ἀδιάφοροι πρὸς τὰς ἐπιδιώξεις τῆς παγκοσμίου ἀποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας. Ἐνίοτε ἡ Ἐκκλησία περιορίζει σημαντικῶς τὰς ἀπαντήσεις αὐτῆς περὶ αὐτοθυσίας καὶ ἀφοσιώσεως. Ἐνίοτε ἀνέχεται χαμηλὸν ἐπίπεδον πίστεως καὶ γνώσεως τῶν μελῶν αὐτῆς καὶ μίαν παντελῶς ἀναξίαν λατρείαν τοῦ Ὑψίστου.

54. Ἡ Ἐκκλησία γνωρίζει ὅτι εἶναι μία κοινωνικὴ οὐχὶ ἐκ τελείων ἀλλ' ἐξ ἐκείνων οἵτινες εὑρίσκονται ἐν ἀπολύτῳ ἀνάγκῃ τῆς χάριτος καὶ τῆς εὐσπλαγχνίας στοῦ Θεοῦ. Ἡ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῷ κόσμῳ εἶναι εἷς συνεχὴς πνευματικὸς ἀγών, συνεχίζων ἐν τῇ δυνάμει τοῦ Χριστοῦ τὸν πόλεμον αὐτοῦ κατὰ τῶν ἀρχῶν καὶ ἐξουσιῶν τοῦ πονηροῦ. Ταπεινοφροσύνη καὶ συνεχὴς αὐτοεξέτασις ἀποτελοῦσιν ἀπαραίτητον μέρος τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἐκδήλωσις μετανοίας συνᾴδει τῇ φύσει τῆς ἱστορικῆς Ἐκκλησίας. Καλεῖ τοὺς προσερχομένους νύκτα καὶ ἡμέραν νὰ κάμωσιν ὁμαδικὴν ἐξομολόγησιν. Ὁ παλαιὸς Ἀδὰμ πρέπει νὰ ἀποθνήσκῃ συνεχῶς.

55. Ὅ,τι λέγομεν τὸ λέγομεν μόνον ἐν μετανοίᾳ. Ἄλλωστε ἀκόμη καὶ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν κατέχομεν μίαν ἀσφαλῆ καὶ βεβαίαν ἐλπίδα. Ὁ Θεὸς ὑπεσχέθη καὶ εἶναι πιστός. Ὑπεσχέθη τὴν παρουσίαν καὶ τὴν δύναμιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, πάντοτε ὁδηγοῦντος, ἀναγεννῶντος καὶ ἐνισχύοντος τὴν Ἐκκλησίαν πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἀποστολῆς αὐτῆς. Ἡ Ἐκκλησία συνεχίζει τὸν δρόμον αὐτῆς ἀποβλέπουσα εἰς τὴν οὐράνιον πόλιν, γνωρίζουσα ἀκόμη καὶ σήμερον ἐνταῦθα συμμετοχὴν ἐν τῇ ζωῇ τῆς πόλεως ἐκείνης.

56. Παρὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν γνωρίζομεν ὅτι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ εἶναι ἁγία, διότι ἁγιάζει καὶ ἀναγεννᾷ αὐτὴν ἡ ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ καὶ οὐχὶ ἡ μετάνοια ἡμῶν. Ὁ Θεὸς ἵδρυσεν αὐτὴν καὶ τὴν ἐκάλεσεν ὡς ὄργανον αὐτοῦ. Ἂν καὶ ἀνάξιοι ἄνθρωποι δύνανται νὰ ὑπηρετῶσιν ὡς λειτουργοὶ τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν μυστηρίων, ὅμως ταῦτα δὲν χάνουν τὴν δύναμιν αὐτῶν. Ὁ Θεὸς ἐνεργεῖ δι' αὐτῶν ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν καὶ ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν, ἀναγεννῶν τὴν Ἐκκλησίαν διὰ τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν αὐτῷ Πνεύματος, ἀνανεῶν τὴν πίστιν, τὴν ἁγνότητα, τὴν αὐτοθυσίαν καὶ τὸ θάρρος αὐτῆς.

57. Ἡ ἱστορία παρέχει πλεῖστα ὅσα παραδείγματα τοιαύτης ἀναγεννήσεως, ἰσοδυναμοῦντα σχεδὸν πρὸς ἀνάστασιν νεκρῶν ὀστέων. Καὶ ἐν τῇ ἐποχῇ ἡμῶν ἀκόμη εὑρίσκομεν αὐθεντικὰ σημεῖα ἀναγεννήσεως. Ἐν μέσῳ διωγμῶν καὶ ἀπωλειῶν ὑλικῶν πραγμάτων καὶ πολιτικῶν ἐλευθεριῶν ὑπάρχουν πολλὰ παραδείγματα ἐν τῇ Ἀνατολῇ καὶ τῇ Δύσει, καθ'

ἃ ἡ κοινωνία τῶν πιστῶν ἐθριάμβευσε καὶ θριαμβεύει διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ. Αἱ νίκαι αὗται ὁδηγοῦν ἡμᾶς εἰς δοξολογίας, εἰς βαθυτέραν μετάνοιαν καὶ θερμοτέραν προσδοκίαν τοῦ ζωοποιοῦ πνεύματος τοῦ Θεοῦ.

Ε΄. Η ΘΡΙΑΜΒΕΥΟΥΣΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑ.

Ἐν Χριστῷ, τῷ Κυρίῳ καὶ Λυτρωτῇ τῆς Ἐκκλησίας, ὁ Θεὸς ἐθριάμβευσεν. Ἐν τῇ μεγάλῃ ἥττῃ τοῦ Σταυροῦ, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὅστις ἐγένετο ἀδελφὸς ἡμῶν, ἐκέρδισε τὸν ἀγῶνα. Ἐκέρδισεν αὐτὸν ὑπὲρ ἡμῶν. Ἡ χάρις αὐτοῦ ἐθριάμβευσεν ἀκόμη ἐν κρίσει. Ὁ ὑπὲρ ἡμῶν σταυρωθεὶς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν δι᾽ ἡμᾶς. Ἑπομένως ἡμεῖς, ὁ λαὸς αὐτοῦ, μετέχομεν καὶ θὰ μετέχωμεν τῆς νίκης Αὐτοῦ. Ἀλλὰ πρὸ παντὸς πρέπει νὰ ἀφήσωμεν τὸν Χριστὸν νὰ κερδίσῃ τὴν νίκην ἐφ᾽ ἡμᾶς. Ἡ νίκη αὕτη κερδίζεται ὅταν ἐν τῇ ἁμαρτωλότητι ἡμῶν, κατακρινόμεθα, παρηγορούμεθα καὶ ἁγιαζόμεθα ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Τοῦτο εἶναι θρίαμβος τῆς χάριτος, ὅστις ἐνισχύει τὴν πίστιν εἰς τὴν νίκην ἐπὶ τῶν δυνάμεων τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου.

59. Ἡ Ἐκκλησία ἡ ὁποία οὕτω κατακτᾶται ὑπὸ τοῦ Κυρίου λαμβάνει μέρος εἰς τὴν ὑπ᾽ αὐτοῦ κατάκτησιν τοῦ κόσμου. Ἐπιτρέπεται ἀκόμη καὶ νὰ βοηθήσωμεν τὸν Θεὸν διὰ νὰ κερδίσῃ τὴν νίκην. Ὅπου ὁ λόγος Του κηρύσσεται καὶ ἀκούεται, ὅπου αἱ συνειδήσεις κατ᾽ ἀρχὰς κατακρίνονται καὶ ὕστερον παρηγοροῦνται, ὅπου οἱ ὑπερήφανοι ταπεινοῦνται καὶ οἱ ἀπηλπισμένοι ἀνακουφίζονται, ὅπου τὸ ἔρημον ἔδαφος τῶν νεκρῶν καρδιῶν ὑπὸ τοῦ ζωοποιοῦ Πνεύματος μεταβάλλεται εἰς κῆπον παράγοντα καρποὺς πρὸς δόξαν Θεοῦ, ἐκεῖ ἡ Ἐκκλησία ἐξυμνεῖ τὸν θρίαμβον τοῦ Κυρίου Της, ἐκεῖ διὰ τῆς πίστεως θριαμβεύει σὺν αὐτῷ. Ὅπου ἐμφανίζονται ἔργα εὐσπλαγχνίας, ὅπου τὸ κακὸν κατανικᾶται ὑπὸ τοῦ ἀγαθοῦ, ἐκεῖ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ κερδίζει τὴν νίκην ἐφ᾽ ἡμᾶς καὶ δι᾽ ὅλης τῆς ὑπάρξεως ἡμῶν. Ὅταν ἡ Ἐκκλησία προσεύχηται «ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου, ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου, γενηθήτω τὸ θέλημά σου», τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ, συμμετέχει εἰς τὸν θρίαμβον Αὐτοῦ.

60. Ἀλλ᾽ ἐνταῦθα ἀντιμετωπίζομεν ἕνα ἐπικίνδυνον πειρασμόν, τὸν πειρασμὸν νὰ παρομοιάσωμεν τὴν νίκην τοῦ Θεοῦ πρὸς τὴν κοσμικὴν ἐπιτυχίαν τῆς Ἐκκλησίας, ἢ κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ κόσμου νὰ ζητήσωμεν ἕνα θρίαμβον διὰ κοσμικῶν μέσων κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ κόσμου. Τοῦτο ὅμως θὰ ἐσήμαινε προδοσίαν τοῦ Ἐσταυρωμένου Κυρίου, ἄρνησιν αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ κόσμου.

61. Ἀντιθέτως, τὸ ἀληθὲς προνόμιον καὶ καθῆκον τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ αὐτοταπείνωσις ἐν βαθείᾳ εὐχαριστίᾳ διότι, ἀδύνατος ὡς εἶναι

καθ' ἑαυτήν, ἐκτεθειμένη εἰς συνεχεῖς ἔξωθεν προσβολὰς καὶ πάντοτε ὑπὸ τὴν σκιὰν τῆς καταφρονήσεως, τοῦ διωγμοῦ καὶ τοῦ ἐμπαιγμοῦ, συμμετέχει πάντοτε ἐν τῇ διὰ τοῦ Σταυροῦ νίκῃ τοῦ Θεοῦ. Κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα ἡ Ἐκκλησία ἀγωνίζεται ἐν μέσῳ τῶν θλιβομένων τὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως, ἐλπίδος καὶ ἀγάπης. Ἐπίσης ἡ Ἐκκλησία εὑρισκομένη ἐν μέσῳ τῶν μεγάλων δοκιμασιῶν, κατέχει τὸν ἀρραβῶνα τῆς ἐν τῷ ἐσταυρωμένῳ Κυρίῳ δόξης. Διὰ μέσου παχέος σκότους βαδίζει πρὸς ἕνα μέλλον τὸ ὁποῖον ἀνήκει εἰς τὸν Κύριον, ὁ ὁποῖος ὡς Κριτὴς καὶ Σωτὴρ θὰ φανερώσῃ ἀναντιρρήτως τὴν δόξαν Αὐτοῦ ἐνώπιον ὁλοκλήρου τοῦ κόσμου.

62. Ἡ ὁρατὴ ὀργάνωσις τῆς Ἐκκλησίας παρέρχεται ὁμοῦ μετὰ τοῦ παρόντος αἰῶνος, *ἀλλ'* ὡς ἐκλεκτὸς λαὸς τοῦ Θεοῦ αὕτη θὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν δόξαν τῆς μελλούσης βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἀληθὴς ἔννοια καὶ ὁ σκοπὸς τῆς ἀποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας θὰ ἀποκαλυφθῶσιν ἐνταῦθα ἐσχάτως, διότι σύμπασα ἡ ἀνθρωπότης θέλει περιληφθῇ ἐν αὐτῇ. Ἡ Ἐκκλησία πλήρως θὰ γνωρίσῃ ἐσχάτως τὴν σημασίαν τῆς ἐν Χριστῷ ἑνότητος.

63. Πάντες θὰ ἀποθάνωμεν, ἡ μία γενεὰ μετὰ τὴν ἄλλην. Ἀλλ' ὁ ὁ Χριστὸς ἀπέθανε καὶ ἀνέστη. Ὁ λαὸς τοῦ Χριστοῦ ἀποτελεῖ τὰ μέλη τοῦ ζῶντος σώματος αὐτοῦ. Ὁ λαὸς ζῇ ἐν αὐτῷ. Ἐν τῇ κοινωνίᾳ τῶν Ἁγίων οἱ πιστοὶ παραμένουσιν ἡνωμένοι πρὸς ἀλλήλους. Ἐν τῇ ἀναστάσει ἕκαστος καὶ πάντες θὰ φανερωθῶσιν ὑπὸ νέον τρόπον ὑπάρξεως. Θὰ γνωρίσωσι τὸν Θεόν, διότι θὰ ἴδωσιν αὐτόν. Ἐν τῇ Κοινωνίᾳ ἐκείνων, οἵτινες εἰσὶ τέλειοι θὰ γνωρίσωσι καὶ θὰ ἀγαπήσωσιν ἀλλήλους. Πάντες, ἀκόμη οἱ ἀποθανόντες πρόωρως καὶ ἀναναπτύκτως, οἱ καταφρονημένοι, οἱ ἀποτυχόντες, οἱ ἡττημένοι ἐν τῇ κοινωνίᾳ τῶν Ἁγίων θὰ εὕρωσι τὸν ἀνεξάντλητον θησαυρὸν ζωῆς, ἥτις εἶναι δῶρον τοῦ Θεοῦ πρὸς πάντας αὐτοὺς τοὺς ζῶντας ἐν Χριστῷ.

64. Μακρὰν πάσης ἥττης καὶ διωγμοῦ, μακρὰν τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἁμαρτίας καὶ ἐνοχῆς, μακρὰν τοῦ θανάτου καὶ τῆς κολάσεως, ὁ λαὸς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ θὰ ἀναφωνήσῃ τὸν Ὕμνον τοῦ θριάμβου, οἱ δὲ καινοὶ οὐρανοὶ καὶ γῆ θὰ συμμετάσχωσιν εἰς τὸ ᾆσμα. Ἡ λατρεία δὲν θὰ ἔχει πλέον ἀνάγκην ναοῦ, διότι ὁ Κύριος καὶ Σωτὴρ αὐτῶν θὰ εἶναι ὁ ἴδιος ναὸς καὶ ἡ δόξα αὐτοῦ θὰ εἶναι τὸ φῶς αὐτῶν. Τὸ μέγα δεῖπνον τοῦ ἀρνίου θὰ ἀποτελέσῃ τὴν γαμήλιον ἑορτὴν διὰ τὴν θριαμβεύουσαν Ἐκκλησίαν, διότι ὁ Κύριος θὰ καταστήσῃ τὸν ἴδιον αὐτοῦ θρίαμβον, θρίαμβον ἐκείνων. Ὁ Κύριος θὰ βασιλεύσῃ ἐν τῷ θριάμβῳ αὐτοῦ. Ἡ ὑψίστη μακαριότης τοῦ λαοῦ αὐτοῦ θὰ συνίσταται εἰς τὴν ἀποκάλυψιν ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι Θεός. Καὶ ἐκεῖνος θὰ εἶναι τὰ πάντα ἐν πᾶσι. (Συνεχίζεται)

Μετάφρασις Μητροπολίτου Φιλαδελφείας κ. ΙΑΚΩΒΟΥ

ΜΙΑ ΕΝΘΥΜΗΣΙΣ ΕΝΟΣ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΟΥ

ΦΥΛΑΣΣΟΜΕΝΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΝ ΜΟΝΗΝ ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ ΠΑΤΜΟΥ

ΕΠΩΦΕΛΗΘΕΙΣ ἐκ τῆς τελευταίας μου ἀποστολῆς ὡς ἐξάρχου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου εἰς τὴν Δωδεκάνησον ἐπεσκέφθην καὶ τὰς διαφόρους Βιβλιοθήκας. Ἰδιαιτέρας προσοχῆς ἀξία, ὡς γνωστόν, τυγχάνει ἡ βιβλιοθήκη τῆς ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου Πάτμου. Περὶ αὐτῆς ἔγραψεν ἀκριβῆ κατάλογον ὁ μακαρίτης Σακελλίων διορισθεὶς κατόπιν διευθυντὴς τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης Ἀθηνῶν. Καὶ ὁ ἐσχάτως ἀποθανὼν Γάλλος Βυζαντινολόγος Charles Diehl ἔγραψεν ὀλίγας σελίδας περί τινων χειρογράφων τῆς ἐν λόγῳ Μονῆς.

Ἐπιφυλασσόμενος νὰ γράψω ἄλλοτέ τινα περὶ τῆς πλουσίας ἐκείνης βιβλιοθήκης, θὰ περιορισθῶ τώρα εἰς ἓν χειρόγραφον, τὸ ὁποῖον φυλάσσεται εἰς τὴν γυναικείαν Μονὴν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς τῆς αὐτῆς ἱστορικῆς Νήσου.

Πρόκειται περὶ ἑνὸς Εὐαγγελιαρίου (τετραευαγγελίου), τὸ ὁποῖον ἐγράφη κατὰ τὸ 6819 ἀπὸ Χριστοῦ κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον, ἑπομένως κατὰ τὸ σωτήριον ἔτος 1310. Γραφεῖς τοῦ Εὐαγγελιαρίου ἀναφέρονται δύο· Μιχαὴλ Ἀναγνώστης (Ἀτουελμῆς) καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Κωνσταντῖνος, καταγόμενοι ἀπὸ τὴν Ἔφεσον μεταναστεύσαντες δὲ εἰς Κρήτην μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Τούρκων κατάληψιν τῆς Ἐφέσου. Ἤδη κατὰ τὸ ἔτος 1304 οἱ Τοῦρκοι εἶχον καταλάβει ὅλην σχεδὸν τὴν Δυτικὴν Μ. Ἀσίαν.

Ἀναφέρεται δὲ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ χωρίου τῆς Κρήτης εἰς τὸ ὁποῖον κατέφυγον οἱ δύο ἀδελφοὶ ὡς πρόσφυγες, Βολίδιον.

Κατὰ σύμπτωσιν ἀξιοσημείωτον καὶ εἰς τὸ Βρεττανικὸν Μουσεῖον τοῦ Λονδίνου εὗρον χειρόγραφον -- τμῆμα Arundel ἀρ. 523, τὸ ὁποῖον ἐγράφη ὡσαύτως εἰς τὴν Κρήτην, εὑρεθέντος ἐκεῖ τοῦ γραφέως δι' ὃν λόγον καὶ οἱ γραφεῖς τοῦ Εὐαγγελιαρίου τῆς Μονῆς τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς Πάτμου. Τὴν ἐνθύμησιν τοῦ χειρογράφου ἐκείνου τοῦ Βρετ. Μουσείου μὲ ἄλλας ἐνθυμήσεις τοῦ ἰδίου Μουσείου, ἐδημοσίευσα εἰς ἓν τεῦχος τῆς «Ὀρθοδοξίας» (ἔτος ΚΑ'. τεῦχος Β'. σ. 142—144). «Ἡ παροῦσα βίβλος — καταχωρίζεται εἰς τὸ χειρόγραφον ἐκεῖνο -- ἐτελειώθη διὰ χειρὸς τοῦ ἐλαχίστου καὶ εὐτελοῦς ἱερέως Μιχαὴλ τοῦ Λουλλούδη 1), τοῦ ἀπὸ τῆς Ἐφέσου μετοικισμένου ὄντος ἐν τῇ τρισμεγίστῃ νήσῳ Κρήτῃ

διὰ τὸ τὴν αὐτοῦ πατρίδα κρατηθῆναι ὑπὸ Περσῶν (=Τούρκων), ἔτος στωκα (6821=1313)». 1).

Ὅπως ἐσημείωσα καὶ εἰς τὸ τεῦχος τῆς «Ὀρθοδοξίας», τὸ ὁποῖον ἀνωτέρω ἀνέφερα, τὴν «Ἔφεσον καὶ τὸ Θυραίων φρούριον» κατέλαβεν ὁ τοῦ Σουλτάνου Ὀσμὰν στρατηγὸς Σασάν.

Εἰς τὴν τελευταίαν σελίδα τοῦ χειρογράφου τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς Πάτμου ἀναγινώσκομεν· «Τέλος εἴληφε τετρὰς Εὐαγγελίων. Ἐτελειώθη τὸ παρὸν τετραευαγγέλιον διὰ χειρὸς ἐμοῦ Μιχαὴλ Ἀναγνώστου τοῦ Ἀτουελμῆ (ἴσως τὸ ἐπίθετον αὐτοῦ δι' ἄλλης χειρὸς) καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Κωνσταντίνου αἰχμάλωτοι ὄντες ἀπὸ τὴν Ἔφεσον. Εὑρισκόμενοι εἰς τὴν Κρήτην εἰς τὸ χωρίον Βολίδιον. Ἐν μηνὶ Σεπτεμβρίῳ ΙΗ΄ (ιη). Ἰνδικτιῶνος θ΄ τοῦ ςτ΄ωιθ ἔτους (6819) ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ μεγάλου βασιλέως, τοῦ κυροῦ Ἀνδρονίκου καὶ τοῦ αὐθέντου τῆς Κρήτης κυροῦ Ἀλεξίου τοῦ Καλλεάρχου».

Ὁ ἐνταῦθα ἀναφερόμενος αὐτοκράτωρ Ἀνδρόνικος εἶναι ὁ Ἀνδρόνικος ὁ Β΄ ὁ πρεσβύτερος, βασιλεύσας ἀπὸ τοῦ 1282 ἕως τοῦ ἔτους 1328. Παρὰ τὴν ὀνομασίαν τοῦ μεγάλου, τὴν ὁποίαν δίδει εἰς αὐτὸν ὁ γραφεὺς τοῦ χειρογράφου, δὲν κατώρθωσε μεγάλα κατὰ τὴν βασιλείαν του. Παρῃτήθη ὑπὲρ τοῦ ἐγγονοῦ του Ἀνδρονίκου καὶ γενόμενος μοναχὸς μετωνομάσθη Ἀντώνιος.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸν Ἀλέξιον τὸν Καλλεάρχην, αὐθέντην τῆς Κρήτης, παρατηρῶ τὰ ἀκόλουθα·

Ὁ ἀναφερόμενος αὐθέντης Ἀλέξιος Καλλεάρχης θὰ εἶναι, νομίζω, ὁ Ἀλέξιος Καλλέργης ἀνήκων εἰς τὰς οἰκογενείας ἐκείνας τὰς ἀριστοκρατικάς, αἱ ὁποῖαι ἐγκατεστάθησαν εἰς τὴν Κρήτην ἐπὶ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ (1081 1118). Ἡ οἰκογένεια τῶν Καλλεργῶν προῆλθεν ἀπὸ τὴν βυζαντινὴν οἰκογένειαν Ἰωάννου Φωκᾶ 2). Ὁ Ἀλέξιος Καλλέργης, ὡς καὶ ἄλλοι πρὸ αὐτοῦ ἀριστοκράται Ἕλληνες, ἄρχοντες, ἤγειρεν ἐπανάστασιν εἰς τὴν Κρήτην κατὰ τῶν Ἑνετῶν κατὰ τὸ ἔτος 1282. Αὕτη παρετάθη μέχρι τοῦ ἔτους 1298. Μὲ τὴν ἐπανάστασιν αὐτὴν τῶν ἐγχωρίων, καθὼς καὶ μὲ τὰς προηγουμένας, «ἐξησφαλίζετο ἡ ἀναγνώρισις προνομίων καὶ τιμῶν εἰς τοὺς Ἕλληνας ἄρχοντας τῆς Κρήτης». 3)

Τοὺς ἀρχηγοὺς αὐτοὺς — «ἀρχηγοὺς κύρους» — ἐγχωρίους Ἕλλη-

---

1) Ὁ Μιχ. Λουλούδης συνέγραψε καὶ τὴν ἱστορίαν τῆς Ἐφέσου.

2) Μεγάλη Ἑλλην. Ἐγκυκλοπαιδεία (Πυρσοῦ), τόμ. ΙΕ΄. σ. 178.

3) Μεγ. Ἑλλην. Ἐγκυκλοπαιδεία, ἔνθ. ἀνωτ. σ. 179.

νας ἔχοντας σχετικήν τινα ἐσωτερικὴν αὐτονομίαν εἰς τὰς ἑλληνικὰς περιοχὰς τῆς Κρήτης, ὀνομάζει ἡ ἐνθύμησις τοῦ χειρογράφου τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς Κρήτης «αὐθέντας». Ἐπειδὴ ἡ χρονολογία τῆς αὐθεντίας τοῦ Ἀλεξίου Καλλέργη συμπίπτει μὲ τὴν χρονολογίαν, ἡ ὁποία σημειώνεται εἰς τὴν ἐνθύμησιν ὡς πρὸς τὸν «αὐθέντην Κρήτης» Ἀλέξιον Καλλεάρχην, φρονῶ ὅτι ὑπάρχει ταυτότης προσώπων. Ἴσως τότε ἐλέγοντο οἱ Καλλέργαι Καλλεάρχαι ἢ καὶ πιθανὸν νὰ ἔκαμε λάθος ὁ γραφεὺς κατὰ τὴν ἀναγραφὴν τοῦ ἐπιθέτου (τὸ κύριον ὄνομα εἶναι τὸ ἴδιον = Ἀλέξιος) τοῦ αὐθέντου.

Ἰδιαιτέραν ἐντύπωσιν προξενεῖ ἡ προσθήκη τῆς λέξεως «Κρήτης». Πρόκειται λοιπὸν περὶ ἄρχοντος οὐχὶ μιᾶς περιοχῆς τῆς Κρήτης, ἀλλὰ περὶ Ἕλληνος αὐθέντου ὁλοκλήρου τῆς Κρήτης μὲ ἐπικυριαρχίαν τῶν Ἑνετῶν ;

Πάντως ἡ ἐνθύμησις αὐτὴ ἐκτὸς ἄλλων ἱστορικῶν πληροφοριῶν κάπως γενικωτέρας φύσεως ρίπτει φῶς ἀρκετὸν εἰδικῶς εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Μεγαλονήσου. Ἀναφέρεται καὶ τὸ χωρίον Βολίδιον, ὅπου ἐγκατεστάθη ὁ γραφεὺς ὁ ἐξ Ἐφέσου μεταναστεύσας. Τὸ ὄνομα αὐτὸ — δηλωτικὸν ἑνὸς ζώου ἐκλιπόντος — δὲν καταχωρίζεται μεταξὺ τῶν πόλεων καὶ χωρίων «τῶν παραδεδομένων ὑπὸ παλαιῶν ποιητῶν καὶ συγγραφέων ἢ νεωτέρων γραμματικῶν καὶ λεξικογράφων» 4). Ἴσως ἀργότερον, μετὰ νέας ἐρεύνας, ἐπανέλθω ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου καὶ κατορθώσω νὰ ἀνεύρω τὴν τοποθεσίαν καὶ τὴν χρονολογίαν τοῦ κρητικοῦ Βολιδίου.

† Ὁ μητροπολίτης Ἡλιουπόλεως ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

Ἐν Μεγάλῳ Ρεύματι Βοσπόρου, 12 Μαΐου 1955

---

4) Μγε. Ἑλλην. Ἐγκυκλοπαιδεία, ἔνθ. ἀνωτ., σ. 158. Ἄρθρον τοῦ Ε. Γενεράλι. Τὸν τίτλον «αὐθέντης» τῆς Κρήτης καὶ αὐθένται εὗρον καὶ εἰς ἓν γράμμα τοῦ Ἱερομονάχου Γρηγορίου, καθηγουμένου τῆς ἐν Αἰγύπτῳ Μονῆς τοῦ Ἁγίου Νικολάου. Πρόκειται καὶ ἐκεῖ περὶ Ἑλλήνων αὐθεντῶν ; Βλέπε ἐμὴν Φωτίειον Βιβλιοθήκην, Μέρος Α΄., σ. 125, 154, 155, καὶ Σ. Λάμπρου Ν. Ἑλληνομνήμων Ζ΄. σ. 32.

Ἡ Μήτηρ τοῦ Θεοῦ. Ἀπὸ τὸ μωσαϊκὸν τῆς «Δεήσεως», τῆς Ἁγίας Σοφίας.

ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ ΕΝ ΤΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΝΗ ΣΧΟΛΗ (*)

Ἄλλοι ὡς συγγραφέα αὐτῆς ἐκλαμβάνουν τὸν Λουκᾶν καὶ ἄλλοι τὸν Κλήμεντα Ρώμης.

Ὁ Ὠριγένης εὑρίσκει μερικὰς δυσκολίας εἰς τὴν πρὸς Ρωμαίους, λέγων ὅτι ὡρισμένα κεφάλαια αὐτῆς εἶναι δυνατὸν νὰ χρησιμοποιηθοῦν ὑπὸ τῶν αἱρετικῶν. Θεωρεῖ ὅμως αὐτὴν ὡς τὴν καλλιτέραν τῶν Παυλικῶν Ἐπιστολῶν.

«...quod videtur Apostolus in hac Epistola perfectior fuisse quam in caeteris». 16)

Ὁ Εὐσέβιος διέσωσε καὶ μίαν ἄλλην παραπομπὴν τοῦ Ὠριγένους ὡς πρὸς τὴν γνησιότητα τῶν Καθολικῶν Ἐπιστολῶν.

Πέτρος... μίαν Ἐπιστολὴν ὁμολογουμένην καταλέλοιπεν, ἔστω καὶ δευτέραν· ἀμφιβάλλεται γὰρ τί δεῖ περὶ τοῦ ἀναπεσόντος ἐπὶ τὸ στῆθος λέγειν τοῦ Ἰησοῦ, Ἰωάννου, ὃς εὐαγγέλιον ἓν καταλέλοιπεν... ἔγραψε δὲ καὶ τὴν Ἀποκάλυψιν... καταλέλοιπε καὶ ἐπιστολὴν πάνυ ὀλίγων στίχων· ἔστω δὲ καὶ δευτέραν καὶ τρίτην· ἐπεὶ οὐ πάντες φασὶν γνησίους εἶναι ταύτας· πλὴν οὐκ εἰσὶν στίχων ἀμφότεραι ἑκατόν. 17)

Ἀμφότεροι χρησιμοποιοῦν τὰ Ἀπόκρυφα τῆς Παλαιᾶς καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης. Τοιαῦτα ἐκ τῶν Ἀποκρύφων τῆς Παλαιᾶς εἶναι τὰ βιβλία τοῦ Ἰωσὴφ καὶ τῆς Ἀσηνέθ, ἡ Προσευχὴ τοῦ Ἰωσήφ, ἡ Ἀνάληψις τοῦ Μωϋσέως, τοῦ Ἡσαΐου, ἡ Ἀποκάλυψις τοῦ Βαρούχ καὶ τὸ βιβλίον τοῦ Ἐνώχ. Ὁ Κύριος ἡμῶν, κατὰ τὸν Ὠριγένη, καὶ ὡς καταφαίνεται ἐκ τῶν Ἀποστόλων Στεφάνου καὶ Παύλου, ἐχρησιμοποίησε χωρία τινὰ ἐκ τῶν Ἀποκρύφων βιβλίων. 18) Ὁ Ὠριγένης, ἐξ ὅσων εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ γνωρίζωμεν, οὐδὲν Ὑπόμνημα κατέλιπεν ἐπὶ τῶν προαναφερθέντων. Ἐκ τῶν Ἀποκρύφων τῆς Καινῆς Διαθήκης ὁ Κλήμης χρησιμοποιεῖ ἢ ἀναφέρει τὸ Κήρυγμα καὶ τὴν Ἀποκάλυψιν τοῦ Πέτρου καὶ τὰ πρὸς Ἑβραίους καὶ Αἰγυπτίους Εὐαγγέλια. Ὁ Ὠριγένης, κατονομάζων

---

*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 68 τοῦ Α΄. τόμου, 1955.

16) Εἰς Ρωμ., Πρόλογος.

17) Ε. Ι., Αὐτ., 8—10. Εἰς Ἰω., Ι, IV. XX, XIII. VI, XXXV.

18) Εἰς Ματθ., Σειραί, 28.

τὰ νόθα ταῦτα Εὐαγγέλια, λέγει ὅτι ἡ Ἐκκλησία γνωρίζει μόνον τέσσαρα ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς αἱρετικούς, οἵτινες ἔχουν πολλά. Εἰς τὰ πολλὰ αὐτὰ καταλέγονται τὸ πρὸς Αἰγυπτίους, τὸ κατὰ τοὺς δώδεκα Ἀποστόλους, τὸ τοῦ Βασιλείδου, τοῦ Θωμᾶ, τοῦ Ματθία, τὸ πρὸς Ἑβραίους καὶ αἱ Πράξεις τοῦ Παύλου. 19)

Καὶ τὰ ἔργα τῶν Ἀποστολικῶν Πατέρων, ἐκ τῶν ὁποίων μερικὰ εἶχον εἰσέλθει εἰς τὸν Κανόνα Ἐκκλησιῶν τινων, συναντῶνται εἰς τὰ συγγράμματά των, ὅπως π.χ., ὁ Ποιμὴν τοῦ Ἑρμᾶ, ἡ Ἐπιστολὴ τοῦ Βαρνάβα καὶ ἡ πρὸς Κορινθίους Ἐπιστολὴ τοῦ Κλήμεντος.

Αἱ διὰ τὴν Ἐξήγησιν αὐτῶν προϋποθέσεις, αἵτινες θὰ πρέπῃ σοβαρῶς νὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν εἶναι : τὸ ἀντιαιρετικὸν πνεῦμα, ὅπερ χαρακτηρίζει τὴν ὅλην ἀπέναντι τῆς Βίβλου στάσιν αὐτῶν, ἡ παραδοχὴ τῆς ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας κρατούσης γνώμης περὶ τοῦ ἑνὸς Θεοῦ, τοῦ δώσαντος τὰς δύο Διαθήκας καὶ ἡ σχέσις τοῦ Λόγου πρὸς τὰς Γραφάς. Ὁ Λόγος εἶναι ὁ ἴδιος, Ὅστις «πάλαι μὲν οὖν διὰ Μωϋσέως... ἐπαιδαγώγει, ἔπειτα καὶ διὰ προφητῶν» 20) καὶ ὁ Ὁποῖος ἀπεκάλυψεν ἑαυτὸν διὰ τῶν Βιβλίων τῆς Καινῆς Διαθήκης. Ὁ Λόγος ἐμφανίζεται ὡς μία πνευματικὴ Δύναμις, διαπαιδαγωγοῦσα τὴν ἀνθρωπότητα διὰ μέσου τῶν αἰώνων. Ἡ δὲ Ἐνσάρκωσίς Του ἀποτελεῖ τὸ κύριον γεγονὸς πρὸς καλλιτέραν κατανόησιν τῶν Ἁγίων Γραφῶν.

Ἡ Ἁγία Γραφή, κατ' αὐτούς, εἶναι θεόπνευστος. Ὁ ἄνθρωπος ἀφ' ἑαυτοῦ ἀδυνατεῖ νὰ φθάσῃ (ἐννοήσῃ) τὰ Μυστήρια τοῦ Θεοῦ καὶ τοιουτοτρόπως ἔχει ἀνάγκην τῆς Θείας Ἀποκαλύψεως. Ἡ μαρτυρία τῆς θεοπνευστίας περιέχεται ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γραφῇ. 21) Τὸ γνώρισμα τοῦτο χαρακτηρίζει τὰ βιβλία τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὰ τῶν αἱρετικῶν. Ἡ ἔλευσις τοῦ Κυρίου εἶναι μία ἄλλη ἀπόδειξις τῆς θεοπνευστίας Αὐτῶν· Ὁ νοῦς τῶν συγγραφέων δὲν διηυθύνετο ὡσὰν τῆς Πυθίας ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ ἀντὶ νὰ ἐπιφέρῃ τὸν σκοτισμόν, ἀπεκάθαρε τὰς διανοίας τῶν συγγραφέων καὶ καθίστα αὐτοὺς ἱκανοὺς εἰς τὸ νὰ γράφουν τὰ ὅσα ἔβλεπον. 22)

Ὁ Ὠριγένης πολλάκις ἐπανελάμβανε «ἐρευνᾶτε τὰς Γραφάς». Ἡ μελέτη (ἔρευνα) ὅμως αὕτη δὲν εἶναι τόσον εὔκολος ὡς καταφαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως. Λέγει ὅτι πρέπει μετὰ προσοχῆς νὰ ἀποβλέπωμεν εἰς τὸν ὀρθὸν τρόπον ἀναγνώσεως, μελέτης καὶ καταλήψεως τῶν Γραφῶν, πρὸς

19) Εἰς Λουκ., I. Εἰς Ἰω., II, XII.
20) Παιδ., I., XI, 96.
21) Περὶ Ἀρχῶν, IV, I, 1.
22) Κατὰ Κέλσου, VII, III, 4.

ἀποφυγὴν τῶν ἐν τῷ παρελθόντι γενομένων πολλῶν σφαλμάτων. 23) Αἱ Γραφαὶ ἐνέχουν μεγάλην σπουδαιότητα, διότι περιέχουν κεκρυμμένας καὶ μυστικὰς θεωρίας καὶ μυστήρια. Ἀμφότεροι ἐπιμένουν ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου.

Tum deinde quod per spiritum dei scripturae conscriptae sint et sensum habeant nom eum solum, qui in manifesto est, sed et alium quendam latentem quam plumiros. Formae enim sunt haec quae descripta sunt sacramentorum quorundam, et divinarum rerum imagines. 24)

Ἡ καλυτέρα κατανόησις τῆς Βίβλου ἐπιτυγχάνεται ὕστερον ἀπὸ μίαν συνεχῆ μόρφωσιν, τὴν παραδοχὴν τῆς συνεργείας τῆς Θείας Χάριτος καὶ τὴν χρῆσιν τῆς ἀλληγορικῆς μεθόδου.

Ὁ Κλήμης ἀνευρίσκει ἐν τῇ Βίβλῳ δύο ἐννοίας : τὴν πρώτην καὶ ἁπλῆν, τὴν ἄνευ συμβόλων, ἥτις ὠφελεῖ εἰς τὴν διόρθωσιν τῶν σφαλμάτων καὶ τὴν ὑπόδειξιν τῶν ἀρετῶν. Εἶναι ἡ οὕτω καλουμένη γραμματικὴ ἢ ἱστορικὴ ἔννοια. Καὶ τὴν δευτέραν, τὴν πλέον σκοτεινήν, τὴν μυστηριώδη καὶ τὴν ὑπὸ τὸ κάλυμμα τῶν παραβολῶν, τῶν συμβόλων καὶ αἰνιγμάτων κρυπτομένην. 25)

Μακρὸν δ' ἂν εἴη πάντα ἐπεξιέναι τὰ προφητικὰ καὶ τὰ νομικὰ τὰ δι' αἰνιγμάτων εἰρημένα ἐπιλεγομένους. σχεδὸν γὰρ ἡ πᾶσα ὧδέ πως θεσπίζεται γραφή. 26)

Ἡ δευτέρα αὕτη εἶναι ἡ αἰνιγματική, ἡ συμβολικὴ ἢ ἡ ἀλληγορικὴ λεγομένη ἔννοια, ἡ γενομένη καταληπτὴ μόνον ὑπὸ τῶν ἐχόντων πεῖραν ὡς πρὸς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν Γραφῶν.

Ὁ Ὠριγένης, ὅστις ἐκ παιδικῆς ἡλικίας δὲν ἠρκεῖτο εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ λεγόμενα, 27) ἀνέπτυξε τὴν μέθοδον ταύτην ἐρεύνης εἰς τὸ ὕψιστον αὐτῆς σημεῖον. Οὐδέποτε ἔμενεν ἱκανοποιημένος ἐκ τῆς πρώτης ἐννοίας τοῦ κειμένου, ἀλλὰ προσεπάθει πάντοτε νὰ ἀνευρίσκῃ δύο ἢ καὶ περισσοτέρας ἄλλας κεκρυμμένας ἐννοίας καὶ ἰδέας.

Τὴν καλυτέραν πηγὴν διὰ τὴν ἐξήγησιν τοῦ Ὠριγένους καὶ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἐν χρήσει μέθοδον ἀποτελεῖ τὸ τέταρτόν του βιβλίον τοῦ Περὶ Ἀρχῶν. Εἶναι ἀφιερωμένον ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τὰ προβλήματα ταῦτα. Τὰ Ὑ-

23) Περὶ Ἀρχῶν, IV, I, 8.
24) Αὐτ., Πρόλογος, 8.
25) C. Monderset, Clément d' Alexandrie, p. 90.
26) Στρωμ., V, VI, 32.
27) Εὐσεβίου, Ε. Ι., VI, II, 9.

πομνήματά του ἐπίσης, κυρίως τὸ εἰς τὸν Ἰωάννην, καὶ τὸ Κατὰ Κέλσου παρέχουν ἀρκετὴν βοήθειαν.

Δέχεται τὴν ὑπὸ τοῦ Κλήμεντος εἰσαχθεῖσαν διττὴν ἔννοιαν, ἀλλὰ προχωρῶν ἔτι περαιτέρω προσθέτει καὶ μίαν τρίτην ἀνωτέραν καὶ τελειοτέραν. Ἐφαρμόζει τὸ τρισυπόστατον τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὴν ἐξήγησιν.

Ὥσπερ γὰρ ὁ ἄνθρωπος συνέστηκεν, ἐκ σώματος καὶ ψυχῆς καὶ πνεύματος, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἡ οἰκονομηθεῖσα ὑπὸ Θεοῦ εἰς ἀνθρώπων σωτηρίαν δοθῆναι γραφή. 28)

Ἡ τρισσὴ αὕτη διαίρεσις γίνεται

ἵνα ὁ μὲν ἁπλούστερος οἰκοδομῆται ἀπὸ τῆς οἱονεὶ σαρκὸς τῆς γραφῆς, οὕτως ὀνομαζόντων ἡμῶν τὴν πρόχειρον ἐκδοχήν, ὁ δὲ ἐπὶ ποσὸν ἀναβεβηκὼς ἀπὸ τῆς ὡσπερεὶ ψυχῆς αὐτῆς, ὁ δὲ τέλειος... ἀπὸ τοῦ πνευματικοῦ νόμου «σκιὰν περιέχοντος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν». 29)

Ἡ πρώτη, ἡ πρὸς τὸ ἀνθρώπινον σῶμα ἀναλογοῦσα, καὶ φερομένη ὡς σωματικὴ ἐξήγησις ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν ἱστορικὴν ἢ γραμματικὴν ἔννοιαν. Ἡ ἀξιοποίησις τῆς ἐννοίας ταύτης διαφέρει ἀναλόγως τῆς χρήσεως αὐτῆς. Οὐδόλως τὴν θεωρεῖ χρήσιμον διὰ τὴν ἐξήγησιν προφητικῶν ἢ ἄλλων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης χωρίων, τὰ ὁποῖα ἐκφράζουν τὰς ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ δι' ἀνθρωπομορφισμῶν. Χωρία ὡς

Λύκον βόσκεσθαι μετὰ ἀρνὸς καὶ πάρδαλιν ἐρίφῳ συναναπαύεσθαι μοσχάριόν τε καὶ ταῦρον καὶ λέοντα ἅμα βοσκηθήσεσθαι ὑπὸ μικροῦ παιδίου ἀγόμενα...

Ἐγὼ Θεὸς ζηλωτής, ἀποδιδοὺς ἁμαρτίας πατέρων ἐπὶ τέκνα ἐπὶ τρίτην καὶ τετάρτην γενεάν.

Πῦρ ἐκκέκαυται ἐκ τοῦ θυμοῦ μου.

Μεταμεμέλημαι χρίσας τὸν Σαοὺλ βασιλέα.

ἐὰν ἐκληφθοῦν κατὰ γράμμα εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιφέρουν μεγάλην βλάβην.30) Ἐνίοτε θεωρεῖ αὐτὴν παράλογον ἢ ἀδύνατον πρὸς ἀποδοχήν.31) Κατὰ τὴν κρίσιν του ὑπάρχουν χωρία, ἐκ τῶν ὁποίων ἐλλείπει ἡ ἔννοια αὕτη, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἔχοντα μόνον τὴν ψυχικὴν ἢ πνευματικὴν ἔννοιαν. 30) Μολαταῦτα, κατὰ γενικὸν κανόνα ἡ γραμματικὴ ἔννοια ἔχει τὴν θέσιν της καὶ ἡ ἀξία αὐτῆς διὰ τὴν τάξιν τῶν πιστῶν παραμένει ἀναν-

---

28) Περὶ Ἀρχῶν, IV, I, 11.
29) Αὐτόθι.
30) Περὶ Ἀρχῶν, IV, I, 8, 9.
31) Αὐτ., 17, 18.
32) Αὐτ., 12.

τίρρητος. 33)

Ἡ δευτέρα ἔννοια, ἥτις ἀπορρέει ἐκ τῆς ψυχικῆς ἑρμηνείας, ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν καὶ εἶναι βαθυτέρα. Ὁ Ὠριγένης δίδει ἓν παράδειγμα ἐκ τῆς Α΄ Κορ..

«Γέγραπται γάρ» φησιν «οὐ φιμώσεις βοῦν ἀλοῶντα». ἔπειτα διηγούμενος τοῦτον τὸν νόμον ἐπιφέρει· «μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ Θεῷ ; ἢ δι᾽ ἡμᾶς πάντως λέγει ; δι᾽ ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη, ὅτι ὀφείλει ἐπ᾽ ἐλπίδι ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν καὶ ὁ ἀλοῶν ἐπ᾽ ἐλπίδι τοῦ μετέχειν». Καὶ πλεῖσται δὲ περιφερόμεναι τοῖς πλήθεσιν ἁρμόζουσαι ἑρμηνεῖαι καὶ οἰκοδομοῦσαι τοὺς ὑψηλοτέρων ἀκούειν μὴ δυναμένους τὸν αὐτόν πως ἔχουσι χαρακτῆρα. 34)

Ἡ τρίτη ἔννοια, ἡ ἀντιστοιχοῦσα πρὸς τὸν ἀνθρώπινον πνεῦμα, φέρει διαφόρους ὀνομασίας κατὰ τὴν ἐν χρήσει πρὸς ἐξήγησιν μέθοδον. Καλεῖται πνευματική, μορφολογική, τυπολογογική, ἀναγωγικὴ ἢ ἀλληγορική. Ὁ Ὠριγένης λαμβάνει ὡς παράδειγμα τὸ Α΄ Κορ. 10, 1 –4, ἔνθα ὁ Παῦλος ἀλληγορικῶς ἑρμηνεύει τὴν ὑπὸ τῶν Ἑβραίων διάβασιν τῆς θαλάσσης, τὰς τροφὰς καὶ τὸ ὕδωρ, τὰ ὁποῖα ἐχρησιμοποίησαν ἐν τῇ Ἐρήμῳ. Εἰς τὸ Ὑπόμνημά του εἰς τὸ Ἆσμα Ἀσμάτων ἐκλαμβάνει ἀλληγορικῶς τὴν ὅλην ἱστορίαν τοῦ ἐραστοῦ καὶ τῆς ἠγαπημένης, ὡς συμβολιζούσης τὴν σχέσιν τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν. Παραθέτων τὸ χωρίον τοῦ Μάρκου 1, 7, ἔνθα ὁ Ἰωάννης ὁμιλεῖ περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Κυρίου λέγων «οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς κύψας λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ», ἀλληγορικῶς ἑρμηνεύει τὸ κύπτειν ὡς κύπτειν καὶ ἀντιλαμβάνεσθαι τὴν Ἐνσάρκωσιν τοῦ Κυρίου καὶ τὸ λύειν, κατανοεῖν τὰ πρὸς αὐτὴν συνδεόμενα μυστήρια. 35) Τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Λαζάρου θεωρεῖ ὡς τὴν ἡμετέραν ἀνάστασιν ἐκ τοῦ θανάτου τῆς ἁμαρτίας. 36) Τὰς περιπτώσεις θεραπείας ἀπὸ τῆς κατοχῆς τῶν δαιμονίων ἀναλογούσας πρὸς τὰς ὁμοίας θεραπείας ὅλων τῶν κατεχομένων. 37) Τοὺς ποιμένας, «Καὶ ποιμένες ἦσαν ἀγραυλοῦντες ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες», ὡς ἀγγέλους — ποιμένας, ἔχοντας τὸ καθῆκον τῆς διαφυλάξεως τῶν ἀνθρώπων. 38) Πολλὰ τοιαῦτα παραδείγματα εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξαχθοῦν ἐκ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ.

---

33) Tollinton, Selections, Pref., p. XXVII.
Περὶ Ἀρχῶν, Αὐτ.

34) Α΄ Κορ., 9, 9, 10. Περὶ Ἀρχῶν, 13.

3) Εἰς Ἰώβ, VI, XXXIV.

36) Εἰς Ἰω., XXVIII καὶ ἑξῆς.

37) Αὐτ., XX, XXXV.

38) Εἰς Λουκ., XII.

Ἡ τυπολογία ἐφαρμόζεται ὄχι μόνον ἐπὶ ὡρισμένων χωρίων ἀλλ' εἰς ἅπασαν τὴν Παλαιὰν Διαθήκην ὡς πρὸς τὴν σχέσιν αὐτῆς πρὸς τὴν Καινήν. Ἡ Καινὴ Διαθήκη ἀκόμη πρὸ τῶν ὀμμάτων του ἀποτελεῖ τύπον τῶν μελλόντων. Ὁ Νόμος προσδιορίζεται ὑπὸ τοῦ Κλήμεντος ὡς ἑξῆς :

«Νόμος δέ ἐστιν οὐ τὰ νομιζόμενα... οὐδὲ δόξα πᾶσα..., ἀλλὰ νόμος ἐστι χρηστὴ δόξα, χρηστὴ δὲ ἡ ἀληθής, ἀληθὴς δὲ ἡ τὸ ὂν εὑρίσκουσα καὶ τούτου τυγχάνουσα. 39)

Ὁ Νόμος κατὰ τὸν Ὠριγένη κέκτηται δύο ἐννοίας. Τὴν ἁπλῆν διὰ τὴν διαπαιδαγώγησιν τῶν ὑπ' αὐτὸν ὄντων καὶ ἀκολούθως τὴν μυστικήν. 40) Ἡ Παλαιὰ Διαθήκη ἵσταται ὡς μία σκιὰ ἢ τύπος τῶν μελλόντων γενέσθαι 41) καὶ εὑρίσκει τὴν πλήρωσίν της ἐν Χριστῷ. «Ἡ γὰρ εἰς Χριστὸς καὶ ἡ τοῦ Εὐαγγελίου γνῶσις ἐξήγησίς ἐστι τοῦ νόμου καὶ πλήρωσις». 42)

Τὸ Εὐαγγέλιον κατέχει τὴν σπουδαιοτάτην ἐν ταῖς Γραφαῖς θέσιν, ἀποτελοῦν τὴν ἀρχὴν καὶ κρηπῖδα ὅλων τῶν Γραφῶν. 43) Ἡ λέξις Εὐαγγέλιον σημαίνει τὴν καλὴν ἀγγελίαν, ἥτις θὰ βοηθήσῃ τὸν δεχόμενον αὐτὴν καὶ προϋποθέτει τὴν ἐν τῷ πιστῷ ὕπαρξιν τῶν ἀγαθῶν τούτων ἢ τὴν ὕπαρξιν ἀγαθῶν ἐλπιζομένων. Κατὰ ταῦτα τὸ Εὐαγγέλιον περιλαμβάνει τρεῖς καταστάσεις. 44) Εἰς τὸν ὁρισμὸν τοῦτον ὄχι μόνον τὰ τέσσαρα Εὐαγγέλια περιλαμβάνονται ἀλλὰ καὶ ἡ ὑπόλοιπος Καινὴ Διαθήκη. Τὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον, ὅπερ θεωρεῖται ἡ ἀρχὴ τῶν Εὐαγγελίων, ἐνέχει ἰδιαιτέραν σημασίαν. 45)

Ἡ ἔλευσις τοῦ Κυρίου δὲν ἔλαβε χώραν μόνον κατὰ τὴν Ἐνσάρκωσιν Αὐτοῦ. Πνευματικῶς, ἦλθε πρὸς τὸν Μωϋσῆ καὶ τοὺς Προφήτας καὶ εἰς τοὺς ἄλλους ἁγίους ἄνδρας ὁ Κύριος, τοὺς ὑπὸ τὴν παιδαγωγίαν Αὐτοῦ εὑρισκομένους. 46) Εἰς ἕτερον χωρίον λέγεται ὅτι ὁ Μωϋσῆς καὶ οἱ Προφῆται οὐδόλως ἦσαν ὑποδεέστεροι τῶν Ἀποστόλων ὡς πρὸς τὴν γνῶσιν τῶν περὶ τοῦ Ἰησοῦ πραγμάτων, μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι ἐκείνων μὲν χαρακτηρίζεται ὡς ἀναμονὴ καὶ τῶν Ἀποστόλων ὡς ὅρασις τοῦ Ἰη-

---

39) Στρωμ., I, XXVI, 166.
40) Εἰς Ρωμ., IX (Φιλοκ., σ. 55).
41) Φραγμ. εἰς Ἱερεμ., σ. 277.
42) Στρωμ., IV, XXI, 134.
43) Εἰς Ἰω., I, II.
44) Αὐτ., I, V.
45) Αὐτ., I, III, I, IV.
46) Αὐτ., I, VII.

σοῦ. 47) Πρὸς τῇ ἐλεύσει τοῦ Κυρίου ἐν τῇ Ἐνσαρκώσει, ὑπάρχει καὶ μία ἄλλη μελλοντικὴ εἰς τοὺς τελείους. Τὸ Εὐαγγέλιον εἶναι ἓν σύμβολον καὶ μία σκιὰ τοῦ μέλλοντος. 48)

Τοιουτοτρόπως, αἱ Γραφαὶ προσαρμόζονται εἰς τὸ παγκόσμιον σχέδιον τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου. Μολονότι ὁ Θεὸς ἐχρησιμοποίησε διαφόρους μεθόδους ἀναλόγως τῶν ἑκάστοτε περιστάσεων καὶ ἔδωκε τὸν Φυσικὸν μὲν Νόμον εἰς τοὺς Ἐθνικούς, τὸν Νόμον τοῦ Μωϋσέως εἰς τοὺς Ἰουδαίους καὶ τὰ Εὐαγγέλια εἰς τοὺς Χριστιανούς, εἰς τὰ ἔργα τοῦ Κλήμεντος καὶ τοῦ Ὠριγένους οἱ τρεῖς οὗτοι Νόμοι φαίνονται νὰ ὁδηγοῦν εἰς τὸ ἴδιον τέρμα καὶ νὰ εἶναι παράλληλοι. Ὁ προοδευτικὸς χαρακτὴρ τῆς Ἀποκαλύψεως τρόπον τινὰ χάνεται, καθὼς ἐμφαίνεται ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐκφράσεων. Ἡ ἑνότης τῶν Γραφῶν τονίζεται περισσότερον ὑπὸ τῶν Ἀλεξανδρινῶν. Ἡ ἀκριβὴς ὅμως μελέτη τῶν ἔργων αὐτῶν μᾶς ὑποδεικνύει ὅτι ἡ Ἀποκάλυψις δὲν εἶναι τελείως στατικὴ ἀλλὰ κάπως προϊοῦσα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 16ον.

Η ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ.

Κύριαι πηγαὶ διὰ τὸν Κλήμεντα εἶναι τὰ συγγράμματα αὐτοῦ καὶ διὰ τὸν Ὠριγένη τὸ Περὶ Ἀρχῶν, εἰς τὸ ὁποῖον ἀφιερώνει πολλὰς σελίδας διὰ τὸ ἔργον τοῦ Χριστοῦ. Αἱ ἐκ τοῦ βιβλίου τούτου σκέψεις του παραβάλλονται πρὸς χωρία ἐκ τοῦ Κατὰ Κέλσου, τοῦ Ὑπομνήματος πρὸς τὸν Ἰωάννην καὶ ἄλλων Ὑπομνημάτων.

Πρὸ τῆς ἀναπτύξεως τῆς περὶ τοῦ Λόγου διδασκαλίας, ἥτις ἰδιάζουσαν κατέχει θέσιν εἰς τὰ συστήματά των, θὰ πρέπῃ νὰ λεχθοῦν ὀλίγα τινὰ καὶ περὶ τῆς ἐννοίας τοῦ Θεοῦ, πρὸς τὸν ὁποῖον καὶ συνδέεται ὁ Λόγος.

Ὁ Θεός, κατὰ τὸν Κλήμεντα, εὑρίσκεται ὑπεράνω τόπου καὶ χρόνου. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ ἀντικείμενον ἐρεύνης. Ἡ Ὕπαρξίς Του εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀποδειχθῇ δι' ἐπιστημονικῶν μεθόδων. 1) Εἶναι Ἄναρχος, ἀλλ' ἡ Ἀρχὴ τοῦ Σύμπαντος καὶ ὁ Δημιουργὸς τῆς ἀρχῆς. 2) Ὁ

47) Εἰς Ἰω., XIII, XLVIII.
48) Αὐτ., II, VI.

1) Στρωμ., IV, XXV, 156.
2) Αὐτ., 162.

Θεὸς εἶναι Οὐσία. Εἶναι ὁ κοινὸς Πατὴρ πάντων. 3) Ἡ τελειότης χαρακτηρίζει τὴν Πατρότητά Του. 4) Εἶναι τέλειος, ἀγαθὸς καὶ δίκαιος. 5) Οὐδέποτε ἐπιθυμεῖ τὴν τιμωρίαν τῶν τέκνων Αὐτοῦ καὶ πάντοτε μεριμνᾷ καὶ φροντίζει διὰ τὴν σωτηρίαν καὶ τελειότητα αὐτῶν. Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς ἀφῃρημένας περὶ Αὐτοῦ ἰδέας τοῦ Πλατωνισμοῦ, ὁ ἠθικὸς χαρακτὴρ τοῦ Θεοῦ τονίζεται ὑπὸ τοῦ Κλήμεντος.

Ὁ Ὠριγένης ἀκολουθεῖ σχεδὸν τὴν ἰδίαν πρὸς τὸν Κλήμεντα γραμμήν. Χρησιμοποιεῖ τὸν ὅρον Οὐσία διὰ τὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς εἶναι ἓν ἁπλοῦν. 6) Εἶναι Πνεῦμα ἄνευ οὐδεμιᾶς σωματικῆς ὑποστάσεως (ἐμφανίσεως). 7) Εἶναι ἡ Ἀρχὴ τῶν δημιουργημάτων καὶ γενικῶς ἡ Ἀρχὴ πάντων τῶν ὄντων. 8) Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς ἄλλους θεοὺς εἶναι ὁ μόνος ἀληθὴς Θεός. Ὅπως καὶ εἰς τὸν Κλήμεντα, ἡ ἀγαθότης, ἡ εὐσπλαγχνία, ἡ μέριμνα καὶ ἡ ἀγάπη συγκαταλέγονται εἰς τὰ ἰδιώματα Αὐτοῦ. Δὲν εἶναι Ἄπειρος ἀλλ' Αὐτοπεριοριζόμενος. 9) Ἡ Παντοδυναμία Του περιορίζεται ὑπὸ τῆς Ἀγαθότητος καὶ τῆς Σοφίας Αὐτοῦ. 10)

Ἀμφότεροι οἱ Διδάσκαλοι εἶναι ὑπέρμαχοι τοῦ Τριαδικοῦ Δόγματος. Τὸ δεύτερον Πρόσωπον τῆς Ἁγίας Τριάδος εἶναι ὁ Λόγος, ἡ Σοφία ἢ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Λόγος τοῦ Κλήμεντος εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Ἡ περὶ τοῦ Λόγου διδασκαλία ἦτο εὐρύτατα διαδεδομένη ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. Ὁ Κλήμης ὅμως χρησιμοποιεῖ αὐτὴν διαφορετικῶς. Τονίζει μᾶλλον τὸ θρησκευτικὸν καὶ οὐχὶ τὸ μεταφυσικὸν τόσον ἐν Αὐτῷ. Δὲν ὁμιλεῖ λεπτομερῶς καθὼς ὁ Ὠριγένης. Πᾶσαι αἱ ἐκφράσεις αὐτοῦ στηρίζονται ἐπὶ τῆς Παραδόσεως. Ὁ Λόγος εἶναι ἡ Εἰκὼν τοῦ Θεοῦ. 11) Εἶναι Θεός, ὁ Θεὸς καὶ Λόγος Θεός. 12) Ὡς πρὸς τὴν τελειότητα εἶναι ὅμοιος πρὸς τὸν Πατέρα, «μόνον δὲ εἶναι τέλειον τὸν Πατέρα τῶν ὅλων (ἐν αὐτῷ γὰρ ὁ Υἱὸς καὶ ἐν τῷ Υἱῷ ὁ Πατήρ)». 13) Διαφέρει ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐκ τοῦ ὅτι δύναται νὰ νοηθῇ καὶ περιγραφῇ.

---

3) Παιδ., I, VI, 42.
4) Αὐτ., I, VII, 53.
5) Αὐτ., 71.
6) Εἰς Ἰω., I, XX.
7) Περὶ Ἀρχῶν, I, VI.
8) Εἰς Ἰω., I, XVII.
9) Εἰς Ματθ., XXII, 56. Inge, Alex. Theology, op. cit., p. 316.
10) Κατὰ Κέλσου, III, LXIX.
11) Προτρ., X, 98. Στρωμ. V, XIV, 94.
12) Παιδ., I, II, 4. Προρτ., I, 7.
13) Παιδ., I, VII, 53.

Ὁ μὲν οὖν Θεὸς ἀναπόδεικτος ὢν οὐκ ἔστιν ἐπιστημονικός, ὁ δὲ Υἱὸς σοφία τέ ἐστι καὶ ἐπιστήμη καὶ ἀλήθεια καὶ ὅσα ἄλλα τούτῳ συγγενῆ, καὶ δὴ καὶ ἀπόδειξιν ἔχει καὶ διέξοδον. 14.

Ὁ Ὠριγένης, συστηματικώτερος νοῦς, προὐχώρησε καὶ ἔδωσε περισσοτέρας λεπτομερείας ἐπὶ τῶν σχέσεων τοῦ Υἱοῦ πρὸς τὸν Πατέρα.15) Ἡ σχέσις των εἶναι τοῦ Υἱοῦ πρὸς τὸν Πατέρα καὶ τοῦ Πατρὸς πρὸς τὸν Υἱόν. Ὁ Λόγος ἐγεννήθη προαιωνίως. Ὁ Ὠριγένης προσεπάθησε νὰ καταστήσῃ τὴν διδασκαλίαν του σαφεστέραν διὰ τῆς χρήσεως τῶν παραστάσεων τοῦ φωτὸς καὶ τῆς λάμψεως, τοῦ νοῦ καὶ τῆς σοφίας.

Εἰς τὸ Ὑπόμνημά του εἰς Ἱερεμίαν ἡ εἰκὼν γίνεται καλλιτέρα. Ἐὰν οὖν ἐπιστήσω σε ἐπὶ τοῦ σωτῆρος, ὅτι οὐχὶ ἐγέννησεν ὁ πατὴρ τὸν υἱὸν καὶ ἀπέλυσεν αὐτὸν ὁ πατὴρ ἀπὸ τῆς γενέσεως αὐτοῦ, ἀλλ' ἀεὶ γεννᾷ αὐτόν... ἴδομεν δὲ τίς ἡμῶν ἐστιν ὁ σωτήρ, «ἀπαύγασμα δόξης». Τὸ ἀπαύγασμα τῆς δόξης οὐχὶ ἅπαξ γεγέννηται καὶ οὐχὶ γεννᾶται· ἀλλ' ὅσον ἐστὶν τὸ φῶς ποιητικὸν τοῦ ἀπαυγάσματος, ἐπὶ τοσοῦτον γεννᾶται τὸ ἀπαύγασμα τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ. Ὁ σωτὴρ ἡμῖν σοφία ἐστὶν τοῦ Θεοῦ. Ἔστιν δὲ ἡ σοφία «ἀπαύγασμα φωτὸς ἀϊδίου». 17)

Ὁ Πατὴρ καλεῖται ὁ Θεός, ἀλλ' ὁ Υἱὸς Θεὸς καὶ μεθέξει Θεός. 18) Ὁ Υἱὸς εἶναι ἡ Εἰκὼν τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἡ ἀρχὴ Αὐτοῦ ἔγκειται ἐν τῷ Πατρί. «Ἀρχὴ αὐτοῦ ὁ Πατήρ ἐστίν». 19) Ὁ Θεὸς ἐδημιούργησεν (ἔκτισε) τὴν Σοφίαν. Αἱ λέξεις ἔκτισε, κτίσμα ληφθεῖσαι ἐκ τῆς Σοφίας τοῦ Σολομῶντος ἀναφέρονται εἰς τὸν Λόγον. 20) Ὁ Υἱὸς εἶναι «ὑποδεέστερον οὐκ ἰσχυρότερον τοῦ Πατρός». 21) Εἰς τὰ προαναφερθέντα χωρία σαφῶς ἐνδείκνυνται αἱ περὶ τῆς Αἰωνίου Γεννήσεως καὶ Ὑποτάξεως διδασκαλίαι τοῦ Ὠριγένους. Ὁ τελευταῖος προσπαθεῖ νὰ ἀπαλλάξῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τῆς θεωρίας τῆς Ὑποτάξεως λέγων «μηδεὶς δ' ἡμᾶς θλιβέτω χρονι-

---

14) Στρωμ., IV, XXV, 156.
15) Εἰς Ἰω., X, XXXVII.
16) Περὶ Ἀρχῶν, I, II, 6, 4.
17) Εἰς Ἱερεμ., IX, IV.
18) Εἰς Ἰω., II, II.
19) Αὐτ., I, XVII.
20) Αὐτ., I, XIX, I, XXXIV.
21) Κατὰ Κέλσου, VIII, XV.

κῶς οἰόμενος ταῦτα ἀπαγγέλλων». 22)

Παρὰ τῷ Κλήμεντι ὁ Λόγος λαμβάνει διαφόρους ὀνομασίας ἀναλόγως τῶν σχέσεών Του πρὸς τὸ ἔργον τῆς Δημιουργίας. Εἶναι «Δύναμις Θεοῦ», 23) Ὁ Κύριος, ὁ Δημιουργήσας τὸν ἄνθρωπον κατ' Εἰκόνα Αὐτοῦ καὶ ἐπιθυμῶν τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ. 24) Καλεῖται φῶς, διὰ μέσου τοῦ ὁποίου γινώσκομεν τὸν Πατέρα καὶ Θεόν. 25) Εἶναι ἡ πρὸς τὸν Οὐρανὸν ἄγουσα ὁδός. 26) Μεταφορικῶς καλεῖται βρῶμα, σάρξ, τροφή, ἄρτος, αἷμα, γάλα, 27) ᾆσμα καὶ μαργαρίτης. 28)

Τὸ Ἔργον τοῦ Λόγου πρὸ τῆς Ἐνανθρωπήσεως Αὐτοῦ περιγράφεται μὲ ἀρκετὴν σαφήνειαν. Ἐν Αὐτῷ πρὸ τῆς Δημιουργίας τὰ πάντα ἦσαν. Εἶναι ὁ Αἴτιος πάσης ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως καὶ εὐτυχίας, ὁ Αἴτιος τῆς ἑνότητος διὰ μέσου τῶν αἰώνων, ὁ ἐμπνεύσας τὰς Γραφὰς καὶ ὁ δοτὴρ τῆς φιλοσοφίας. Ἦτο ὁ Παιδαγωγός, ὁ προπαρασκευάσας τὴν ἀνθρωπότητα διὰ τῆς ἐκπαιδεύσεως. 29)

Καὶ ὁ Ὠριγένης ἀναφέρει διαφόρους ἐκφράσεις εἰς τὸν Λόγον. Ὅπως : Φῶς, Ἀνάστασις, ἡ ὁδός, ἡ ἀλήθεια, ἡ ζωή, ἡ θύρα, ὁ Καλὸς Ποιμήν, Κύριος, Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, Βασιλεύς, ἡ Ἄμπελος, Δύναμις τοῦ Θεοῦ, ἀκρογωνιαῖος λίθος καὶ Σωτήρ. 30)

Ὁ Θεὸς εἶναι ἡ μονὰς καὶ τὰ ἁπλοῦν, ἀλλ' ὁ Λόγος ἕνεκα τῶν λειτουργιῶν Αὐτοῦ γίνεται πολλά. Λαμβάνει τὰς διαφόρους ταύτας ὀνομασίας λόγῳ τῶν ἐνεργειῶν Αὐτοῦ. 31) Τὸ ἴδιον ἔργον τῆς Δημιουργίας, Προνοίας καὶ Ὁμιλίας διὰ μέσου τῶν Προφητῶν καὶ τῶν Ἑλλήνων ἀναφέρεται εἰς Αὐτὸν καὶ ὑπὸ τοῦ Ὠριγένους. Ὁ ὅρος οἰκονομία προσδιορίζει τὰς σχέσεις τοῦ Λόγου ἀπέναντι τοῦ ἀνθρώπου πρὸ τῆς Ἐλεύσεως Αὐτοῦ. Ὁ ὅρος οὗτος, ὁ τόσον προσφιλὴς εἰς τὴν Ὀρθόδοξον θεολογίαν ἐπεξηγεῖ τὰς διαφόρους φάσεις τοῦ Ἔργου τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Λόγου. 32)

---

22) Εἰς Ἰω.., II, XIX.
23) Στρωμ., VI, VI, 47.
24) Προτρ., I, 5.
25) Αὐτ., IX, 84.
26) Αὐτ., X, 100.
27) Παιδ., I, VI, 47.
28) Προτρ., I, 1. Παιδ., II, XII, 119.
29) Προτρ., I, 6, 7. Στρώμ., V, XII, 81. Προτρ., XI, 116. Παιδ., I, II, 6.
30) Εἰς Ἰω., I, XXI—XXVIII.
31) Εἰς Ἰω., I, XX.
32) Αὐτ., XX, XII.

Ὁ Κλήμης δὲν ἀσχολεῖται πολὺ μὲ τὰς λεπτομερείας τοῦ ἐπιγείου βίου τοῦ Κυρίου. Εἰς χωρίον τι ὁμιλῶν περὶ τῆς Αἰωνίου Αὐτοῦ Ὑπάρξεως στρέφει τὸν λόγον καὶ πρὸς τὸν ἐπίγειον Αὐτοῦ βίον.

Ὅτε δὲ νῦν ὄνομα ἔλαβε τὸ πάλαι καθωσιωμένον (καὶ τῆς) δυνάμεως ἄξιον, ὁ Χριστός... νῦν δὲ ἐπεφάνη ἀνθρώποις αὐτὸς οὗτος ὁ λόγος, ὁ μόνος ἄμφω, θεός τε καὶ ἄνθρωπος, ἁπάντων ἡμῶν· αἴτιος ἀγαθῶν. 33)

Λέγει ὅτι ἀνέλαβε τὸ ἀνθρώπινον προσωπεῖον διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων. 34) Ἡ Ἐνσάρκωσίς Του ἀποτελεῖ θεῖον Μυστήριον. 35) Ὡς καὶ ὁ Πατήρ Του, εἶναι «ἀναμάρτητος, ἀνεπίληπτος καὶ ἀπαθὴς τὴν ψυχήν». 36) Ἀλλαχοῦ ἐκλαμβάνεται ὡς «ἄνθρωπος ἀπαθής». 37)

Ἀλλ' ἐπὶ μὲν τοῦ σωτῆρος τὸ σῶμα ἀπαιτεῖν ὡς σῶμα τὰς ἀναγκαίας ὑπηρεσίας εἰς διαμονήν, γέλως ἂν εἴη· ἔφαγε γὰρ οὐ διὰ τὸ σῶμα, δυνάμει συνεχόμενον ἁγίᾳ, ἀλλ' ὡς μὴ τοὺς συνόντας ἄλλως περὶ αὐτοῦ φρονεῖν ὑπεισέλθοι, ὥσπερ ἀμέλει ὕστερον δοκήσει τινὲς αὐτὸν πεφανερῶσθαι ὑπέλαβον· αὐτὸς δὲ ἁπαξαπλῶς ἀπαθὴς ἦν, εἰς ὃν οὐδὲν παρεισδύεται κίνημα παθητικὸν οὔτε ἡδονὴ οὔτε λύπη. 38)

Ὁ Ἰησοῦς, μετὰ τὴν Ἐνσάρκωσίν Του, ἐσυνέχισε τὸ Ἔργον Του διὰ τῆς παιδαγωγίας, τοῦ κηρύγματος, τῆς διδασκαλίας, τῆς θεραπείας καὶ τοῦ θανάτου Αὐτοῦ. Εἰς τὰ ἔργα τοῦ Κλήμεντος δὲν λέγονται πολλὰ διὰ τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου.

Ἀξιόπιστος ὁ θεῖος παιδαγωγὸς τρισὶ τοῖς καλλίστοις κεκοσμημένος, ἐπιστήμη, εὐνοίᾳ, παρρησίᾳ (σοφίᾳ, παρρησίᾳ).

Εὐνοίᾳ δὲ ὅτι μόνος ὑπὲρ ἡμῶν ἱερεῖον ἑαυτὸν ἐπιδέδωκε, «ὁ γὰρ ἀγαθὸς ποιμὴν τὴν ψυχὴν ἑαυτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων» καὶ δὴ ἔθηκεν. εὔνοια δὲ οὐδὲν ἀλλ' ἢ βούλησίς ἐστιν ἀγαθοῦ τῷ πλησίον, αὐτοῦ χάριν ἐκείνου. 39)

Ὁ Σωτὴρ ἐξηκολούθησε τὸ κήρυγμά Του καὶ εἰς τὸν Ἅδην, ἔνθα μετέβη κατὰ τὸν θάνατόν Του. Μετὰ τὴν Ἀνάστασίν Του ἀπέστειλε τοὺς μαθητὰς Αὐτοῦ νὰ ὑπάγουν καὶ εὐαγγελισθοῦν τὸν κόσμον ἅπαντα. 40) Ὁ Λόγος ἐξακολουθεῖ τὸ πολύπλευρόν Του ἔργον παρὰ τῷ Πατρί, «λό-

---

33) Προτρ., Ι, 6—7.
34) Αὐτ., Χ, 110.
35) Αὐτ., 111.
36) Παιδ., Ι, ΙΙ, 4.
37) Στρωμ., V, XIV.
38) Στρωμ., VI, IX, 71.
39) Παιδ., Ι, XI, 97.
40) Στρωμ., VI, VI.

γος θεός, ὁ ἐν τῷ πατρί, ὁ ἐκ δεξιῶν τοῦ πατρός, σὺν καὶ τῷ σχήματι θεός». 41)

Ὁ Ὠριγένης, ὅστις ἠγωνίσθη κατὰ τῶν Γνωστικῶν, εἰς τὴν ἀπάντησίν του πρὸς τὸν Κέλσον, καθάπτεται συχνότερον τοῦ ἱστορικοῦ βίου τοῦ Λόγου καὶ χρησιμοποιεῖ τὰς λέξεις τοῦ Παύλου, κένωσις, ἐκένωσεν ἑαυτὸν καὶ ἐγένετο ἄνθρωπος (ἐνηνθρώπησεν). 42) Ὁ Λόγος ἐπεδήμησεν εἰς τὸν κόσμον τοῦτον σωματικῶς. Ἡ ἐπιδημία Αὐτοῦ ἦτο παγκόσμιος καὶ ἐπέχυσε φῶς ἐφ' ὅλου τοῦ κόσμου. 43) Ὁ Λόγος ἔλαβε μίαν ἀνθρωπίνην ψυχὴν καὶ ἓν ἀνθρώπινον σῶμα, ἅτινα τελείως ἡνώθησαν ἐν τῷ Χριστῷ «Ἓν γὰρ μάλιστα μετὰ τὴν οἰκονομίαν γεγένηται πρὸς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ». 44) Ἡ ἀντίδοσις τῶν ἰδιωμάτων τονίζεται μετὰ μεγάλης ἐμφάσεως.

Τὸ δὲ θνητὸν αὐτοῦ σῶμα καὶ τὴν ἀνθρωπίνην ἐν αὐτῷ ψυχὴν τῇ πρὸς ἐκεῖνον, οὐ μόνον κοινωνίᾳ ἀλλὰ καὶ ἑνώσει καὶ ἀνακράσει τὰ μέγιστα φαμὲν προσειληφέναι καὶ τῆς ἐκείνου θειότητος κεκοινωνηκότα εἰς Θεὸν μεταβεβληκέναι. 45)

Ἡ ψυχὴ αὕτη ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς Δημιουργίας ἔκλινε πρὸς τὸν Θεὸν καὶ μετὰ τὴν σύνδεσίν της πρὸς τὸν Λόγον.

Hoc ergo modo etiam (illa anima), quae quasi ferrum in igne sic semper in verbo, semper in sapientia, semper in deo posita est, omne quod agit, quod sentit, quod intellegit deus est. 46)

Τὸ σῶμά Του «non erat alienum a terrena substantia secundum hoc quod filius est David et filius Abraham. 47)

Ἐγεννήθη ἐκ τῆς Παρθένου Μαρίας ἐν Βηθλεέμ. 48) «Δείκνυται τὸ ἐν Βηθλεὲμ σπήλαιον, ἔνθα ἐγεννήθη, καὶ ἡ ἐν τῷ σπηλαίῳ φάτνη, ἔνθα ἐσπαργανώθη». 49) Μετὰ τὴν Γέννησίν Του τὸν ἔφεραν εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ἀνεπτύχθη εἰς τὴν Ναζαρέτ. 50) Ὑπεβλήθη εἰς τὴν περιτομήν. Τὸ σῶμά Του ᾐσθάνετο τὴν πεῖναν καὶ τὴν δίψαν. Συχνάκις προσεκαλεῖ-

---

41) Παιδ., I, II, 4. Προτρ., IX, 84.
42) Εἰς Ἰω., XX, XVIII. Περὶ Ἀρχῶν, II, VI, 1.
43) Εἰς Ἱερεμ., Ὁμ., IX.
44) Κατὰ Κέλσου, II, IX.
45) Αὐτ., III, XLI.
46) Περὶ Ἀρχῶν, II, VI, 3, 6.
47) Εἰς Γαλ., Fragm., in Tollinton, op. cit., p. 41.
48) Κατὰ Κέλσου, III XXV. Εἰς Ἰω., I, XXXII.
49) Κατὰ Κέλσου, I, LI.
50) Εἰς τὴν Γέν. III, 5.

το εἰς δεῖπνα, ὅπου ἔτρωγε καὶ ἔπινεν. Ἐκοιμᾶτο καὶ ἦτο ἱκανὸς νὰ ὑποστῇ ἀνθρώπινα τραύματα καὶ τὸν θάνατον. 51) Οὐδεὶς δύναται νὰ Τὸν ἐλέγξῃ περὶ ἁμαρτίας. Ἡ ἀναμαρτησία Του ἐπεξετείνετο εἰς ὅλην Του τὴν ζωήν. 52) Ἐτέλεσεν (ἐξεπλήρωσε) τὸ Ἔργον Του ἐπὶ τῆς γῆς ὡς ἰατρός, θεραπεύων τοὺς ἁμαρτωλοὺς καὶ ὡς διδάσκαλος, ἀποκαλύπτων τὰ Μυστήριά Του εἰς τοὺς μὴ ἁμαρτάνοντας καὶ τοὺς καθαρούς. 53) Ὁ Ὠριγένης ἐπὶ τοῦ προκειμένου συμφωνεῖ πρὸς τὸν Κλήμεντα. Τὸ πάθος τοῦ Κυρίου ἦτο μία οἰκονομία τῶν Βουλῶν τοῦ Θεοῦ, ὅτε ὁ Ἰησοῦς καὶ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθησαν. Ἀπέθανεν ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ διὰ τὰς ἁμαρτίας τῶν ἀνθρώπων. Ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ ἔπαθε καὶ ἀπέθανεν οὐχὶ ἡ θεότης ἢ ἡ ψυχὴ Αὐτοῦ, ἀλλὰ τὸ ἀνθρώπινον Αὐτοῦ σῶμα. 54) Μετὰ τὸν θάνατόν Του διέμεινεν εἰς τὴν καρδίαν τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας. 55) Ἐνεπετέθη ἐντὸς ἑνὸς καινοῦ καὶ καθαροῦ μνημείου, συμβολίζοντος τὴν ἄμωμον Αὐτοῦ ἐκ τῆς Παρθένου Γέννησιν. Ἡ Σταύρωσίς Του ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου καὶ ἡ ἐκ τῆς Παρθένου Σάρκωσις Αὐτοῦ ἀποτελοῦν ἄρθρα τῆς Πίστεως. 56) Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου θεωρεῖται ἓν ἐκ τῶν μεγαλειτέρων Μυστηρίων. Καὶ ἡ Ἀνάληψίς Του ἐπίσης ἀποτελεῖ Μυστήριον τῆς Οἰκονομίας τοῦ Θεοῦ. 57) Μετὰ τὴν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἀπέλευσίν Του, ὁ Κύριος παραμένει ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, μετὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ τελῇ τὸ ἴδιον Ἔργον τῆς θεραπείας καὶ διδασκαλίας.

Οἱ Ἀλεξανδρινοὶ φέρονται κατὰ παράδοσιν Τριαδικοί, ποιοῦντες χρῆσιν τοῦ ὅρου τῆς Τριάδος ἐν τῇ Θεότητι καὶ ὀνομάζοντες τὰ Τρία Πρόσωπα, ἀλλὰ δὲν ἀσχολοῦνται πολὺ μὲ τὸ τρίτον ἐν τῇ Τριάδι Πρόσωπον, τὸ Ἅγιον Πνεῦμα. Ὁ Κλήμης μεταχειρίζεται τὴν Τριαδικὴν ἔκφρασιν «Εἷς μὲν ὁ τῶν ὅλων πατήρ, εἷς δὲ καὶ ὁ τῶν ὅλων λόγος, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πανταχοῦ» καὶ καλεῖ αὐτὴν θαῦμα μυστικόν. 58) Ὁ Ὠριγένης τὸν παραδεδομένον ὅρον «ἀπὸ ἑνὸς Θεοῦ διὰ ἑνὸς Χριστοῦ ἐν ἑνὶ ἁγίῳ Πνεύματι». 59) Τὰ τρία πρόσωπα εἶναι ὁμοούσια.

51) Εἰς Λουκ., VII. in Tollinton, op. cit. 41—45. Κατὰ Κέλσου, III, XXVI

52) Εἰς Ιω., XX, XXXI. Κατὰ Κέλσου, III, XXXVI.

53) Κατὰ Κέλσου, III, LXII.

54) Εἰς Ἰω., XXXII, XXVIII—IX. XXVIII, XIX. XXXII, XXV.

55) Αὐτ., XXXII, XXX.

56) Κατὰ Κέλσου, II, LXIX. Εἰς Ιω., XX, XXX.

57) Εἰς Ἰω., X, XXXVI. Κατὰ Κέλσου, III, XXXI.

58) Παιδ., I, VI, 42.

59) Εἰς Ἰω., XIII, XLIX.

Ex quibus omnibus didicimus, tantae esse et auctoritatis et dignitatis substantiam spiritus sancti, ut salutare baptismum non aliter nisi excellentissimae omnium trinitatis auctoritate, id est patris et filii et spiritus sancti cognominatione compleatur, et ingenito deo patri et unigenito eius filio nomen quoque sancti spiritus copuletur. 60)

Ὑπάρχει ὅμως καὶ διαφορὰ μεταξὺ αὐτῶν.

Ὁ μὲν θεὸς καὶ πατὴρ συνέχων τὰ πάντα φθάνει εἰς ἕκαστον τῶν ὄντων, μεταδιδοὺς ἑκάστῳ ἀπὸ τοῦ ἰδίου τὸ εἶναι, ὅπερ ἐστίν, ἐλαττόνως δὲ παρὰ τὸν πατέρα ὁ υἱὸς φθάνων ἐπὶ μόνα τὰ λογικὰ (δεύτερος γάρ ἐστι τοῦ πατρός), ἔτι δὲ ἧττόνως τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ μόνους τοὺς ἁγίους διϊκνούμενον· ὥστε κατὰ τοῦτο μείζων ἡ δύναμις τοῦ πατρὸς παρὰ τὸν υἱὸν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, πλείων δὲ τοῦ υἱοῦ παρὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ πάλιν διαφέρουσα μᾶλλον τοῦ ἁγίου πνεύματος ἡ δύναμις παρὰ τὰ ἄλλα ἅγια. 61)

Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ὅσὰν τὸν Υἱὸν ὀνομάζεται κτίσμα. Εἰς τὸ Ὑπόμνημα εἰς τὸν Ἰω. ἀναπτύσσονται αἱ πρὸς τὰ ἄλλα πρόσωπα σχέσεις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Πιστεύομεν εἰς τρεῖς Ὑποστάσεις, μόνου ἀγεννήτου ὄντος τοῦ Θεοῦ. Τὸ Πνεῦμα περιγράφεται ὡς «τιμιώτερον... πάντων τῶν ὑπὸ τοῦ Πατρὸς διὰ Χριστοῦ γεγενημένων». 62)

Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἐνέπνευσε τοὺς Νομοθέτας, τοὺς Συγγραφεῖς τῶν Εὐαγγελίων καὶ τοὺς Ἀποστόλους. Ἡ κατ' ἐξοχὴν ὅμως κάθοδος Αὐτοῦ ἔλαβε χώραν μετὰ τὴν Ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου μᾶλλον ἢ πρὸ τῆς Ἐλεύσεως Αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον. 63)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 17ον.

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΠΤΩΣΙΣ

Αἱ ἀπόψεις τῶν Ἀλεξανδρινῶν διΐστανται ἐπὶ τῶν δογμάτων τούτων. Εἰς τὰ διασωζόμενα ἔργα του ὁ Κλήμης δὲν παρουσιάζει πλήρως συστηματοποιημένην τὴν περὶ Δημιουργίας τοῦ Σύμπαντος ἢ τοῦ ἀνθρώπου διδασκαλίαν. Ἐκ διαφόρων ὅμως χωρίων δυνάμεθα νὰ ἀνεύρωμεν

60) Περὶ Ἀρχῶν I, III, 2.
61) Αὐτ., I, III, 5.
62) Εἰς Ιω., II, X.
63) Περὶ Ἀρχῶν, II, VII, 1, 2.

τὴν προσωπικὴν αὐτοῦ γνώμην. Ἐπὶ τῶν δογμάτων τούτων, ὅπως καὶ ἐφ' ὅλων σχεδὸν τῶν διδασκαλιῶν, ἵσταται ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς Χριστιανικῆς Παραδόσεως. Ἐνῷ ὁ Ὠριγένης, ἐπηρεασθεὶς ὑπὸ τοῦ Πλατωνισμοῦ, τῶν Στωικῶν καὶ τῶν Γνωστικῶν, ἀπεμακρύνθη ἐπὶ ὡρισμένων σημείων ἐκ ἐξεργασθῇ τὰ προβλήματα ταῦτα, χρησιμοποιῶν ὅλας τὰς πηγάς, ἃς εἶχεν εἰς τὴν διάθεσίν του.

Ὁ Κλήμης, ὡς καὶ ὁ Ὠριγένης, δέχεται τὸν Θεὸν ὡς Δημιουργὸν τοῦ κόσμου. Ἐναντίον τῆς διαρχίας τῶν Γνωστικῶν, καθίσταται ἀρκετὰ σαφὴς ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου. «Ὁ θεὸς δὲ ἄναρχος, ἀρχὴ τῶν ὅλων παντελής, ἀρχῆς ποιητικός». 1) Εἶναι ὁ δημιουργὸς τοῦ σύμπαντος «ᾧ τὰ πάντα δεδημιούργηται» 2) καὶ τὸ ὄργανον τῆς δημιουργίας, «δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο». 3)

Ὁ ἄνθρωπος κατέχει ἰδιάζουσαν ἐν τῇ δημιουργίᾳ θέσιν. «Καὶ τὰ μὲν ἄλλα κελεύων μόνον πεποίηκεν, τὸν δὲ ἄνθρωπον δι' αὐτοῦ ἐχειρούργησε καί τι αὐτῷ ἴδιον ἐνεφύσησεν». 4) Ὁ ἄνθρωπος ἐδημιουργήθη «κατ' εἰκόνα Θεοῦ καὶ ὁμοίωσιν». 5) Ἔλαβε τὸ κατ' εἰκόνα κατὰ τὴν δημιουργίαν αὐτοῦ καὶ θὰ ἀποκτήσῃ τὸ κατ' ὁμοίωσιν κατόπιν, ἐν τῇ τελειώσει αὐτοῦ. 6)

(Συνεχίζεται)

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Θ. ΣΤΑΥΡΙΔΗΣ
Καθηγητής

---

1) Στρωμ., IV, XXV, 162.
2) Προτρ., X, 79. I, 7. VI, 67.
3) Στρωμ., VI, VII, 58.
4) Παιδ., I, III, 7.
5) Γεν. I, 26.
6) Στρωμ., II, XXII, 131.

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΥ ΤΣΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
ΑΡΧΕΙΟΦΥΛΑΚΟΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ

ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ

Β'

«ΤΜΗΜΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ Ι.ΜΟΝΗΣ ΑΓ.ΤΡΙΑΔΟΣ ΧΑΛΚΗΣ» *)

(78) ΑΡΙΘΜ. 85

Ὀνομασία

Πανηγυρικόν Νοεμβρίου

Ἐποχή

ΧΙ αἰῶνος.

Χαρακτηρισμοί

Μεμβρ. 0,35,5Χ26. φ. 224. Στίχοι σελ. 33. Σελίδες δίστηλοι. Δέσιμον δι' ἐρυθροῦ δέρματος ἐπὶ ξυλίνων πλακῶν, ἐπιδιορθωθέν. Τὸ ἀρχαῖον δέρμα τοῦ σταχώματος ἔξωθεν ἔχει πλεῖστα ἔντυπα σημεῖα παριστῶντα ἄνθη, ἀστέρας, ἐλάφους, λέοντας, γρύφους εἰς ἓν μονόγραμμα.

Περιεχόμενον

Ὁ Κῶδιξ περιέχει τοὺς ἰδίους πανηγυρικοὺς λόγους τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 82 Κώδικος. Προσετέθησαν μόνον ἐν μὲν τῇ ἀρχῇ ἓν τετράδιον ἑπτάφυλλον ἄνευ ἀρχῆς καὶ τέλους, περιέχον κατὰ τὸν ἐπὶ τοῦ πώματος προσκεκολλημένον πίνακα «τοῦ ἁγ. μάρτυρος Κλήμεντος καὶ ἀγαθαγγέλου» ἐν δὲ τῷ τέλει ἕτερον τετράδιον τετράφυλλον ἄνευ ἀρχῆς καὶ τέλους, περιέχον κατὰ τὸν αὐτὸν πίνακα «βίον τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Εὐθυμίου τοῦ μεγάλου». Κάτωθεν τοῦ αὐτοῦ πίνακος γέγραπται : «Τῷ ὑψηλοτάτῳ αὐθέντῃ ὁ παπᾶ Κωνσταντῖνος στέλλει τὸ παρὸν βιβλίον μεμβράϊνον».

---

*) Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου τεύχους : (Ἔτος Λ'. 1955, σελ. 84).

(79) ΑΡΙΘΜ. 86.

Ὀνομασία

Μηναῖον Δεκεμβρίου

Ἐποχή

XIV αἰῶνος.

Χαρακτηρισμοί

Χάρτ. 0,21Χ0,29. Φύλλα 311. Σελίδες μονόστηλοι. Στίχοι σελίδων διάφοροι. Δέσιμον ἐφθαρμένον. Γραφὴ καλή.

Περιεχόμενον

1) φ. 1- 8 α : «Μαρτύριον τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος τοῦ Χ(ριστ)οῦ Βαρβάρας». Ἀρχή : «Μαξιμιανῷ τῷ δυσσεβεῖ βασιλεῖ». Τέλος : «Εἰς δόξαν Χ(ριστ)οῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θε(οῦ) ἡμῶν».

2) φ. 8 β -86 β : «Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σάββα». Ἀρχή : «Οὐδὲν οὕτω κινῆσαι ψυχήν». Τέλος : «Χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ κτλ.».

3) φ. 87—108 α : «Βίος καὶ πολιτεία καὶ μερικῶν θαυμάτων διήγησις τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικολάου». Ἀρχή : «Σοφόν τι χρῆμα ζωγράφων χείρ». Τέλος : «Κράτος τιμὴ καὶ προσκύνησις κτλ.».
Τὸ φ. 108 β λευκόν.

4) φ. 109—117 β : «Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀμβροσίου ἐπισκόπου Μεδιολάνων». Τέλος : «Χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ κτλ.».

5) φ. 117 β—123 : «Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Παταπίου». Ἀρχή : «Οὐ πολλοὺς αἴγυπτος ἐπὰν δὲ τέκῃ μέγα τίκτει». Τέλος : «Νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας κτλ.».

6) φ. 123 α - 150 α : «Μαρτύριον τῶν ἁγίων τοῦ Χριστοῦ μαρτύρων Μηνᾶ, Ἑρμογένους καὶ Εὐάγρου». Ἀρχή : «Μετὰ τὴν ἐπὶ γῆς τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ παρουσίαν».

7) φ. 150 β—184 : «Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Δανιὴλ τοῦ Στυλίτου». Ἀρχή : «Ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἀριστέων, ὁπότε περὶ πολέμων». Τέλος : «ᾧ ἡ δόξα κτλ.».

8) φ. 185—210 : «Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ θαυματουργοῦ Σπυρίδωνος, ἐπισκόπου Τριμυθοῦντος». Ἀρχή : «Μέγιστον εἰς ψυχῆς ὠφέλειαν». Τέλος : «Εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων». Τὸ φ. 209 λευκὸν καὶ συνεχίζεται ἐλλιπὴς ὁ βίος εἰς τὸ φ. 210.

9) φ. 210—231 β : «Μαρτύριον τῶν ἁγίων τοῦ Χριστοῦ μαρτύρων, Εὐστρατίου, Αὐξεντίου, Εὐγενίου, Μαρδαρίου καὶ Ὀρέστου».
Ἀρχή : «Βασιλεύοντος Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ». Τέλος : «Εἰς δόξαν τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ Σ(ωτῆ)ρ(ο)ς Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα κτλ.».

10) φ. 232- 260 α : «Μαρτύριον τῶν ἁγίων μαρτύρων Τύρσου, Θύρσου, Λευκίου, Καλλινίκου, Φιλήμονος καὶ Ἀπολλωνίου». Ἀρχή : «Τοῦ κ(υρίο)υ ἡμῶν Ἰ(ησο)ῦ Χ(ριστο)ῦ κοινωνία σαρκός». Τέλος : «Νῦν καὶ ἀεὶ κτλ.».
Τὸ φ. 260 β λευκόν.

11) φ. 261 -269 β : «Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Ἐλευθερίου». Ἀρχή : «Αἰλίου ἀδριανοῦ μὲν βασιλεύοντος». Τέλος : «Εἰς δόξαν πατρός, υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος».

12) φ. 269 β -288 β : «Ὑπόμνημα εἰς τὸν ὅσιον προφήτην δανιὴλ καὶ εἰς τοὺς ἁγίους τρεῖς παῖδας». Ἀρχή : «Ἄρτι Ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλεύς». Τέλος : τΕἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων».

13) φ. 289 -291 β : «Μαρτύριον τοῦ ἁγίου μάρτυρος Βονηφατίου». Ἀρχή : «Καὶ τὰ τῶν ἄλλων μὲν τοῦ Χριστοῦ μαρτύρων ἆθλα». Τέλος : «Εἰς τοὺς αἰῶνας κτλ».

14) φ. 291 β -302 β : «Μαρτύριον τοῦ ἁγίου μάρτυρος Σεβαστιανοῦ καὶ τῆς συνοδείας αὐτοῦ, Ζωῆς Τραγκυλίνου, Νικοστράτου, Κλαυδίου, Καστούλου, Μακελίνου καὶ Μάρκου». Ἀρχή : «Πολλῶν κατὰ διαφόρους καιροὺς κατὰ Χριστοῦ». Τέλος : «Ἐκεῖθεν ἀνάπαυσιν εἰς αἰῶνας τῶν αἰώνων».

15) φ. 303 -310 β : «Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Ἰγνατίου τοῦ θεοφόρου». Ἀρχή : «Ἄρτι Τραϊανοῦ τὰ τῶν Ρωμαίων βασιλείας». Τέλος : «Εἰς αἰῶνας αἰώνων».

16) φ. 310 : «Μαρτύριον τῆς ἁγ. μάρτυρος Ἰουλιανῆς : Ἀρχή : «Καὶ ἡ καλλίστη τῶν πόλεων ἡ Νικομήδεια». Τέλος ἐλλιπές, ἐλάχιστον μέρος σώζεται, λῆγον εἰς τὰς λέξεις : «ἀλλ' ὁρῶσα γῆν οὐρανὸν ἀέρα».

Ἐν τῷ φ. 311 ὑπάρχει ἡ γνωστὴ σημείωσις τοῦ Μητροφάνους μετὰ τῆς ὑπογραφῆς αὐτοῦ.

(80) ΑΡΙΘΜ. 87.

Ὀνομασία

Μηναῖον Δεκεμβρίου

Ἐποχή

XI αἰῶνος.

Χαρακτηρισμοί

Μεμβρ. 0,33,5X0,23. Φύλ. 301. Σελίδες δίστηλοι. Στίχοι σελ. 30. Δέσιμον νεωτέρας ἐποχῆς. Γραφὴ καλή. Μελάνη ὑπόξανθος.

Περιεχόμενον

Κῶδιξ ἄναρχος. Ἄρχεται : «ἄγρυπνος. μὴ καὶ λάθη αὐτὸν ἐπιστὰς ὁ καλὸς πλουτοδότης».

Περιέχει τοὺς ὑπ' ἀριθμ. 1 -16 βίους τοῦ 86 χειρογράφου καὶ ἀκολούθως :

1) Τῇ κβ'. (Δεκεμβρίου) : «Μαρτύριον τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος Ἀναστασίας» : «Ἀναστασία γυναικῶν ἡ καλλίστη». Ἐλλιπές.

2) Τῇ κζ'. «Ἄθλησις τοῦ πατρὸς ἡμῶν Θεοδώρου τοῦ Γραπτοῦ καὶ Θεοφάνους τοῦ ποιητοῦ». «Τῶν ὑπὲρ Χριστοῦ ἄθλησιν ἑλομένων».

3) Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ : «Τοῦ ἁγ. Γρηγορίου Νύσσης ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον πρωτομάρτυρα Στέφανον». «Ὡς καλὴ τῶν ἀγαθῶν ἡ ἀκολουθία».

4) Τῇ κη'. «Μαρτύριον τῶν ἁγίων μεγάλων μαρτύρων Ἴνδης καὶ Δόμνας καὶ τῶν δισμυρίων τῶν ἐν νικομηδείᾳ καέντων». «Ἄρτι Μαξιμιανοῦ δεύτερον ἔτος ἄγοντος».

5) Τῇ κθ'. «Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιμανδρίτου Μαρκέλλου μονῆς τῶν ἀσωμάτων». «Εὔνοιά μοι πολλάκις γέγονε».

Ἐν τῷ τελευταίῳ φύλλῳ 301 :
«Τὴν γνῶσιν τὴν δύσφραστον μεριμνημένως
Λόγους ἀπαγγέλλουσαν τὸν θεὸν λόγον·

Ἀλλ' οὖν τέρμα δείκνυ καὶ θεοῦ πρόνοια».

Μεθ' ὃ ὑπῆρχε, φαίνεται, ἡ χρονολογικὴ σημείωσις τοῦ γραφέως, ἡ ὁποία καὶ ἐσβέσθη.

(81) ΑΡΙΘΜ. 88.

Ὀνομασία

Μηναῖον Δεκεμβρίου

Ἐποχή

IX αἰῶνος.

Χαρακτηρισμοί

Μεμβρ. 0.39Χ0.27. Φύλ. 285. Σελίδες δίστηλοι. Στίχοι σελ. 36. Δέσιμον νεωτέρας ἐποχῆς. Γραφὴ καλή. Μελάνη ἐν μέρει ζωηρὰ καὶ ἐν μέρει ὑπόξανθος.

Περιεχόμενον

Κῶδιξ ἀξιόλογος, ἄναρχος καὶ ἀτελής. Ἄρχεται : «νεωτέρῳ πρέπει ἐν μέσῳ». Λήγει : «ἠσθένησε τὰ φάρμακα ἅπερ αὐτῶν τινες κέντρα».

1) φ. 1—53 β : «Βίος τοῦ ἁγίου Σάββα», διῃρημένος εἰς 90 κεφάλαια, ὧν τὰ πρῶτα ἑπτὰ ἐλλείπουσι, τὸ δὲ ὄγδοον ἄρχεται ἀπὸ τῶν λέξεων ἀφ' ὧν καὶ ὁ Κῶδιξ.

2) φ. 53 β —62 : «Βίος καὶ πολιτεία καὶ μερικὴ θαυμάτων ἐξήγησι ςτοῦ ἐν ἁγίοις π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν καὶ ἀρχιεπισκόπου γενομένου μύρων τῆς Λυκίας, Νικολάου». Ἀρχή : «Ὄρθρος ἡμῖν φαεινότατος». Ἐλλιπὴς κατὰ τὸ τέλος, τοῦ σωζομένου λήγοντος εἰς τὰς λέξεις : «καὶ γοῦν ἴστε σαφῶς οἱ τὴν ἐπιγεγραμμένην αὐτῷ πρᾶξιν μετὰ χαρᾶς».

3) φ .62 -86 β : «Βίος τοῦ ἁγ. Σπυρίδωνος, ἄναρχος, οὗτινος τὸ σωζόμενον ἄρχεται τῶν λέξεων : «παιδεύων ἑαυτόν», διακόπτεται δὲ καὶ ἐν τῷ μεταξύ.

4) φ. 87—104 α : «Μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ πανευφήμου μάρτυρος Εὐστρατίου καὶ τῆς συνοδείας αὐτοῦ αὐξεντίου, εὐγενίου, μαρδαρίου καὶ ὀρέστου» 40).

40) Ὅμοιον τοῦ 9 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 86.

5) φ. 104 α —112 α: «Μιχαὴλ μοναχοῦ ἐγκώμιον εἰς τοὺς ἁγίους καὶ ἐνδόξους (τοῦ) Χ(ριστο)ῦ μάρτυρας εὐστράτιον, αὐξέντιον, εὐγένειον, μαρδάριόν τε καὶ ὀρέστην». Ἀρχή : «Ἤρχισεν ἡ σάλπιγξ τῆς ἀθλητικῆς παρατάξεως». Τέλος : «ᾧ πρέπει δόξα κτλ.».

6) φ. 112 β—113 α : «Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τῆς ἁγίας μάρτυρος Λουκίας τῆς παρθένου». Ἀρχή : «Ἡ ἁγία καὶ ἔνδοξος παρθενομάρτυς Λουκία. Τέλος : «ὅτι εὐλογητὸς καὶ δεδοξασμένος ὑπάρχεις κτλ.».

7) φ. 113 α—121 β : «Μαρτύριον τῶν ἁγίων φιλήμονος καὶ ἀπολλωνίου καὶ τῆς συνοδείας αὐτῶν». Ἀρχή : «Ἐν ἔτει τρίτῳ τῆς βασιλείας διοκλητιανοῦ». Τέλος : «αὐτῷ ἡ δόξα κτλ.».

8) φ. 121 β—126 α : «Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Ἐλευθερίου». Ἀρχή : «Ἀναλύσαντος ἀδριανοῦ ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς ἐπὶ τὴν ρώμην». Τέλος : «ᾧ ἡ δόξα κτλ.».

9) φ. 126 β—137 β : «Βίος καὶ ἄθλησις τοῦ ὁσίου καὶ νέου μάρτυρος Βάκχου τοῦ μαρτυρήσαντος ἐν τοῖς χρόνοις ἡμῶν ἐν Παλαιστίνῃ ἐπὶ Εἰρήνης καὶ Κωνσταντίνου τῶν φιλοχρίστων καὶ Ὀρθοδόξων ἡμῶν βασιλέων». Ἀρχή : «Οἱ τῶν ἱππικῶν ἀγώνων φιλοθεάμονες». Τέλος : «Ἐν Χ(ριστ)ῷ Ἰησοῦ τῷ Κ(υρί)ῳ ἡμῶν κτλ.».

10) φ. 137 β—155 α : «Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Μαρίνου». Ἀρχή : «Μεταπεμψάμενος ὁ βασιλεὺς Μαρκιανός». Τέλος : «Εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν».

11) φ. 155 α—155 β : «Μιχαὴλ μοναχοῦ, εἰς τὸν ἔνδοξον τοῦ Χ(ριστο)ῦ προφήτην δανιὴλ καὶ εἰς τοὺς ὁσίους τρεῖς παῖδας, ἀνανίαν, μισαὴλ καὶ ἀζαρίαν».
Ἀρχή : «Δανιὴλ τὸν τῶν ἐπιθυμιῶν».
Τέλος : «Εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων».

12) φ. 155 β—160 α : «Ἀνδραγαθήματα καὶ ἄθλησις τῶν ἁγίων τριῶν παίδων ἀνανία, ἀζαρία, μισαήλ».
Ἀρχή : «Βούλομαι τοίνυν ὑφήγησιν ἀγαθήν».

13) φ. 160 α—160 β : «Τοῦ ἁγίου μάρτυρος ἀθηνοδώρου». Ἀρχή : «Οὗτος ὁ ἅγιος Μάρτυς ὑπῆρχεν ἐπὶ διοκλητιανοῦ».

14) φ. 160 β—165 α : «Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἰγνατίου τοῦ θεοφόρου» 41).

41) Ὅμοιον τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 86. (15).

Ἀρχή : «Ἄρτι διαδεξαμένου τὴν ρωμαίων ἀρχήν».
Τέλος : «Εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν».

15) φ. 165 α—173 β : «Τοῦ ἁγίου καὶ μακαρίου ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον καὶ τρισμακάριον ἰγνάτιον τὸν ἱερομάρτυρα συνακμάσαντα τοῖς ἀποστόλοις καὶ ἀρχιεπίσκοπον γενόμενον ἀντιοχείας εἰς ρώμην τε ἀπενεχθέντα καὶ αὐτόσε μαρτυρήσαντα κακεῖθεν αὖθις εἰς ἀντιόχειαν κομισθέντα».
Τέλος : «Καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν».

16) φ. 173 β—177 α : «Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Βονηφατίου». Ἀρχή : «Ὁ Θ(εὸ)ς ὁ φιλάνθρωπος» 42).

17) φ. 177 α—184 α : «Μαρτύριον τῆς ἁγίας ἰουλιανῆς τῆς ἐν νικομηδείᾳ μαρτυρησάσης». Ἀρχή : «Τῆς εἰδωλολατρείας, κρατούσης καὶ τοῦ διαβόλου».

18) φ. 184 α—191 α : «Βίος καὶ μαρτύριον τῆς ἁγίας μάρτυρος ἀναστασίας καὶ τῶν σὺν αὐτῇ μαρτυρησάντων».
«Πάντα τὰ παρὰ τῶν ἁγίων πραχθέντα».

19) φ. 191 α—199 β : «Μαρτύριον τῆς ἁγίας ἀναστασίας καὶ θεοδότης». «Ὑποστρέφοντος τοῦ διοκλητιανοῦ».

20) φ. 199 β—208 β : «Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν ἰωάννου μοναχοῦ καὶ πρεσβυτέρου δαμασκηνοῦ ἐγκώμιον εἰς τὴν ἁγίαν μάρτυρα ἀναστασίαν». Ὁ μὲν λόγος βραχὺς καὶ ἐξίτηλος».

21) φ. 208 β—214 β : «Μαρτύριον τῶν ἁγίων δέκα τῶν ἐν τῇ μητροπόλει κρητῶν γορτύνῃ, μαρτυρησάντων θεοδούλου, σατουρνίλου, εὐπόρου, γελασίου, εὐνικιανοῦ, ζωτικοῦ, ποντίου, ἀγαθόποδος, βασιλείδου καὶ εὐαρέστου». Ἀρχή : «Ἐχρῆν μὲν τῶν πράξεων τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν».

22) φ. 214 β—224 α : «Τοῦ ἐν ἁγίοις π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν ἀνδρέου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης τοῦ ἱεροσολυμίτου ἐγκώμιον εἰς τοὺς ἁγίους καλλινίκους δέκα μάρτυρας, ὅτε ὑπὸ τῆς τοῦ χειμῶνος βίας ἐξ ὑποστροφῆς τοῦ πλόος ἐπιστάς, τὸν παρόντα ἐσχεδίασε λόγον».
Ἀρχή : «Ἐποθεῖτε τάχα τὴν ἡμετέραν ἐπάνοδον».

---

42) Τὸ τέλος τῶν περιγραφομένων λόγων λήγει «εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων».

23) φ. 224 α—227 β : «Μαρτύριον τῆς ἁγίας εὐγενίας καὶ τῆς συνοδείας αὐτῆς». «Οὐλεριανοῦ καὶ Γαληνοῦ βασιλεύοντος ἀνεφύη στάσις κατὰ τῶν Χριστιανῶν».

24) φ. 227 β—252 : «Βίος τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἱερομάρτυρος Εὐθυμίου».

Ἀρχή : «Εὐθυμίας φερώνυμον μάρτυρα».

25) φ. 253—256 α : «Πρόκλου ἀρχιεπισκόπου κωνσταντινουπόλεως ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον στέφανον τὸν πρωτομάρτυρα». Ἀρχή : «Ὁ μὲν αἰσθητὸς ἥλιος».

26) φ. 266 β—285 : «Θεοφάνους ἀρχιεπισκόπου καισαρείας καππαδοκείας εἰς τὸν ὁμολογητὴν θεόδωρον, ἀδελφὸν θεοφάνους τὸν γεγραμμένον ἤτοι τὸν σαββαΐτην».

«Παρέστη νῦν εὐφροσύνης καιρὸς» ἄνευ τέλους, τοῦ σωζομένου λήγοντος εἰς τὰς λέξεις, εἰς ἃς καὶ τὸ χειρόγραφον.

(82) ΑΡΙΘΜ. 89.

Ὀνομασία

Μηναῖον Δεκεμβρίου

Ἐποχή

XII. αἰῶνος.

Χαρακτηρισμοί

Μεμβρ. 0,32Χ0,22.5. φ. 302. Σελίδες δίστηλοι. Στίχοι σελ. 27. Δέσιμον στερεόν, δι' ἐρυθροῦ δέρματος ἐπὶ ξυλίνων πλακῶν. Ἐπὶ τοῦ δέρματος φέρει ἐκτυπώματα ἀνθέων, ἐλάφων καὶ ἀετῶν.

Διατήρησις ἀρίστη. Μεμβράνη καλλίστης ποιότητος. Γραφὴ λίαν κομψή.

Περιεχόμενον

Περιέχει τοὺς ὑπ' ἀριθμ. 10—15 πανηγυρικοὺς λόγους τοῦ 86 χειρογράφου καὶ ἀκολούθως :

1) «Μαρτύριον τῶν ἁγίων δέκα μαρτύρων τῶν ἐν τῇ Κρήτῃ». «Ἄλλος μὲν ἄλλο τι τῆς θρυλλουμένης Κρήτης».

2) «Βίος καὶ πολιτεία τῆς ἁγίας ὁσιομάρτυρος τοῦ Χριστοῦ Εὐγενίας καὶ τῶν ταύτης γονέων «Κομόδου μετὰ Μάρκου τὸν αὐτοῦ πατέρα Ρωμαϊκόν».

3) Ὁ 15ος τοῦ 87ου χειρογράφου.

4) «Λόγος εἰς τὴν ἁγίαν θεοτόκον καὶ εἰς τὸ γενέθλιον τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ εἰς τὰ ἀναιρεθέντα ἅγια νήπια «Σαλπίσατε, φησίν, ἐν νεομηνίᾳ».

5) Ὁ 14ος τοῦ 87ου χειρογράφου.

6) Ὁ 16ος τοῦ 87ου χειρογράφου.

7) Ὁ 17ος τοῦ 87ου χειρογράφου.

8) «Βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας μελάνης τῆς Ρωμαίας «Ἦν ἄρα καὶ τοῦτο τῆς μεγίστης τῶν πάλαι καὶ περιφανεστάτης ἐν πόλεσι ρώμης».
Ἐν τέλει (φ. 302 α) ὑπάρχει ἡ ἔμμετρος σημείωσις τοῦ Μητροφάνους μετὰ τῆς ὑπογραφῆς αὐτοῦ».

(83) ΑΡΙΘΜ. 90.

Ὀνομασία

Μηναῖον Δεκεμβρίου - Ἰανουαρίου

Ἐποχή

XII αἰῶνος.

Χαρακτηρισμοί

Μεμβρ. 0,38Χ0.29,5. φ. 361. Σελίδες δίστηλοι. Στίχοι σελ. 56. Ἐκτὸς μικρᾶς φθορᾶς κατὰ τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος διατηρεῖται καλῶς. Μεμβράνη λευκὴ καὶ ὁμοιόμορφος. Ἡ μελάνη ἐξημαυρωμένη, καθιστᾷ τὴν ἀνάγνωσιν δυσχερῆ. Γραφὴ ἀκριβὴς καὶ κομψὴ ἐν ψιλογραμμίᾳ. Δέσιμον νεωτέρας ἐποχῆς. Κῶδιξ λίαν ἀξιόλογος.

Περιεχόμενον

Περιέχει 63 λόγους πανηγυρικούς, οἱ μὲν πρῶτοι 32 ἀνήκοντες εἰς τὸν Δεκέμβριον, οἱ δὲ λοιποὶ 31 εἰς τὸν Ἰανουάριον.
Ἐν ἀρχῇ ὑπάρχει ἡ γνωστὴ ἔμμετρος σημείωσις τοῦ Μητροφάνους μετὰ τῆς ἰδιοχείρου ὑπογραφῆς αὐτοῦ καὶ ὁ πίναξ τῶν περιεχομένων τοῦ Κώδικος.

1) Ὁ 1ος λόγος τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 86 χειρογράφου.

2) Ὁ 2ος » » » » » »

3) Ὁ 3ος » » » » » »

4) Ὁ 4ος » » » » » »

5) Ὁ 5ος » » » » » »

6) «Γεωργίου ἀρχιεπισκόπου νικομηδείας. λόγος εἰς τὴν σύλληψιν τῆς ἁγίας ἄννης»,

«Οὐδὲν ἡδύτερον, ἢ χαριέστερον».

7) Ὁ 6ος λόγος τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 86 χειρογράφου.

8) Ὁ 7ος » » » » » »

9) Ὁ 8ος » » » » » »

10) Ὁ 9ος » » » » » »

11) Ὁ 10ος » » » » » »

12) Ὁ 11ος » » » » » »

13) Ὁ 12ος » » » » » »

14) Ὁ 13ος » » » » » »

15) Ὁ 14ος » » » » » »

16) Ὁ 15ος » » » » » »

17) «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου λόγος εἰς τὸν μακάριον φιλογόνιον, ἀποδικολόγου ἐπίσκοπον γεγονότα· καὶ ὅτι τοῦ προνοεῖν τῶν κοινῇ συμφερόντων οὐδὲν ἴσον εἰς εὐδοκίμησιν παρὰ τῷ Θεῷ καὶ ὅτι τὸ ραθύμως προσιέναι τοῖς μυστηρίοις κόλασιν ἀφόρητον ἔχει, κἂν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ τοῦτο τολμήσωμεν· ἐλέχθη πρὸ ε΄. ἡμερῶν τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως».

«Ἐγὼ μὲν καὶ σήμερον».

18) «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου εἰς τοὺς λόγους καὶ εἰς τὸν ἐξισωτὴν ἰουλιανὸν συμφοιτητὴν αὐτοῦ γενόμενον, καὶ ἔκδικον Ναζιανζοῦ».

«Τὶς ἡ τυραννὶς ἣν ἐξ ἀγάπης ἀεὶ τυραννούμεθα».

19) Ὁ 16ος λόγος τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 86 χειρογράφου.

20) Ὁ 13ος λόγος τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 87 χειρογράφου.

21) Ὁ 9ος » » » » » »

22) Ὁ 10ος » » » » » »

23) «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ θεολόγου, λόγος εἰς τὸ γενέθλιον τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ».
«Χριστὸς γεννᾶται δοξάσατε».

24) «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης· λόγος εἰς τὴν ἁγίαν Τριάδα καὶ εἰς τὸν ἀβραὰμ «Οἷόν τι πάσχουσι πρὸς τοὺς πολυανθεῖς»..

25) «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας· λόγος εἰς τὴν γέννησιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ».
«Χριστοῦ γέννησις, ἡ μὲν οἰκεία καὶ πρώτη καὶ ἰδία αὐτοῦ τῆς θεότητος».

26) Ὁ 15ος λόγος τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 87 χειρογράφου.

27) Ὁ 14ος » » » » » »

28) Ὁ 16ος » » » » » »

29) Ὁ 17ος » » » » » »

30) «Βασιλείου ἐπισκόπου Σελευκείας, λόγοι εἰς τὰ ἅγια νήπια τὰ ἀναιρεθέντα ὑπὸ Ἡρώδου».
«Πάλιν ὁ γέρων ἐγὼ πρὸς τὸ τῶν λόγων ἄγομαι στάδιον».

31) Τῇ λ΄. «+ Γρηγορίου τοῦ διακόνου καὶ ρεφερενδαρίου, μαρτύριον τῇ ἁγίας ἀνυσίας μαρτυρησάσης ἐν Θεσσαλονίκῃ».
«Κατὰ τοὺς ἀνομωτάτους καιροὺς τοῦ τυράννου Μαξιμιανοῦ».

32) Ὁ 16ος τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 89 χειρογράφου.

33) Τῇ α΄. (Ἰανουαρίου) «+ Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν γρηγορίου τοῦ θεολόγου, λόγος ἐπιτάφιος εἰς τὸν μέγαν βασίλειον».
«Ἔμελλεν ἄρα, πολλὰς ἡμῖν ὑποθέσεις» 43)

---

43) Ὁ λόγος οὗτος εἰς φύλλα 14 φαίνεται παρεντεθειμένος, καὶ δι' ἄλλης νεωτέρας χειρὸς γεγραμμένος.

34) Τῇ β΄. «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν ἀμφιλοχίου ἐπισκόπου Ἰκονίου, διήγησις τῶν θαυμάτων τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Σιλβέστρου πάαπ Ρώμης τοῦ μεγάλου»..

«Εὐσέβιος ὁ παμφίλου τὴν ἐκκλησιαστικὴν συγγράφων».

35) Τῇ γ΄. «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου τοῦ μεγάλου, ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας, λόγος εἰς τὸν ἅγιον μάρτυρα Γόρδιον «Νόμος, ἐστὶ φύσεως ταῖς μελίσσαις».

36) Τοῦ αὐτοῦ : «Ὁμιλία προτρεπτικὴ εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα». «Ὁ μὲν σοφὸς Σολομών».

37) Τῇ στ΄. «Τοῦ ἁγ. πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, λόγος εἰς τὰ ἅγια Φῶτα». «Πάλιν Ἰησοῦς καὶ πάλιν μυστήριον».

38) «+ Τοῦ αὐτοῦ, λόγος εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα». «Χθὲς τῇ λαμπρᾷ τῶν Φώτων ἡμέρᾳ».

39) «Τῇ ζ΄. + Λόγος, ἤτοι ἐγκώμιον εἰς τὴν ἀνακομιδὴν τῆς τιμίας χειρὸς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου τὴν ἐξ Ἀντιοχείας γενομένης». «Ἰδοὺ καὶ πάλιν ἡμῖν ὁ ἱερὸς τοῦ Χριστοῦ ἐπεδήμησε Πρόδρομος».

40) «Τῇ θ΄. + Μαρτύριον τοῦ ἁγ. μεγαλομάρτυρος Πολυεύκτου». «Εἴπερ τις ἄλλη καὶ καλλίστη τῶν διηγήσεων».

41) «Τῇ ι΄. + Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου Μαρκιανοῦ πρεσβυτέρου καὶ οἰκονόμου τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας».

«Πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα, τὰ τὴν βασιλίδα».

42) «+ Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ θεολόγου, λόγος εἰς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν Βασιλείου, ἐπιστάντα μετὰ τὴν χειροτονίαν.» 44)

«Φίλου πιστοῦ οὐκ ἔστιν ἀντάλλαγμα τῶν ὄντων οὐδέν».

43) «Τῇ ια΄. + Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Θεοδοσίου τοῦ κοινοβιάρχου».

---

44) Ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ γίνεται ἐξαισία ἔκθεσις ἐγκωμίου τῆς ἀληθοῦς φιλίας. Βλ. καὶ ὑπ' ἀριθμ. 16 φ. 189β —194α Χειρόγρ. Παναγίας Καμαριωτίσσης. (Π. Κατάλ. Αἰμ. Τσακοπούλου, σελ. 41), ἔνθα καὶ ἔγχρωμος μικρογραφία) καὶ Πατρολ. Μὶγν, τόμ. 35, στήλ. 832—843.

«Ἥδιστον μὲν ἔαρ ἐν ὥραις».

44) «Τῇ ιγ΄. Μαρτύριον τῶν ἁγίων τοῦ Χριστοῦ μαρτύρων Ἑρμύλου καὶ Στρατονίκου».
«Βασιλεύοντος Λικινίου τοῦ δυσσεβοῦς».

45) «Νείλου Μοναχοῦ εἰς τὴν ἀναίρεσιν τῶν ἐν Σινᾷ καὶ Ραϊθῷ ἁγίων πατέρων».
«Ἁλώμενος ἐγὼ κατὰ τὴν ἔφοδον τῶν βαρβάρων».

46) «Τῇ ιε΄. + Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Καλυβίτου τοῦ Ἰωάννου».
«Τυραννικόν τι χρῆμα τεκόντων στοργή».

47) «Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. + Βίος τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Παύλου τοῦ Θηβαίου».
«Καὶ ζωγράφους τῶν ἀρχαιτύπων ἐκεῖνα πρὸς μίμησιν».

48) «Τῇ ιστ΄. + Λόγος εἰς τὴν προσκύνησιν τῆς τιμίας ἁλύσεως τοῦ ἁγίου καὶ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων Πέτρου».
«Ὅσοι τῷ τοῦ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων θείῳ».

49) «Τῇ ιζ΄. + Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀντωνίου, συγγραφεὶς καὶ ἀποσταλεὶς πρὸς τοὺς ἐν τῇ ξένῃ μοναχοὺς παρὰ τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας».
«Ἀγαθὴν ἅμιλλαν ἐπεστήσασθε»

50) «Τῇ ιη΄. + Βίος τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας».
«Ἄλλοι μὲν ἄλλα τῶν μακαρίων ἀνδρῶν».

51) «+ Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ θεολόγου, λόγος εἰς τὸν μέγαν Ἀθανάσιον».
«Ἀθανάσιον ἐπαινῶν, ἀρετὴν ἐπαινέσομαι».

52) «Τῇ κ΄. + Βίος τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Εὐθυμίου».
«Καὶ παντὸς μὲν ἄλλου πράγματος».

53) «Τῇ κα΄. + Βίος καὶ μαρτύριον τοῦ ἁγίου Νεοφύτου».
«Οὐ πολλὰ μόνον, ἀλλὰ καὶ τερπνὰ τῆς κατὰ Βιθυνίαν Νικαίας τὰ κατορθώματα».

54) «Τῇ κβ΄. + Ὑπόμνημα εἰς τὸν ἅγιον ἀπόστολον Τιμόθεον».
«Τιμόθεον τὸν μέγαν ἤνεγκε μὲν ἡ Λυκαόνων».

55) «Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. + Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Ἀναστασίου τοῦ Πέρσου».

«Τῆς μεγάλης πόλεως ἱερουσαλήμ».

56) «Τῇ κγ΄. + Βίος καὶ μαρτύριον τοῦ ἁγίου Κλήμεντος ἐπισκόπου Ἀγκύρας».

«Μετὰ διακοσιοστὸν καὶ πεντηκοστὸν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ι. Χ. πρὸς οὐρανοὺς ἀναλήψεως».

57) «Τῇ κδ΄. + Βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας Ξένης».

«Ὁ καινὸς καὶ ξένος τῆς θαυμασίας».

58) «Τῇ κε΄. + Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ θεολόγου εἰς τὴν τῶν ρν΄. ἐπισκόπων παρουσίαν».

«Πῶς ἡμῖν τὰ ἡμέτερα, ὦ φίλοι ποιμένες».

59) «+ Τοῦ σοφωτάτου λογοθέτου τοῦ Γενικοῦ κυροῦ Θεοδωρήτου τοῦ Μετοχίτου, λόγος εἰς τὸν ἐν ἁγίοις πατέρα ἡμῶν ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως Γρηγόριον τὸν θεολόγον».

«Ὅσα μὲν τῷ παρόντι λόγῳ τὰ δυσχερῆ».

60) «+ Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου Ξενοφῶντος καὶ τῶν τέκνων αὐτοῦ Ἰωάννου καὶ Ἀρκαδίου».

«Ξενοφῶν ὁ θαυμάσιος ἔφυ».

61) «+ Ὑπόμνημα τύπον ἱστορίας κεφαλαιώδους ἐπέχον, ἐπὶ τῇ ἀνακομιδῇ τοῦ τιμίου λειψάνου τοῦ θείου καὶ ἱεροῦ Χρυσοστόμου».

«Ἀλλὰ πῶς ἄν τις αἰτίας».

62) «+ Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς Ἐφραὶμ τοῦ Σύρου».

«Ἐφραὶμ ὁ θαυμάσιος».

63) «+ Ἐγκώμιον εἰς τοὺς ἁγίους τρεῖς μεγάλους ἱεράρχας, πατέρας καὶ διδασκάλους ἡμῶν Βασίλειον τὸν μέγαν, Γρηγόριον τὸν θεολόγον καὶ Ἰωάννην τὸν χρυσόστομον συγγραφεὶς παρὰ Ἰωάννου μητροπολίτου Εὐχαΐτων».

«Πάλιν Ἰωάννης ὁ τὴν γλῶτταν χρυσοῦς». Ἀτελές, τοῦ σωζομένου λήγοντος εἰς τὰς λέξεις «καὶ χαρακτῆρσιν αὐτῷ καὶ τύποις τῶν τοῦ Χριστοῦ εὐαγγελιστοῦ καὶ ἀποστόλων οἱ...».

(84) ΑΡΙΘΜ. 91.

Ὀνομασία

Πανηγυρικόν Ἰανουαρίου

Ἐποχή

XII αἰῶνος.

Χαρακτηρισμοί

Μεμβρ. 0.34.5Χ0.26. φ. 157. Στίχοι σελ. 33. Σελίδες δίστηλοι. Διατήρησις ἀρίστη. Δέσιμον ἐρυθροῦ δέρματος ἐπὶ ξυλίνων πλακῶν. Ἐπὶ τοῦ δέρματος τῶν πωμάτων διακρίνονται πολλὰ ἐκτυπώματα ἀνθέων, κύκνων, λεόντων καὶ ἄστρων. Εἰς ἑκάτερον δὲ πῶμα ὑπάρχει ἀνὰ ἓν φύλλον ἐξ Εὐαγγελίου (IX) αἰῶνος μετὰ μουσικῶν σημείων.

Περιεχόμενον

Περιέχει λόγους πανηγυρικοὺς ἁγίων ἑορταζομένων κατὰ Ἰανουάριον κατὰ τὴν ἑξῆς σειράν :

1) Τὸν 52ον λόγον τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 90 χειρογράφου.

2) » 54ον » » » » » »

3) » 55ον » » » » » »

4) » 56ον » » » » » »

5) » 57ον » » » » » »

6) «† Βίος τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ θεολόγου».
«Συγκαλεῖ μὲν ἡμᾶς ὦ ἄνδρες».

7) Τὸν 60ὸν λόγον τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 90 χειρογράφου.

7) » 61ον » » » » » »

9) » 62ον » » » » » »

10) «Τῇ λα΄. + Βίος καὶ μαρτύριον τῶν ἁγίων καὶ θαυματουργῶν ἀββᾶ Κύρου καὶ Ἰωάννου». 45)

«Κῦρος ὁ περιφανὴς τῶν...».

Καὶ ἀκολουθεῖ ἐν τῷ τέλει τοῦ ὡς ἄνω λόγου δι᾽ ἄλλης γραφῆς νεωτέρας :

«προσετέθη ἡ παροῦσα βίβλος εἰς τὴν μονὴν τῆς ἁγίας καὶ ζωαρχικῆς Τριάδος, ἐν τῇ νήσῳ τῆς Χάλκης,παρὰ τοῦ ἐντιμοτάτου ἄρχοντος κυροῦ ἰωάννου τοῦ μαμωνᾶ, εἰς μνημόσυνον Δημητρίου καὶ Ἀλεξάνδρας.

ΑΡΙΘΜ. 92.

Ὀνομασία

Πανηγυρικὸν Ἰανουαρίου

Ἐποχή

XV αἰῶνος.

Χαρακτηρισμοί

Μεμβρ. 0,28Χ0,23. φ. 168. Σελίδες μονόστηλοι. Στίχοι σελ. 2. Διατήρησις καλή. Δέσιμον νεωτάτης ἐποχῆς.

Περιεχόμενον

1) φ. 1 – 39 β «+ Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν Εὐθυμίου».

«Καὶ πάλιν μὲν ἄλλου πράγματος ἄσκησις».

2) φ. 39 β – 65 α : «Ὑπόμνημα εἰς τὸν ἅγιον ἀπόστολον τοῦ Χ(ριστο)ῦ τιμόθεον».

«Τιμόθεον τὸν μέγαν ἤνεγκε μὲν ἡ λυκαόνων».

45) Ἐγκώμιον εἰς τὸν Κῦρον καὶ Ἰωάννην ἐξέδωκεν ἀρχικῶς ὁ Α. Μαΐ : Σπισιλέζιουμ Ρομάνουμ 3. Ρώμη 1840. Ἀνατύπωσις παρὰ Μὶγν τόμ.87 καὶ 3.

3) φ. 65 β—103 α : «+ Βίος καὶ μαρτύριον τοῦ ἁγίου Κλήμεντος ἐπισκόπου 'Αγκύρας».

«Μετὰ διακοστὸν καὶ πεντηκοστὸν ἔτος, τῆς τοῦ κ(υρί)ου ἡμῶν ἰ)ησο)ῦ Χ(ριστο)ῦ ἀναλήψεεως».

4) φ. 103 β -132 : «+ Βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας ξένης».

«Ὁ καινὸς καὶ ξένος τῆς θαυμασίας ξένης κίος».

5) φ. 133 α 147 : «+ Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου ξενοφῶντος καὶ τῆς συμβίου καὶ τῶν τέκνων αὐτοῦ ἰω(άνν)ου καὶ ἀρκαδίου».

«Ξενοφῶν ὁ θαυμάσιος ἔφυ μὲν ἐκ ταύτης τῶν πόλεων».

6) φ. 148 α —161 α : «+ Εἰς τὴν ἀνακομιδὴν τοῦ λειψάνου τοῦ ἁγίου π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου κωνσταντινουπόλεως τοῦ χρυσοστάμου».

«Ἀλλὰ πῶς ἄν τις αἰτίας καὶ μώμου ἡμᾶς ἀπαλλάξοι».

7) φ. 161 α- 168 : «+ Μαρτύριον τῶν ἁγίων καὶ θαυματουργῶν κύρυο καὶ ἰωάννου».

«Κύρος ὁ περιφανὴς τῶν μαρτύρων ἀστήρ».

(Συνεχίζεται)

Ὁ Πρόδρομος. Ἀπὸ τὸ μωσαϊκὸν τῆς «Δεήσεως», τῆς Ἁγίας Σοφίας.

Η ΕΝ ΜΑΛΑΜΠΑΡ ΤΩΝ ΙΝΔΙΩΝ ΣΥΡΙΑΝΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ (*)

ΟΙ ΙΑΚΩΒΙΤΑΙ ΕΝ ΜΑΛΑΜΠΑΡ

Ἐκ τῶν δύο τούτων Ἰακωβιτῶν ἱεραρχῶν, ἐξ ὧν ὁ εἷς, λέγεται ὅτι, ἦτο αὐτὸς οὗτος ὁ Μαφρίαν 161), ὁ μὲν Μὰρ Βασίλειος ἀπέθανε, δυστυχῶς, λίαν ἐνωρίς, ὁ Μὰρ Ἰβάνιος ὅμως ηὐτύχησε νὰ ζήσῃ ἐν εἰρήνῃ, ἔτη μακρὰ ἐν Malabar, συμβαλών, ὅλως ἰδιαιτέρως καὶ εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τοῦ τόπου. Ἱεράρχης συνετὸς καὶ δραστήριος, ἐκπληρῶν ἐπιθυμίαν τῶν ἰθαγενῶν, εἰς διαδοχὴν τοῦ ἀποβιώσαντος ἐκκλησιαστικοῦ αὐτῶν ἡγέτου Μὰρ Θωμᾶ τοῦ Β΄., ἐχειροτόνησεν ὡς Μητροπολίτην τοῦ Malabar τὸν Μὰρ Θωμᾶν τὸν Γ΄., καὶ μετὰ δεκαετίαν τὸν διάδοχον τοῦ τελευταίου Μὰρ Θωμᾶν τὸν Δ΄, ὅστις ἀρχιερατεύσας ἀπὸ τοῦ 1688 μέχρι τοῦ 1728, ἐχειροτόνησεν, ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ὡς διάδοχον αὐτοῦ, τὸν Μὰρ Θωμᾶν τὸν Ε΄. 162) Οὗτος,

*) Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου, τ. Α΄. 1955, σελὶς 117.

161) Καὶ κατὰ μὲν τὸν W. German, Die Kirche der Thomaschristen p. 528, ὁ Μὰρ Ἰβάνιος ἦτο ὁ Μαφρίαν, ἐνῷ κατὰ τὸ ἰακωβιτικὸν κείμενον τοῦ 1821, τὸ δημοσιευθὲν ὑπὸ τοῦ F. Nau, Deux notices relatives au Malabar ἐν τῇ Rev. de l' Or. Chretienne, Tom. XVII, p. 77 Μαφρίαν ἦτο ὁ Μὰρ Βασίλειος.

162) Κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἀρχιερατείας τοῦ Μὰρ Θωμᾶ τοῦ Δ΄. καὶ δὴ ἐν ἔτει 1708 ἀφίκετο εἰς Malabar ὁ νεστοριανὸς ἱεράρχης Μὰρ Γαβριήλ, Μητροπολίτης Ἀζερμπαϊτζάν, ὅστις, εὐθὺς ἅμα τῇ ἀφίξει αὐτοῦ, ἐπεδίωξεν ὅπως γένηται δεκτὸς ὑπὸ τῶν Ἰακωβιτῶν τῶν Ἰνδιῶν. Ἀποκρουσθεὶς ὅμως ὑπὸ τοῦ Μὰρ Θωμᾶ τοῦ Δ΄. καὶ κατελθών, ὡς ἐκ τούτου, εἰς σκληρὸν ἐναντίον αὐτοῦ ἀγῶνα, ἐπέτυχεν ὅπως ἀποσπάσῃ ἱκανὸν ἀριθμὸν ἰθαγενῶν, δημιουργήσας οὕτω μικρὸν σχίσμα, ὅπερ ὅμως ἐξεφυλίσθη ἀμέσως μετὰ τὸν ἐν ἔτει 1731 ἐπελθόντα θάνατον αὐτοῦ. Ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Μὰρ Γαβριὴλ εἰς Malabar, ὁ καρδινάλιος Tisserant στηριζόμενος εἴς τινα πληροφορίαν καθ' ἣν ὁ νεστοριανὸς οὗτος ἱεράρχης διὰ νὰ γίνῃ δεκτὸς ὑπὸ τῶν Ἰακωβιτῶν τοῦ Malabar ἐπέδειξεν ἔγγραφον τῆς Ρώμης, δι' οὗ, εἰς ἀπάντησιν αἰτήσεως αὐτοῦ ὅπως προσέλθῃ εἰς τοὺς κόλπους τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας, ἐζητεῖτο παρ' αὐτοῦ ὅπως ὑποβάλῃ ἀναλελυμένην ὁμολογίαν πίστεως. (W. German, Die Kirche der Thomaschristen, p. 532—534), ἐπικαλεῖται σὺν ἄλλοις καὶ τὴν λεπτομέρειαν ταύτην ὅπως ὑποστηρίξῃ τὴν ἄποψιν ὅτι ἡ ὀξύτης τῶν σχέσεων μεταξὺ Ἰακωβιτῶν καὶ Ρώμης ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Μὰρ Θωμᾶ τοῦ Δ΄. εὑρίσκετο μᾶλλον εἰς ὕφεσιν (Vacant, Dictionnaire de Theologie Catholique Tom. XIV, col. 3145).

εὐθὺς ἅμα τῇ ἀναλήψει τῶν καθηκόντων αὐτοῦ, αἰσθανθεὶς τὴν ἀνάγκην ὅπως ἐπικαλεσθῇ ἔξωθεν βοήθειαν, ἀπηύθυνε σχετικὴν ἔκκλησιν πρὸς τὸν Ἰακωβίτην Πατριάρχην Ἀντιοχείας. 163) Μόλις ὅμως ἐν ἔτει 1751, ἀφίκετο εἰς Malabar τριμελὴς ἀντιπροσωπεία τοῦ Ἰακωβίτου Πατριάρχου Ἀντιοχείας Ἰγνατίου τοῦ ΚΗ΄, ἀπαρτιζομένη ἐκ τῶν ἱεραρχῶν Μὰρ Βασιλείου, Μὰρ Γρηγορίου καὶ Μὰρ Ἰβανίου, οἵτινες ἔχοντες σχετικὴν ἐντολὴν τοῦ Πατριάρχου αὐτῶν, ἠξίουν ὅπως ἀναχειροτονήσωσι τὸν Μὰρ Θωμᾶν τὸν Ε΄., ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἡ ἐν καιρῷ γενομένη χειροτονία αὐτοῦ ἦτο ἐλλιπὴς καὶ ἀντικανονική. Τὴν ἀξίωσιν ταύτην τῶν Ἰακωβιτῶν ἱεραρχῶν ἀπέκρουσεν ἐντόνως ὁ Μὰρ Θωμᾶς ὁ Ε΄., ἀρνηθεὶς ἐπιμόνως ὅπως ἀναχειροτονηθῇ. Πρὸ τῆς ἐπιμόνου ταύτης ἀρνήσεως τοῦ Μὰρ Θωμᾶ τοῦ Ε΄., οἱ τρεῖς ἰακωβῖται ἱεράρχαι ἠναγκάσθησαν νὰ ὑποχωρήσουν καὶ νὰ ἔλθουν εἰς σχετικὴν μετ᾽ αὐτοῦ συμφωνίαν, καθ᾽ ἣν αὐτὸς μὲν θὰ ἀνεγνώριζεν ἑφεξῆς ὡς κεφαλὴν αὐτοῦ τὸν ἰακωβίτην Πατριάρχην Ἀντιοχείας, ἐκεῖνοι δὲ εἰς οὐδεμίαν θὰ προέβαινον χειροτονίαν ἱερέως, ἄνευ προηγουμένης ἐγκρίσεως τοῦ Μὰρ Θωμᾶ τοῦ Ε΄. 164)

Ἐν ἔτει 1765 καὶ ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ὁ Μὰρ Θωμᾶς ὁ Ε΄. ἐχειροτόνησε τον «ἀνταραβὰν» αὐτοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦ Μὰρ Θωμᾶ τοῦ Στ΄. Ὁ τελευταῖος οὗτος ἀνεδείχθη, ὄντως, εἷς ἐκ τῶν διαπρεπεστέρων ἐκκλησιαστικῶν ἡγετῶν τῆς ἐν Malabar Συριανῆς Ἐκκλησίας.

Καίπερ ἀναγκασθείς, τῇ ἐπιμόνῳ ἀξιώσει τοῦ Ἰακωβίτου Πατριάρχου Ἀντιοχείας, ὅπως ἀναχειροτονηθῇ ὑπὸ τῶν μνημονευθέντων Ἰακωβιτῶν ἱεραρχῶν, μετονομασθεὶς εἰς Μὰρ Διονύσιον τὸν Α΄., ὑπερημύνθη ἐν τούτοις μετὰ συνέσεως καὶ θάρρους τῶν δικαιωμάτων τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἐκκησίας αὐτοῦ, ἀναπτύξας ἔξοχον δρᾶσιν εἰς πάντας τοὺς τομεῖς τῆς εὐθύνης αὐτοῦ, δικαίως δὲ γνωρίζεται ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ἐκκλη-

---

163) Πρὶν ἢ ληφθῇ ἀπάντησις τοῦ Ἰακωβίτου Πατριάρχου εἰς τὴν ὡς ἄνω ἔκκλησιν τοῦ Μὰρ Θωμᾶ τοῦ Δ΄., ἐπίσκοπός τις ἐκ Βασσόρας, ὀνόματι Μὰρ Ἰβάνιος, ἑβραϊκῆς καταγωγῆς καὶ τύπος μᾶλλον τυχοδιωκτικός, ἀφίκετο ἐν ἔτει 1747 εἰς Νοτίους Ἰνδίας. Ὁ Μὰρ Ἰβάνιος, ἤρξατο ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς ἀφίξεως αὐτοῦ παρεμβαίνων εἰς τὴν διοίκησιν τῆς ἐπιτοπίου Ἐκκλησίας, ἐξ ἀφορμῆς τοῦ ζητήματος τῶν εἰκόνων, παρὰ τὴν κρατοῦσαν ἐν Malabar. τάξιν, καθ᾽ ἣν οἱ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἱεράρχαι δὲν εἶχον δικαίωμα ἀναμίξεως εἰς τὰ τῆς διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας, τοὐναντίον δὲ ὤφειλον νὰ ὑποτάσσωνται εἰς τὸν ἐπιχώριον Μητροπολίτην.

164) F. S. Keay, A History of the Syrian Church in India, p. 51.

σίας αὐτοῦ ὡς ὁ Διονύσιος ὁ μέγας 165)

Ἱεράρχης ἐξαιρετικῶν ἱκανοτήτων ἀντεμετώπισε μετὰ πολλῆς περινοίας ἀνωμάλους καταστάσεις καὶ πολιτικὰ γεγονότα, ἅτινα συνετάραξαν ὁλόκληρον τὴν χώραν. Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ, ἐνῷ ἐπέκειτο ἐπίθεσις ἐναντίον τοῦ Travancore ὑπὸ τοῦ Hyder Ali καὶ οἱ Ὀλλανδοὶ ἠπείλουν νὰ εἰσβάλουν εἰς Cochin, ὁ Tippu Sultan προσέβαλε τὰ βορειότερα μέρη τοῦ Travancore καὶ ἡ χώρα διῆλθε διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου. Πλεῖστοι ναοὶ κατεστράφησαν. Ἐν τέλει τὸ Cochin ἤλλαξε κυρίαρχον καὶ ἀπὸ τῶν Ὀλλανδῶν περιῆλθεν εἰς χεῖρας τῆς «Ἀνατολικῆς Ἰνδικῆς Ἑταιρίας» (East India Company). Νέα ἐπανάστασις ἐξερράγη ἐπίσης ἐν Travancore ἐν ἔτει 1808. Ὁ τόπος ἐγνώρισε καὶ αὖθις πολλὰς καταστροφάς. Καθ᾽ ἅπασαν τὴν ἀνώμαλον ταύτην περίοδον ὁ Μὰρ Διονύσιος ἀνεδείχθη ὑπέροχος ποιμενάρχης, ἐξυπηρετήσας, ὡς ἄριστα, τὰ συμφέροντα τοῦ ποιμνίου καὶ τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ. 166)

Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν καὶ ὑπὸ τὴν ἄμεσον αὐτοῦ ἐποπτείαν μετεφράσθησαν τὸ πρῶτον ἐκ τῆς Ἐστραγγελιανῆς εἰς τὴν Μαλαιαλαμικὴν διάλεκτον τὰ τέσσαρα Εὐαγγέλια.

Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ αἱ καλλιεργηθεῖσαι ὑπὸ τοῦ προκατόχου αὐτοῦ Μὰρ Θωμᾶ τοῦ Ε΄. φιλικαὶ σχέσεις μεταξὺ Ἰακωβιτῶν καὶ Συροκαθολικῶν (Romosyrian), κατέστησαν στενώτεραι. 167)

Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ὅμως, ἐπίσης, τοῦ διαπρεποῦς τούτου ἱεράρχου ἡ ἐν Malabar Συριανὴ Ἐκκλησία ἐπέπρωτο νὰ γνωρίσῃ νέαν διαίρεσιν. Ἐν ἔτει 1777, ὁ Μὰρ Γρηγόριος, εἷς ἐκ τῶν ἀπεσταλμένων τοῦ Ἰακωβίτου Πατριάρχου, ἐπείσθη ὑπό τινος ἀρχιμανδρίτου (Ραμπὰν), ἐκ τῆς οἰκογενείας Kattomangat, ὅπως χειροτονήσῃ τοῦτον εἰς ἐπίσκοπον ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦ Μὰρ Κυρίλλου. Ὁ Μὰρ Διονύσιος, ὡς κυρίαρχος Μητροπολίτης, διεμαρτυρήθη ἐντόνως ἐναντίον τοῦ χειροτονήσαντος Μὰρ Γρηγορίου, δὲν ἀνεγνώρισε δὲ τὴν χειροτονίαν τοῦ Μὰρ Κυρίλλου, ὅν, ἐπίσης κατέκρινε, κληθεὶς ὡς διαιτητὴς καὶ ὁ Ὀλλανδὸς Κυβερνήτης. Πρὸ τῆς καταστάσεως ταύτης ὁ Μὰρ Κύριλλος ἠναγκάσθη νὰ καταφύγῃ εἰς τὴν ἐν τῷ ἀγγλικῷ Malabar (Cochin), εὑρισκομένην πόλιν Tholiyur, ἔνθα καὶ ἵδρυσεν ἰδίαν ἀνεξάρτητον ἐπισκοπήν, ἥτις καὶ ὑφίσταται μέχρι σήμερον, διατηροῦσα τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτῆς καὶ θεωρουμένη ὑπὸ τῆς

165) F. E. Keay, A. History of the Syrian Church in India p. 53.
166) E. M. Philip, The Indian Church of St. Thomas p. 195.
167) F. E. Keay, A History of the Syrian Church in India p. 52.

ἰακωβιτικῆς ὡς σχισματική. 168) Διάδοχοι τοῦ Μὰρ Κυρίλλου, ἐν τῇ ἀνεξαρτήτῳ ἐπισκοπῇ τῆς Tholiyur, ὑπῆρξαν, κατὰ σειράν, οἱ Μὰρ Κύριλλος ὁ Β'., Μὰρ Φιλόξενος ὁ Α'., καὶ Μὰρ Φιλόξενος ὁ Β'., ἐξ ὧν ὁ τελευταῖος, ὡς θὰ ἴδωμεν ἐν τοῖς ἐφεξῆς, διεδραμάτισε σημαντικὸν ρόλον ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἰακωβιτικῆς ἐν Malabar Ἐκκλησίας, κληθεὶς ὅπως χειροτονήσῃ ἕνα ἐκ τῶν ἐπισκόπων αὐτῆς. 169)

Τὸν Μὰρ Διονύσιον τὸν Α'., διεδέχθη ὁ ἀνεψιὸς αὐτοῦ Ραμπὰν Mattaï, ὅστις, χειροτονηθεὶς εἰς ἐπίσκοπον ὑπὸ τοῦ θείου αὐτοῦ ἐν ἔτει 1796 καὶ ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦ Μὰρ Θωμᾶ τοῦ Ζ', ἀπέθανεν ἐν ἔτει 1810.

Εἰς διαδοχὴν τοῦ Μὰρ Θωμᾶ τοῦ Ζ'., ἐκλήθη εἷς ἐκ τῶν ἀνεψιῶν αὐτοῦ, ὅστις, προσενεχθεὶς ὀλίγας ὥρας πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ θείου αὐτοῦ καὶ μόλις προλαβὼν ὅπως χειροθετηθῇ ἁπλῶς ὑπ' αὐτοῦ, ἔλαβε τὸν τίτλον τοῦ Μὰρ Θωμᾶ τοῦ Η'. 170)

Ἡ διὰ χειροθεσίας ὅμως ἀνάδειξις ὡς ἐπισκόπου τοῦ Μὰρ Θωμᾶ τοῦ Η'., προὐκάλεσε διαίρεσιν μεταξὺ τῶν πιστῶν, ἐξ ὧν ἄλλοι μὲν ἐτάχθησαν ὑπὲρ αὐτοῦ, ἄλλοι ὅμως θεωροῦντες ἀντικανονικὰ τὰ γενόμενα δὲν ἀνεγνώριζον τὸν Μὰρ Θωμᾶν τὸν Η'., ἐπιθυμοῦντες δὲ ὅπως συνεχισθῇ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ αὐτῶν ἡ ἀποστολικὴ διαδοχή, ἐπεκαλέσθησαν τὴν βοήθειαν τοῦ ἡγέτου τῆς ἐν Tholiyur ἀνεξαρτήτου ἐπισκοπῆς, Μὰρ Φιλοξένου τοῦ Β'., ὅστις καί, κατὰ παράκλησιν αὐτῶν, ἐχειροτόνησεν ἐν ἔτει 1817 εἰς ἐπίσκοπον τὸν Ραμπὰν Ἰωσὴφ ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦ Μὰρ Διονυσίου τοῦ Β'., τοῦ ἐκ Pulikote (1817—1818). Διάδοχοι αὐτοῦ ὑπῆρξαν οἱ Μὰρ Διονύσιος ὁ Γ'., ὁ ἐκ Punnatharai (1818--1825), καὶ Μὰρ Διονύσιος ὁ Δ'., ὁ ἐκ Cheppat (1825—1852).

---

168) Vacant, Dictionnaire de Theologie Catholique, Tom. XIV c. 3144. Ἡ ἀνεξάρτητος ἐπισκοπὴ τῆς Τχολιξοὺρ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἔχει ἕνα ἐπίσκοπον, τέσσαρας ἱερεῖς, δύο διακόνους, πέντε ναοὺς καί τινα παρεκκλήσια, ἓν ἀγγλικὸν Γυμνάσιον καὶ μίαν Σχολὴν Μέσης Παιδεύσεως. (Juhanon Mar Thoma, Christianity in India and the Mar Thoma Syrian Church p. 27.

169) F. E. Keay, A History of the Syrian Church in India p. 53.

170) Διάδοχος τοῦ Μὰρ Θωμᾶ τοῦ Η'., τελευτήσαντος ἐν ἔτει 1816, ὑπῆρξεν ὁ Μὰρ Θωμᾶς ὁ Θ'., ὅστις ἀπέθανεν ἓν ἔτος ἀργότερον, ἐν ἔτει 1817, ἦτο δὲ ὁ τελεταῖος ἐπίσκοπος ἐκ τῆς οἰκογενείας Pakalomattam, ἐξ ἧς, κατ' ἀρχαῖον ἔθιμον, ἐξελέγοντο οἱ ἐπίσκοποι, διότι μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ, τὸ ἔθιμον τοῦτο ἔπαυσε πλέν ὑφιστάμενον. F. S. Keay, A History of the Syrian Church in India p. 54.

ΤΟ ΜΑΡΤΟΜΙΚΟΝ ΣΧΙΣΜΑ

Παραλλήλως πρὸς τὴν ἰσχυρὰν ἐπίδρασιν, ἣν ἤσκησαν ἐπὶ τῆς ἐν Malabar Ἐκκλησίας οἱ ἐκ τῆς ἐγγὺς Ἀνατολῆς ἐλθόντες Ἰακωβῖται ἱεράρχαι, ἤρξατο διαγραφομένη, κατὰ τὴν αὐτὴν περίοδον, ἀξιόλογος κίνησις καὶ ἀπὸ μέρους τῶν Προτεσταντῶν ἱεραποστόλων. Οἱ Εὐαγγελικοὶ τῆς Δανικῆς παροικίας ἐν Tranquebar, ὧν ἡ ἱεραποστολὴ ἱδρύθη ἐν ἔτει 1706 ὑπὸ τοῦ σάξωνος Bartheleny Ziegenbalg, καίτοι εἶχον κατ᾿ ἀρχὰς περιωρισμένας σχέσεις μετὰ τῶν Χριστιανῶν τοῦ τόπου, παρηκολούθουν οὐχ ἧττον μετὰ πολλῆς προσοχῆς τὴν ἐκκλησιαστικὴν αὐτῶν ζωήν, διὰ τῶν ἑκάστοτε δὲ ἀποστελλομένων πληροφοριακῶν ἐκθέσεων πρὸς τὰς προϊσταμένας αὐτῶν ἀρχάς, ὑπῆρξαν ἀναμφιβόλως οἱ προκαλέσαντες τὴν ἀφύπνισιν τοῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ προτεσταντικοῦ κόσμου ὑπὲρ τῶν Συρομαλαμπαριτῶν, οἵτινες ὅμως, μόλις περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΘ΄. αἰῶνος, ἤρξαντο ἀποτελοῦντες τὸ ἀντικείμενον ἰδιαιτέρας σταθερᾶς μερίμνης τῶν προτεσταντῶν ἱεραποστόλων 171).

Κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἀρχιερατείας τοῦ Μὰρ Διονυσίου τοῦ Α΄. ἀφίκοντο εἰς τὰ παράλια τοῦ Malabar, οἱ Ἄγγλοι ἱερεῖς Ker καὶ Buchanan, ἀναπτύξαντες σπουδαίαν ἱεραποστολικὴν δρᾶσιν, ἐν συνεργασίᾳ καὶ τῇ ἐγκρίσει πάντοτε τοῦ εἰρημένου ἰθαγενοῦς ἐκκλησιαστικοῦ ἡγέτου, ὃν καὶ ἔπεισαν ὅπως ἱδρύσῃ ἐνοριακὰ σχολεῖα πρὸς ἐκπαίδευσιν τῶν χριστιανοπαίδων. 172) Κατὰ Δεκέμβριον τοῦ ἔτους 1814 ἀφίκετο εἰς Καλκοῦταν ὁ Ἀγγλικανὸς ἐπίσκοπος Middleton, ὅστις, ἐπισκεφθεὶς πλείστας ὅσας Κοινότητας τῶν ἰθαγενῶν, ἔφθασε εἰν

---

171) Περὶ τῆς ἀφυπνίσεως τοῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ προτεσταντικοῦ κόσμου ὑπὲρ τῶν Συρομαλαμπαριτῶν μαρτυρεῖ τὸ περισπούδαστον καὶ ὑπὸ τὸν τίτλον Histoire du Christianisme des Indes (La Haye, 1774) ἔργον τοῦ Mathurin Veyssiere de la Croze, βιβλιοθηκαρίου καὶ ἀρχειοφύλακος τοῦ Βασιλέως τῆς Πρωσσίας. (Vacant, Dictionnaire de Theologie Catholique, Tom. XTV col. 3145).

172) Χαρακτηριστικὸν τῶν φιλικῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν Ἀγγλικανῶν ἱεραποστόλων καὶ τοῦ Μὰρ Διονυσίου τοῦ Α΄., εἶναι ὅτι ὁ τελευταῖος ἐχάρισεν εἰς τὸν ἱεραπόστολον Buchanan ἀρχαῖον χειρόγραφον τοῦ Εὐαγγελίου εἰς Ἐστραγγελιανὴν διάλεκτον, ὅπερ φυλάσσεται σήμερον εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Cambridge. (F. E. Keay, A History of the Syrian Church in India p. 53).

Ἀπρίλιον τοῦ 1816 εἰς Quilon, ἔνθα καὶ συνηντήθη μετὰ τοῦ Μὰρ Διονυσίου τοῦ Β΄. Κατὰ τὴν συνάντησιν ταύτην ὁ ἐκκλησιαστικὸς ἡγέτης τῶν ἰθαγενῶν ἀνέλυσεν εἰς τὸν ἐπίσκοπον Middleton τὴν δυσχερῆ θέσιν καὶ τὰς ἀνάγκας τῆς ὑπ' αὐτὸν Ἐκκλησίας, ἐπικαλεσθεὶς τὴν βοήθειαν τοῦ Ἀγγλικανοῦ ἐπισκόπου. Ὀλίγους μῆνας ἀργότερον, κατ' Ὀκτώβριον τοῦ 1816, ὁ ἐπίσκοπος Middleton μετέβη εἰς Cochin, ἐπισκεφθεὶς ἐπίσης καὶ ἱκανὸν ἀριθμὸν Κοινοτήτων τοῦ Βορ. Travancore. Ἐν Allepey ὁ Middleton συνηντήθη μετὰ τοῦ ἀπὸ τοῦ Μαΐου τοῦ 1816, ἐπὶ ἀποστολῇ, εὑρισκομένου αὐτόθι Ἀγγλικανοῦ ἱεραποστόλου Thomas Norton, πρὸς ὃν καὶ ἔδωκε κατευθύνσεις ἐπὶ τοῦ τρόπου συνεργασίας μετὰ τῶν ἰθαγενῶν, συστήσας αὐτῷ ἰδιαιτέρως ὅπως κηρύττη μὲν εἰς τοὺς ναοὺς τῶν ἰακωβιτῶν, τῇ ἀδείᾳ ὅμως πάντοτε τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ αὐτῶν ἡγέτου Μὰρ Διονυσίου τοῦ Β΄. Οἱ καρποὶ τῆς δράσεως τῶν πρώτων τούτων Ἀγγλικανῶν ἱεραποστόλων ὑπῆρξαν ὄντως λίαν ἱκανοποιητικοί. Εἰς τὴν ἐπιτυχίαν ὅμως τῆς ἀποστολῆς αὐτῶν συνετέλεσεν ἀναμφιβόλως ἡ ὁλονὲν αὐξανομένη κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνην πολιτικὴ ἐπιρροὴ τῶν Ἄγγλων. Μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1810–1819, Βρεττανὸς διοικητὴς ἐν Νοτίαις Ἰνδίαις ἦτο ὁ συνταγματάρχης Munro, ὅστις ἐμφορούμενος ὑπὸ ἁγνῶν διαθέσεων καὶ εἰλικρινοῦς ἐνδιαφέροντος ὑπὲρ τῆς ἐξυψώσεως τοῦ μορφωτικοῦ ἐπιπέδου τῶν ἰθαγενῶν, ἵδρυσεν ἐν Kottayam Σεμινάριον πρὸς μόρφωσιν τοῦ ἰθαγενοῦς κλήρου. Διαπιστώσας ὅμως ἀμέσως τὴν ἔλλειψιν διδάσκοντος προσωπικοῦ, ἐζήτησε τὴν ἀποστολὴν καταλλήλων ἱεραποστόλων ἐκ τῆς Church Missionary Society, ἥτις καὶ κατανοήσασα ἀμέσως τὴν ἀνάγκην, ἀπέστειλε τοὺς Benjamin Bailey, Joseph Fenn καὶ Henry Baker, οἵτινες συντονίσαντες καὶ συστηματοποιήσαντες τὸ ἔργον τῶν προκατόχων αὐτῶν, ἐμόχθησαν ὑπὲρ πάντα ἄλλον διὰ τὴν ἀνόρθωσιν τῆς ἐν Malabar Ἐκκλησίας. Ἐκ τούτων ὁ πρῶτος ἵδρυσε τυπογραφεῖον καὶ μετέφρασε τὴν Ἁγίαν Γραφὴν καὶ τὸ Εὐχολόγιον τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν Μαλαιαλαμικήν, ἐκτυπώσας ἅμα καὶ δύο λεξικὰ εἰς τὴν αὐτὴν γλῶσσαν, ὁ δεύτερος ἐπεδόθη εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ λαοῦ, ἱδρύσας 72 σχολεῖα πρώτης παιδεύσεως εἰς διαφόρους περιοχὰς καὶ ἀνώτερον ἐκπαιδευτήριον ἐν Kottayam, καὶ ὁ τρίτος ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἱδρυθέντος ὑπὸ τοῦ Munro Σεμιναρίου, ἐν ᾧ εἰσήγαγε τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς καὶ Συριακῆς γλώσσης, συμφωνηθέντος ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἡγέτου τῶν ἰθαγενῶν, ὅπως ἐφεξῆς χειροτονῶνται μόνον ἀπόφοιτοι τοῦ Σεμιναρίου τούτου. Χωροῦντες ἔτι περαιτέρω οἱ τρεῖς ἐν λόγῳ ἱεραπόστολοι ἀνέλαβον καὶ τὴν ἐκκαθάρισιν τῆς ἐν Malabar Ἐκκλησίας ἀπὸ τῶν νεστοριανῶν καὶ ῥωμαιοκαθο-

λικῶν ἐπιδράσεων καὶ ἐθίμων.[173] Ὄπισθεν, βεβαίως, τῶν προσπαθειῶν τούτων καὶ τῆς ἐν γένει δράσεως τῶν ἀγγλικανῶν ἱεραποστόλων ὑπῆρχεν ὁ ἀπώτερος σκοπὸς ὅπως σπείρουν, ἐν καιρῷ, εἰς τὸ παρθένον ἔδαφος τῶν ψυχῶν τῶν ἰθαγενῶν τὸν σπόρον τῶν μεταρρυθμίσεων καὶ δημιουργήσουν εὐνοϊκὴν ὑπὲρ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας ἀτμόσφαιραν. Φαίνεται, ὅμως, ὅτι κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη ἡ συμπεριφορὰ αὐτῶν ἔναντι τῶν ἰθαγενῶν ὑπῆρξεν ἄψογος εἰς βαθμὸν ὥστε ὁ ἐκκλησιαστικὸς αὐτῶν ἡγέτης Μὰρ Διονύσιος Γ΄, ὁ ἐκ Punnatharai, νὰ ἐκφράσῃ πρὸς τὸν ἐπισκεφθέντα καὶ αὖθις, ἐν ἔτει 1821, τὸ Travancore ἐπίσκοπον Middleton τὴν ἱκανοποίησιν καὶ τὰς εὐχαριστίας αὐτοῦ διὰ τὴν παρεχομένην ὑπὸ τῶν Ἀγγλικανῶν ἱεραποστόλων εἰς τὸ ποίμνιον αὐτοῦ ὄντως ἀδελφικὴν βοήθειαν.

Ἡ ἁρμονικὴ ὅμως συνεργασία μεταξὺ ἀγγλικανῶν καὶ ἰθαγενῶν, διαρκέσασα ἐπὶ μίαν δεκαετίαν, ἤρξατο διαταραττομένη ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Μὰρ Διονυσίου τοῦ Δ΄., ὅτε, εἰς ἀντικατάστασιν τῶν ἐπανακαμψάντων εἰς Ἀγγλίαν τριῶν ὡς ἄνω ἱεραποστόλων, ἦλθον εἰς Malabar, οἱ Joseph Peet καὶ W. J. Woodrock, οἵτινες, ἀνήκοντες εἰς τὴν Ὀξφορδιανὴν κίνησιν καὶ στερούμενοι, ὡς ἐκ τούτου, εὐστροφίας καὶ ἀνεκτικότητος, ἠκολούθησαν ὅλως ἀντίθετον πρὸς τὴν τῶν προκατόχων αὐτῶν ἔναντι τῶν ἰθαγενῶν τακτικήν. Οἱ δύο νέοι ἀγγλικανοὶ ἱεραπόστολοι, εὐθὺς ἅμα τῇ ἀφίξει αὐτῶν, ἤρξαντο εἰσάγοντες τὴν ἀγγλικανικὴν λειτουργίαν, κηρύττοντες κατὰ τῆς Ὀρθοδόξου τιμῆς τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ τῶν ὑπὲρ τῶν τεθνεώτων εὐχῶν, καὶ μετ᾽ ἐπιμονῆς ἐπιδιώκοντες τὴν μεταρρύθμισιν ἐν γένει τῶν σεβασμίων ἐκκλησιαστικῶν ἐθίμων τῶν ἰθαγενῶν. Ἡ τακτικὴ αὕτη τῶν νέων ἱεραποστόλων ἐνέβαλεν εἰς ὑπονοίας τὸν Μὰρ Διονύσιον τὸν Δ΄., ὅστις δὲν ἀπηγόρευσε μὲν ἀμέσως εἰς αὐτούς, διὰ λόγους ἴσως σκοπιμότητος, ὅπως κηρύττουν εἰς τοὺς ὑπ᾽ αὐτὸν ναοὺς τῶν Ἰακωβιτῶν, ἐξεδήλου ὅμως ἀναφανδὸν τὴν κατ᾽ αὐτῶν δυσαρέσκειαν αὐτοῦ, τοῦθ᾽ ὅπερ καὶ προὐκάλεσε βαθμηδὸν τὴν μεταστροφὴν τῶν αἰσθημάτων τοῦ λαοῦ ἐναντίον τῶν ἀγγλικανῶν. Τῆς καταστάσεως, ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ, ἐξελισσομένης ἐπὶ τὰ χεῖρω, ἡ Church Missionary Society, πρὸς πρόληψιν ὁριστικῆς ῥήξεως τῶν σχέσεων, ἦλθεν ἀμέσως εἰς διαπραγματεύσεις μετὰ τοῦ Μὰρ Διονυσίου τοῦ Δ΄ διὰ τοῦ γενικοῦ αὐτῆς

173) F. E. Keay. A History of the Syrian Church in India p. 60—61. Juhanon Mar Thoma, Christianity in India and the Mar Thoma Syrian Church, p. 28—31.

γραμματέως J. Tucker, αἵτινες ὅμως, καίπερ διεξαχθεῖσαι εἰς ἄκρως φιλικὴν ἀτμόσφαιραν, εἰς οὐδὲν τελικῶς ἀπέληξαν.

Μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τῆς ἀποστολῆς τοῦ I. Tucker καὶ καθ' ὃν χρόνον αἱ σχέσεις μεταξὺ ἀγγλικανῶν καὶ ἰθαγενῶν εὑρίσκοντο εἰς ὀξεῖαν πλέον φᾶσιν, ἐπεσκέφθη τὸν Μὰρ Διονύσιον τὸν Δ΄. ὁ ἀγγλικανὸς ἐπίσκοπος Καλκούτας Wilson, ἐπὶ τῷ σκοπῷ ἵνα μεσολαβήσῃ παρ' αὐτῷ πρὸς ἄρσιν τῶν προκαλουσῶν τὴν διάστασιν διαφορῶν. Κατὰ τὴν φιλικὴν ἐπικοινωνίαν, ἣν ἔσχε μετὰ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἡγέτου τῶν ἰθαγενῶν, ὁ ἀγγλικανὸς ἐπίσκοπος ὑπέβαλε πρὸς ἔγκρισιν σχέδιον συμφωνίας, διαλαμβανούσης τὰ ἓξ ἀκόλουθα σημεῖα :

α΄.) ὅπως ἐφεξῆς χειροτονῶνται ὑπὸ τοῦ Μὰρ Διονυσίου τοῦ Δ΄. μόνον ἀπόφοιτοι τοῦ ἐν Kottayam Σεμιναρίου.

β΄.) ὅπως καθ' ἑκάστην Κυριακὴν γίγνηται ἑρμηνεία τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου.

γ΄.) ὅπως αἱ ἱεραὶ ἀκολουθίαι τελῶνται ἐφεξῆς ἐν τῇ Μαλαιαλαμικῇ ἀντὶ τῆς Συριακῆς γλώσσης.

δ΄.) ὅπως ἕκαστος ἐνοριακὸς ναὸς συντηρῇ καὶ Σχολεῖον.

ε΄.) ὅπως συσταθῇ μόνιμον ἐκκλησιαστικὸν ταμεῖον πρὸς τακτικὴν μισθοδοσίαν τοῦ ἐνοριακοῦ κλήρου.

καὶ στ΄.) ὅπως ὑποβάλληται κατ' ἔτος τῷ Βρεττανῷ Διοικητῇ κατάστασις τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας πρὸς πρόληψιν καταχρήσεων ἢ καὶ σπατάλης.

Πρὸς μελέτην τοῦ ὑποβληθέντος σχεδίου συμφωνίας ὁ Μὰρ Διονύσιος ὁ Δ΄. συνεκάλεσεν ἐν Mavelikara, κατὰ Ἰανουάριον τοῦ 1836, Κληρικολαϊκὴν Συνέλευσιν, ἥτις καὶ θεωρήσασα τὰς προτάσεις τοῦ ἐπισκόπου Wilson ὡς ἀπροκάλυπτον ἐπέμβασιν εἰς τὴν ἐσωτερικὴν διοίκησιν τῆς ἐν Malabar Ἐκκλησίας, ὄχι μόνον ἀπέρριψε τὸ Σχέδιον, ἀλλὰ καὶ ἀπέλυσεν ἐγκύκλιον δι' ἧς ἀπηγορεύετο πλέον εἰς τοὺς ἰθαγενεῖς, ἐπὶ ποινῇ ἀφορισμοῦ, ὅπως συμπροσεύχωνται μετὰ ἀγγλικανῶν 174). Διὰ τῶν ἀποφάσεων τούτων τῆς ἐν Mavelikara, Κληρικολαϊκῆς Συνελεύσεως ἐτίθετο πλέον τέρμα εἰς τὴν συνεργασίαν τῶν Ἰακωβιτῶν μετὰ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἱεραποστολῆς, ἥτις, ἔκτοτε, ἤρξατο λαμβάνουσα καθαρῶς προτεσταντικὴν κατεύθυνσιν ἔν τε τῇ ὀργανώσει ἰδίων ἐπισκοπικῶν περιφερειῶν καὶ τῇ ἱδρύσει ἰδίων ναῶν καὶ ἐκπαιδευτικῶν καθιδρυμάτων.

---

174) Juhanon Mar Thoma, Christianity in India and the Mar Thoma Syrian p. 33—36. F. E. Keay, A. History of the Syrian Church in India p. 66—68.

Τόσον ὅμως κατὰ τὴν περίοδον τῆς συνεργασίας, ὅσον καὶ μετὰ τὴν διακοπὴν ταύτην, μεταξὺ τῶν ἰακωβιτῶν παρεισέφρυσαν καὶ προσέλαβον ὀργανικὴν μορφὴν μεταρρυθμιστικά τινα ρεύματα, ἀποσκοποῦντα εἰς τὴν ἀναγέννησιν τῆς θρησκευτικῆς σκέψεως τῆς Ἐκκλησίας, εἰς τὴν ἀνάπτυξιν ἱεραποστολικῆς δράσεως μεταξὺ τῶν εἰδωλολατρῶν καὶ εἰς τὴν μεταρρύθμισιν ἀρχαίων ἐκκλησιαστικῶν ἐθίμων ἐν πνεύματι προτεσταντικῷ. Ἀρχηγοὶ τῆς μεταρρυθμιστικῆς ταύτης κινήσεως, φιλικῶς πρὸς τοὺς ἀγγλικανοὺς ἱεραποστόλους διακειμένης καὶ τὴν συνέχισιν τῆς μετ' αὐτῶν συνεργασίας ἐπιθυμούσης, ἦσαν οἱ ἰακωβῖται ἱερεῖς Ἀβραὰμ καὶ Μάρκος, οἵτινες, ἐνθαρρυνθέντες ἐκ τῆς προσχωρήσεως εἰς τὴν κίνησιν αὐτὴν καὶ δώδεκα ἑτέρων ἰθαγενῶν ἱερέων μετὰ ἱκανοῦ ἀριθμοῦ πιστῶν, ἐπέδωκαν εἰς τὸν Βρεττανὸν Διοικητήν, Συνταγματάρχην Fraser, κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1836, μακρὸν Ὑπόμνημα, δι' οὗ, καταγγέλλοντες τὸν Μὰρ Διονύσιον τὸν Δ'. ἐπὶ ἀντικανονικαῖς πράξεσι καὶ σφετερισμῷ, πρὸς ἴδιον ὄφελος, ἐκκλησιαστικῶν χρημάτων, ἐζήτουν, ἀντ' αὐτοῦ, ὡς Μητροπολίτην αὐτῶν, τὸν ἐκκλησιαστικὸν ἡγέτην τῆς ἐν Tholiyur ἀνεξαρτήτου ἐπισκοπῆς. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ διάβημα αὐτῶν παρὰ τῷ Βρεττανῷ Διοικητῇ παρέμεινεν ἄνευ ἀποτελέσματος, οἱ ὀπαδοὶ τῆς μεταρρυθμιστικῆς κινήσεως προέβησαν ἐν συνεχείᾳ, ἀφ' ἑαυτῶν, εἰς μεταρρυθμίσεις ἐν τῇ Θείᾳ Λειτουργίᾳ, ἐξ' ἧς ἀπέρριπτον τὰς εὐχὰς ὑπὲρ τῶν τεθνεώτων, τὴν ἐπίκλησιν τῆς πρεσβείας τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ τὴν περὶ Μετουσιώσεως τῶν Τιμίων Δώρων εὐχήν, καθιέρωσαν ὡς λειτουργικὴν γλῶσσαν τὴν μαλαιαλαμικὴν ἀντὶ τῆς συριακῆς, κατήργησαν τὴν τιμὴν τῶν ἁγίων λειψάνων, τῶν ἱερῶν εἰκόνων, τὴν εὐλογίαν τοῦ θυμιάματος, τὰς εὐχὰς τῶν ἐξορκισμῶν κ. ἄ.

Ὁ Μὰρ Διονύσιος ὁ Δ'., πληροφορηθεὶς τὰ γενόμενα, προέβη ἀμέσως εἰς τὸν ἀφορισμὸν τῶν ὀπαδῶν τῆς μεταρρυθμιστικῆς κινήσεως, ἐνῷ ὁ ἀρχηγὸς αὐτῶν Μαλπὰν (καθηγητὴς) Ἀβραὰμ ἀπέστειλε πρὸς τὸν ἐν Mardin Ἰακωβίτην Πατριάρχην Ἀντιοχείας τὸν ἀνεψιὸν αὐτοῦ διάκονον Ματθαῖον, φοιτητὴν τοῦ ἐν Madras προτεσταντικοῦ Κολλεγίου, ὅστις ἀψηφῶν τὰς ταλαιπωρίας καὶ τοὺς κινδύνους τοῦ μακροῦ ταξειδίου, ἀφίκετο εἰς Mardin ἐν ἔτει 1842, ἔνθα καὶ παρέμεινεν ἐπὶ ἑπτάμηνον φιλοξενηθεὶς ἐν τῇ Πατριαρχικῇ Μονῇ Deir Za'faran.

Ἐνημερωθεὶς ἐπὶ τῆς ἐν Malabar ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως καὶ περὶ τοῦ προσώπου τοῦ Μητροπολίτου Μὰρ Διονυσίου τοῦ Δ'., κατηγορουμένου ἐπὶ ἀτασθάλῳ βίῳ καὶ πολιτείᾳ, ὁ Ἰακωβίτης Πατριάρχης Ἀντιοχείας ἐχειροτόνησε τὸν εἰρημένον διάκονον Ματθαῖον εἰς πρεσβύτερον καὶ εἶτα εἰς Μητροπολίτην τῆς Malankaraï ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦ

Μὰρ Ἀθανασίου Ματθαίου, ὅστις καὶ ἐλθὼν εἰς Travancore ἐν ἔτει 1843, ἤρξατο ἀντιπολιτευόμενος τὸν Μὰρ Διονύσιον τὸν Δ΄. Ἡ κατάστασις οὕτω περιεπλέκετο ἔτι πλέον. Μεταξὺ τῶν δύο Μητροπολιτῶν, διεκδικούντων τὴν ἐξουσίαν, ἤρξατο σκληρὸς ἀγών, διαρκέσας ἐπὶ μίαν σχεδὸν δεκαετίαν, τοῦ μὲν Μὰρ Ἀθανασίου Ματθαίου ἐπικαλουμένου τὴν Πατριαρχικὴν χειροτονίαν, τοῦ δὲ Μὰρ Διονυσίου τοῦ Δ΄. ἀποδίδοντος εἰς τὸν ἀντίπαλον αὐτοῦ τὴν κατηγορίαν τοῦ Προτεστάντου. Ἐνώπιον τῆς νέας θλιβερᾶς ἐξελίξεως τῶν ἐν Malabar ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, ὁ Ἰακωβίτης Πατριάρχης Ἀντιοχείας, ἔχων συγκεχυμένας ἐπὶ τῆς καταστάσεως πληροφορίας, ἠναγκάσθη νὰ ἀποστείλῃ, ὡς ἔξαρχον αὐτοῦ, τὸν Μητροπολίτην Μὰρ Κύριλλον, ἐφοδιάσας αὐτόν, λόγῳ τῶν ἀποστάσεων, καὶ διὰ λευκῶν ἔτι ὑπογραφῶν αὐτοῦ. Ἄνθρωπος ὅμως κακῆς πίστεως καὶ ἄκρως φιλόδοξος ὁ Μὰρ Κύριλλος, ἀντὶ νὰ ἐπιδιώξῃ τὴν εἰρήνευσιν τῆς Ἐκκλησίας, ἐζήτησεν ὅπως ἐξυπηρετήσῃ τὸ ἴδιον συμφέρον. Ἐκμεταλλευόμενος, λοιπόν, τὴν ἱερὰν αὐτοῦ ἀποστολὴν καὶ καταχρώμενος τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ Πατριάρχου, δὲν ἐδίστασε, χρησιμοποιῶν τὰς Πατριαρχικὰς ὑπογραφάς, νὰ ἀνακηρύξῃ ἑαυτὸν εἰς Μητροπολίτην τοῦ Malabar. Καὶ ἐπέτυχε μὲν ὅπως ἀποσπάσῃ παρὰ τοῦ Μὰρ Διονυσίου τοῦ Δ΄. ἔγγραφον δήλωσιν, δι᾽ ἧς οὗτος παρῃτεῖτο οἰκειοθελῶς ἀπὸ τῆς ἕδρας αὐτοῦ, ἦλθεν ὅμως εἰς σύγκρουσιν πρὸς τὸν Μὰρ Ἀθανάσιον Ματθαῖον, συνεπείᾳ τῆς ὁποίας ἐπενέβη ἡ πολιτικὴ Δικαιοσύνη, ἥτις καί, ἀποκαλύψασα τὸν δόλον τοῦ Μὰρ Κυρίλλου, ἐξέδωκεν ἀπόφασιν, κυρωθεῖσαν καὶ διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος, δι᾽ ἧς ἀνεγνωρίζετο ὡς Μητροπολίτης τοῦ Malabar ὁ Μὰρ Ἀθανάσιος Ματθαῖος 175). Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Μὰρ Κύριλλος, ἀποτυχὼν εἰς τὸ σχέδιον αὐτοῦ, ἔγραψεν ἀμέσως πρὸς τὸν Ἰακωβίτην Πατριάρχην Ἀντιοχείας, ἐμφανίζων δὲ τὰ πράγματα, καθ᾽ ὃν ἤθελεν αὐτὸς τρόπον, ἐξῃτεῖτο ὁδηγίας περὶ τῆς ἀκολουθητέας γραμμῆς. Ὁ Πατριάρχης ἀπέστειλε τότε τὸν Μητροπολίτην Μὰρ Ἀθανάσιον Στέφανον, κομίζοντα Ἅγιον Μύρον καὶ ἐκκλησιαστικὰ βιβλία διὰ τὰς σχετικὰς ἀνάγκας τῶν πιστῶν, ἅμα δὲ καὶ ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Μὰρ Διονύσιον τὸν Δ΄., δι᾽ ἧς προετρέποντο αὐτός τε καὶ ὁ Μὰρ Κύριλλος ὅπως συνεργασθῶσι μετὰ τοῦ νέου Πατριαρχικοῦ ἀπεσταλμένου Μὰρ Ἀθανασίου Στεφάνου ἔν τε τῇ διοικήσει τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐν τῇ ὀργανώσει τῆς λογίας ὑπὲρ τῶν ἀναγκῶν τοῦ Πατριαρχείου. Ὁ Μὰρ Ἀθανάσιος Στέφανος, ἐν τῇ ἰδιότητι αὐτοῦ ὡς Πατριαρχικοῦ ἀπεσταλμένου, ἐπεσκέφθη τὸν

175) Vacant, Dictionnaire de Theologie Catholique Tom. XIV, col. 3146.

Βρεττανὸν Διοικητήν, εἰς ὃν καὶ ἀνεκοίνωσε τὸν σκοπὸν τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ, ἐπικαλεσθεὶς τὴν συναντίληψιν τῆς πολιτείας ἐν τῇ ἐπιτελέσει τοῦ ἀνατεθέντος αὐτῷ ἔργου. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ Βρεττανὸς Διοικητὴς εἰς ἀπάντησιν ἐδήλωσεν ὅτι ὑπὸ τῆς Πολιτείας ἀνεγνωρίζετο, διὰ Βασιλικοῦ μάλιστα Διατάγματος, ὡς Μητροπολίτης τοῦ Malabar ὁ Μὰρ Ἀθανάσιος Ματθαῖος καὶ ὅτι, κατὰ ταῦτα, ἦτο ὑποχρεωμένος νὰ ἀρνηθῇ οἱανδήποτε ὑποστήριξιν εἰς πάντα ἕτερον ἱεράρχην, ὁ Μὰρ Ἀθανάσιος Στέφανος ἠναγκάσθη νὰ ἀναχωρήσῃ ἄπρακτος ἐξ Ἰνδιῶν ἐν ἔτει 1857. Μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τῆς ἀποστολῆς τοῦ Μὰρ Ἀθανασίου, ὁ Μὰρ Διονύσιος ὁ Δ΄., εἰς βαθὺ γῆρας πλέον διατελῶν καὶ προνοῶν περὶ τῆς διαδοχῆς αὐτοῦ ἐν τῇ διοικήσει τῆς ἐν Malabar Ἐκκλησίας, ἀπέστειλεν εἰς Mardin τὸν ἱερέα Ἰωσήφ, ὅστις καὶ χειροτονηθεὶς ὑπὸ τοῦ ἰακωβίτου Πατριάρχου εἰς Μητροπολίτην ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦ Μὰρ Διονυσίου τοῦ Ε΄., τοῦ ἐκ Pulikot καὶ ἐπανελθὼν εἰς Malabar ἐν ἔτει 1865, ἐπεδίωξεν ὅπως ἐκτοπίσῃ τὸν Μὰρ Ἀθανάσιον Ματθαῖον 176). Τῆς Βρεττανικῆς ὅμως Διοικήσεως, εἰς ἣν κατέφυγον οἱ διεκδικοῦντες τὴν ἐξουσίαν δύο Μητροπολῖται, ὑποδειξάσης ὡς μόνην ἁρμοδίαν ἀρχήν, πρὸς ἐξεύρεσιν τοῦ δικαίου, τὰ πολιτικὰ δικαστήρια, ὁ μὲν Μὰρ Ἀθανάσιος Ματθαῖος πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς θέσεως αὐτοῦ, ἐχειροτόνησεν, ὁμοῦ μετὰ τοῦ Μὰρ Κυρίλλου τῆς Tholiyur, ἐν ἔτει 1869, ὡς διάδοχον αὐτοῦ τὸν ἐξάδελφον αὐτοῦ Θωμᾶν, ὁ δὲ Μὰρ Διονύσιος ὁ Ε΄. προσέφυγεν εἰς τὸν ἰακωβίτην Πατριάρχην Ἀντιοχείας, ὅστις ἐλπίζων εἰς ὑποστήριξιν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Καντουαρίας, μετέβη πρῶτον εἰς Λονδῖνον καὶ ἐπικοινωνήσας διὰ μακρῶν μετ' αὐτοῦ, ἐπεσκέφθη εἶτα αὐτοπροσώπως τὸ Malabar ἐν ἔτει 1875. Ὅσον δὲ καὶ ἂν ὁ Πατριάρχης προέβη ἀμέσως εἰς καθαίρεσιν τοῦ Μὰρ Ἀθανασίου Ματθαίου, καὶ ἡ Βρεττανικὴ Διοίκησις, εἴτε ἐκ λόγων σκοπιμότητος, εἴτε ἐκ τῆς παρουσίας τοῦ Πατριάρχου ἐπηρεαζομένη, ἀνέστειλε τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ Μὰρ Ἀθανασίου, ὁ δὲ Πατριάρχης προέβη εἰς τὴν καθαίρεσιν αὐτοῦ, τὸ σχίσμα ἐν τούτοις ἐξηκολούθησε καὶ μετὰ ταῦτα.

Τὸν Μὰρ Ἀθανάσιον Ματθαῖον, τελευτήσαντα ἐν ἔτει 1877, διεδέ-

---

176) Ὁ ἱερεὺς Ἰωσὴφ ἦοτ ἀνεψιὸς τοῦ Μὰρ Διονυσίου τοῦ Β΄., καὶ κατήγετο ἐκ τῆς οἰκογενείας Παλαμάτταμ, ἐξ ἧς, κατὰ ἰδιαίτερον προνόμιον, ἐλαμβάνοντο οἱ ἀρχιδιάκονοι τῆς ἐν Malabar Ἐκκλησίας. Vacant, Dictionnaire de Theologie Catholique Tom. XIV col. 3146 καὶ F. E. Keay, A History of the Syrian Church in India 75.

χθη ὁ μνημονευθεὶς ἐξάδελφος αὐτοῦ Θωμᾶς ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦ Μὰρ Θωμᾶ Ἀθανασίου, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν καὶ ἐναντίον τοῦ ὁποίου ἤρξαντο σκληροὶ ἀπὸ μέρους τῶν ἰακωβιτῶν δικαστικοὶ ἀγῶνες ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων, διαρκέσαντες ἐπὶ μίαν ὁλόκληρον δεκαετίαν (1877—1887), καθ' ἣν ἡ ὑπὸ τὸν εἰρημένον Μὰρ Θωμᾶν Ἀθανάσιον μερὶς ἀποσπασθεῖσα καὶ τυπικῶς ἀπὸ τῆς Ἰακωβιτικῆς Ἐκκλησίας ἀπετέλεσε τὴν Μαρτομικήν, λεγομένην Ἐκκλησίαν, καλουμένην οὕτω ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτῆς Μὰρ Θωμᾶ Ἀθανασίου, ὃν καὶ διεδέχθησαν κατὰ σειρὰν οἱ Μὰρ Τίτος ὁ Α'. (1893—1911), Μὰρ Τίτος ὁ Β'. (1911 -1944), Μὰρ ,Αβραὰμ (1944—1947) καὶ Mar Juhanon, ὁ καὶ ἐν ἐνεργείᾳ σήμερον ἡγέτης τῆς Μαρτομικῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ Ἐκκλησία αὕτη, καίπερ διατηροῦσα τὴν ἀγαμίαν τῶν ἐπισκόπων, τὰ ἱερὰ ἄμφια, τὴν αὐτὴν ἐξωτερικὴν περιβολὴν τῶν κληρικῶν καὶ ἄλλα τινὰ ἔθιμα τῆς Ἰακωβιτικῆς ἐν Malabar Ἐκκλησίας, ἔχει, ἀναμφισβητήτως, προσανατολισθῇ, κατὰ τὸ πλεῖστον, πρὸς τὸν Προτεσταντισμόν, ἔν τε τῇ δογματικῇ διδασκαλίᾳ, τῇ θεολογικῇ σκέψει καὶ τῇ καθόλου αὐτῆς ὀργανώσει καὶ ζωῇ, εὑρισκομένη εἰς μυστηριακὴν κοινωνίαν (intercommunio) μετὰ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἀνεξαρτήτου ἐν Tholiyur Ἐπισκοπῆς. 177)

(Συνεχίζεται) † Ὁ Σάρδεων ΜΑΞΙΜΟΣ

177) Vacant, Dictionnaire de Theologie Catholique, Tom. XTV, col. 3147.

Ἡ Μαρτομικὴ Ἐκκλησία ἀριθμοῦσα σήμερον περὶ τὰς 175.000 πιστῶν, ἔχει τρεῖς ἐπισκόπους ἐν Tiruvella, Chenganoor, καὶ Kottakara, καὶ 226 ἐνορίας, συντηρεῖ δὲ Σεμινάριον ἐν Kottayam καὶ Γηροκομεῖον. F. E. Keay, A History of the Syrian Church in India p. 78.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΜΑΡΤΙΟΥ - ΑΠΡΙΛΙΟΥ - ΜΑΪΟΥ

Ἡ ἑορτὴ τῆς Ὀρθοδοξίας ἐν τοῖς Πατριαρχείοις.

Ἐξ ὅλων τῶν θρησκευτικῶν τελετῶν σεμνοτέρα καὶ ἅμα μεγαλοπρεπεστέρα ἐν τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριαρχείῳ τυγχάνει ἀσφαλῶς ἡ ἑορτὴ τῆς Ὀρθοδοξίας.

Εἶναι σεμνή, διότι ἐν ἀτμοσφαίρᾳ θρησκευτικῆς κατανύξεως καὶ βαθείας πίστεως ἀναπέμπονται αἱ θερμαὶ τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸν ἐν Τριάδι προσκυνούμενον Θεὸν δεήσεις καὶ εὐχαριστίαι διὰ τὴν ἐν εὐλογίαις χρηστότητα καὶ ἀγαθότητα αὐτοῦ πρὸς τὸν ἐκλεκτὸν καὶ περιούσιον αὐτοῦ Ὀρθόδοξον λαόν. Εἶναι δὲ ἐν ταὐτῷ μεγαλοπρεπής, διότι ὑπομιμνήσκει τοὺς καλλινίκους καὶ εὐγενεῖς ἀγῶνας τῶν διαπρυσίων Ἱεραρχῶν, Ὁσίων, Διδασκάλων, ἐνδόξων Πατριαρχῶν καὶ Κληρικῶν πρὸς ἐξάπλωσιν τοῦ Εὐαγγελίου καὶ παραφυλακὴν τῆς ὀρθῆς Πίστεως καὶ τοῦ γνησίου χριστιανικοῦ πνεύματος.

Ἡ ἱερὰ ἑορτὴ τῆς Ὀρθοδοξίας ἐπανηγυρίσθη καὶ ἐφέτος μετὰ τῆς προσηκούσης σεμνότητος καὶ μεγαλοπρεπείας διὰ Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Λειτουργίας ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ. Μετὰ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Πατριάρχου συνελειτούργησαν οἱ Σεβ. Συνοδικοὶ Ἀρχιερεῖς Θεοδωρουπόλεως κ. Λεόντιος, Εἰρηνουπόλεως κ. Κωνσταντῖνος, Σάρδεων κ. Μάξιμος, Ἰκονίου κ. Ἰάκωβος, Ροδοπόλεως κ. Ἱερώνυμος, καὶ Φιλαδελφείας κ. Ἰάκωβος, οἱ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ.κ. Πλάτων Λαυριώτης καὶ Δαμιανὸς Ἡγούμενος τοῦ ἐν Βαλατᾷ Σιναϊτικοῦ Μετοχίου, διηκόνησαν οἱ Πανοσιολ. Μ. Ἀρχιδιάκονος κ. Γεώργιος, Δευτερεύων κ. Γαβριήλ, Τριτεύων κ. Ἀγάπιος καὶ Διάκονος τῆς Σειρᾶς κ. Εὐάγγελος καὶ ἔψαλον οἱ Πατριαρχικοὶ χοροί.

Τὸν θ. λόγον ἐκήρυξεν ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Μάξιμος Ρεπανέλλης, Καθηγητὴς τῆς Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκη.ς

Ἐν τοῖς Ἡγεμονικοῖς Στασιδίοις καὶ λοιπαῖς οἰκείαις θέσεσι παρίσταντο οἱ Ἐντιμ. κ. κ. Βύρων Θεοδωρόπουλος, Πρόξενος καὶ Κ. Τσαμαδός, Ὑποπρόξενος τῆς Ἑλλάδος, οἱ Ἐντιμ. Ἄρχοντες Ὀφφικιάλοι τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, Μ. Ρήτωρ κ. Βλ. Μιρμίρογλου, Μ. Χαρτοφύλαξ κ. Ἀχ. Μόσχος, Μ. Ρεφερενδάριος κ.

Γεώργ. Χόλλεμπαχ, καὶ Μ. Πρωτονοτάριος κ. Ἐμμ. Φωτιάδης, ὁ Δρ. Πὼλ Ἄντερσον, Σύνδεσμος μεταξὺ τῶν ἐν Ἀμερικῇ Ἐπισκοπελιανῶν καὶ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, μετὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ, ὁ κ. Ἀλέξανδρος Χατζόπουλος Βουλευτὴς Σταμπούλ, οἱ Νομικοὶ Σύμβουλοι τῶν Πατριαρχείων κ. κ. Καλούδης Λάσκαρις καὶ Εὐστάθιος Σαπαλτζόγλου, Ἐφορίαι καὶ Ἀντιπροσωπεῖαι τῶν Νοσοκομείων, Ἐκπαιδευτηρίων καὶ διαφόρων τῆς Ὁμογενείας Ἱδρυμάτων, Κοινοτήτων καὶ Ὀργανώσεων, οἱ Γυμνασιάρχαι τῆς Πατριαρχικῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς κ. Γ. Δικταμπάνης, τοῦ Ἰωακειμείου κ. Ἀλ. Ἰατρόπουλος καὶ τοῦ Ζαππείου Παρθεναγωγείου Δ)νὶς Φαίδρα Νεφτιτζῆ, ὁ νέος Διευθυντὴς τῶν Νοσοκομείων Βαλουκλῆ Δρ. κ. Κων. Παπαστράτος, καὶ πυκνότατον ἐκκλησίασμα, πληρῶσαν τὸν Π. Ναὸν καὶ τὸν Νάρθηκα αὐτοῦ.

Εἰς τὸ τέλος τῆς Θ. Λειτουργίας, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀπὸ τοῦ Θρόνου μετὰ τῶν συνιερουργούντων Σεβασμίων Συνοδικῶν Ἀρχιερέων ἐν τοῖς οἰκείοις αὐτῶν στασιδίοις, ἔψαλον τὸ νενομισμένον Τρισάγιον. Ἐπηκολούθησεν ἡ ἐκ τοῦ Ἱ. Ναοῦ πρὸς τὸ Πατριαρχικὸν Μέγαρον λιτανεία, καθ' ἣν προεπορεύοντο τὰ Ἑξαπτέρυγα καὶ οἱ Πατριαρχικοὶ Χοροί, ψάλλοντες τὸ «Ἐπαρθέντα Σε ἰδοῦσα ἡ Ἐκκλησία», εἵποντο οἱ Διάκονοι, οἱ Ἱερεῖς, βαστάζοντες ἐν εὐλαβείᾳ πολλῇ τὴν Εἰκόνα τοῦ Θριάμβου τῆς Ὀρθοδοξίας, οἱ Σεβ. Ἀρχιερεῖς καὶ ἡ Α. Θ. Παναγιότης, φέρουσα τὴν Ἱ. Εἰκόνα τῆς Θεομήτορος, συνώδευον δὲ οἱ Ὀφφικιάλοι καὶ οἱ λοιποὶ Ἐπίσημοι.

Ἐν τῷ Π. Παρεκκλησίῳ κατετέθη ἡ Ἱ. Εἰκών, ἐψάλη ὁ Πολυχρονισμὸς τοῦ Πατριάρχου καὶ ἐγένετο ἀπόλυσις.

Ἐπηκολούθησε δεξίωσις ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Γραφείῳ καὶ τὸ Πατριαρχικὸν Γεῦμα, εἰς τὸ ὁποῖον παρεκάθησαν οἱ Ἀρχιερεῖς, οἱ Ὀφφικιάλοι καὶ οἱ ἀνώτεροι ἐσωκατάκοιλοι Κληρικοὶ τῶν Πατριαρχείων.

Τὸ Ἅγιον Πάσχα ἐν τοῖς Πατριαρχείοις.

Μετ' ἐκκλησιαστικῆς ἱεροπρεπείας καὶ ἐπιβλητικότητος βαθείας ἑωρτάσθη ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἡ Λαμπροφόρος τοῦ Κυρίου Ἀνάστασις. Τοῦ Ὄρθρου καὶ τῆς Θείας Λειτουργίας τῆς Ἀναστάσεως προέστη ἡ Α. Θ. Παναγιότης, συλλειτουργούντων Αὐτῇ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Ἡλιουπόλεως καὶ Θείρων κ. Γενναδίου, Θεοδωρουπόλεως κ. Λεοντίου, Σάρδεων κ. Μαξίμου, καὶ Φιλαδελφείας κ. Ἰακώβου. Ἡ Ἀνάστασις ἐγένετο τὴν 12ην ἀκριβῶς, ἐντὸς τοῦ Νάρθηκος, λόγῳ τῆς βροχῆς. Εἶτα ἡ πομπὴ εἰσῆλθε καὶ πάλιν εἰς τὸν Π. Ναόν, ἔνθα ἐσυνεχίσθη ἡ Ἱ. Ἀκολουθία. Ἡ Πασχάλιος Πατριαρχικὴ Ἀπόδειξις ἀνεγνώσθη ἀπὸ τοῦ Ἄμβωνος ὑπὸ τοῦ Πανοσιολ. Ὑπογραμματέως τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου κ. Συμεών. Ἐν τέλει ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀνέγνωσε τὸν Κατηχητικὸν τοῦ Ἱεροῦ Χρυσοστόμου καὶ τὴν Συγχωρητικὴν Εὐχὴν καὶ διένειμε τὸ Ἀντίδωρον.

Ἡ ἡμέρα τοῦ Πάσχα ἐφωτίσθη ἀπὸ λαμπρὸν καὶ ἀνοιξιάτικον ἥλιον, καὶ αὐτὸ συνετέλεσεν ὅπως μετὰ περισσοτέρας ἐπιβλητικότητος καὶ μεγαλοπρεπείας τελεσθῇ ὁ Ἑσπερινὸς τῆς Ἀναστάσεως. Ἡ Τελεταρχικὴ Ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Πανοσ. Μ. Πρωτοσυγκέλλου κ. Αἰμιλιανοῦ, βοηθουμένη ἀπὸ νέους τῶν Μορφωτικῶν Συλλόγων Φαναρίου, Πέραν καὶ Κουρτουλοὺς καὶ Προσκόπους τῆς Δυτικῆς Θράκης, ἤρξατο ἀπὸ πρωΐας τοῦ ἔργου αὐτῆς, δεχομένη καὶ ταξιθετοῦσα τοὺς προσερχομένους. Δύναμις Ἀ-

στυνομικῶν καὶ Χωροφυλάκων παρίστατο τιμητικῶς. Οἱ Ἐπίσημοι προσκεκλημένοι ὡδηγοῦντο εἰς τὸ ἰδιαίτερον Γραφεῖον τοῦ Πατριάρχου. Προσῆλθον :

Ὁ Ἐξοχ. Νομάρχης καὶ Ἀναπληρωτὴς Δήμαρχος Ἰσταμποὺλ Καθηγητὴς Δρ. κ. Φαχρεττὶν Γκιοκάϋ. Ὁ Στρατιωτικὸς Διοικητὴς Ἰσταμποὺλ, Στρατηγὸς κ. Νετζατῆ Τατζάν, μετὰ τῆς Εὐγενεστάτης αὐτοῦ συζύγου καὶ τοῦ Ὑπασπιστοῦ αὐτοῦ. Ὁ Διευθυντὴς τῆς Γενικῆς Ἀσφαλείας κ. Ἀλαεττὶν Ἐρίς, ὁ Βουλευτὴς Ἰσταμποὺλ κ. Ἀλέξανδρος Χατζόπουλος, ὁ Καϊμακάμης Φατὴχ κ. Λατὶφ Εὔρενσεν, ὁ Ἔπαρχος Φαναρίου κ. Ἀζὶζ Ὀράλ, ὁ Ἐξοχ. Πρεσβευτὴς τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν Ἀμερικῆς ἐν Ἀγκύρᾳ κ. Αὔρα Γουῶρρεν, μετὰ τοῦ ἐνταῦθα Γενικοῦ Προξένου κ. Ἄρθουρ Ρίτσαρντς, τῶν Προξένων κ.κ. Τζὴν Μπίντ, Νίτριγκ Ντάνιελσον καὶ Τσὰρλς Γουάϊτχάουζ καὶ ἄλλων ἀνωτέρων τμηματαρχῶν τῆς Πρεσβείας καὶ τοῦ Προξενείου. Οἱ ἐνταῦθα Ἐντιμ. Γ. Πρόξενος : Ἑλλάδος κ. Θεόδωρος Γεωργιάδης μετὰ τῶν Προξένων κ.κ. Β. Θεοδωροπούλου καὶ Κ. Τσαμαδοῦ καὶ τοῦ Στρατιωτικοῦ Ἀκολούθου τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ Ἑλληνικῆς Βασιλικῆς Πρεσβείας Συνταγματάρχου κ. Π. Μουτσύση, ὁ ἀναπληρωτὴς Πρόξενος τῆς Αὐστρίας κ. Κ. Τριατσκόφσκυ, ὁ ἀναπληρωτὴς Γενικὸς Πρόξενος τῆς Μ. Βρεττανίας κ. Χ. Ντάουνιγκ, ὁ Ναυτικὸς Ἀκόλουθος τῆς Γαλλικῆς Πρεσβείας Πλοίαρχος κ. Ρ. Χουνταγέρ, ὁ Πρόξενος τῆς Δυτικῆς Γερμανίας κ. Χέρμεπρτ Σβέρμπελ, ὁ Πρόξενος τῆς Ἱσπανίας κ. Ἀλφρὲδ Φερνανδέζ, ὁ Ὑποπρόξενος τῆς Ἰταλίας κ. Κάρλο Καρόττσι καὶ ὁ Γραμματεὺς τοῦ Προξενείου τῆς Ἀργεντινῆς κ. Ἀναστάσιος Καπετανίδης. Οἱ Ἐντιμολ. Ἄρχοντες Ὀφφικιάλοι τῆς Μ. Ἐκκλησίας κ. Βλ. Μιρμίρογλου, Μ. Ρήτωρ, Ἀχ. Μόσχος, Μ. Χαρτοφύλαξ, Γ. Χόλλεμπαχ, Μ. Ρεφερενδάριος καὶ Β. Αἰμιλιάδης, Μυρεψός. Οἱ ἐξ Ἑλλάδος Ἐντιμ. κ. κ. Κλ. Τσιτσάρας, Γενικὸς Διοικητὴς Ἠπείρου, Δ. Παπασπύρου, Βουλευτὴς Λεβαδείας, Κ. Γεωργούλης, Γεν. Διευθυντὴς τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, Δ. Χατζῆς, Ἐκπαιδευτικὸς Σύμβουλος, Ἀθ. Παπαευγενίου, Ἐπιθεωρητὴς τῆς Παιδείας, Γ. Γιαννακίνας, Ἀντιπρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Ἔργων Ἔβρου, Π. Παπαθανασίου, Δήμαρχος Φλωρίνης, καὶ Ἀ. Σπυρίδωνος, Στρατηγὸς ἐ. ἀ. Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Ἑνώσεως κ. Ἰ. Χαλκούσης, τὰ Προεδρεῖα τῶν Μειζόνων Ἱδρυμάτων τῆς ἐνταῦθα Ὁμογενείας, Ἀντιπροσωπεῖαι τῶν Κεντρικῶν Ἐφοριῶν, τῶν Κοινοτήτων, τῶν Ἐκπαιδευτηρίων, τῶν Φιλοπτώχων Ἀδελφοτήτων καὶ τῶν Μορφωτικῶν Συλλόγων Γυμνασιάρχαι, Καθηγηταί, Ἐπιστήμονες, ἀντιπρόσωποι τοῦ Τύπου καὶ πυκνότατον πλῆθος προσκυνητῶν.

Ἐλθόντες ἐξ Ἑλλάδος παρέστησαν : Οἱ Διδασκαλικοὶ Ὅμιλοι Ξάνθης, Κομοτινῆς, Δράμας καὶ Πτολεμαΐδος, ἡ Ἐμπορικὴ Σχολὴ Ἀλεξανδρουπόλεως, τὸ Ἀμερικανικὸν Κολλέγιον Θηλέων Ἀθηνῶν, τὸ Γαλλικὸν Κολλέγιον Ἀθηνῶν, τὸ Ἑλληνο - Γαλλικὸν Κολλέγιον Θεσσαλονίκης, ἡ ἐν αὐτῷ Ἰδιωτικὴ Σχολὴ τοῦ κ. Δεδούση, τὰ Γυμνάσια θηλέων Φλωρίνης καὶ Κοζάνης.

Μὲ τὴν κροῦσιν τῶν κωδώνων, περὶ τὴν 10ην π.μ. παρουσίᾳ τῶν Ἐπισήμων, ἤρξατο ἡ ἀμφίεσις τοῦ Πατριάρχου, περιβληθέντος τὸν Σάκκον τῆς Τιβεριάδος, ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Παρεκκλησίῳ, ἔνθα προσῆλθον, φέροντες τὰς ἀρχιερατικὰς αὐτῶν ἀμφιέσεις, οἱ Σεβ. Μητροπολῖται : Ἡλιουπόλεως, Θεοδωρουπόλεως, Εἰρηνουπόλεως, Σάρδεων, Ῥοδοπόλεως καὶ Φιλαδελφείας.

Καταρτισθείσης οὕτω τῆς ἱερᾶς πομ-

πῆς, ἤρξατο ἡ κάθοδος αὐτῆς ἐκ τῆς μεγάλης κλίμακος τῶν Πατριαρχικῶν Δομάτων κατὰ τὴν ἀκόλουθον τάξιν: Προηγοῦντο οἱ λαμπαδοῦχοι μετὰ τῶν Ἑξαπτερύγων, εἵποντο οἱ Πατριαρχικοὶ Χοροί, ψάλλοντες, ἠκολούθουν οἱ Πανοσ. Ἀρχιμ. κ.κ. Σπυρίδων, τοῦ ἐνταῦθα Ρωσσικοῦ Μετοχίου καὶ Χρυσόστομος Τριανταφυλλίδης κρατοῦντες τὴν ἱ. εἰκόνα τῆς Ἀναστάσεως, οἱ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ.κ. Παῦλος καὶ Αἰθέριος, κρατοῦντες τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, οἱ Πανοσιολ. Τριτεύων κ. Ἀγάπιος μετὰ τοῦ Διακόνου τῆς Σειρᾶς κ. Εὐαγγέλου, οἱ ὡς ἄνω Σεβ. Ἀρχιερεῖς, ὁ Ἀγγλικανὸς Πρωθιερεὺς Αἰδεσ. κ. Τσὰρλς Πάϊπερ, οἱ Πανοσιολ. Μ. Ἐκκλησιάρχης κ. Γεράσιμος, Μ. Ἀρχιδιάκονος κ. Γεώργιος καὶ Δευτερεύων κ. Γαβριήλ. Εἰς τὸ κέντρον τῆς πομπῆς ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Πατριάρχης, ἔχων ἐκ δεξιῶν τὸν Ἐξοχ. Νομάρχην Ἰσταμποὺλ καὶ ἐξ ἀριστερῶν τὸν Ἐξοχ. Πρεσβευτὴν τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν καὶ πέριξ τοὺς Ὀφφικιάλους, τοὺς Προξένους καὶ τοὺς λοιποὺς Ἐπισήμους.

Τῆς πομπῆς διελθούσης διὰ μέσου τοῦ περιβόλου, καταμέστου πλήθους, καὶ εἰσελθούσης εἰς τὸν Πατριαρχικὸν Ναόν, ὁ Πατριάρχης καὶ οἱ Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς ἐχώρησαν εἰς τὸ ἱερὸν Βῆμα, ὁ Ἐξοχ. Νομάρχης ὡδηγήθη εἰς τὸ Παραθρόνιον, καὶ οἱ λοιποὶ Ἐπίσημοι εἰς τὰ Ἡγεμονικά.

Ἀρξαμένου τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς Ἀναστάσεως, ὁ Πατριάρχης ἐθυμίασεν ἅπαν τὸ Ἐκκλησίασμα. Μετὰ δὲ τὴν Εἴσοδον, ἀνεγνώσθη τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον: Ἑλληνιστὶ ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἀπὸ τοῦ Συνθρόνου, Τουρκιστὶ ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Εἰρηνουπόλεως κ. Κωνσταντίνου, Σλαβωνιστὶ ὑπὸ τοῦ Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Σπυρίδωνος, Γαλλιστὶ ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἡλιουπόλεως κ. Γενναδίου, Ἀγγλιστὶ ὑπὸ τοῦ Αἰδεσ. Ἀγγλικανοῦ Πρωθιερέως κ. Τ. Πάϊπερ, εἰς ἡρωϊκὸν ἑξάμετρον (ὁμηρικὸν) ὑπὸ τοῦ Πανοσ. Συγκέλλου κ. Προκοπίου μετὰ τοῦ ὁμίλου αὐτοῦ, Ἀραβιστὶ ὑπὸ τοῦ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Ἠλία Σαλίμπα, Ἀρμενιστὶ ὑπὸ τοῦ Αἰδεσ. Οἰκονόμου κ. Καλλινίκου, καὶ πάλιν Ἑλληνιστὶ ὑπὸ τοῦ Πανοσιολ. Μ. Ἀρχιδιακόνου κ. Γεωργίου.

Μετὰ τὴν ἀπόλυσιν, ἡ Α. Θ. Παναγιότης διένειμεν ἀπὸ τῆς Ὡραίας Πύλης ἐπὶ δύο περίπου ὥρας τὰ εἰθισμένα Πασχαλινὰ ὠὰ εἰς τοὺς Ἐπισήμους καὶ εἰς τὸ εὐλαβὲς Ἐκκλησίασμα, ἐν τέλει δὲ εἰς τοὺς τηρήσαντας τὴν τάξιν Ἀστυνομικούς, τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ναοῦ καὶ τῆς Τελεταρχικῆς Ἐπιτροπῆς, ἀσπασθέντας τὴν δεξιὰν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ δεχθέντας τὰ Πατριαρχικὰ συγχαρητήρια διὰ τὴν τήρησιν τῆς τάξεως, παρὰ τὴν πολυπληθῆ προσέλευσιν προσκυνητῶν.

Τελεταρχικὴ Ἐπιτροπή.

Τὴν Τελεταρχικὴν Ἐπιτροπὴν ἀπετέλεσαν ὁ Πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλος, οἱ κ.κ. Γ. Ροῦσσος, Μ. Μαυράκης, Π. Χατζηανέστης, Ἀ. Μαλέτσκος, Ν. Σαρρῆς, Β. Βασιλειάδης, Χ. Χαρισιάδης καὶ Ἀθανάσιος Ζαχαριάδης.

Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Θεία Λειτουργία καὶ ἡ ἐπίσκεψις εἰς τὰ Νοσοκομεῖα Βαλουκλῆ.

Τὴν Κυριακὴν τοῦ Παραλύτου, 8ην Μαΐου, ἐτελέσθη ἡ καθιερωμένη Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Θ. Λειτουργία ἐν τῇ Ἱ. Πατριαρχικῇ καὶ Σταυροπηγιακῇ Μονῇ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, Βαλουκλῆ.

Τὴν Α. Θ. Παναγιότητα, τὸν Πατριάρχην προσελθόντα εἰς τὴν ἱστορικὴν Ἱ. Μονὴν τῇ συνοδείᾳ τοῦ Σεβ. Μη-

τροπολίτου Φιλαδελφείας κ. Ἰακώβου, τοῦ Πανοσιολ. Μ. Ἀρχιδιακόνου κ. Γεωργίου, καὶ τοῦ Ἀρχικλητῆρος, ὑπεδέχθησαν πρὸ τῆς ἐξωτερικῆς πύλης τῆς Ἱ. Μονῆς, ὁ Ἡγούμενος αὐτῆς Θεοφιλ. Ἐπίσκοπος Παμφίλου κ. Γεράσιμος μετὰ τοῦ Ἱερατείου αὐτῆς, ἡ Ἐφορία μετὰ τοῦ Ἀρχιάτρου τῶν Νοσοκομείων καὶ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Γηροκομείου, ἡ Διαχειριστικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, ὁ Ἄρχων Μ. Ρεφερενδάριος κ. Γεώργιος Χόλλεμπαχ, ἡ Ἐπιτροπὴ τοῦ Συνδέσμου Βοηθείας τῶν Νοσοκομείων, ἀντιπρόσωποι τοῦ Τύπου καὶ πλῆθος εὐλαβῶν Προσκυνητῶν, ἐντεῦθεν καὶ ἐκ τοῦ Ἐξωτερικοῦ.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἧψε τὴν εἰθισμένην λαμπάδα πρὸ τῆς Θαυματουργοῦ Εἰκόνος τῆς Θεομήτορος, προσεκύνησε καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐχοροστάτησε κατὰ τὸν Ὄρθρον. Μετὰ τῆς Α. Θειοτάτης Παναγιότητος συνελειτούργησαν οἱ Σεβ. Συνοδικοὶ Μητροπολῖται : Χαλκηδόνος, Δέρκων, Πριγκηποννήσων, Θεοδωρουπόλεως, Εἰρηνουπόλεως, Σάρδεων, Ἰκονίου καὶ Ροδοπόλεως, συμπαραστατούμενοι ὑπὸ τῶν Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. κ. Μαξίμου Ρεπανέλλη, Καθηγητοῦ τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης, Ἠλία Σαλίμπα, Ἱεροσπουδαστοῦ, Μ. Ἀρχιδιακόνου, Δευτερεύοντος, Τριτεύοντος καὶ Διακόνου τῆς Σειρᾶς. Ἔψαλον οἱ Πατριαρχικοὶ Χοροί.

Τὸν θεῖον λόγον ἐκήρυξεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Φιλαδελφείας κ. Ἰάκωβος. Πυκνότατον πλῆθος εὐλαβῶν Χριστιανῶν ἐπλήρωσε τὸν Ἱερὸν Ναὸν καὶ τὸν Νάρθηκα αὐτοῦ.

Πατριαρχικὰ Τρισάγια.

Μετὰ τὴν ἀπόλυσιν, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἔψαλε Τρισάγιον ἐπὶ τῶν Τάφων τῶν ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ ἀναπαυομένων ἀειμνήστων Πατριαρχῶν καὶ ἕτερον ἐν τῷ Β΄. Νεκροταφείῳ.

Εἰς τὰ Νοσοκομεῖα.

Ἀκολούθως ὁ Πατριάρχης μετὰ τῶν Σεβ. Ἁγίων Ἀρχιερέων, τοῦ Θεοφ. Ἡγουμένου καὶ τῆς Ἀκολουθίας Αὐτοῦ, μετέβησαν εἰς τὰ Νοσοκομεῖα Βαλουκλῆ.

Πρὸ τοῦ Γηροκομείου ἐγένοντο δεκτοὶ ὑπὸ τῆς Ἐφορίας καὶ τοῦ Δ. Σ. τοῦ Συνδέσμου Βοηθείας τῶν Γηροκομουμένων, καὶ πάντες κατηυθύνθησαν εἰς τὴν κοινὴν τράπεζαν, ἔνθα ὁ νέος Ἐσωτερικὸς Διευθυντὴς κ. Π. Παπαστρᾶτος προσεφώνησε δεόντως.

Κατὰ τὰ ἐπιδόρπια, τὴν Α. Θ. Παναγιότητα προσεφώνησεν ὁ Ἔφορος Γενικὸς Γραμματεὺς κ. Μενέλαος Κωνσταντινίδης καὶ ἀνέγνω τὴν λογοδοσίαν τῶν πεπραγμένων τῆς Ἐφορίας κατὰ τὸ ἔτος 1954, ἐπηκολούθησε δὲ ὁμιλία τοῦ Πατριάρχου.

Ἀκολούθως ὁ Πατριάρχης, τῇ συνοδείᾳ τοῦ Διευθυντοῦ τῶν Νοσοκομείων, τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Παμφίλου καὶ τῆς Ἀκολουθίας Αὐτοῦ, ἐπεσκέφθη τὰ διάφορα τμήματα τοῦ Γηροκομείου καὶ τοῦ Νοσοκομείου, εὐχηθεὶς εἰς τοὺς ἐν αὐτοῖς νοσηλευομένους ταχεῖαν ἀνάρρωσιν. Περὶ δὲ τὴν 6ην μ.μ. ὥραν ἀνεχώρησε, προπεμφθεὶς τιμητικῶς.

Περίληψις τῆς λογοδοσίας τῆς Ἐφορίας.

Ἡ δευτέρα ἐπέτειος τοῦ τρίτου αἰῶνος ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τῶν Νοσοκομείων (1753), εὑρίσκει αὐτὰ μὲ τὴν εὐλογίαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν φιλογένειαν τοῦ στοιχείου μας εἰς κατάστασιν λίαν ἱκανοποιητικήν.

Ὁ ἀπολογισμὸς τοῦ ἔτους 1954 ἀπέδωκεν :

Εἰσπράξεις Λ.Τ.	1.032.204.70
Δαπάνας Λ.Τ.	968.955.10
Περίσσευμα Λ.Τ.	63.249.60

Ἐκ τῶν δαπανῶν διετέθησαν 320.436 λίραι διὰ τὴν τροφοδοσίαν, 40.000 λ. δι' ἐνίσχυσιν τοῦ διαιτολογίου, 30.000

λ. δι' ἀγορὰν φαρμάκων καὶ φὶλμ ραδιογραφίας, διὰ τοὺς ἀπόρους ἀσθενεῖς, 10.300 λ. διὰ τὴν ἀνανέωσιν τοῦ ἱματιοφυλακίου, 139.579 λ. δι' ἐπισκευὰς κτιρίων, 8.180 λ. δι' ἀγορὰν ἐπίπλων καὶ σκευῶν, 18.000 λ. διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν ἀποδοχῶν τοῦ προσωπικοῦ, 35.500 λ. διὰ τὴν ἐγκατάστασιν τελείων ραδιολογικῶν μηχανημάτων καὶ διάφορα ἄλλα ποσὰ διὰ διαφόρους ἄλλας νοσοκομειακὰς ἀνάγκας.

Ὁ ἐφετεινὸς προϋπολογισμὸς ἀναγράφει ἰσοσκελισμένον ποσὸν Λ. Τ. 1.060.000. Ἀναγράφει Λ. Τ. 320.000 διὰ τροφοδοσίαν, 30.000 διὰ φάρμακα τῶν ἀπόρων, 100.000, δι' ἐπισκευὰς κτιρίων, 15.000 διὰ τὸ ἱματιοφυλάκιον, 15.000 δι' ἀγορὰν ἐπιστημονικῶν ἐργαλείων, 10.000 δι' ἀγορὰν ἐπίπλων καὶ σκευῶν καὶ 5000 Λ.Τ. δι' ἐπισκευὴν τοῦ ραδιολογικοῦ μηχανήματος.

Διὰ πρώτην φορὰν προστίθεται κονδύλιον διὰ τὴν πληρωμὴν ἀντιμισθίας εἰς τοὺς ἐπιμελητὰς ἰατροὺς τοῦ Νοσοκομείου. Ἡ Ἐφορία μετὰ μεγάλης λύπης δεχθεῖσα τὴν παραίτησιν τοῦ πρώην ἐσωτερικοῦ Διευθυντοῦ κ. Ἐλ. Δανιηλίδου διὰ λόγους ὑγείας, ἀνέθηκε προσωρινῶς τὴν διεύθυνσιν εἰς τὸν ἰατρὸν κ. Θ. Καραμουράτογλου, διευθύνοντα λίαν ἐπαξίως ἐπὶ δεκαπεντάμηνον τὰ Νοσοκομεῖα. Εἰς ἀμφοτέρους ἐξεφράσθησαν καὶ δημοσίᾳ εὐχαριστίαι. Τὸν Μάρτιον τοῦ 1955 διωρίσθη παμψηφεὶ ὡς ἐσωτερικὸς διευθυντὴς ὁ Ἰατρὸς κ. Π. Παπαστράτος. Σήμερον ἡ δύναμις τοῦ Ἰατρικοῦ Σώματος ἀνέρχεται εἰς 39. Ὁ ἀριθμὸς τῶν γηροκομουμένων, ἀπὸ 160 ἀνῆλθεν εἰς 200 πρόσωπα.

Ἐνοσηλεύθησαν κατὰ τὸ 1954, 2417 πρόσωπα ἔναντι 2387 κατὰ τὸ 1953. Ἐκ τούτων οἱ 877 ἐπὶ πληρωμῇ καὶ οἱ λοιποὶ 1540 δωρεάν. Ἐκ τῶν 2417 νοσηλευθέντων, οἱ 247 εἶναι Μουσουλμάνοι συμπατριῶται.

Ἔγιναν 822 μεγάλαι χειρουργικαὶ ἐπεμβάσεις, ἐκ τῶν ὁποίων αἱ 471 δωρεάν.

Εἰς τὴν Πολυκλινικὴν ἐξητάσθησαν 6269 πρόσωπα, ἔναντι 5614 τοῦ 1953, ἔγιναν ραδιογραφικαὶ ἐξετάσεις καὶ 3791 ἀναλύσεις.

Ἡ καλλιπρεπὴς ἐμφάνισις, ἡ ἐπιστημονικὴ τελειότης καὶ ἡ διαρκὴς βελτίωσις τῶν Νοσοκομείων μας ἔχουν ἀναγάγει τὰ ἄσυλά μας εἰς περιωπήν, πρωτίστως ἀπέναντι τῆς Σεβαστῆς Δημοκρατικῆς Κυβερνήσεως μὲ ἀλλεπάλληλα δείγματα τῆς εὐαρεσκείας Αὐτῆς: Δωρεὰ τοῦ Ἐξοχ. Πρωθυπουργοῦ κ. Ἀδνὰν Μεντερὲς ἐκ 5000 λιρῶν. Ὁ θαυμασμὸς καὶ οἱ ἔπαινοι τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Ὑγιεινῆς κ. Ἐκρὲμ Χαϊρῆ Οὐστουνδάγ, κατὰ τὴν ἐπίσκεψίν του εἰς τὰ Νοσοκομεῖα. Αἱ ἐκθέσεις τῶν Ἐπιθεωρητῶν καὶ πρὸ παντὸς ἡ αὔξησις τοῦ Κυβερνητικοῦ ἐπιδόματος, τὸ ὁποῖον ἀπὸ 25.000 λίρας τὸ 1951, ἀνεβιβάσθη τὸ 1952 εἰς 50.000 λ. καὶ 60.000 τὸ 1953 καὶ τὸ 1954, καὶ τελικῶς χάρις εἰς τὰς προσπαθείας τοῦ ἀξιοτίμου Βουλευτοῦ κ. Ἀλ. Χατζοπούλου, εἰς 85.000 λίρας τὸ 1955. Ἡ Ἐφορία ἐκφράζει καὶ δημοσίᾳ τὴν εὐγνωμοσύνην της πρὸς τὴν Σεβαστὴν Κυβέρνησιν καὶ τὰς εὐχαριστίας της πρὸς τὸν ἀξιότ. κ. Βουλευτήν.

Κατὰ τὸ 1954—1955 ἀνεκηρύχθησαν :

Μέγας εὐεργέτης ὁ κ. Ἀπόστολος Θεοφιλίδης διαθέσας διὰ Διαθήκης ὅλην τὴν κινητὴν καὶ ἀκίνητον περιουσίαν του ἀξίας 400.000 λιρῶν, ἐξ ἡμισείας εἰς τὰ Νοσοκομεῖα Βαλουκλῆ καὶ εἰς τὴν ἐν Χαλκηδόνι Ἱ. Ἐκκλησίαν τῆς Ἁγίας Εὐφημίας.

Μέγας Εὐεργέτης ὁ κ. Ε. Γκ., ὅστις ἐζήτησεν ὅπως μὴ δημοσιευθῇ μέχρι τοῦ θανάτου τὸ ὄνομά του, καὶ μετέγραψεν ἐπ' ὀνόματι τοῦ Νοσοκομείου κτήματα ἀξίας ἄνω τῶν 100.000 λ.

Μεγάλη Εὐεργέτις ἡ ὑπὸ τὰ στοιχεῖα Α. Π., κυρία, ἥτις ἐπίσης ἐζήτησεν, ὅπως μὴ δημοσιευθῇ τὸ ὄνομά της μέχρι τοῦ θανάτου της, κληροδοτήσασα διὰ Διαθήκης, εἰς μνήμην τοῦ προσφιλοῦς συζύγου της, εἰς τὸ Νοσοκομεῖον κτήματα ἀξίας ἄνω τῶν 200.000 λ.

Μεγάλη Εὐεργέτις ἡ κυρία Ἐραφὼ Μπιλίρη, ἀνακηρυχθεῖσα ἀπὸ τοῦ 1951, ἐδώρησεν ἐκ νέου καὶ ἕτερον κτῆμα, ἀξίας ἄνω τῶν 300.000 λιρῶν.

Εὐεργέτης ὁ κύριος Νικόλαος Χαβατζίογλου, καταθέσας 34.000 λιρῶν, καὶ ἑτέρας 10.000 λιρῶν ὡς κατάθεσιν τῆς συζύγου του, ὑπὸ τὸν ὅρον γηροκομήσεώς των ἐν τῷ Γηροκομείῳ.

Συνδρομήτρια ἡ κ. Ἐλισάβετ Δουρσούνογλου, δωρήσασα ἀκίνητον ἀξίας 12.000 λιρῶν.

Ἐγένετο μεταγραφὴ εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Νοσοκομείου οἰκίας δωρηθείσης πρὸ πενταετίας ὑπὸ τοῦ κ. Μαχμοὺτ Γκιόκμπορα.

Ἐπίσης ἐγένοντο καὶ ἄλλαι μεταγραφαὶ καὶ κατοχυρώσεις προηγουμένων δωρεῶν.

Τὴν ἐπισκευὴν τῶν εἰδικῶν 7 οἰκίσκων, ἀνέλαβον ἰδίαις δαπάναις, δύο ὁ κ. Κυριακὸς Παμούκογλου, Ἔφορος, καὶ ἀνὰ ἕνα οἱ κ.κ. : Νικόδημος Χαρτίδης, Ἔφορος, Γρηγόριος Ἀνεστίδης, ταμίας τοῦ Συνδέσμου Βοηθείας τῶν Νοσοκομείων, Νικ. Ἀϊμέλογλου, ἀντιπρόεδρος τοῦ αὐτοῦ Συνδέσμου καὶ Κ. Κόλμαν. Μένει πρὸς ἐπισκευὴν ὁ 7ος οἰκίσκος, τοῦ ὁποίου τὸν δωρητὴν ἀναμένει ἡ Ἐφορία.

Αἱ δωρεαὶ διὰ τὰς ἐπισκευὰς ἀντιπροσωπεύουν τὸ ποσὸν τῶν 50.000 λ.

Οὕτως αἱ κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος γενόμεναι δωρεαὶ τῶν Ὁμογενῶν ὑπερβαίνουν τὰς 650.000 λιρῶν.

Ἡ Ἱερὰ Μονὴ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς Βαλουκλῆ, προσέφερε κατὰ τὸ 1954 εἰς τὸ Νοσοκομεῖον 15.500 λιρῶν.

Ὁ Σύνδεσμος Βοηθείας Ἀπόρων Ἀσθενῶν καὶ Γηροκομουμένων τοῦ Νοσοκομείου Βαλουκλῆ ἐδαπάνησε κατὰ τὸ 1954 :

Εἰς μετρητὰ Λ.Τ.	22.218,20
Δι' ἐπισκευὰς Λ.Τ.	51.781.88
Διὰ φάρμακα Λ.Τ.	6.885,75
Διὰ διάφορα εἴδη Λ.Τ. ...	6.447.34
Ἐν ὅλῳ Λ. Τ.	87.333.17

Ἡ Σεβαστὴ Τουρκικὴ Κυβέρνησις ἐπέτρεψε τὴν πρόσληψιν ἀπὸ τὸν Ἑλληνικὸν Ἐρυθρὸν Σταυρὸν τεσσάρων Ἀρχινοσοκόμων, διπλωματούχων.

Ἐν τέλει ὁ ὁμιλητὴς ἐξέφρασε τὰς θερμοτάτας εὐχαριστίας τῆς Ἐφορίας πρός :

Τὴν Σεβαστὴν Κυβέρνησιν, διὰ τὰ ἀλλεπάλληλα δείγματα τῆς εὐμενείας Αὐτῆς πρὸς τὰ Νοσοκομεῖά μας.

Τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν, διὰ τὴν στοργήν, μὲ τὴν ὁποίαν περιβάλλει τὰ Ἄσυλα αὐτὰ τῆς φιλανθρωπίας.

Τὸν Σύνδεσμον Βοηθείας, διὰ τὰς μεγάλας καὶ ἀνεκτιμήτους ὑπηρεσίας του.

Τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Ἱ. Μονῆς Ζωοδόχου Πηγῆς καὶ ὅλας τὰς Κεντρικὰς Ἐφορίας, Σχολῶν, Ἐφοροεπιτροπὰς καὶ Ἐκκλησιαστικὰς Ἐπιτροπὰς τῶν Κοινοτήτων μας.

Τὰς Ἀντιπροσωπείας τῶν Ἐφοριῶν, Διευθύνσεων Μειζόνων Συνδέσμων καὶ θεσμῶν.

Τὴν Ἐξωτερικὴν καὶ Ἐσωτερικὴν Διεύθυνσιν, τὸ Ἰατρικὸν Σῶμα, τὸ Διοικητικὸν καὶ νοσηλευτικὸν προσωπικὸν τοῦ Νοσοκομείου, τὰς Ἐθελοντρίας Νοσοκόμους, τὰς βοηθητικὰς Ἐπιτροπάς, τοὺς φιλανθρώπους Ὁμογενεῖς, τὸν ὁμόγλωσσον Τύπον καὶ πάντας τοὺς συντελοῦντας εἰς τὴν προαγωγὴν

τοῦ Νοσοκομείου.

Κατέληξεν ὁ ὁμιλητὴς οὕτω :

«Περαίνουσα τὸν ἀπολογισμόν της, Παναγιώτατε, ἡ Ἐφορία, ἀποτείνεται πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν καὶ εὐλαβῶς προσατενίζει πρὸς τὴν Σεπτὴν Αὐτῆς Κορυφήν, διακηρύττουσα τὴν ἀκράδαντον πρὸς Αὐτὴν πίστιν καὶ ἀφοσίωσιν.

Ἐκφράζει χάριτας ἀπείρους διὰ τὴν περισσὴν στοργὴν καὶ τὸ ζωηρὸν ἐνδιαφέρον, τὸ ὁποῖον ἐπιδεικνύει πάντοτε ἡ Ὑμετέρα Θειοτάτη Παναγιότης πρὸς τὰ Ἄσυλά μας, καὶ ἐπικαλεῖται τὰς εὐλογίας καὶ εὐχὰς τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας ἐπὶ τὸ ἔργον τῶν παντοιοτρόπως συντελούντων εἰς τὴν προαγωγὴν τῶν Ἱδρυμάτων μας καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν ἐργαζομένων καὶ νοσηλευομένων ἐν αὐτοῖς.

Πατριαρχικαὶ Χοροστασίαι.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Πατριάρχης ἐχροοστάτησεν ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ κατὰ τὰς ἱερὰς Ἀκολουθίας :

Τῆς Προηγιασμένης τῆς Μ. Τετάρτης, καθ' ἣν ὀλίγον ἀργότερον ἔλαβε τὸν ἁγιασμὸν τοῦ ἁγίου εὐχελαίου, διὰ χειρὸς τοῦ Πανοσιολ. Μ. Ἐκκλησιάρχου. Τῶν Δώδεκα Εὐαγγελίων τῆς Μ. Πέμπτης, καθ' ἣν ἀνέγνωσε τὸ Εὐαγγέλιον τῆς Διαθήκης. Συνεχοροστάτησαν, ἀναγνώσαντες κατὰ σειρὰν τὰ Εὐαγγέλια, οἱ Σεβ. Συνοδικοὶ Μητροπολῖται : Ἡλιουπόλεως, Θεοδωρουπόλεως, Σάρδεων, Ροδοπόλεως καὶ Φιλαδελφείας. Τῶν Μ. Ὡρῶν καὶ τῆς Ἀποκαθηλώσεως τῆς Μ. Παρασκευῆς. Συνεχοροστάτησαν οἱ ὡς ἄνω Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς. Τὸν Θ. Λόγον ἐκήρυξεν ὁ Πανοσιολογ. Μέγ. Πρωτοσύγκελλος, συνεχοροστάτησαν ὡσαύτως οἱ ὡς ἄνω Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς καὶ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Εἰρηνουπόλεως κ. Κωνσταντῖνος. Τὰ ἐγκώμια ἔψαλον οἱ Πατριαρχικοὶ χοροὶ μετὰ μαθητῶν τῆς Πατριαρχικῆς Μεγάλης Σχολῆς. Τοῦ Μ. Σαββάτου, τελεσθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Αἰθερίου Καρακαλλινοῦ καὶ Δευτερεύοντος κ. Γαβριήλ.

Τῆς Δευτέρας τῆς Διακαινησίμου, τελεσθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Πανοσιολ. Μ. Ἐκκλησιάρχου καὶ Διακόνου τῆς Σειρᾶς. Μετὰ τὸ πέρας τῆς Θ. Λειτουργίας, διένειμε τὰ Πασχαλινὰ ᾠὰ εἰς τὸ πολυπληθὲς ἐκκλησίασμα.

Κατὰ τὰς ἱ. Ἀκολουθίας τῆς Ἁγίας καὶ Μ. Ἑβδομάδος ἔλαβον μέρος καὶ οἱ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις φιλοξενούμενοι Ἁγιορεῖται Πατέρες, Πανοσ. Ἀρχιμανδρῖται κ. κ. Παῦλος Καρακαλλινός, Ἡγούμενος τῆς Κοινοβίου Ἱ. Μονῆς Καρακάλλου, Προηγούμενος Πλάτων Λαυριώτης καὶ Αἰθέριος Καρακαλλινός.

*

Προσκύνημα τῶν Κατηχητοπαίδων ἐν τῷ Π. Πατριαρχικῷ Ναῷ.

Τῇ Τρίτῃ τῆς Διακαινησίμου, 19η τ. μ. ἔλαβε χώραν ἐν τῷ Π. Πατριαρχικῷ Ναῷ ἡ καθιερωθεῖσα τελετὴ τῶν Κατηχητοπαίδων. Προσῆλθον ὅλα τὰ Κατηχητόπουλα τῆς Ἁγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ τῶν παρακειμένων ἱερῶν Μητροπόλεων. Ἐχοροστάτησεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Δέρκων κ. Ἰάκωβος Πρόεδρος τῆς Πνευματικῆς Διακονίας.

Ὁ Πατριάρχης τῶν Ἀρμενίων εἰς τὰ Πατριαρχεῖα.

Τὴν Κυριακὴν τοῦ Πάσχα, καὶ ὥραν 7ην μ.μ., ἡ Α. Μακαριότης ὁ Πατριάρχης τῶν Ἀρμενίων κ. Καρακὶν Χατζατουριὰν ἐν συνοδείᾳ τῶν Πανοσ. Ἀρχιμ. κ.κ. Ἀρὰμ Μπασματζιάν, Πρωτοσυγκέλλου αὐτοῦ, καὶ Καρακὶν Καζαντζιάν, διευθυντοῦ τῆς ἐν Σκουτάρει

Θεολογικῆς Σχολῆς, καὶ δύο λαϊκῶν Μελῶν τοῦ Μ. Συμβουλίου, ἐπεσκέφθη τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κ. Ἀθηναγόραν ἐπὶ τῇ Μεγάλῃ Ἑορτῇ.

Ἡ Α. Μακαριότης ἐγένετο δεκτὴ μετὰ τῶν ὑπὸ τοῦ Πρωτοκόλλου προβλεπομένων τιμῶν, καθ' ὃν χρόνον οἱ κώδωνες ἤχουν χαρμοσύνως, παρὰ δὲ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος μετὰ πολλῆς ἐγκαρδιότητος. Μετὰ τὴν ἀνταλλαγὴν τοῦ ἀδελφικοῦ Πασχαλίου ἀσπασμοῦ, οἱ δύο Πατριάρχαι συνωμίλησαν ἐπὶ ἡμίωρον περίπου. Κατὰ τὴν ἀναχώρησιν ἡ Α. Μακαριότης προεπέμφθη μέχρι τῆς ἐξωτερικῆς Πύλης τῶν Πατριαρχείων, μετὰ τῶν προσηκουσῶν τιμῶν.

Ὁ Σοφολογιώτατος Ἀρχιρραββῖνος εἰς τὰ Πατριαρχεῖα.

Περὶ τὴν 5ην μ.μ. τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα, ὁ Σοφολ. Ἀρχιρραββῖνος τῆς πόλεως ἡμῶν κ. Ραφαὴλ Σαμπάν, συνοδευόμενος ὑπὸ Μελῶν τοῦ Μ. Συμβουλίου τῆς ἐνταῦθα Ἰσραηλιτικῆς Κοινότητος ἐπεσκέφθη τὴν Α. Θ. Π. τὸν Πατριάρχην, γενόμενος δεκτὸς ὑπ' Αὐτοῦ μετ' ἐγκαρδιότητος πολλῆς, καὶ συνεχάρη ἐπὶ τῷ Πάσχᾳ.

Τῷ Σοφολ. Ἀρχιρραββίνῳ, τόσον κατὰ τὴν ἄφιξιν ὅσον καὶ κατὰ τὴν ἀναχώρησιν ἀπεδόθησαν αἱ ὑπὸ τοῦ Πρωτοκόλλου προβλεπόμεναι τιμαί.

Συνοδικαὶ συνεδρίαι.

Ἐπὶ τῇ διακοπῇ λόγῳ τῶν ἑορτῶν τοῦ Ἁγίου Πάσχα καὶ τῇ ἐπαναλήψει τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου μεταξὺ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τῶν Σεβ. Ἁγίων Συνοδικῶν Ἀρχιερέων ἀντηλλάγησαν αἱ προσήκουσαι εὐχετήριοι προσφωνήσεις καὶ ἀντιφωνήσεις.

Ἑόρτια Γράμματα.

Ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τοῦ Ἁγίου Πάσχα ἐλήφθησαν καὶ ἀνεγνώσθησαν συνοδικῶς τηλεγραφήματα καὶ γράμματα τῶν Μακ. Πατριαρχῶν, τῶν Προέδρων τῶν Ὀρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ, τῆς Ἱεραρχίας τοῦ Θρόνου, τοῦ Μητροπολίτου Λένινγκραδ καὶ πολλῶν ἄλλων ἐγκρίτων κληρικῶν τε καὶ λαϊκῶν προσώπων, εἰς ἃ ἐγένοντο αἱ προσήκουσαι ἀπαντήσεις.

Ὡσαύτως ἑόρτιοι χαιρετισμοὶ ἀντηλλάγησαν μεταξὺ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τῶν Ἀρχηγῶν τῶν φίλων Ἐκκλησιῶν, Ἀγγλικανικῆς, τῆς ἐν Ἀμερικῇ Ἐπισκοπελιανῆς καὶ τῶν ἐν Ἑλβετίᾳ Παλαιοκαθολικῶν.

Ἀπονομὴ Ὀφφικίων.

Κωνσταντῖνος Εὐστρατιάδης.

Ἄρχων Μέγας Πρωτέκδικος τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

Εἰς τὴν χορείαν τῶν Ὀφφικιάλων τῆς Ἐκκλησίας κατετάχθη ὁ ἐντεῦθεν ὁρμώμενος καὶ ἐν Ἀθήναις ἐγκατεστημένος Ἐντιμολογιώτατος κύριος Κωνσταντῖνος Εὐστρατιάδης, γαμβρὸς ἐπὶ ἐγγονῇ τοῦ ἀειμνήστου Μεγάλου Εὐεργέτου Συμεὼν Σινιόσογλου, ἐξέχουσα προσωπικότης. Ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος, κατὰ τὴν Συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 3ης Μαΐου, εἰσηγήσει τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος, ἀπένειμεν αὐτῷ τὸ Ὀφφίκιον τοῦ Ἄρχοντος Μεγάλου Πρωτεκδίκου τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, εἰς ἐπιβράβευσιν τῆς βαθείας αὐτοῦ εὐλαβείας καὶ ἀφοσιώσεως πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἀναγνώρισιν τῶν πρὸς αὐτὸ προφρόνως παρεχομένων ἑκάστοτε ὑπηρεσιῶν αὐτοῦ, καὶ τὴν πρὸς πᾶν ἀγαθὸν ἔφεσιν αὐτοῦ.

Ἡ ἐπίσημος τελετὴ τῆς χειροθεσίας αὐτοῦ, εὑρεθέντος ἐνταῦθα, ἐγένετο ὑπὸ τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος τοῦ Πατριάρχου τῇ 5ῃ Μαΐου, ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Παρεκκλησίῳ, κατὰ τὸ ἀρχαῖον Τυπικὸν τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας. Παρῆσαν οἱ Σεβασμιώτατοι Συνοδικοὶ Μητροπολῖται. Χαλκηδόνος, Δέρκων, Πριγκηποννήσων, Εἰρηνουπόλεως, Θεοδωρουπόλεως, Ἰκονίου, Ροδοπόλεως, καὶ Φιλαδελφείας, οἱ Ἐντιμολογιώτατοι Ἄρχοντες Ὀφφικιάλοι : Μέγας Ρήτωρ κ. Βλ. Μιρμίρογλου, Μέγας Χαρτοφύλαξ κ. Ἀχ. Μόσχος, Μέγας Πρωτονοτάριος κ. Ἐμμ. Φωτιάδης, οἱ ἀνώτεροι Ἐσωκατάκοιλοι Κληρικοὶ τῶν Πατριαρχείων, καὶ οἱ Τμηματάρχαι τῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν αὐτοῦ.

Εἰς τὸ τέλος τῆς τελετῆς τῆς χειροθεσίας, ὁ χειροθετηθεὶς ἐξέφρασε τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτοῦ ἐπὶ τῇ ἀπονομῇ τοῦ ὡς ἄνω Ὀφφικίου, οὗτινος τὴν σημασίαν κατανοεῖ καὶ βαθύτατα ἐκτιμᾷ, καὶ ὑπεσχέθη, ὅτι θὰ καταβάλῃ πᾶσαν προσπάθειαν ὅπως φανῇ ἀντάξιος τῆς προσγενομένης αὐτῷ τιμῆς, προσφέρων πάσας τὰς δυνάμεις πρὸς ἐξυπρέτησιν τῶν συμφερόντων τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας.

Ἐπηκολούθησε δεξίωσις ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Γραφείῳ, ἔνθα ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ Ἐντιμολογιωτάτου Ἄρχοντος Μεγάλου Πρωτονοταρίου κ. Ἐμμ. Φωτιάδου τὸ Πατριαρχικὸν Πιττάκιον τῆς ἀπονομῆς τοῦ Ὀφφικίου, ἐπιδὸν τῷ χειροθετηθέντι. Μεθ' ὃ ἡ Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότης, οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολῖται, καὶ οἱ Συνάδελφοι αὐτοῦ Ἄρχοντες Ὀφφικιάλοι συνεχάρησαν τὸν κύριον Κωνσταντῖνον Εὐστρατιάδην, καὶ ἐξέφρασαν εἰς αὐτὸν θερμὰς εὐχάς.

Αὐθημερὸν ὁ Κύριος Κωνσταντῖνος Εὐστρατιάδης ἀνεχώρησεν ἐπιστρέφων εἰς Ἀθήνας. Ἀπὸ μέρους τῆς Αὐ τοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος προέπεμ ψεν αὐτὸν ἐν τῷ Ἀεροδρομίῳ ὁ Πανοσ Μέγας Ἀρχιδιάκονος κ. Γεώργιος. Τὸ προέπεμψαν ἐπίσης καὶ οἱ Σεβασμιώ τατοι Μητροπολῖται Πριγκηποννήσω κ. Δωρόθεος, καὶ Ἰκονίου κ. Ἰάκω βος.

— Ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Θυατεί ρων κ. Ἀθηναγόρας, διὰ γράμματο αὐτοῦ ᾐτήσατο, ὅπως ἀπονεμηθῇ ὀφ φίκιόν τι τῷ κ. Κωνσταντίνῳ Κολόμ βῳ, ἐκ τῶν ἐγκρίτων Ὁμογενῶν το Λονδίνου, λόγῳ τε καὶ ἔργῳ ἐκδη λοῦντι ἑκάστοτε τὰ πρὸς τὴν Μητέρ Ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίαν α σθήματα υἱϊκῆς ἀγάπης καὶ ἀφοσιώσε ως πλείστας δὲ ὅσας παρασχόντι ἄχρ τοῦδε τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ Θυατείρων δο κίμους καὶ πολυτίμους ὑπηρεσίας.

Ἐν ἐκτιμήσει τῶν ὡς ἄνω λόγων, ἐ νεκρίθη συνοδικῶς, μετὰ σχετικὴν ἀνα κοίνωσιν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἀπονομὴ τῷ διαληφθέντι τοῦ Ὀφφικί ου τοῦ Ἄρχοντος Μεγάλου Νομοφύλα κος τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλη σίας, ἀπεστάλη δὲ αὐτῷ διὰ τῆς Ἱ Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων καὶ τὸ ἐπ τούτῳ σεπτὸν Πατριαρχικὸν Εὐεργετή ριον Πιττάκιον.

Πατριαρχικὸς Ἔξαρχος εἰς Δωδε κάνησον.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἡλιουπόλεω κ. Γεννάδιος μεταβὰς εἰς Ἀθήνας δ ἰδιωτικὰς ὑποθέσεις, συνῳδὰ τῇ δια βιβασθείσῃ αὐτῷ ἐντολῇ, μετέβη εἰ Δωδεκάνησον τῇ 27ῃ Μαρτίου πρὸ ἐπιτόπιον ἐξέτασιν καὶ μελέτην μετ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Δωδεκανή σου τῶν ἀπασχολούντων τὸν τόπον ἐκ κλησιαστικῶν ζητημάτων.

Ἐν πρώτοις μεταβὰς εἰς Ρόδον ἀτμο πλοϊκῶς, ἐγένετο δεκτὸς ὑπὸ τοῦ Σεβ

Μητροπολίτου Ρόδου κ. Σπυρίδωνος, τοῦ Κλήρου, τῶν Ἀρχῶν τῆς νήσου καὶ πλήθους λαοῦ. Τῇ ἐπομένῃ τῆς ἀφίξεως αὐτῆς, ἡ Α. Σεβασμιότης διεβίβασεν ἐπ' Ἐκκλησίας τὰς εὐχὰς καὶ τὴν εὐλογίαν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας πρὸς τὸν ἐκεῖ εὐσεβῆ Ὀρθόδοξον λαόν.

Συγκεντρωθέντων δὲ ἐν Ρόδῳ ἁπάντων τῶν Μητροπολιτῶν τῆς Δωδεκανήσου, ἀπὸ τῆς 13ης Μαρτίου συνεκροτήθησαν ὑπὸ τὴν Προεδρείαν τῆς Α. Σεβασμιότητος συσκέψεις ἐπὶ τῷ τέλει τῆς βελτιώσεως τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἐν Δωδεκανήσῳ καταστάσεως, ὁρισθέντος ὅπως καταρτισθῶσι δύο ὑποεπιτροπαί, μία ἐκ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Ρόδου καὶ Καρπάθου καὶ Κάσου καὶ ἑτέρα ἐκ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Κώου καὶ Λέρου, διὰ τὴν συστηματικὴν μελέτην πάντων τῶν ἐκκρεμῶν θεμάτων.

Τὰ πορίσματα τῶν Ἐπιτροπῶν τούτων θὰ τεθῶσιν ὑπ' ὄψει πάντων τῶν Μητροπολιτῶν καὶ μετὰ ταῦτα θὰ ὑποβληθῶσι τῇ Ἐκκλησίᾳ, διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἀποφάσει τῆς ὑπὸ τὴν Προεδρείαν τοῦ Σεβ. Πατριαρχικοῦ Ἐξάρχου συσκέψεως τῶν Μητροπολιτῶν δι' ἐπὶ τούτῳ Ἐγκυκλίου διεβιβάσθη πρὸς ἁπάσας τὰς Κοινότητας τῶν Ἱ. Μητροπόλεων Δωδεκανήσου ὁ χαιρετισμὸς καὶ ἡ εὐλογία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Κατὰ τὴν ἐν Ρόδῳ παραμονὴν τῆς Α. Σεβασμιότητος, ὁ Γενικὸς Διοικητὴς Δωδεκανήσου κ. Κ. Μπουλαλᾶς καὶ ὁ Δήμαρχος Ρόδου κ. Μιχαὴλ Πετρίδης, παρέθεσαν πρὸς τιμὴν αὐτοῦ γεύματα.

Ἐκ Ρόδου ἡ Α. Σεβασμιότης ἀνεχώρησεν, ἐν συνοδείᾳ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κώου κ. Ἐμμανουήλ, μεταβᾶσα εἰς Κῶ, ἔνθα ἐτέλεσε τῇ Κυριακῇ 4ῃ Ἀπριλίου τὴν Θ. Λειτουργίαν ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ τῆς Νήσου, ἐπισκεφθεῖσα τὰ ὑπὸ τὴν πνευματικὴν καθοδήγησιν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κώου καλῶς ὠργανωμένα καὶ λειτουργοῦντα Κατηχητικὰ Σχολεῖα καὶ παρακαθήσασα εἰς τὸ πρὸς τιμὴν αὐτῆς παρατεθὲν γεῦμα.

Αὐθημερὸν ἀνεχώρησεν εἰς Κάλυμνον γενόμενος δεκτὸς ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Λέρου καὶ Καλύμνου κ. Ἰσιδώρου καὶ τοῦ ποιμνίου αὐτοῦ μετ' ἐκδηλώσεων σεβασμοῦ πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν τῆς ὁποίας ἐχοροστάτησε κατὰ τὸν Ἑσπερινὸν καὶ ὡμίλησε πρὸς τὸ ἐκκλησίασμα.

Ἐν Καλύμνῳ καὶ Κῷ ἡ Α. Σεβασμιότης συνεσκέφθη μετὰ τῶν οἰκείων Μητροπολιτῶν ἐπὶ ἰδιαιτέρων ζητημάτων ἀπασχολούντων τὰς ἐπαρχίας αὐτῶν. Δὲν παρέλειψε δὲ ἡ Α. Σεβασμιόης ὅπως ἐπισκεφθῇ τὰ ἐκπαιδευτήρια τῶν ὡς ἄνω νήσων, ὁμιλοῦσα πρὸς τοὺς τοὺς μαθητὰς ἐπὶ ἠθικοθρησκευτικῶν καὶ ἐκπαιδευτικῶν θεμάτων.

Τὴν Ἱερὰν καὶ Ἱστορικὴν Νῆσον τῆς Πάτμου ἐπεσκέφθη ἡ Α. Σεβασμιότηκ τὴν ἐπομένην, συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ρόδου κ. Σπυρίδωνος. Συγκινητικὴ καὶ πλήρης εὐλαβείας ἐπεφυλάχθη αὐτοῖς ὑποδοχὴ ἀπὸ μέρους τοῦ Πανοσιολ. Καθηγουμένου Ἀρχιμ. κ. Μελετίου καὶ τῶν πατέρων τῆς Ἱ. Μονῆς, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐγένετο σύσκεψις πρὸς ἐπίλυσιν τῶν ἀπασχολούντων αὐτὴν ζητημάτων.

Ἡ Πατριαρχικὴ Ἀντιπροσωπεία μεταβᾶσα εἰς τὴν Πατμιάδα Ἐκκλησιαστικὴν Σχολήν, διεπίστωσεν ὅτι ὑπὸ τὴν πεπνυμένην διεύθυνσιν τοῦ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Μαξίμου Δασκαλάκη βαίνει αὕτη ὁσημέραι ἐπὶ τὰ κρείττω εἰς ἐκπλήρωσιν τοῦ ὑψηλοῦ αὐτῆς προορισμοῦ.

Τὰ ἀπασχολοῦντα τὴν Σχολὴν εἰσέτι ζητήματα ἀπετέλεσαν θέμα ἰδιαιτέρας ἐξετάσεως καὶ μελέτης.

Αἱ Α. Σεβασμιότητες ἀνεχώρησαν ἐκ Πάτμου μεταβᾶσαι εἰς Ἀθήνας, ἐκεῖθεν δὲ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἡλιουπόλεως ἀνεχώρησεν ἀτμοπλοϊκῶς ἐπιστρέψας ἐνταῦθα τῇ 12ῃ παρελθόντος Ἀπριλίου.

Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀμερικῆς.

Ἐκλογὴ Βοηθοῦ Ἐπισκόπου.

Ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς,ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ αὐτοῦ ὅπως λόγῳ τῶν ὁσημέραι αὐξανομένων ἀναγκῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς αὐτοῦ, ἐνισχύσῃ τὴν παράταξιν τῶν περὶ αὐτὸν Βοηθῶν Ἐπισκόπων ἠτήσατο διὰ τηλεγραφήματος αὐτοῦ τὴν εἰς Ἐπίσκοπον προαγωγὴν τοῦ Ἀρχιμ. κ. Γερμανοῦ Λιαμάδη, ἐκ τῶν ἀποφοίτων τῆς Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης, πολλὰς παρασχόντος τῇ Ἐκκλησίᾳ πολυτίμους ὑπηρεσίας καὶ διακριθέντος διὰ τὴν εὐσυνείδητον ἐν πᾶσιν ἐπιτέλεσιν τοῦ κατὰ διαφόρους καιροὺς ἀνατεθέντος αὐτῷ καθήκοντος.

Τοῦ αἰτήματος τούτου τῆς Α. Σεβασμιότητος γενομένου ἀποδεκτοῦ παρὰ τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς 22ας Μαρτίου ἐ. ἔ. ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος ἐνέκρινε τὴν εἰς Βοηθὸν Ἐπίσκοπον τῆς Α. Σεβασμιότητος ἐκλογὴν τοῦ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Γερμανοῦ Λιαμάδου.

Οὕτω μετ' εἰσήγησιν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος πρὸς ἐκλογὴν Ἐπισκόπου τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμψάσης Ἐπισκοπῆς Κωνσταντίας προὐτάθησαν οἱ Πανοσ. Ἀρχιμ. κ.κ. Γερμανὸς Λιαμάδης, Διονύσιος Ψιάχας καὶ Κυπριανὸς Στυλιανίδης, ψήφων δὲ κανονικῶν γενομένων ἐν τῷ Π. Πατριαρχικῷ Ναῷ, Ἐπίσκοπος Κωνσταντίας ἀνεδείχθη παμψηφεὶ ὁ Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Γερμανὸς Λιαμάδης.

Ἡ ὡς ἄνω ἐκλογὴ ἀνηγγέλθη τηλεγραφικῶς τῷ τε Σεβ. Ἀρχιεπισκόπῳ Ἀμερικῆς κ. Μιχαὴλ καὶ τῷ νεοεκλεγέντι Ἐπισκόπῳ Κωνσταντίας, ὅστις ἀπαντητικῶς διὰ τηλεγραφήματος αὐτοῦ ὑπέβαλεν εὐγνώμονας εὐχαριστίας.

Καθαίρεσις Ἱερέως.

Ὁ ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἑλληνικῇ Κοινότητι Πωτάκετ Ἀμερικῆς, ἀπό τινων μηνῶν, ἱερατεύων Ἀρχιμ. Γρηγόριος Καρφόπουλος διὰ τῆς ὅλης αὐτοῦ ἀντιπειθαρχικῆς διαγωγῆς καὶ πολιτείας παρέσχε, πλεῖστα ὅσα πράγματα καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἐμπιστευθείσῃ αὐτῷ Κοινότητι παραίτιος πολλῶν ταραχῶν καὶ διαιρέσεων, πρὸς δὲ τὴν ἀνωτέραν αὐτοῦ Ἐκκλησιαστικὴν Ἀρχὴν ἐπεδείξατο, παρὰ τὴν ἐπιδειχθεῖσαν ἐπιείκειαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὰς κατ' ἐπανάληψιν πρὸς αὐτὸν γενομένας συστάσεις, ἀντιπειθαρχικὴν στάσιν καὶ ἀνευλαβῆ συμπεριφοράν.

Τὰ ὡς ἄνω, δι' ἐκθέσεων αὐτοῦ, ὑπέβαλε τῇ Ἐκκλησίᾳ ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς κ. Μιχαήλ, ὅστις διαβιβάσας τὸν σχετικὸν φάκελλον, ἠτήσατο τὴν ἀπὸ τῆς ἱερωσύνης καθαίρεσιν τοῦ διαληφθέντος.

Ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος, ἐπὶ σχετικῇ εἰσηγήσει τῆς Κανονικῆς Ἐπιτροπῆς, λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὴν ἀμετανόητον ἐμμονὴν τοῦ εἰρημένου Ἀρχιμ. ἐν τῇ τοῦτ' αὐτὸ ἀνταρτικῇ αὐτοῦ πολιτείᾳ καὶ τὴν ἐκ ταύτης ἐγγινομένην πολλὴν σύγχυσιν καὶ ταραχὴν εἰς τὰς συνειδήσεις τῶν πιστῶν, καθήρεσεν αὐτὸν τοῦ ἱερατικοῦ βαθμοῦ καὶ τοῦ κληρικοῦ σχήματος καὶ ἀποκατέστησεν αὐτὸν εἰς τὴν τῶν λαϊκῶν τάξιν.

Ἡ σχετικὴ καθαιρετήριος Πρᾶξις, καταχωρισθεῖσα ἐν τῷ οἰκείῳ Κώδικι, ἀπεστάλη ἐν ἴσῳ καὶ ἀπαραλλάκτῳ πρὸς τὸν Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπον Ἀμερικῆς, διὰ τὴν τακτικὴν ἐπ' Ἐκκλησίας ἀνάγνωσιν.

Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Θυατείρων.

Ποιμαντορικὴ περιοδεία Ἀρχιεπισκόπου.

Ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων κ. Ἀθηναγόρας ἐλθὼν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, καὶ παραμείνας ἐπὶ μίαν περίπου ἑβδομάδα, ἀνεχώρησεν ἐντεῦθεν τῇ 6ῃ Φεβρουαρίου μεταβαίνων μέσῳ Ἀθηνῶν εἰς Ἰταλίαν, ὁπόθεν ἤρξατο τῆς ἐτησίας ποιμαντορικῆς αὐτοῦ περιοδείας. Κατ' ἀρχὰς μετέβη εἰς Μπρίντιζι, ἔνθα ἐχειροτόνησεν εἰς Ἱερέα τὸν κ. Ἰωάννην Μπέτσην, μετονομασθέντα εἰς Ἰγνάτιον, διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ἐκεῖ Ὀρθοδόξου Κοινότητος. Ἐν συνεχείᾳ ἐπεσκέφθη τὰς Κοινότητας Νεαπόλεως, Βενετίας, Τεργέστης, καὶ Γενούης, τελέσας ἐν τοῖς Ἱεροῖς Ναοῖς τὴν Θ. Λειτουργίαν πρὸς εὐλογίαν πάντων τῶν μελῶν τῶν Κοινοτήτων τούτων καὶ ἐνδιαφερθεὶς ἐκ τοῦ ἐγγὺς διὰ τὴν κοινοτικὴν ὀργάνωσιν καὶ τὴν ἐθνικοθρησκευτικὴν μόρφωσιν τῶν νέων ἐν ταῖς ἐν Ἰταλίᾳ Κοινότησιν.

Συνεχίζουσα τὴν περιοδείαν αὐτῆς ἡ Α. Σεβασμιότης ἐκ Γενούης μετέβη εἰς Νίκαιαν, ἔνθα ἐτέλεσε τὴν ἀκολουθίαν τοῦ Ἀκαθίστου καὶ τὴν Θείαν Λειτουργίαν κατὰ τὴν Κυριακὴν τῆς Ὀρθοδοξίας.

Ἡ Α. Σεβασμιότης συνειργάσθη μετὰ τοῦ Βοηθοῦ Αὐτῆς Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Ρηγίου κ. Μελετίου καὶ τοῦ Προϊσταμένου τῆς Κοινότητος Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Καλλίστου Βαφειᾶ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἀποκτήσεως Κοινοτικοῦ κτήματος πρὸς ἵδρυσιν Ναοῦ καὶ Σχολείου καὶ προώθησε προσωπικῶς τὸν συνεχιζόμενον πρὸς τοῦτο ἔρανον.

Μεταβᾶσα εἰς Κάννας, ἡ Α. Σεβ. ἐπεσκέφθη τὸν κ. Πεταλᾶν μεθ' οὗ συνωμίλησεν ἐπὶ τῆς ἐκφρασθείσης ἐπιθυμίας αὐτοῦ περὶ ἀνεγέρσεως δαπάναις αὐτοῦ Ἱ. Ναοῦ ἐν Βορδὼ τῆς Γαλλίας.

Ἐκεῖθεν ἡ Α. Σεβασμ. ἐπεσκέφθη ἐν συνοδείᾳ τοῦ Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Ρηγίου κ. Μελετίου τὰς ἐν Μασσαλίᾳ καὶ Λυὼν Κοινότητας, ὁπόθεν μετέβη εἰς Ἑλβετίαν.

Τῇ Β' Κυριακῇ τῶν Νηστειῶν ἐτέλεσε τὴν Θ. Λειτουργίαν ἐν τῇ Κοινότητι Λωζάννης. Ἀκολούθως δὲ μέσῳ Βέρνης καὶ Ζυρίχης ἀφίκετο εἰς Μόναχον, ἔνθα συνεζήτησε μετὰ τοῦ Διοικ. Συμβουλίου τῆς Κοινότητος περὶ συμπληρώσεως τοῦ Καταστατικοῦ καὶ διὰ Φραγκφούρτης μετέβη εἰς Ἀμβοῦργον, τοῦ Ἐπισκόπου Ρηγίου ἐπιστρέψαντος εἰς Παρισίους.

Ἡ ἐν Ἀμβούργῳ παροικία ὠργανώθη ἐσχάτως εἰς Κοινότητα, διὰ τοῦτο ἡ Α. Σεβασμιότης συνειργάσθη μετὰ τοῦ Διοικ. Συμβουλίου πρὸς ἐνοικίασιν προσωρινῶς Ναοῦ καὶ ἐξασφάλισιν τῆς μισθοδοσίας τοῦ Ἱερέως. Ὡς τοιοῦτος προσελήφθη ὁ ἐκ Θεσσαλονίκης Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Δαμασκηνὸς Δοχειαρίτης. Ἡ Α. Σεβ. τελέσασα τὴν Θ. Λειτουργίαν τῇ Γ'. Κυριακῇ τῶν Νηστειῶν ἐν τῷ διασκευασθέντι Παρεκκλησίῳ, ἀνεχώρησε τῇ ἐπομένῃ διὰ Στοκχόλμην τῆς Σουηδίας.

Ὡς γνωστόν, ἐν Στοκχόλμῃ εἶναι ἐγκατεστημένοι πολλοὶ Ὀρθόδοξοι Ἐσθονοὶ πρόσφυγες μετ' ὠργανωμένων Κοινοτήτων, τῶν ὁποίων τὴν μέριμναν ἔχει ἡ Α. Σεβασμιότης ὡς Πατριαρχικὸς Ἐπίτροπος τῆς Ἐσθονικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Τὴν Α. Σεβασμιότητα ὑπεδέχθησαν, μετ' ἐκδηλώσεων τιμῆς καὶ σεβασμοῦ, ὁ Πρόεδρος τῆς Ἀρχιερατικῆς Ἐπιτροπῆς Πρωτοπρεσβύτερος κ. Γεώργιος, ἀντιπρόσωποι τῆς Ἐσθονικῆς Ἐκκλησίας καὶ πολλοὶ Ὁμογενεῖς.

Ἡ Α. Σεβασμιότης ἐτέλεσε τρὶς τὴν Θ. Λειτουργίαν, χειροτονήσασα ἕνα Διάκονον καὶ ἕνα Πρεσβύτερον. Κατὰ τὰς γενομένας δεξιώσεις οἱ Ὀρθόδοξοι

Ἐσθονοὶ διεδήλωσαν τὰ αἰσθήματα ἀφοσιώσεως καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, μετὰ τοῦ ὁποίου εἶναι ἀδιάρρηκτοι οἱ δεσμοὶ τῆς Ἐκκλησίας αὐτῶν.

Τῇ 26ῃ Ἀπριλίου ἡ Α. Σεβασμιότης προσκληθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Οὐψάλης Δρος Μπριλλιὼθ μετέβη εἰς Οὐψάλην, ἔνθα καὶ παρετέθη πρὸς τιμὴν αὐτῆς γεῦμα ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, ὅστις τυγχάνει καὶ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος Πίστεως καὶ Τάξεως τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν. Κατ' αὐτὸ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἐξεφράσθη λίαν ἐπαινετικῶς διὰ τὴν πραγματοποιηθεῖσαν ἤδη ἀπόφασιν τοῦ Οἰκουμ. Πατριαρχείου περὶ μονίμου ἀντιπροσωπεύσεως αὐτοῦ ἐν τῇ Ἕδρᾳ τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως διὰ τῆς χειροτονίας Βοηθοῦ παρὰ τῷ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπῳ Θυατείρων, Ἐπισκόπου.

Ὁ Ἐσθονικὸς καὶ Σουηδικὸς Τύπος εὐφήμως ἔγραψαν διὰ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Θυατείρων καὶ Τοποτηρητοῦ τῆς ἐν ἐξορίᾳ Ἐσθονικῆς Ἐκκλησίας.

Ἐκ Στοκχόλμης ἡ Α. Σεβασμιότης ἀνεχώρησε διὰ Χελσίγκι, ἕδραν τῆς Ὀρθοδόξου Φιλλανδικῆς Ἐκκλησίας, τυχὼν λίαν θερμῆς ἀπὸ μέρους τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Φιλλανδίας κ. Γερμανοῦ, τοῦ Ὀρθοδόξου πληρώματος καὶ τῶν ἐκεῖ Ὁμογενῶν ὑποδοχῆς. Ἐπιστρέψασα μετὰ πενθήμερον εἰς Στοκχόλμην ἡ Α. Σεβασμιότης ἀνεχώρησεν ἀτμοπλοϊκῶς διὰ τὴν ἐν Λονδίνῳ ἕδραν αὐτῆς, ἔνθα καὶ ἀφίκετο τὴν 8ην Ἀπριλίου.

Οὕτως ἐπερατώθη ἡ ποιμαντορικὴ τῆς Α. Σεβασμιότητος περιοδεία διαρκείας τριῶν καὶ ἡμίσεως περίπου μηνῶν, ἀποβᾶσα λίαν καρποφόρος ἐν τῇ ἐξυπηρετήσει τοῦ ποιμνίου αὐτῆς καὶ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας.

Ἑβδομὰς Προσευχῆς ὑπὲρ τῆς ἑνότητος τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου.

Εἰς τὴν ζωὴν τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν — διῃρημένων δυστυχῶς ἀκόμη — ἐθεσπίσθη, πρό τινος, ὡς ἐλπὶς μακρυνή, μία κοινὴ ἑορτή, «ἡ ἑβδομὰς τῆς προσευχῆς διὰ τὴν ἑνότητα τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου». Εἰς τὸ ἐν Παρισίοις Ὀρθόδοξον Θεολογικὸν Ἰνστιτοῦτον, διὰ τὴν κοινὴν ταύτην προσευχήν, ἀφιερώθη ἀπὸ ἐτῶν ἡ Ἑορτὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν.

Καὶ ἐφέτος ἡ Θ. Λειτουργία ἐψάλη εἰς τὴν Ἑλληνικήν, προσκληθεῖσαι δὲ παρέστησαν διάφοροι προσωπικότητες ἐκκλησιαστικαί, πασῶν τῶν Ὁμολογιῶν, φίλοι τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως. Κατὰ τὴν Θ. Λειτουργίαν ὁ Διευθυντὴς τοῦ Ἰνστιτούτου Θεοφ. Ἐπίσκοπος Κατάνης κ. Κασσιανὸς ἐξεφώνησε τὸν κατωτέρω δημοσιευόμενον λόγον. Μετὰ τὴν Θ. Λειτουργίαν κατὰ τὸ πρόγευμα ὡμίλησαν, ἐν πνεύματι ἀδελφικῷ, πολλοὶ Ρωμαιοκαθολικοὶ καὶ Διαμαρτυρόμενοι, ἀπαντήσαντες εἰς τὸν λόγον τοῦ Θεοφ. Κατάνης. Ἡ γενικὴ παρὰ πᾶσιν ἐντύπωσις ἦτο, ὅτι τοιαῦται μυσταγωγίαι καὶ ἐπικοινωνίαι εἶναι λίαν ἐποικοδομητικαί.

Ὁ λόγος τοῦ Ἐπισκόπου Κατάνης.

Κατὰ τὴν ὥραν ταύτην τῆς κοινῆς προσευχῆς, διὰ τὴν ἑνότητα τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου, θὰ προσπαθήσω νὰ εἶμαι περισσότερον σύντομος παρ' ὅσον ἤμην κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος.

Ἑνότης Προσευχῆς, ἑνότης πόνου, ἑνότης ἀγάπης. Ἡ πεῖρα τοῦ παριππεύσαντος ἔτους ὑπὸ τὴν σφραγῖδα τῆς Συνελεύσεως τοῦ Ἔβανστον δὲν συνεισέφερεν ἄλλο τι. Ἡ ἀνωτέρω Συνέλευσις ὤξυνε τὴν ἑνότητα τοῦ πόνου, καθ' ὃν χρόνον ὑπῆρξεν ἡ ἰδία ἀκριβῶς καὶ ἡ αἰτία τοῦ πόνου. Αὐτὴ μᾶς ἔκαμε νὰ πονέσωμεν. Ἢ — διὰ νὰ ἀ-

κριβολογήσω — εἴμεθα ἡμεῖς οἱ διηρημένοι Χριστιανοί, ἀντιπροσωπευόμενοι ἐδῶ εἰς τὴν Οἰκουμενικὴν τελετήν, οἵτινες ἐκάμαμεν ἀλλήλους νὰ πονέσωμεν κατὰ τὴν Συνέλευσιν τοῦ Ἔβανστον.

Αἰτία τῆς τοιαύτης θλίψεως ὑπῆρξεν ἡ ἀπουσία τῶν Ρωμαιο-καθολικῶν ἐκ τῆς Συνελεύσεως, ἔστω καὶ ὑπὸ τὴν ἰδιότητα τῶν παρατηρητῶν, ὡς ἐγένετο κατὰ τὸ Συνέδριον τοῦ Λούνδ. Ὕστερον ἔρχονται αἱ δύο ἐν αὐτῇ Ὀρθόδοξοι Δηλώσεις καὶ ἡ ἀντίδρασις ἣν προὐκάλεσαν εἰς τοὺς Προτεσταντικοὺς κύκλους. Δὲν ἤμην εἰς τὸ Ἔβανστον καὶ δὲν συμμετέσχον εἰς τὴν ψήφισιν τῶν Δηλώσεων τούτων, ὅμως πιστεύω ὅτι ἔπρεπε νὰ γίνουν. Καὶ λοιπόν, συνετέλεσαν αὗται εἰς τὸ νὰ λυπηθοῦν οἱ ἀδελφοί μας Προτεστάνται. Ἐξ ἄλλου οἱ Προτεστάνται δὲν δύνανται νὰ ἀγνοοῦν, ὅτι ἡ Ὀρθόδοξος συνείδησις ἐξεγείρεται ἀλγεινῶς ἐκ τῆς προπαγάνδας τῶν Βαπτιστῶν ἐν Ρωσσίᾳ, ἥτις διεξάγεται ἀναποφεύκτως εἰς ζημίαν τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ ἔδωσε τὸ ἀντικείμενον ἑνὸς ἐγκωμιαστικοῦ ἄρθρου ἐν τῇ «Ἐκιουμένικαλ Ριβιού». Συγχρόνως πρὸς τὸ ἄρθρον τοῦτο, ἔσχον τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀναγνώσω καὶ τὸ Χριστουγεννιάτικον μήνυμα τοῦ Μακ. Πατριάρχου τῆς Σερβίας κ. Βικεντίου, τὸ ὁποῖον ὁμιλεῖ περὶ μιᾶς ἀναλόγου προπαγάνδας καὶ θέτει τὸ ποίμνιόν του εἰς ἐπιφυλακὴν ἐναντίον ὁμοίων κινδύνων.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν σχέσιν ἡμῶν πρὸς τοὺς Λατίνους, ἐὰν ἡ Οἰκουμενικὴ συνείδησις ἠσθάνθη βαθύτατα τὴν πικρίαν τῆς ἀπουσίας αὐτῶν ἐκ τῆς Συνελεύσεως τοῦ Ἔβανστον, ἔχω νὰ σημειώσω μίαν ἄλλην περίπτωσιν, καθ' ἣν καὶ ἡμεῖς οἱ Ὀρθόδοξοι προὐξενήσαμεν θλῖψιν εἰς τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν τούτους. Ἔχω ὑπ' ὄψιν τὴν Συνδιάσκεψιν τοῦ Σωλσιουάρ, κατὰ Μάϊον τοῦ 1935, ἐπὶ τοῦ Ρωμαϊκοῦ Πρωτείου, καὶ τὴν πικρίαν ἥτις προὐξενήθη παρὰ τοῖς Καθολικοῖς ἐκ τῶν Ὀρθοδόξων ἐκθέσεων, πρὸ παντὸς ἴσως ἐκ τῆς ἰδικῆς μου, ἐπὶ τοῦ Πρωτείου τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ.

Ὁ ὀξύτης αὕτη εἶναι ἀπόδειξις μιᾶς διαψεύσεως. Καὶ αὕτη ἦτο ἀναπόφευκτος. Ἐὰν ἀνεγνωρίζαμεν τὸ Ρωμαϊκὸν Πρωτεῖον καὶ τὴν κανονικὴν αὐθεντίαν τοῦ Πάπα, ἡ ἑνότης θὰ ἦτο γεγονὸς τετελεσμένον, καὶ ὁ χωρισμός μας θὰ εἶχεν ἐξαφανισθῇ εἰς μίαν ἀμοιβαίαν συμφωνίαν. Ἀλλὰ γνωρίζομεν πολὺ καλά, ὅτι τὸ τοιοῦτον εἶναι ἀδύνατον, ἰδίως διότι ὑφίστανται διαφοραὶ ἀνυπέρβλητοι μεταξὺ ἡμῶν, εἰδικῶς ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου τῆς Χριστιανικῆς διδασκαλίας. Θὰ ἔπρεπε νὰ λυπηθῶμεν ἐκ τῶν διαψεύσεων τούτων εἰς Ἔβανστον, ὡς καὶ εἰς τὸ Σωλσιουάρ; Δὲν νομίζω. Ἀπεναντίας νομίζω ὅτι αἱ τοιαῦται διαψεύσεις εἶναι σωτήριοι καὶ ἤμην πολὺ εὐτυχής, ἀκούσας πρὸ εἴκοσι ἡμερῶν ἐκ τοῦ στόματος τοῦ Αἰδεσιμ. κ. Μπέγκνερ, Προέδρου ἐν τῷ Οἰκουμενικῷ Συμβουλίῳ, ἐκτίμησιν τῶν Ὀρθοδόξων δηλώσεων,ἥτις εἰς τὰς μεγάλας της Γραμμὰς δὲν διαφέρει ἀπὸ τὴν ἰδικήν μου. Πρέπει νὰ ἀναγνωρίσωμεν, ὅτι αἱ φαντασιοπληξίαι εἶναι τὸ μεγαλείτερον ἐμπόδιον εἰς κάθε προοδευτικὴν κίνησιν. Εἶναι πολλάκις ἀνάγκη νὰ προσκρούωμεν ἐπὶ τῶν πραγματικοτήτων τῶν γεγονότων, διὰ νὰ βλέπωμεν ποῦ εὑρισκόμεθα. Πρόκειται περὶ τοῦ νόμου πάσης πνευματικῆς ἐξελίξεως. Ὅταν νομίζωμεν, ὅτι εἴμεθα κάτοχοι μιᾶς πνευματικῆς ἀξίας, κινδυνεύομεν νὰ μεγαλοποιῶμεν τὴν ἰδικήν μας ἀρετήν.

Μία διάψευσις μᾶς κτυπᾷ, ὅταν θέτει τὰ πράγματα εἰς τὴν θέσιν των. Καὶ ἀκριβῶς ἡ ἀναγνώρισις αὐτῆς τῆς πραγματικότητος, λησμονηθείσης ἢ

παραγνωρισθείσης, θὰ μᾶς χρησιμεύση ὡς σημεῖον ἀφετηρίας εἰς ἕνα δρόμον, ὅστις θὰ ἐπιστεφθῇ ἀπὸ μίαν ἀληθῆ πρόοδον. Σκέπτομαι, ὅτι αὐτὴ ἀκριβῶς ἡ ἐμφάνισις τῆς διαιρέσεώς μας ἣν ἐζήσαμεν ἀλγεινῶς εἰς τὸ Ἔβανστον, καὶ συγχρόνως αἱ σχέσεις μεταξὺ Ὀρθοδόξων καὶ Καθολικῶν θὰ ἠδύναντο νὰ εἶναι ἡ ἀληθὴς πρόοδος τοῦ τελευταίου τούτου ἔτους καὶ ἡ ἀπαρχὴ μιᾶς κοινῆς ἀνόδου. Ἐλέχθη τοσάκις, ὅτι διὰ νὰ καταλήξωμεν εἰς τὴν ἑνότητα, πρέπει ὁ καθεὶς ἐξ ἡμῶν νὰ μένῃ ἐκεῖ ὅπου εἶναι. Ἡ διάψευσις τοῦ Ἔβανστον, διάψευσις σωτηριώδης, μᾶς ὑπενθυμίζει ἅπαξ ἔτι τὴν ἀλήθειαν ταύτην. Ἔτι πλέον, ἡ πεῖρα, περὶ τῆς ὁποίας πρόκειται, εἶναι πεῖρα ἀγάπης. Ἐὰν ἐκάμωμεν οἱ μὲν τοὺς δὲ νὰ πονέσωμεν, τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι ὑφίσταται μεταξὺ ἡμῶν ὁ σύνδεσμος τῆς ἀγάπης. Ἄνευ τοῦ συνδέσμου τούτου ἡ διαίρεσίς μας δὲν θὰ μᾶς ἔκαμε νὰ πονέσωμεν. Ὁ πόνος εἶναι ἀχώριστος ἀπὸ τὴν ἀγάπην. Ὅπου ὑπάρχει ἀγάπη ὑπάρχει καὶ πόνος. Δὲν ὑπάρχει ἀγάπη χωρὶς πόνον. Ἐκεῖνος ποὺ ἀγαπᾷ κάμνει τὸν ἀγαπώμενον νὰ πονῇ, καὶ ἡ πεῖρα τοῦ πόνου, ποὺ προυποθέτει τὴν ἀγάπην, ἀποκαλύπτει τὸ βάθος τῆς ἀγάπης.

Ὅσον περισσότερον πονοῦμεν, τόσον περισσότερον ἀγαπῶμεν. Μὲ τὴν πεῖραν τοῦ πόνου, ἥτις ἐβιώθη εἰς τὸ Ἔβανστον καὶ ἥτις εἶναι μία πεῖρα ἀγάπης, οἱ διῃρημένοι Χριστιανοὶ ἔγιναν πλησιέστεροι οἱ μὲν πρὸς τοὺς δέ. Πρέπει νὰ σταματήσω ἐδῶ ; Ἄλλοτε ὡμιλοῦμεν ἀπὸ τὴν προσωπικήν μας πεῖραν περὶ τῆς πνοῆς τοῦ Παναγίου Πνεύματος κατὰ τὰς Οἰκουμενικάς μας συναντήσεις. Εἶμαι μακρὰν ἀπὸ τοῦ νὰ ἀπαρνηθῶ αὐτὴν τὴν πεῖραν, ὅμως πρέπει νὰ ὑπολογίζῃ τις τὸν κίνδυνον τῆς οἰκουμενικότητος αὐτῶν τῶν ἐκτιμήσεων. Σήμερον μία Χριστιανὴ τοῦ Δυτικοῦ Δόγματος ὁμιλεῖ περὶ τούτου εἰς τὸ ἴδιον τεῦχος τῆς «Ἐκιουμένικαλ Ριβιού», τὸ ὁποῖον ἀνέφερα. Δὲν ἔλαβε μέρος εἰς τὴν Συνέλευσιν. Δὲν εἶναι μέλος τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως. Ἀλλὰ ἐξάγει ἓν συμπέρασμα ἐκ τῶν γεγονότων, κατὰ τρόπον ἀπολύτως ἀντικειμενικόν. Συλλαμβάνει τόνους σχεδὸν προφητικοὺς εἰς τὰς σχέσεις Πίστεως καὶ Τάξεως. Ἐὰν ὑπάρχῃ δίκαιον αὐτὸ θὰ ἦτο ἐδῶ τὸ ἐχέγγυον τῆς ἐλπίδος μας. Λέγοντες δὲ «ἐλπίδα», ἐγγίζομεν εἰς τὸ κεντρικὸν θέμα τῆς Συνελεύσεως. «Ὁ Χριστὸς ἡ μόνη ἐλπὶς οὗ κόσμου». Διατί «ἡ μόνη ;» Σκέπτομαι τὰς ὁμολογίας τῶν Μαρτύρων εἰς τὰς τυποποιημένας μορφάς των. «Δὲν ἔχομεν εἰμὴ μόνον ἕνα Θεόν, τὸν Ἰησοῦν Χριστόν». Καλῶς. Ἀλλὰ τότε τί ἔγινεν ὁ Πατὴρ καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ; Καὶ ἐδῶ ἀκόμη τὰ Ὀρθόδοξα Μέλη εἶχον δίκαιον νὰ διακηρύξουν εἰς τὰς δηλώσεις των τὴν πίστιν των εἰς τὴν Ἁγίαν Τριάδα, Μίαν καὶ Ἀδιαίρετον. Δι' ἕνα Χριστιανόν, ὁ Θεὸς πατὴρ μένει ἡ Πηγὴ τῆς Θεότητος, ἡ ἀρχὴ πάσης τῆς Δημιουργίας καὶ ὁ τελευταῖος σκοπός. Πάντα προέρχονται ἐκ τοῦ Πατρὸς καὶ εἰς Αὐτὸν ἐπανέρχονται. Ἀλλ' ὁ Πατὴρ ἐδημιούργησε τὸν κόσμον ἐν τῷ Υἱῷ, καὶ ἡ σωτηρία γνωστὴ ὡς υἱοθεσία, ἐνεργεῖται ὡσαύτως διὰ τοῦ Υἱοῦ καὶ ἐν τῷ Υἱῷ. Διὰ τῆς ἑνώσεως μετὰ τοῦ Θεοῦ γινώμεθα καὶ ἡμεῖς υἱοί, υἱοὶ ἐν τῷ Υἱῷ.

Ὁ δὲ Υἱὸς ἀποκαλύπτεται διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ὁ Χριστὸς δὲν δύναται νὰ εἶναι χωρισμένος, οὔτε ἐκ τοῦ Πατρός, ὅστις εἶναι ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος τῶν πάντων, οὔτε ἐκ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὅπερ ἀποκαλύπτει τὸν Υἱόν. Ἀλλ' ἐὰν ἀληθῶς ὑπῆρχε πνοὴ τοῦ Παναγίου Πνεύματος εἰς τὸ Ἔβανστον, ἡ παρουσία του θὰ ἦτο τὸ ἐχέγγυον τῆς κοινῆς μας ἐλπίδος εἰς Χρι-

στόν, καὶ ἐν Χριστῷ εἰς Πατέρα Θεόν. Ἓν ἐχέγγυον καὶ μία κλῆσις εἰς τὴν ἀμοιβαίαν ἀγάπην, ἥτις εἶναι τὸ πρώτιστον καθῆκον, καὶ ὡς ἔφθην εἰπὼν ἡ τελευταία πραγματικότης πάσης Οἰκουμενικῆς προσπαθείας.

Ἡ Ἑβδομὰς τῆς Παγκοσμίου Φοιτητικῆς Προσευχῆς ὑπὲρ τῆς ἑνώσεως ἐν Παρισίοις.

Ἐντὸς ἀτμοσφαίρας ἀγάπης καὶ ἀμοιβαίας κατανοήσεως, ἔλαβε χώραν, ἐν τῷ περικαλλεῖ Ἱ. Ναῷ τοῦ Ἁγίου Στεφάνου τὴν 21ην Ἰανουαρίου, ἡ ὡραία ἐκδήλωσις τῆς «κοινῆς προσευχῆς» ὑπὲρ τῆς ἑνώσεως τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, πρωτοβουλίᾳ τῶν Ὀρθοδόξων, Ἀγγλικανῶν καὶ Διαμαρτυρομένων Φοιτητῶν ἐν Παρισίοις. Κατὰ τὴν τελετὴν ταύτην, τὴν ὁποίαν ἐδρόσιζεν ἡ ἁπαλὴ αὔρα τῆς ἀδελφικῆς πνοῆς τῶν πρώτων Χριστιανῶν, ἐψάλησαν ἀπὸ τὴν φοιτητικὴν Χορῳδίαν ὁ Ὕμνος «Εὐλογητὸς εἶ, Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν» καὶ διάφορα ἐπίκαιρα θρησκευτικὰ μέλη, καὶ ἐπηκολούθησε δέησις τοῦ Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Ρηγίου κ. Μελετίου. Καὶ καθ' ἣν στιγμὴν ἡ σκέψις τῶν Χριστιανῶν Φοιτητῶν ὅλου τοῦ κόσμου ἐπτερούγιζε πρὸς τοὺς κόσμους τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ἁρμονίας, ἠκούσθη ἐν μέσῳ ἀπολύτου σιωπῆς τῶν προσευχομένων, ὁ Ἄμβων.

Ὁ Ἅγιος Ρηγίου, διηρμήνευσε τὸν διακαῆ πόθον τῆς ἑνότητος, τονίσας ὅτι «ἡ οἰκουμενικὴ κίνησις» δὲν εἶναι οὔτε διπλωματία, οὔτε διαλεκτική. Εἶναι κατὰ πρῶτον καὶ κύριον λόγον, ἀγάπη, διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἥτις ἐκδηλοῦται ὑπὲρ τῶν ἄλλων. Καὶ ἔκλεισε τὴν ὁμιλίαν του, εὐχηθεὶς ὅπως «ὁ Θεὸς μᾶς δίδῃ αὐτὸ τὸ δῶρον τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ὀξυδερκείας, διὰ νὰ διακρίνωμεν τὰς δωρεάς Του, ἐκεῖ ὅπου, πολὺ συχνά, δὲν βλέπομεν παρὰ ἀνθρωπίνας παρεκτροπάς. Μὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα ἀγάπης ὡμίλησε καὶ ὁ Αἰδεσ. Πρωτοπρεσβύτερος κ. Κνιάζεφ, Καθηγητὴς τοῦ Ὀρθοδόξου Θεολογικοῦ Ἰνστιτούτου τοῦ Ἁγίου Σεργίου.

Ἱ. Θεολογικὴ Σχολὴ Χάλκης.

Ἡ Ἐφορία τῆς Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς δι' ἐκθέσεως αὐτῆς ὑπέβαλε πρόγραμμα ἐξεταστέας ὕλης κατὰ τὰς εἰσαγωγικὰς εἰς τὴν Σχολὴν ἐξετάσεις. Ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος ἐγκρίνουσα τὸ ὡς ἄνω πρόγραμμα παρέπεμψεν αὐτὸ τῇ Ἐφορίᾳ πρὸς ἐφαρμογήν.

*
* *

Εἰσηγήσει τῆς Ἐφορίας ἐνεκρίθη συνοδικῶς ἵνα εἰς τὸ ἐν τῇ πόλει ἡμῶν κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον συνερχόμενον Ι' Βυζαντινολογικὸν Συνέδριον ἀντιπροσωπευθῇ ἡ Σχολὴ διὰ τῶν ἐκ τῶν Καθηγητῶν αὐτῆς Αἰδεσ. Μ. Οἰκονόμου κ. Γ. Ἀναστασιάδου καὶ Ἐλλογ. κ.κ. Κ. Καλλινίκου, Β. Ἀναγνωστοπούλου καὶ Α. Πασσαδαίου.

*
* *

Ἡ Ἐφορία τῆς Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς δι' ἐκθέσεως ὑπέβαλε Κανονισμὸν διέποντα τὰ τῆς ὑποβολῆς ἐναισίμων διατριβῶν ὑπὸ τῶν τῆς Σχολῆς ἀποφοίτων, ὅστις τυχὼν τῆς ἐγκρίσεως τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ἐτέθη εἰς ἐφαρμογὴν ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς σχολικοῦ ἔτους.

Ἅγιον Ὄρος.

Ἡ Ἱ. Κοινότης τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ἀνταποκρινομένη εἰς σχετικὴν τῆς Ἐκκλησίας ἐντολήν, ἔπεμψεν ἐνταῦθα ὡς Πνευματικοὺς Ἐξομολόγους διὰ τὸ μυστήριον τῆς Ἱ. Ἐξομολογήσεως τῶν Χριστιανῶν τῆς τε Ἁγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ τῶν παρακειμένων Ἱ. Μητροπόλεων κατὰ τὴν περίοδον τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς τοὺς Ἀρχιμ. κ. Παῦλον, Ἡγούμενον τῆς Ἱ. Μονῆς

Καρακάλλου καὶ Αἰθέριον Καρακαλλινὸν ἐν συνοδείᾳ τοῦ Μοναχοῦ Πέτρου.

* * *

Ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος ἐξετάσασα τὸν διαβιβασθέντα αὐτῇ, διὰ τῆς Ἱ. Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὄρους, φάκελλον τοῦ ἐκ τῶν ἀδελφῶν τῆς Ἱ. Μονῆς Βατοπεδίου Ἀκύλα, κατὰ κόσμον Ἀποστόλου Ἀστεριάδου, ἔκρινεν αὐτὸν ἔνοχον τοῦ ἀποδιδομένου αὐτῷ παραπτώματος τῆς ἀποβολῆς τοῦ Μοναχικοῦ σχήματος καὶ τῆς συνάψεως γάμου καὶ προῆλθεν εἰς τὴν ἐκ τοῦ Μοναχολογίου τῆς Ἱ. Μονῆς διαγραφὴν αὐτοῦ καὶ τὴν ἐπαναφορὰν αὐτοῦ εἰς τὴν τῶν λαϊκῶν τάξιν.

Ἡ σχετικὴ Πρᾶξις ἀποσχηματισμοῦ ἐκδοθεῖσα, παρὰ τῆς Ἀρχιγραμματείας τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, διεβιβάσθη διὰ τῆς Ἱ. Κοινότητος τῇ Ἱ. Μονῇ Βατοπεδίου.

* * *

Τῇ Ἱ. Μονῇ Ξηροποτάμου, ὑποβαλούσῃ τῇ Ἐκκλησίᾳ, διὰ τῆς Ἱ. Κοινότητος, τὰς γενομένας ἐν αὐτῇ διὰ τὸ τρέχον σωτήριον ἔτος ἀρχαιρεσίας, καθ' ἃς ἐξελέγησαν Ἐπίτροποι οἱ Γέροντες κ. Νικόλαος καὶ κ. Φιλόθεος, ἀπεστάλησαν τὰ νενομισμένα ἀποκαταστατικὰ Γράμματα.

* * *

Κατόπιν ὑποβολῆς σχετικῶν αἰτήσεων, παρεσχέθη ἄδεια μεταβάσεως εἰς Ἅγιον Ὄρος τοῖς κάτωθι :

α) Τῷ ἐκ τῶν ἀδελφῶν τῆς ἐν Πάτμῳ Πατριαρχικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου Προηγουμένου κ. Συμεὼν Ρεβίδη.

β) Τῷ ἐκ τῶν Διακόνων τῆς ἐν Ἡνωμέναις Πολιτείαις τῆς Ἀμερικῆς Ἐπισκοπελιανῆς Ἐκκλησίας κ. Μάλκολμ Μπούντ.

γ) Τῷ κ. Γεωργίῳ Τζατζάνῃ, Βουλευτῇ Πειραιῶς.

δ) Τῷ κ. Ἰωάννῃ Θάτσερ, Διευθυντῇ τοῦ ἐν Οὐάσιγκτων Βυζαντιολογικοῦ Ἰνστιτούτου Δάμπαρτον Ὄουκς.

ε) Τῷ Αἰδεσ. κ. Ἰβὰν Τζὰπ ἐξ Ἀμερικῆς.

Ἡ ἐν Πάτμῳ Ἱ. Μονὴ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.

Κατόπιν αἰτήσεως τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου τῆς ἐν Πάτμῳ Ἱ. Πατριαρχικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, ἐνεκρίθη συνοδικῶς ἡ εἰς Διάκονον χειροτονία τοῦ ἐκ τῶν ἀδελφῶν τῆς Ἱ. ταύτης Μονῆς Μοναχοῦ κ. Νικολάου Τζώρτζη, φοιτῶντος ἤδη ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΖΕΛΑΛ ΜΠΑΓΙΑΡ

— Ἡ Α. Ἐξοχότης ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας κ. Τζελὰλ Μπαγιὰρ ὑπέστη τῇ Κυριακῇ 17ῃ Ἀπριλίου ἐπιτυχῆ ἐγχείρησιν.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀπέστειλε πρὸς τὴν Α. Ἐξοχότητα θερμὸν τηλεγράφημα συμπαθείας, εὐχομένη ὑπὲρ ταχείας καὶ πλήρους ἀναρρώσεως Αὐτῆς.

— Ἐν μέσῳ γενικῆς ἀνὰ τὴν Χώραν χαρᾶς, ἐπανῆλθεν ἐκ τοῦ ἀνὰ τὸ Πακιστὰν καὶ τὸ Ἰρὰκ ταξειδίου Του ἡ Α. Ἐξοχότης ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας κ. Τζελὰλ Μπαγιὰρ τὴν 10ην Ἀπριλίου ἀεροπορικῶς, εἰς Ἄγκυραν. Ὁ Πρόεδρος ἀπεβιβάσθη τοῦ ἀεροπλάνου ὑπὸ τὰς ἐνθουσιώδεις ἐκδηλώσεις τοῦ πλήθους, ἀντήλλαξε θερμὴν

χειραψίαν μετὰ τῶν Ἐπισήμων καὶ ἀπηύθυνεν ἀπὸ τοῦ μικροφώνου τοῦ ραδιοσταθμοῦ τὸ κάτωθι βαρυσήμαντον μήνυμα :

«Πρῶτον εὐχαριστῶ διὰ τὴν θερμὴν ὑποδοχὴν εἰς τὴν Χώραν μου, ὅλους τοὺς συμπατριώτας μου, τοὺς συναδέλφους καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς στρατιωτικοὺς ἡγέτας. Εἰς τὰς φίλας καὶ συμμάχους Χώρας, ποὺ ἐπεσκέφθην, ὑπάρχει αἴσθημα βαθείας ἀγάπης καὶ ἐμπιστοσύνης πρὸς τὴν Χώραν μας. Εἶμαι ὑπερήφανος διὰ τὴν διαπίστωσιν ταύτην καὶ διότι βλέπω, ὅτι αἱ ἀρχαὶ ὑπὲρ τῶν ὁποίων ἐργαζόμεθα ἕως τώρα, διὰ τὴν ὑπεράσπισιν τῆς ἐλευθερίας τῆς παγκοσμίου εἰρήνης καὶ τῆς ἀνεξαρτησίας τῶν Ἐθνῶν, τυγχάνουν τῆς γενικῆς ἐπιδοκιμασίας καὶ ὑποστηρίξεως. Κομίζω πρὸς τὸ Τουρκικὸν Ἔθνος χαιρετισμοὺς ἀπὸ τὸ Πακιστὰν καὶ τὸ Ἰρὰκ καὶ εἶμαι πολὺ εὐτυχὴς ὅτι ἐκτελῶ τὸ καθῆκον αὐτὸ τοῦ κομιστοῦ ἐν μέσῳ ὑμῶν. Χαίρετε».

Ἡ δεκάτη ἐνάτη Μαΐου.

Ἡ 19η Μαΐου, ἑορτὴ τῆς Νεολαίας καὶ τοῦ Ἀθλητισμοῦ, ἐπέτειος τῆς ἀποβάσεως τοῦ Μεγάλου Ἀτατοὺρκ εἰς Σαμψοῦντα καὶ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἀγῶνος τῆς Ἐθνικῆς Ἀνεξαρτησίας, ἑωρτάσθη καθ' ὅλην τὴν Χώραν ἡμῶν μετὰ παλλαϊκοῦ ἐνθουσιασμοῦ. Μὲ ἰδιάζουσαν μεγαλοπρέπειαν ἑωρτάσθη ἐν τῇ Πρωτευούσῃ, ὅπου ἡ Α. Ε. ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας κ. Τζελὰλ Μπαγιὰρ ἀπηύθυνε πρὸς τὴν Τουρκικὴν Νεολαίαν βαθυστόχαστον χαιρετισμόν.

«Διὰ νὰ καταλάβῃ τὸ Τουρκικὸν Ἔθνος — ἐτόνισε μεταξὺ ἄλλων ὁ κ. Πρόεδρος — τὴν ἐξαιρετικὴν αὐτοῦ θέσιν ἐν τῷ πεπολιτισμένῳ κόσμῳ, ἔπρεπε νὰ συγκεντρώσῃ ὑπὲρ αὐτοῦ ὅλας τὰς προόδους τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος. Ἠσθάνθη τὴν ὑποχρέωσιν, ἐν ἀφοσιώσει πρὸς τὰς μεταρρυθμίσεις τοῦ Ἀτατούρκ, νὰ προχωρήσῃ εἰς τὸν ἐπιστημονικὸν καὶ τὸν τεχνικὸν τομέα μὲ σκληρὰς προσπαθείας, εἰς τὰς ὁποίας ἐπεδόθη μὲ ἀφάνταστον σοβαρότητα. Εὑρισκόμεθα εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς προσπαθείας. Ἡ νεολαία μας ἀποτελεῖ ἐγγύησιν καὶ παρέχει τὴν ἱκανοποίησιν νὰ προσβλέπωμεν μὲ βεβαιότητα εἰς τὸ μέλλον».

Εἰς τὴν πόλιν μας ἐκτὸς ἄλλων θερμῶν καὶ ἐπισήμων ἐκδηλώσεων, κατὰ τὴν ἡμέραν αὐτὴν ἐγένοντο τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ νέου ἀδριάντος τοῦ Ἀτατούρκ, στηθέντος εἰς τὸν κῆπον τοῦ Πανεπιστημίου, δαπάναις καὶ μερίμνῃ τῆς Φοιτητικῆς Ἑνώσεως. Ἡ θαυμασιωτέρα πρᾶξις τοῦ Ἀτατοὺρκ ὑπῆρξε τὸ ὅτι ἐνεπιστεύθη τὸ μεγάλον ἔργον Του εἰς τὴν χρυσῆν Νεολαίαν, τῆς ὁποίας τὸ ὅραμα μᾶς γεμίζει ἀπὸ αἰωνιότητα.

ΕΠΙΣΗΜΟΙ ΕΠΙΣΚΕΠΤΑΙ ΕΙΣ ΤΑ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΑ

Πρόξενος Ἀργεντινῆς.

Τὴν 12ην Μαρτίου τὴν Α. Θ. Παναγιότητα, τὸν Πατριάρχην ἐπεσκέφθη ὁ Ἐντιμ. κ. Ζήλμαρ Λάρα, νέος Πρόξενος τῆς Ἀργεντινῆς Δημοκρατίας, ἐνταῦθα, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ κ. Ἀναστασίου Καπετανίδου, Γραμματέως τοῦ Προξενείου.

Ὁ κ. Πρόξενος ἐγένετο δεκτὸς μετὰ πολλῆς τῆς ἀγάπης παρὰ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, προυπέμφθη δὲ μετὰ τῶν αὐτῶν ὡς καὶ κατὰ τὴν ἄφιξιν αὐτοῦ τιμῶν.

Γ. Πρόξενος Γερμανίας.

Τὴν 14ην Μαρτίου τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τὸν Πατριάρχην ἐπεσκέφθη ὁ Ἐντιμ. Δρ. κ. Γκέμπχαντ Λέντος, τέως Γενικὸς Πρόξενος τῆς Γερμανίας ἐνταῦθα ἐπὶ τῇ προαγωγῇ αὐτοῦ εἰς Πρεσβευτὴν καὶ τῇ ἀναχωρήσει εἰς τὴν νέαν αὐτοῦ θέσιν ἐν Λισσαβῶνι τῆς Πορτογαλίας. Ὁ κ. Πρόξενος ἐγένετο δεκτὸς κατὰ τὴν ἄφιξιν καὶ προὐπέμφθη μετὰ τῶν αὐτῶν καὶ κατὰ τὴν ἀναχώρησιν τιμῶν. Ὁ Πατριάρχης συνεχάρη αὐτῷ εὐχηθεὶς πᾶσαν ἐπιτυχίαν εἰς τὴν νέαν αὐτοῦ ὑψηλὴν θέσιν.

Κωνστ. Κονιαλίδης.

Προερχόμενος ἐξ Ἀργεντινῆς μέσῳ Ἀθηνῶν, ἀφίκετο εἰς τὴν πόλιν ἡμῶν τῇ 14ῃ τ.μ. καὶ ἐπεσκέφθη τὸν Πατριάρχην ὁ κ. Κωνσταντῖνος Κονιαλίδης, εὐεργέτης τῆς Παιδοπόλεως καὶ τῆς Ἑστίας τοῦ ἐργαζομένου Κοριτσιοῦ.

Οἱ Ἀχέπανς εἰς τὰ Πατριαρχεῖα.

Ὅμιλος 22 Μελῶν τῆς Μεγάλης ὀργανώσεως «ΑΧΕΠΑ» ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Ὑπάτου Προέδρου αὐτῆς κ. Στεφάνου Σκόπα, ἀφίκετο τῇ 12ῃ Ἀπριλίου, Μ. Τρίτῃ, μέσῳ Ἀθηνῶν, ἐξ Ἀμερικῆς, εἰς τὴν Πόλιν ἡμῶν, ἵνα ἐπισκεφθῶσι τὴν Χώραν καὶ Πόλιν ἡμῶν, προσκυνήσωσιν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα καὶ ὑποβάλωσι τὰ σέβη αὐτῶν εἰς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα. Ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Πατριάρχου, τοὺς Προσκυνητὰς ὑπεδέχθη εἰς τὸ ἀεροδρόμιον τοῦ Γεσίλκιοϊ, ὁ Πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλος, ὡς ξεναγοὶ δὲ αὐτῶν ὁ κ. Γρηγόριος Ἀνεστίδης καὶ αἱ κ.κ. Ἰφιγένεια Ἀλευροπούλου καὶ Σοφία Κετσετζίογλου. Ὁδηγηθέντες εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, προσεκύνησαν εἰς τὸν Πατριαρχικὸν Ναόν, ἔνθα ἐτελέσθη Δοξολογία προεξάρχοντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σάρδεων κ. Μαξίμου, ὅστις καὶ προσεφώνησεν αὐτοὺς καταλλήλως. Ἀκολούθως ἐγένοντο δεκτοὶ ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου προσεφώνησαν Αὐτὸν ὁ Ὕπατος Πρόεδρος κ. Σ. Σκόπας καὶ ἡ Πρόεδρος τοῦ Συλλόγου «Θυγατέρων τῆς Πηνελόπης» Δ)νὶς Ἀντιγόνη Γιόκαρη ἀπήντησε δὲ ὁ Πατριάρχης ἐκφράσας τὴν χαρὰν τῆς Ἐκκλησίας καὶ Ἑαυτοῦ.

Ἀκολούθως τῇ συνοδείᾳ τοῦ Πανοσ. Μ. Πρωτοσυγκέλλου, ἐπεσκέφθησαν τὸν Ἐξοχ. κ. Νομάρχην, τὴν Ἱ. Μονὴν Ζωοδόχου Πηγῆς Βαλουκλῆ, καὶ ἐξέδραμον εἰς τὸν Βόσπορον, τὴν δὲ μεσημβρίαν οἱ μὲν ἄνδρες παρεκάθησαν εἰς τὴν Πατριαρχικὴν Τράπεζαν, αἱ δὲ γυναῖκες ἐγευμάτισαν εἰς τὸ Ξενοδοχεῖον Πάρκ.

Κατὰ τὴν Ἱ. Ἀκολουθίαν τοῦ Νυμφίου ἐκκλησιάσθησαν ἐν τῷ Π. Πατριαρχικῷ Ναῷ, καὶ μετ' αὐτὴν ἀποχαιρετήσαντες τὴν Α. Θ. Παναγιότητα, ἀνεχώρησαν ἀεροπορικῶς εἰς Ἀθήνας, τὴν 10ην νυκτερινήν, προπεμφθέντες ὑπὸ τῶν Πανοσ. Μ. Πρωτοσυγκέλλου καὶ Δευτερεύοντος.

Προσκυνηταὶ ἐξ Ἀμερικῆς εἰς τὰ Πατριαρχεῖα.

Τὴν 22αν Ἀπριλίου ἀφίκετο εἰς τὴν Πόλιν μας ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Νύσσης κ. Γερμανός, μεθ' ὁμίλου Ὁμογενῶν ἐξ Ἀμερικῆς, ἀεροπορικῶς μέσῳ Ἱεροσολύμων, ἔνθα ἑώρτασαν τὸ Πάσχα. Οἱ Προσκυνηταί, τὴν ἐπαύριον, Κυριακὴν τοῦ Θωμᾶ, ἐκκλησιάσθησαν ἐν τῷ Π. Πατριαρχικῷ Ναῷ καὶ εἶτα ἐπεσκέφθησαν καὶ ὑπέβαλον τὰ σέβη των τῇ Α. Θ. Παναγιότητι τῷ Πατριάρχῃ, γενόμενοι δεκτοὶ παρ' Αὐτοῦ μετὰ πολλῆς τῆς πατρικῆς χαρᾶς καὶ ἐγκαρδιότητος. Πρὸς τιμὴν τῆς Α. Θεοφιλίας καὶ τῶν ἀνδρῶν προσκυνητῶν ὁ Πατριάρχης παρέθηκε γεῦμα. Εἶτα

οἱ προσκυνηταὶ ἐπεσκέφθησαν τὴν Ἁγίαν Σοφίαν, τοὺς Ἀρχαιολογικοὺς χώρους, τὴν Ἱ. Μητρόπολιν Δέρκων καὶ ἐξέδραμον εἰς τὸν Βόσπορον. Ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Νύσσης παρέμεινεν ἐπί τινας ἡμέρας εἰς τὴν πόλιν μας, οἱ δὲ λοιποὶ προσκυνηταὶ ἀνεχώρησαν τὸ ἑσπέρας τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἀεροπορικῶς εἰς Ἀθήνας.

Ὁ Γενικὸς Διοικητὴς Ἠπείρου εἰς τὰ Πατριαρχεῖα.

Ἐπὶ τῷ Ἁγίῳ Πάσχα, ἡ Α. Ἐξοχότης ὁ Γενικὸς Διοικητὴς Ἠπείρου κ. Κλεομένης Τσιτσάρας, πολλῇ πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον εὐλαβείᾳ κινούμενος, ἔθη ἐπὶ κεφαλῆς ἱερᾶς ἐκδρομῆς πρὸς τὴν Πόλιν ἡμῶν εὐλαβῶν προσκυνητῶν, ἐξ Ἰωαννίνων, Βησσάνης, Βασιλικοῦ καὶ ἄλλων χωρίων τῆς Ἠπείρου, διὰ τριῶν λεωφορείων. Ὁ κ. Γ. Διοικητής, ἡ σύζυγος αὐτοῦ καὶ οἱ λοιποὶ προσκυνηταὶ ἐκκλησιάσθησαν ἐν τῷ Π. Πατριαρχικῷ Ναῷ κατὰ τὴν νύκτα καὶ τὸν Ἑσπερινὸν τῆς Ἀναστάσεως, ἐγένοντο δὲ δεκτοὶ μετὰ πολλῆς χαρᾶς παρὰ τοῦ Πατριάρχου, ὑποβαλόντες τὰ σέβη αὐτῶν.

Πρὸς τιμὴν τοῦ Ἐξοχ. Γεν. Διοικητοῦ κ. Κλ. Τσιτσάρα, ἡ Α. Θ. Παναγιότης παρέθηκεν αὐτῷ τὴν μεσημβρίαν τῆς 21ης Ἀπριλίου ἐν τοῖς Πατριαρχείοις γεῦμα.

Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῶν ξένων.

Ὑπὸ τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 22ας Ἀπριλίου κατηρτίσθη ὡς ἀνεγράψαμεν, εἰδικὴ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σάρδεων κ. Μαξίμου, Ἐπιτροπὴ ὑποδοχῆς τῶν ἐρχομένων εἰς τὴν Πόλιν καὶ τὰ Πατριαρχεῖα Προσκυνητῶν. Καθ' ὅλον τὸ ἔτος, κυρίως ὅμως ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου, μικραὶ καὶ μεγάλαι ὁμάδες εὐσεβῶν Ὁμογενῶν, προερχομένων ἐξ Ἑλλάδος, Ἀμερικῆς, καὶ ὅλων τῶν Χωρῶν τῆς γῆς, ὅπου ὑπάρχουν Ὀρθόδοξοι, ἐπισκέπτονται τὴν πόλιν ἡμῶν καὶ προσέρχονται εὐλαβεῖς προσκυνηταὶ εἰς τὸ Σεπτὸν τῆς Ὀρθοδοξίας Κέντρον, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, τοῦ ὁποίου ἡ κανονικὴ δικαιοδοσία, ἀλλὰ καὶ ἡ μητρικὴ μέριμνα, ἐπεκτείνονται ἐφ' ὅλων τῶν Ὀρθοδόξων τῆς Διασπορᾶς. Εἰς τοὺς Ἐπισκέπτας τούτους προστίθενται χιλιάδες ἄλλαι τουριστῶν, πάσης Χώρας, φυλῆς καὶ θρησκεύματος, διὰ νὰ γνωρίσουν τὴν ὡραίαν ἡμῶν Χώραν.

Ὁ Πρεσβευτὴς τῆς Ἀμερικῆς ἐν τοῖς Πατριαρχείοις.

Τὴν Δευτέραν τῆς Διακαινησίμου, ἡ Α. Θ. Παναγιότης παρέθεσε γεῦμα πρὸς τιμὴν τοῦ Ἐξοχωτάτου Πρεσβευτοῦ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς κ. Ἄβρα Γουῶρρεν.

Μετὰ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τῆς Α. Ἐξοχότητος παρεκάθησαν: οἱ Σεβ. Μητροπολῖται Χαλκηδόνος Πριγκηποννήσων, Φιλαδελφείας, οἱ κ.κ. Ἄρθουρ Ρίτσαρντ, Γενικὸς Πρόξενος, Τζὼν Α. Μπίντ, Ντέριγκ Ντάνιελσον, καὶ Τσάρλς Χουαιτχάουζ, Πρόξενοι τῆς Ἀμερικῆς, ἐνταῦθα, οἱ Πανοσιολ. Προηγούμενος κ. Πλάτων Λαυριώτης Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Αἰμιλιανὸς καὶ οἱ κ.κ. Λάζαρος Ψαλτόπουλος, Εὐάγγελος Ἀλεξιάδης καὶ Νικόλαος Γ. Σπύρου.

Δεῖπνον πρὸς τιμὴν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

Ἡ Α. Ἐξοχότης ὁ Πρεσβευτὴς τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν Ἀμερικῆς, ἐν Ἀγκύρᾳ κ. Ἄβρα Γουῶρρεν παρέθη-

κε δεῖπνον πρὸς τιμὴν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἐν Νεοχωρίῳ, τῇ 11ῃ Μαΐου.

Ὁ Πατριάρχης συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Φιλαδελφείας κ. Ἰακώβου, ἐγένετο δεκτὸς μετὰ τιμῶν, μεθ' ὧν καὶ προεπέφθη κατὰ τὴν ἀναχώρησιν.

Ἡ ἡμέρα τοῦ Διδασκάλου.

Αὕτη, καθιερωθεῖσα ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους ὑπὸ τοῦ Συνδέσμου πρὸς Ἐνίσχυσιν τῶν Σχολῶν πρὸς τιμὴν τῶν παλαιμάχων Διδασκάλων, ἑωρτάσθη καὶ ἐφέτος.

Τῇ Β΄. Κυριακῇ τῶν Νηστειῶν, 13ῃ Μαρτίου ἐτελέσθη πανηγυρικὴ Θεία Λειτουργία ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ τῆς Ἁγίας Τριάδος Πέραν, ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σάρδεων κ. Μαξίμου, ὁ ὁποῖος καὶ ὡμίλησε καταλλήλως. Τὸ ἀπόγευμα τῆς αὐτῆς Κυριακῆς ἔγινεν ἡ ἐπίσημος τελετή, ἐν τῷ Ζαππείῳ Παρθεναγωγείῳ. Παρέστησαν οἱ τιμώμενοι παλαίμαχοι Ἐκπαιδευτικοί, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Πατριάρχης, ὁ Ἐξοχ. Νομάρχης καὶ Ἀναπληρωτὴς Δήμαρχος Ἰσταμπούλ, Καθηγητὴς Δρ. Φαχρεττὶν Κερὶμ Γκιοκάϋ, οἱ Σεβ. Μητροπολῖται Πριγκηποννήσων κ. Δωρόθεος, Νεοκαισαρείας κ. Χρυσόστομος, Λαοδικείας κ. Μάξιμος, Φιλαδελφείας κ. Ἰάκωβος, καὶ ἄλλοι Κληρικοί, ὁ Ἐπιθεωρητὴς τῶν Ρωμαίικων Σχολῶν κ. Ἀχμὲτ Σοϋντάνερ, οἱ Ἐντιμ. κ.κ. Θ. Γεωργιάδης, Γενικὸς Πρόξενος, Β. Θεοδωρόπουλος, Πρόξενος, καὶ Κ. Τσαμαδός, Ὑποπρόξενος τῆς Ἑλλάδος ἐνταῦθα, ὁ Βουλευτὴς Ἰσταμποὺλ κ. Ἀλέξανδρος Χατζόπουλος, τὸ Προεδρεῖον τοῦ Συνδέσμου Ἐνισχύσεως τῶν Σχολῶν, οἱ Νομικοὶ Σύμβουλοι τῶν Πατριαρχείων, αἱ Ἐφορίαι τῶν Σχολῶν, Ἀντιπροσωπεῖαι Ἱδρυμάτων, Κοινοτήτων καὶ Ὀργανώσεων, πλεῖστοι Ἐκπαιδευτικοί, ἄνθρωποι τῶν Γραμμάτων, τῆς Ἐπιστήμης, καὶ τοῦ Ἐμπορίου, ἀντιπρόσωποι τοῦ Τύπου καὶ λοιποὶ φιλόμουσοι, πληρώσαντες τὴν εὐρεῖαν αἴθουσαν τελετῶν τοῦ Ἱδρύματος. Ἡ τελετὴ ἤρξατο μὲ τὸν Ὕμνον τῆς Ἀνεξαρτησίας, ψαλέντα ἐν χορῷ ὑπὸ τῶν 16 ἐφετεινῶν τελειοφοίτων τοῦ Ζαππείου. Ἐπηκολούθησε μονόλεπτος σιγή, εἰς μνήμην τῶν θανόντων Ἐκπαιδευτικῶν, μεθ' ἣν εἰσηγουμένου τοῦ Ἰατροῦ κ. Ἐλ. Παλαμίδου, ὡμίλησαν κατὰ σειράν :

Ἡ Διευθύντρια τοῦ Ζαππείου Δ)νὶς Φαίδρα Νεφτιτζῆ, ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Συνδέσμου Ἐνισχύσεως τῶν Σχολῶν Δικηγόρος κ. Πλάτων Χρηστίδης, ὁ Πρόεδρος τοῦ Συνδέσμου κ. Γρηγόριος Ἀνανιάδης ἀπὸ μέρους τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ Συνδέσμου, ὁ Βουλευτὴς Ἰσταμποὺλ κ. Ἀλέξανδρος Χατζόπουλος, ἀναγνώσας μήνυμα τοῦ μὴ δυνηθέντος μέχρι τῆς ὥρας ἐκείνης νὰ προσέλθῃ κ. Νομάρχου Δ)ρος Γκιοκάϋ, καὶ ὁ κ. Ρωμύλος Βαμβακόπουλος, ἀναγνοὺς τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας, ἀντὶ τοῦ συντάξαντος αὐτόν, ἀλλὰ μὴ δυνηθέντος νὰ προσέλθῃ κ. Γεωργίου Φωτιάδου. Εἶτα ὁ κ. Ἐλευθέριος Παλαμίδης, ἀνέγνωσε τὰ πρὸς τὸν Σύνδεσμον καὶ πρὸς ἕνα ἕκαστον τῶν τιμωμένων ἀπομάχων Ἐκπαιδευτικῶν ἀπευθυνθέντα σεπτὰ Πατριαρχικὰ Πιττάκια, τὰ ὁποῖα οὗτοι προσελθόντες ἔλαβον ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Πατριάρχου Ἀπὸ μέρους τῶν ἀπομάχων Ἐκπαιδευτικῶν ὡμίλησεν ἡ κ. Μαρία Γρηγοριάδου, ἀπὸ μέρους δὲ τοῦ Διδασκαλικοῦ κόσμου ὁ Διευθυντὴς τῶν Σχολῶν Κουρτουλοὺς κ. Ἀντ. Παπαστράτος.

Τὴν στιγμὴν αὐτὴν προσῆλθεν ὁ Ἐξοχ. Νομάρχης Δρ. Γκιοκάϋ, γενόμενος δεκτὸς μετὰ ζωηρῶν χειροκροτημάτων. Παρακληθείς, ὅπως ὁμιλήσῃ

καὶ αὐτοπροσώπως, ἐξέφρασε πολλὴν τὴν χαράν, εὑρισκόμενος ἐκπαιδευτικὸς καὶ αὐτὸς (Τ. Καθηγητὴς τῆς Ἰατρικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἰσταμπούλ), ἐν μέσῳ τοῦ φιλικοῦ περιβάλλοντος τῶν Ἐκπαιδευτικῶν. Λαβὼν ἀφορμὴν ἐκ τῶν παρισταμένων ἀπομάχων Ἐκπαιδευτικῶν, ἐτόνισεν ὅτι ἡ μεγάλη εὐτυχία τοῦ ἀνθρώπου νὰ μένῃ πάντοτε νέος πραγματοποιεῖται μέσα εἰς τὰς εὐγενεῖς καὶ ἀλτρουϊστικὰς ψυχὰς τῶν Ἐκπαιδευτικῶν τούτων, τῶν ὁποίων τὸ ἔργον εἶναι πάντοτε νέον». Ὁ Διδάσκαλος, ἐσυνέχισεν ὁ Δρ. Γκιοκάϋ παίρνει εἰς τὰς χεῖράς του τὴν ἄπλαστον ἔμψυχον ὕλην, τὸ παιδί, καὶ μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ πλάττει τὸν χαρακτῆρά του καὶ οὕτω ἀναμορφώνει καὶ ἀναπλάτει τὴν Κοινωνίαν διαρκῶς. Δι' αὐτὸ ἡ ψυχή του καὶ τὸ ἔργον του δὲν γηράσκουν ποτέ. Ὁ Διδάσκαλος εἰς ὅλας τὰς Θρησκείας καὶ εἰς ὅλους τοὺς πολιτισμοὺς κατέχει ἐξαίρετον θέσιν. Εἰς τὴν Χώραν μας, ὅπου ἐξαιρετικὴ θέσις παρέχεται εἰς τὴν παιδείαν καὶ ἐξαιρετικὴ τιμὴ εἰς τὸν Διδάσκαλον, αἱ γλῶσσαι εἶναι πολλαί, ἀλλ' ἡ ψυχὴ εἶναι μία. Εἴμεθα ὅλοι τέκνα μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς μητρὸς Πατρίδος, τῆς Τουρκίας. Αὐτὸ εἶναι ἡ μόνη ἀληθὴς Φιλοσοφία καὶ ἡ μόνη ἀληθὴς Ἱστορία. Πρέπει νὰ διακρίνωμεν ὅλα τὰ λάθη τῆς Ἱστορίας καὶ νὰ βλέπωμεν καθαρὰ τὰ ἀγαθά της διδάγματα. Ζῶμεν εἰς νέον κόσμον, εἰς νέαν ἐποχήν. Μὲ τὴν γείτονα καὶ φίλην Χώραν τῆς Ἑλλάδος μᾶς ἑνώνουν ἡ φύσις, ἡ γεωγραφικὴ διαμόρφωσις, ἡ Ἱστορία. Πῶς θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ μᾶς χωρίσουν οἱ ἄνθρωποι ; Τὸ Αἰγαῖον μᾶς φέρει ἀκόμη ἐγγύτερον πρὸς ἀλλήλους. Προχωροῦμεν διὰ νὰ ἐναγκαλισθῶμεν ἀλλήλους. Ἡ φιλία μας περνᾷ τὴν Μεσόγειον. Περνᾷ καὶ αὐτὸν ἀκόμη τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν. Εἰς τὴν Ἀμερικήν, ὅπου μετέβην, εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην, εἰς τὴν Οὐάσιγκτων, εἰς τὸ Τορόντο, εἰς τὴν Καλιφόρνιαν, παντοῦ εὗρον συμπατριώτας μας (Ρωμηούς), οἱ ὁποῖοι μὲ ὑπεδέχθησαν μὲ ἀπερίγραπτον ἀγάπην, ἐξ ὀνόματος τοῦ σεβαστοῦ Πατριάρχου κ. Ἀθηναγόρα, μὲ περιεποιήθησαν κατὰ τρόπον συγκινητικόν. Δι' αὐτὸ ἐπαναλαμβάνω, ὅτι ἡ φιλία μας περνᾷ καὶ τὸν Ἀτλαντικὸν ἀκόμη. Πιστεύομεν εἰς τὸν δρόμον ποὺ ἀκολουθοῦμεν. Καὶ ἐὰν αἱ ἐνέργειαί μας ὑπὲρ τοῦ σκοποῦ τούτου συναντοῦν ἐνίοτε καὶ δυσκολίας, ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι ἡ ἀξία τοῦ σκοποῦ τούτου εἶναι μεγάλη, καὶ ἀξίζει νὰ ἀγωνιζώμεθα δι' αὐτήν».

Τὸ ἀκροατήριον ἐχειροκρότησε θερμότατα τὸν κ. Νομάρχην, οἱ Ἐπίσημοι περιῆλθον τὰς αἰθούσας τοῦ Νηπιαγωγείου καὶ συνεχάρησαν τὸν Σύνδεσμον τῶν Σχολῶν, τὴν Ἐφορίαν καὶ τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Ζαππείου καὶ ἰδιαιτέρως τοὺς παλαιμάχους Διδασκάλους, ὧν τὰ ὀνόματα, κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν ἐπωνύμου εἶναι :

Τζελὰλ Μαχὶρ Βαϊμάν, Μαρία Βαξεβανοπούλου, Ἀργυρὼ Βατῆ, Βασιλικὴ Γιαννησοπούλου, Ζωὴ Γκιουνέση, Πολυξένη Ἐξακουστίδου, Γεώργιος Ζήσης, Ἰωάννης Ἰωαννίδης, Δωροθέα Κιουπεζῆ, Σωκράτης Κόντης, Ὄλγα Κρασᾶ, Φεβρωνία Μουτεβελῆ, Καλλιόπη Μαυράκη, Γεώργιος Παπαδόπουλος, Ἄννα Πασχαλίδου, Σοφία Τεριακίδου, Ἀθηνᾶ Φρυδᾶ, καὶ Σοφία Χαζάπη.

•

Ἐγκαίνια Ἀστ. Σχολῆς ἐν Χάσκιοϊ

Μὲ πολλὴν ἐπισημότητα ἐτελέσθησαν τὸ ἀπόγευμα τῆς Κυριακῆς, 16ης Μαΐου, τὰ ἐγκαίνια τῆς νέας Ἀστικῆς Σχολῆς τῆς Κοινότητος Χάσκιοϊ, τῆς πόλεως ἡμῶν.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Πατριάρχης, εὐγενεῖ προσκλήσει τῆς ἐντίμου Ἐφο-

ροεπιτροπῆς τῆς Κοινότητος, συνοδείᾳ τῶν Πανοσιολ. Μ. Πρωτοσυγκέλλου καὶ Τριτεύοντος, ἠγαθύνθη νὰ παραστῇ αὐτοπροσώπως κατὰ τὴν τελετὴν ταύτην. Παρῆσαν ὁ Βοηθὸς Νομάρχης Δρ. κ. Ναφῆ Ταμέρ, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πριγκηποννήσων Δωρόθεος, ὁ Γεν. Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος κ. Θ. Γεωργιάδης, ἀντιπροσωπεῖαι τῶν Μειζόνων Καθιδρυμάτων, τῶν Ἐφοροεπιτροπῶν τῶν Κοινοτήτων, Φιλ. Ἀδελφοτήτων καὶ ἄλλων Σωματείων, Γυμνασιάρχαι, Καθηγηταὶ καὶ πλῆθος ἱκανόν.

Μετὰ τὸν ὕμνον τῆς Ἀνεξαρτησίας, ψαλέντα ὑπὸ μαθητῶν, ὡμίλησαν ὁ Ἀντιπρόεδρος τῆς Ἐφοροεπιτροπῆς κ. Ἀναστάσιος Κεσίσογλου, Τουρκιστί, εὐχαριστήσας ἀπὸ μέρους τῆς Ἐπιτροπῆς τοὺς προσελθόντας καὶ ὁ κ. Ναφῆ, Ταμέρ, ὅστις ἐξέφρασε τὴν εὐτυχίαν του, διὰ τὴν εὐκαιρίαν νὰ παραστῇ ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ κ. Νομάρχου κατὰ τὴν τελετὴν ταύτην. Διηρμήνευσε τὴν χαρὰν τῆς Α. Ἐξοχότητος τοῦ κ. Νομάρχου, ὅστις παρὰ τὴν ἐπιθυμίαν του, δὲν ἠδυνήθη νὰ προσέλθῃ, λόγῳ ἀνωτέρου καθήκοντος καὶ συνεχάρη ἀπὸ μέρους αὐτοῦ τοὺς συντελέσαντας εἰς τὴν ἀνέγερσιν τῆς Σχολῆς ταύτης, ἡ ὁποία θὰ ἐξυπηρετήσῃ τὴν Παιδείαν τῆς Χώρας μας. Εἰς τὴν εἴσοδον τῆς Σχολῆς ὁ κ. Β. Νομάρχης ἔκοψε τὴν ταινίαν καὶ εἰσῆλθον ἅπαντες εἰς τὴν νεόδμητον Σχολήν, περιελθόντες τὰς παραδόσεις αὐτῆς. Ἐπηκολούθησε δεξίωσις ἐν τῇ ὡραίᾳ Κοινοτικῇ αἰθούσῃ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΣΙΑΣ

Δεκάτη ἐπέτειος τῆς ἐκλογῆς τοῦ Πατριάρχου Μόσχας Ἀλεξίου.

Τὴν 4ην (17ην) Φεβρουαρίου, ἐπανηγυρίσθη εἰς τὴν Μόσχαν καὶ εἰς ὅλην τὴν Ρωσσίαν μὲ πολλὴν λαμπρότητα ἡ 10η ἐπέτειος τῆς ἐνθρονίσεως τοῦ Μακ. Πατριάρχου Μόσχας καὶ πασῶν τῶν Ρωσσιῶν κ. Ἀλεξίου.

Ἐψάλη Δοξολογία εἰς τὸν Καθεδρικὸν Ναὸν τῆς Σοβιετικῆς Πρωτευούσης, καὶ ἐν λόγοις, πολλῆς πρὸς τὴν Α. Μακαριότητα εὐλαβείας, ἐξήρθη ἡ σημασία τῆς Ἱστορικῆς ταύτης ἡμερομηνίας διὰ τὴν ζωὴν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς 20.000 τῶν ἐν λειτουργίᾳ Ἱ. Ναῶν τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως ἀνεπέμφθησαν εἰδικαὶ δεήσεις ὑπὲρ ὑγείας καὶ μακροημερεύσεως τῆς Α. Μακαριότητος. Ὁ Πατριάρχης Ἀλέξιος κατὰ κόσμον Σέργιος Βλαδιμήροβιτς Σιμάνσκι, ἐγεννήθη τῷ 1877 ἐν Μόσχᾳ. Περιεβλήθη τὸ Μοναχικὸν σχῆμα τῷ 1902. Ἐσπούδασε Νομικὰ καὶ Θεολογίαν. Ἐτιμήθη ὑπὸ τῆς Σοβ. Κυβερνήσεως διὰ τοῦ «Μεταλλίου διὰ τὴν ἄμυναν τοῦ Λένινγκραδ» καὶ τῆς «Ἐρυθρᾶς σημαίας τῆς Ἐργασίας». Τῇ 4-2-1945 ἐξελέγη Πατριάρχης ὑπὸ τῆς Ὀρθοδόξου Ρωσσικῆς Συνόδου. Παρ' ὅλον ὅτι εἶναι σήμερον ἡλικίας 78 ἐτῶν διατηρεῖ ἀκμαιοτάτας τὰς σωματικὰς καὶ τὰς πνευματικὰς αὐτοῦ δυνάμεις.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀπέστειλε πρὸς τὴν Α. Μακαριότητα τὸν Πατριάρχην Μόσχας κ. Ἀλέξιον τὸ κάτωθι συγχαρητήριον τηλεγράφημα ἐπὶ τῇ ὀνομαστικῇ αὐτοῦ ἑορτῇ :

Μακαρ. Πατριάρχην κ. Ἀλέξιον
Μόσχαν

Συγχαίροντες θερμότατα Ὑμετέρᾳ λίαν προσφιλῆ Μακαριότητι ἐπ' ὀνομαστικῇ αὐτῆς ἑορτῇ, αἰτούμεθα ἐπ' αὐτὴν καὶ τὸ εὐσεβὲς ποίμνιον αὐτῆς πᾶν θεῖον δώρημα.

Φανάριον, 16-3-1955
Πατριάρχης ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ

Εἰς τοῦτο ἐλήφθη ἀπαντητικῶς τὸ ἑξῆς τηλεγράφημα :

Παναγιώτατον Πατριάρχην
κ. Ἀθηναγόραν
Φανάριον - Ἰσταμπούλ

Ὑποβάλλω Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι εἰλικρινῆ εὐγνωμοσύνην, διὰ τὴν προσγενομένην μοι τιμήν, καὶ ἐπὶ τῷ χαιρετισμῷ ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἑορτῆς μου. Δέξασθε παρακαλῶ, τὴν βεβαίωσιν τῆς βαθείας μου ἐκτιμήσεως.

Μόσχα, 19 Μαρτίου 1955
Ὁ Πατριάρχης ΑΛΕΞΙΟΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἱ. Μητρόπολις Ἐλασσῶνος.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἐλασσῶνος κ. Καλλίνικος ὑπέβαλε τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ τῆς Ἐκκλησίας Ἑλλάδος, διὰ λόγους ὑγείας, τὴν ἐκ τῆς ἐνεργοῦ ὑπηρεσίας παραίτησιν αὐτοῦ, ἥτις καὶ ἐγένετο δεκτή, κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 29ης Μαρτίου ἐ. ἔ.

Ἱ. Μητρόπολις Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης.

Ἀνέγερσις Ἱ. Ναοῦ.

Ἐν τῇ Πόλει τῆς Σπάρτης ἀνῳκοδομήθη ἐσχάτως, μερίμνῃ τοῦ οἰκείου Σεβ. Μητροπολίτου Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης κ. Διονυσίου καὶ εὐσεβόφρονι συμβολῇ τοῦ φιλοχρίστου πληρώματος τῆς Ἐπαρχίας, Ναὸς περικαλλής, τιμώμενος ἐπ' ὀνόματι τοῦ Πολιούχου τῆς Λακεδαιμονίας Ἁγίου Νίκωνος τοῦ «Μετανοεῖτε», οὗτινος τὰ ἐγκαίνια ἐγένοντο μετὰ πάσης ἐκκλησιαστικῆς μεγαλοπρεπείας τὴν Κυριακὴν τοῦ Θωμᾶ, 24ην Ἀπριλίου.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης, διὰ γράμματος αὐτοῦ ἀγγέλλων τὸ ὡς ἄνω εὐτυχὲς γεγονός, ᾐτήσατο ἵνα κατὰ τὰς ἱερὰς τῶν ἐγκαινίων τελετὰς ἀντιπροσωπευθῇ καταλλήλως ἡ Μήτηρ Μεγάλη Ἐκκλησία, τοὐθ' ὅπερ καὶ ἀνετέθη συνοδικῶς τῷ ἐκ τῶν Ἱεραρχῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Σεβ. Μητροπολίτῃ Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος κ. Ἰακώβῳ.

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΔΙΔΑΚΤΩΡ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ.

Ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ἀνεκήρυξε τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα τῆς Ἑλλάδος Παῦλον Ἐπίτιμον Διδάκτορα τῆς Θεολογίας. Ἡ ἀνακήρυξις ἐγένετο τῇ 28ῃ Μαΐου ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ δι' ἰδιαιτέρας ἐπιβλητικῆς τελετῆς, καθ' ἣν τὸν Βασιλέα προσεφώνησεν ὁ Πρύτανις κ. Χ. Φραγκίστας, τὸ δὲ ψήφισμα ἀνέγνωσε καὶ ἐπέδωκε πρὸς τὸν Ἄνακτα ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Νουβίας κ. Ἄνθιμος, Καθηγητὴς τῆς Σχολῆς.

Ὁ Βασιλεὺς περιβεβλημένος τὴν τήβεννον τοῦ Διδάκτορος ἐξεφώνησεν ἐμπνευσμένον λόγον. Ἐτόνισε τὴν δύναμιν τῆς πίστεως, τὴν ἑνότητα τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος πρὸς τὸ Θεῖον καὶ τὴν εὐτυχίαν τῆς ἀγάπης, ὡς μόνης ἱκανῆς νὰ ἐπαναφέρῃ εἰς τὸν κόσμον τὴν γαλήνην καὶ τὴν ψυχικὴν σταθερότητα, τὴν ὁποίαν ἔχασε. Δύο μέσα πραγματικῆς προόδου ὑπάρχουν ἡ Θρησκεία καὶ ἡ Ἐπιστήμη. Διὰ τοῦτο ὁ Βασιλεὺς συνιστᾷ εἰς τὸν Λαόν του, νὰ θρησκεύῃ καὶ νὰ ἐρευνᾷ. Τέλος ὁ Βασιλεὺς ἐτόνισεν ὅτι ὑπηρετῶν τὸν Λαόν του, πιστεύει ὅτι ὑπηρετεῖ αὐτὸν τὸν Θεόν. Τὸν λόγον τοῦ Βασιλέως ἐκάλυψαν ζωηρὰ χειροκροτήματα.

Ἰδιαιτέρως εἶναι ὑπερήφανον τὸ σῶμα τῶν Θεολόγων, διότι θὰ ἔχουν ὡς συνάδελφον αὐτὸν ἕνα Ὀρθόδοξον Βασιλέα καὶ μάλιστα τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα τῆς Ἑλλάδος Παῦλον.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Συνέδριον Χριστιανικῆς Νεολαίας.

Τὸ τμῆμα Νεολαίας τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν συνεκάλεσε εἰς τὸ Ὀρθόδοξον Κολλέγιον τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ἐν Βηρυττῷ τοῦ Λιβάνου, ἀπὸ τὰς 18—25 Ἀπριλίου 1955, συνέδριον τῶν ἡγετῶν τῆς Χριστιανικῆς Νεολαίας τῆς Ἐγγὺς καὶ Μέσης Ἀνατολῆς. Προσεκλήθησαν αἱ Ἐκκλησίαι Ὀρθόδοξος, Ἀγγλικανικὴ καὶ τῶν Προτεσταντῶν. Εἰς τὸ Συνέδριον τοῦτο τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον προσκληθὲν ἐπισήμως ἀντιπροσωπεύθη διὰ τοῦ Καθηγητοῦ τῆς Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Βασιλείου Σταυρίδου.

Τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν ἐν τῇ προσπαθείᾳ του ὅπως τονώσῃ τὰς σχέσεις τῶν Ἐκκλησιῶν συγκαλεῖ συνεδρίας τοπικῆς φύσεως, οὕτως ὥστε νὰ μελετῶνται κατὰ τὸν ἀποτελεσματικώτερον τρόπον, τὰ προβλήματα ἑκάστης περιοχῆς. Εἰς τὸ συνέδριον ὑπεβλήθησαν ἐκθέσεις τοῦ ὑπὸ τῶν Ἐκκλησιῶν διὰ τὴν Χριστιανικὴν ἀνάπτυξιν τῆς Νεολαίας συντελουμένου ἔργου. Ἐξητάσθησαν τὰ προβλήματα ἅτινα συναντῶνται εἰς τὴν Χριστιανικὴν διαπαιδαγώγησιν τῆς Νεολαίας καὶ τὰ μέτρα διὰ τὴν καλυτέραν ἐφαρμογὴν τῶν ἀποφάσεων.

Ἐκπρόσωποι τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον.

Προερχόμενος ἐκ Βηρυττοῦ, ἔνθα εἶχε μεταβῇ διὰ τὰς ἐργασίας τοῦ ἐκεῖ συγκληθέντος συνεδρίου τῆς Χριστιανικῆς Νεολαίας Ἐγγὺς καὶ Μέσης Ἀνατολῆς, ἀφίκετο ἀεροπορικῶς ἐνταῦθα, τῇ 4ῃ Μαΐου, ὁμοῦ μετὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ, ὁ Αἰδεσ. Δρ. Βίσσερ Τούφτ, Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν ἐν Γενεύῃ. Ἀπὸ μέρους τῦς Α. Θ. Παναγιότητος ὑπεδέχθησαν αὐτοὺς ἐν τῷ ἀεροδρομίῳ τοῦ Ἁγίου Στεφάνου ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Φιλαδελφείας κ. Ἰάκωβος καὶ ὁ ἐκ τῶν Καθηγητῶν τῆς Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Βασ. Σταυρίδης. Ὁ Δρ Βίσσερ Τούφτ, μετὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ καὶ τοῦ ἀπ' εὐθείας ἐκ Γενεύης ἐλθόντος ἐνταῦθα Αἰδεσ. κ. Ραϊμόνδου Μάξγουελ, Γραμματέως τοῦ τμήματος Διεκκλησιαστικῆς Βοηθείας καὶ Ὑπηρεσίας Προσφύγων, ἐπεσκέφθησαν τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τῇ 5ῃ Μαΐου, γενόμενοι δεκτοὶ μετὰ πολλῆς ἐγκαρδιότητος καὶ ἀγάπης. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης συνέστησεν εἰς τὰ μέλη τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου τοὺς ἐκπροσώπους τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, οἵτινες τὴν μεσημβρίαν παρεκάθησαν εἰς τὴν Πατριαρχικὴν τράπεζαν. Ἀμφότεροι ἐξέφρασαν τὴν χαράν των διὰ τὸν διορισμὸν μονίμου Ἀντιπροσώπου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐν τῇ ἕδρᾳ τοῦ Π. Σ. Ἐκκλησιῶν, καὶ συγκεκριμένως τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Μελίτης κ. Ἰακώβου.

Τὸ ἑσπέρας οἱ ὡς ἄνω ξένοι μετέβησαν εἰς Χάλκην πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ ἐπικοινωνίαν μετὰ τῶν Θεολόγων Καθηγητῶν αὐτῆς. Μετ' ἐνδιαφέροντος ἐπληροφορήθησαν περὶ τοῦ συντελουμένου πνευματικοῦ ἔργου ἐν τῇ Σχολῇ, ἐν τῇ ὁποίᾳ φοιτῶσι μαθηταὶ ἐξ ὅλων τῶν Ὀρθοδόξων Χωρῶν τῆς Μ. Ἀνατολῆς, ἐξ Εὐρώπης, Ἀφρικῆς, Ἀμερικῆς, καὶ Αὐστραλίας. Μετὰ τὸ δεῖπνον ὁ Γεν. Γραμματεὺς τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν ὡμίλησε πρὸς τοὺς μαθητὰς τῆς Σχολῆς, ἐκφράσας τὴν χαράν του διὰ τὴν νέαν αὐτοῦ ἐπίσκεψιν πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατρι-

αρχεῖον, τὸ ὁποῖον ἐπεσκέφθη τὸ πρῶτον τὸ 1928, ἀνέπτυξε τὸν σκοπὸν τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως, ὅστις συνίσταται κυρίως εἰς τὴν προσέγγισιν, συνεργασίαν καὶ τὴν ἀντίδοσιν τῆς πνευματικῆς ζωῆς καὶ τῶν χαρισμάτων τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, παρὰ τὰς μεταξὺ αὐτῶν διαφορὰς καὶ διαιρέσεις, καὶ ἐτόνισεν, ὅτι καθῆκον παντὸς ἐργάτου τῆς Ἐκκλησίας εἶναι, ὅπως ἐργάζεται πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον καὶ προσεύχεται ὑπὲρ πραγματοποιήσεως αὐτοῦ.

Οἱ ἐκπρόσωποι τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως, πρὸ τῆς ἐνταῦθα ἀναχωρήσεως αὐτῶν, τῇ 7ῃ τοῦ μηνός, ἐπεσκέφθησαν καὶ αὖθις τὴν Α. Θ. Παναγιότητα, συνεγευμάτισαν μετ' Αὐτῆς καὶ ὑπέβαλον τὰς εὐχαριστίας των διὰ τὴν ἐπιφυλαχθεῖσαν αὐτοῖς ὑποδοχὴν καὶ φιλοξενίαν καὶ τὰ σεβάσματα αὐτῶν. Τούτους ἀναχωρήσαντας ἀεροπορικῶς τὴν 7ην τοῦ μηνός, προέπεμψαν ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐν τῷ ἀεροδρομίῳ ὁ Πανοσ. Δευτερεύων κ. Γαβριὴλ καὶ ὁ Καθηγητὴς κ. Βασ. Σταυρίδης.

Ἑκατονταετηρὶς Χριστιανικῶν Ἀδελφοτήτων Νέων.

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς τῆς Παγκοσμίου Ἑνώσεως τῶν Χριστιανικῶν Ἀδελφοτήτων Νέων κ. Πὼλ Λίμπερτ διὰ γράμματος αὐτοῦ ἀνεκοινώσατο τὰ τοῦ ἑορτασμοῦ κατὰ τὸν προσεχῆ Αὔγουστον τῆς ἑκατονταετηρίδος ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τῆς Ἑνώσεως καὶ ἐξῃτήσατο τὴν ἀποστολὴν ἐκπροσώπου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Ἡ ὡς ἄνω πρότασις παρεπέμφθη τῇ ἐπὶ τῶν Παγχριστιανικῶν Συνεδρίων Ἐπιτροπῇ πρὸς μελέτην καὶ εἰσήγησιν.

Ἡγεμονικὴ δωρεὰ τοῦ Ροκφέλλερ διὰ τὴν ἐνίσχυσιν καὶ ἐπέκτασιν τῆς Θρησκευτικῆς Διδασκαλίας.

Τὸ δῶρον τῶν 20 ἑκατομμυρίων δολλαρίων, τὸ ὁποῖον προσέφερεν ὁ κ. Τζὼν Ρόκφελλερ διὰ τὴν παιρετέρω ἀνάπτυξιν τῆς Θεολογικῆς Ἐκπαιδεύσεως εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας, εἶναι πιθανῶς τὸ μεγαλύτερον ὅπερ ἐδόθη ποτὲ πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν. Τὸ ποσὸν ἐδόθη εἰς τὸ Ἵδρυμα Σκλάντικ, μίαν ἀπὸ τὰς πολλὰς Ὀργανώσεις ἣν διευθύνουν τὰ φιλανθρωπικὰ προγράμματα τοῦ κ. Ροκφέλλερ καὶ ἀναβιβάζει τὸ σύνολον τῶν γνωστῶν δωρεῶν του, εἰς 265 ἑκατομμύρια δολλαρίων.

Εἰς χαρακτηριστικῶς σύντομον ἐπιστολήν του πρὸς τοὺς μετόχους τοῦ Ἱδρύματος, ὁ κ. Ροκφέλλερ λέγει ὅτι σκοπὸς τῆς δωρεᾶς ἦτο «νὰ ἐνισχύσῃ καὶ ἀναπτύξῃ τὴν Θεολογικὴν ἐκπαίδευσιν τῶν Διαμαρτυρομένων εἰς τὴν Χώραν αὐτήν», ἀλλὰ δὲν ὑποδεικνύει εἰδικὴν χρῆσιν τῶν χρημάτων, μολονότι εἶναι γνωστὸν ὅτι κατεστρώθησαν ἀρκετὰ λεπτομερῆ σχέδια διὰ τὴν χρῆσίν των. Τὰ σχέδια αὐτὰ θὰ ἀναγγελθοῦν μόνον, ἀφοῦ καταστρωθοῦν πλήρως. Πρὸ ἑνὸς ἔτους, εἰς δωρεάν του ἐξ ἑνὸς ἑκατομμυρίου δολλαρίων πρὸς τὸ Πανεπιστήμιον Χάρβαρντ διὰ τὴν Θεολογικὴν Σχολήν του, ὁ κ. Ροκφέλλερ ἔγραψεν εἰς τὸν Πρύτανιν τοῦ Πανεπιστημίου δόκτορα Νάθαν Πάσσεϋ, ὅτι συμμερίζεται τὴν γνώμην αὐτοῦ ὡς πρὸς τὴν συμμαχίαν τῆς Πνευματικῆς ζωῆς καὶ τὴν ἐπίδρασιν ποὺ ἀσκεῖ αὕζωῆς καὶ τὴν ἐπίδρασιν ἣν ἀσκεῖ αὕτη ἐπὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως τῆς Χώρας.

ΑΛΜΠΕΡΤ ΑΪΝΣΤΑΪΝ

Ὁ ἀληθινὸς καὶ μέγας Ἐπιστήμων τῆς ἐποχῆς ἡμῶν Ἀλβέρτος Ἀϊνστάϊν ἐπέρασεν εἰς τὴν αἰωνιότητα. Ὁ Ἀϊνστάϊν θὰ μείνῃ γνωστὸς ὡς «ὁ πατὴρ τῆς θεωρίας τῆς σχετικότητος». Τὴν θεωρίαν τῆς σχετικότητος τὴν ἐπεξέτεινεν ἀπὸ τὰς φυσικὰς εἰς τὰς μεταφυσικὰς ἐπιστήμας. «Πιστεύω, ἔλεγεν, ὅτι ὁ Θεὸς δὲν παίζει μὲ τὸ Σύμπαν, οὔτε μὲ τὸν ἄνθρωπον. Ἐδημιούργησε καὶ κυβερνᾷ τὸν κόσμον καὶ τὸν ἄνθρωπον. Ἐπάνω εἰς τὴν ὁμολογίαν αὐτῆς τῆς πίστεώς του ἐστηρίχθη καὶ ἡ γνωστὴ «Ρίβερσάϊντ Τσὼρτς» τοῦ πολλοῦ Χάρρυ Ἔμμερσον Φόσδικ νὰ ἀναρτήσῃ εἰς μίαν τῶν αἰθουσῶν της τὴν εἰκόνα του, πλάϊ εἰς τὰς εἰκόνας τῶν ζησάντων διὰ τὴν ἀνθρωπότητα. Διότι εἰς αὐτὴν ἀνῆκε καὶ ἀνήκει ὁ Ἀϊνστάϊν. Αὐτὸ εἶπεν ὅταν τῷ προσεφέρθη ἡ Προεδρεία τοῦ Κράτους τοῦ Ἰσραήλ: «Δὲν ἐτελείωσαν ἀκόμη αἱ ὑποχρεώσεις μου πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα. Ὁ Θεὸς δὲν θὰ τὸ ἤθελέ ποτε νὰ γίνω Πρόεδρος, ἐὰν δὲν θὰ ἀπέτιον οὕτω τὴν ὀφειλήν μου πρὸς τὸν κόσμον».

Τὸ Βραβεῖον Νόμπελ, ἐπίτιμα δοκτοράτα σχεδὸν ἀπὸ ὅλα τὰ μεγάλα Πανεπιστήμια τοῦ κόσμου, τιμητικαὶ διακρίσεις, περγαμηναὶ καὶ τίτλοι, δὲν ἴσχυσαν νὰ τὸν ἀλλάξουν. Ἔμενεν εἰς ἕνα ταπεινὸ οἴκημα τῆς ὁδοῦ Μέρηρ, εἰς τὴν πόλιν Πρίνστον τῆς Νέας Ὑερσέης, τὸ ὁποῖον ὠνόμαζε καταφύγιον. Δὲν ἦτο ὅμως καὶ «ἡσυχαστήριον», διότι κατέφευγον εἰς αὐτὸ τόσον οἱ ἐπιστήμονες, ὅσον καὶ οἱ γυμνασιόπαιδες τῆς γειτονιᾶς μὲ τὰ προβλήματά των, χωρὶς εἰς κανένα νὰ ἀρνῆται τὴν βοήθειάν του.

Ἦτο σοφός, χωρίς ποτε νὰ παραδεχθῇ ὅτι ἐφιλοσόφει. Ἡ πίστις του ὅτι οἱ βασικοὶ νόμοι τῆς φύσεως ἦσαν δημιούργημα Θείου Νοῦ καὶ ὄχι τῆς τύχης, ὅτι ἡ κοσμικὴ τάξις καὶ ἁρμονία καὶ συσχέτισις μόνον ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ Θεοῦ ἦτο δυνατὸν νὰ ρυθμισθοῦν, ἐπηρέασε πολλοὺς ἐπιστήμονας καὶ ἔγινεν ἔμπνευσις εἰς ἄλλους νεωτέρους. Ὅπως ἡ πίστις του, οὕτω καὶ ἡ ζωή του καὶ τὸ ἔργον του : εἶχον κέντρον τὸν Θεόν, ἀκτῖνα τὸν ἄνθρωπον καὶ περιφέρειαν τὸν κόσμον.

Ὁ Ἀϊζεγχάουερ εἶπε : «Οὐδεὶς, κατὰ τὸν 20ὸν αἰῶνα δὲν συνεισέφερεν ἀρετὴν καὶ γνῶσιν εἰς τὸν κόσμον περισσοτέραν ἀπὸ τὸν Ἀϊνστάϊν».

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΦΛΕΜΙΓΚ

Τὴν πρωΐαν τῆς 11ης Μαρτίου ἀπέθανεν ὁ ἐφευρέτης τῆς πενισιλλίνης Ἄγγλος Ἀλέξανδρος Φλέμιγκ, εἰς ἡλικίαν 73 ἐτῶν, γενόμενος μέγας Εὐεργέτης τῆς ἀνθρωπότητος. Τὸ ὄνομά του θὰ μείνῃ ἀθάνατον εἰς τὴν μεγάλην παγκόσμιον Ἱστορίαν τοῦ ἀνθρωπίνου πόνου, πλησίον εἰς τὰ ὀνόματα τοῦ Παστέρ, τοῦ ζεύγους Κιουρί, τοῦ Ἱπποκράτους καὶ τῶν ἄλλων ἀθανάτων εὐεργετῶν τῆς Ἀνθρωπότητος. Ὁ Φλέμιγκ εἶχε συζευχθῇ τὴν Ἑλληνίδα Ἰατρὸν κ. Ἀμαλίαν Κουτσούρη.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΦΕΡΜΑΝΟΓΛΟΥ

(Ἰατρός)

Εἰς ἡλικίαν 80 ἐτῶν ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον τῇ 24η Ἀπριλίου ἐν τοῖς Νοσοκομείοις Βαλουκλῆ, ἔνθ' ἀπό τινων μηνῶν ἐνοσηλεύτο, ὁ ἰατρὸς Νικόλαος Φερμάνογλου, διατελέσας ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν Πατριαρχικὸς ἰατρός, Μέλος τοῦ ποτε Μ. Δ. Συμβουλίου τῶν Πατριαρχείων, Πρόεδρος τῆς Ἐφορίας τῶν Νοσοκομείων, τῆς Πατριαρχικῆς Μ. Σχολῆς, τοῦ Ἰωακειμείου Παρθεναγωγείου, τῶν Ἀρχιγενείων Ἐκπαιδευτηρίων καὶ ἄλλων τῆς Ὁμογενείας Ἱδρυμάτων. Εὐλογίᾳ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ ἐπαινετῇ πρωτοβουλίᾳ Ὁμογενῶν ἰατρῶν τῆς πόλεως ἡμῶν, εἶχεν ἑορτασθῇ τῇ 12-6-1949 ἐν τῇ Μαρασλείῳ Σχολῇ τὸ ἰωβηλαῖον τοῦ ἐκλιπόντος ἰατροῦ, ἐπὶ τῇ συμπληρώσει 50ετοῦς ἰατρικῆς δράσεως. Ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Ἀθηναγόρας ἐτίμησε τὸν ἀείμνηστον Νικόλαον Φερμάνογλου διὰ σεπτοῦ Πατριαρχικοῦ Πιττακίου εὐαρεσκείας. Ὁ ἀείμνηστος Νικόλαος Φερμάνογλου ὑπῆρξεν ὄχι μόνον ἐκλεκτὸς ἐπιστήμων, ἀλλὰ καὶ ἀνώτερος ἄνθρωπος. Ὡς ἰατρὸς εἰργάσθη μετὰ σπανίας καλωσύνης καὶ εὐσυνειδησίας, εἰς δὲ τοὺς ἀπόρους τελείως δωρεάν. Ὡς Μέλος τοῦ Μ. Δ. Συμβουλίου διεκρίθη διὰ τὴν χρηστότητα τοῦ χαρακτῆρός του, τὴν ἀνιδιοτέλειαν, τὴν ὀρθοφροσύνην, καὶ τὴν αὐτοθυσίαν του, προκειμένου νὰ περιφρουρήσῃ τὰ κοινὰ συμφέροντα. Ἡ γνώμη του ἐβάρυνεν εἰς τὴν λῆψιν ἀποφάσεων τοῦ Μ. Δ. Συμβουλίου διὰ τὸ μεμετρημένον καὶ ἀνιδιοτελὲς αὐτῆς. Ἐκτιμώμενος ὑπὸ τῶν Προκαθημένων τοῦ Πανσέπτου Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, τῆς Ἱεραρχίας καὶ συμπάσης τῆς Ὁμογενείας, εἶχε τάξει σκοπὸν τῆς ζωῆς του, ἐπὶ ὑλικῇ ζημίᾳ τῶν ἰδιωτικῶν του ὑποθέσεων, τὴν ἐξυπηρέτησιν τῆς Ἐκκλησίας, τῆς Ὁμογενείας καὶ τῶν Ἱδρυμάτων αὐτῶν. Ἡ διάθεσις δὲ καὶ δρᾶσίς του, αὕτη ἐξετιμήθη, κατ' ἀξίαν, μέχρι τοῦ τέλους τοῦ ἐπὶ γῆς βίου του. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης, πολλάκις ἐπεσκέφθη αὐτὸν ἐν τῷ Νοσοκομείῳ. Ἡ δὲ Μήτηρ Ἐκκλησία ἐτέλεσεν, ἰδίαις δαπάναις, τὴν κηδείαν τοῦ ἀειμνήστου, τῇ 25η τ. μ. ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ, προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πριγκηποννήσων κ. Δωροθέου μετὰ τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου Φιλαδελφείας κ. Ἰακώβου. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης παρέστη ἐν τῷ Ἱερῷ Βήματι, κατὰ δὲ τὴν ἐκφορὰν τῆς σοροῦ προέπεμψε μέχρι τῆς ἐξωτερικῆς πύλης τῶν Πατριαρχείων. Παρέστησαν ὡσαύτως Μητροπολῖται καὶ ἄλλοι Κληρικοί, Ἀντιπροσωπεῖαι τῶν Ἱδρυμάτων τῆς Ὁμογενείας καὶ πλῆθος φίλων καὶ γνωστῶν τοῦ μεταστάντος.

Ἐπικήδειον ἐξεφώνησεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πριγκηποννήσων κ. Δωρόθεος.

Τοῦ ἀειμνήστου Νικολάου Φερμάνογλου ἡ μνήμη εἴη αἰωνία.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

Ἀρχιμανδρίτου Νικοδήμου Κ. Χαρβαλιᾶ «ΤΟ ΑΡΤΟΦΟΡΙΟΝ ΤΗΣ ΖΩΗΣ»

Εἰς ἕνα τόμον, καλῶς τυπωμένον εἰς τὸ Πατριαρχικὸν Τυπογραφεῖον, 120 σελίδων, ὁ συγγράψας συνεκέντρωσεν ὅσα ἐδημοσίευσεν εἰς τὸν «Ἀπόστολον Ἀνδρέαν», καὶ εἰς ὅσα ἀκόμη προσέθηκεν, εἰς τόνον αἰσθήματος ἐπάνω εἰς Εὐαγγελικὰς περικοπάς, ἤτοι εἰς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

Ὀφείλομεν καὶ δυνάμεθα νὰ στηριζώμεθα εἰς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς μεγάλας μας ἀνάγκας, εἰς τὴν πραγματικότητα. Μὲ αὐτόν, θὰ σταθῶμεν καὶ θὰ ἀντισταθῶμεν. Μᾶς ἐνισχύει καὶ μᾶς ζωογονεῖ. Εἶναι μικρὸ πρᾶγμα αἱ ἀνθρώπιναι ἐνισχύσεις καὶ παραμυθίαι. Μπορεῖ νὰ μᾶς λείψουν ἢ νὰ μὴ μᾶς ἱκανοποιήσουν. Δὲν εἶναι στηρίγματα παρὰ μόνιμα, ὁριστικά. Δὲν εἶναι δυνατὰ εἰς αὐτὰ νὰ θεμελιώσωμεν τὴν ζωήν μας, τὴν πίστιν μας. Τὴν ζωήν μας θὰ τὴν κτίσωμεν μονάχα ἐπάνω εἰς τὰς ὑποσχέσεις, εἰς τὸν λόγον καὶ εἰς διὰ μέσου τῶν αἰώνων πραγματώσεις τοῦ Θεοῦ. Τὴν ζωήν μας θὰ τὴν ἀνυψώσωμεν ἐπάνω εἰς τὸ Εὐαγγέλιον, ὅπως τὸ ἑρμηνεύει, τὸ κάμνει ζωήν, τὸ μεταλαμπαδεύει καὶ τὸ πραγματώνει ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία.

Ἐπάνω εἰς τοιούτους στοχασμοὺς πλέκονται τὰ δημοσιεύματα τοῦ ἐν λόγῳ πονηματίου.

A HISTORY OF THE ECUMENICAL MOVUMENT 1517—1948
ed. by Ruth Rouse and Stephen Charles Neill.
London : S. P. C. K., 1954, pp. XXIV—822.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ Α΄. τεύχους 1955)

Κεφάλαιον 8. Οἰκουμενικὴ Δρᾶσις εἰς τὸν Τομέα τῶν Ἱεραποστολῶν ὑπὸ τοῦ Κ. Σ. Λατουρὲτ (σελ. 353—402).

Ὁ καθηγητὴς οὗτος, ὅστις ἀνήγαγε μὲ τὰς μελέτας του τὴν Ἱεραποστολὴν εἰς ἰδιαίτερον Κλάδον τῆς Θεολογίας, γράφει τὸ κεφάλαιον τοῦτο. Ἡ στενότης τοῦ χώρου δὲν τὸν ἐπιτρέπει νὰ ἐπεκταθῇ περισσότερον εἰς τὰ ἐπὶ μέρους. Αἱ γενικεύσεις του ὅμως καὶ τὸ ὕφος του τοποθετοῦν καλῶς τὰ προβλήματα.

Ἡ Οἰκουμενικὴ Κίνησις ὑπῆρξε κατὰ τὸν μεγαλύτερον βαθμὸν προϊὸν τῆς Ἱεραποστολῆς (σ. 353). Διὰ τῶν Ἱεραποστολῶν τοῦ ΙΘ΄ καὶ Κ΄ Αἰῶνος ἡ ἐξάπλωσις τοῦ Χριστιανισμοῦ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν παγκόσμιον χαρακτῆρα. Οἱ Ἱεραπόστολοι, τὰ Μέλη τῶν Νέων Ἐκκλησιῶν, ὁ χωρισμὸς τῶν τόπων τῆς δρά-

σεως, οἱ Σύνδεσμοι, αἱ Ἑταιρεῖαι, ἡ Ἐκπαίδευσις, ἡ μετάφρασις τῆς Βίβλου, ἡ συγγραφικὴ δρᾶσις, ἡ ἰατρικὴ περίθαλψις κ. ἄ. ἐβοήθησαν κατὰ πολὺ τὴν Οἰκουμενικὴν Κίνησιν.

Τὸ ἔτος 1910 ἐπισφραγίζει τὰς κινήσεις τοῦ ΙΘ΄ Αἰῶνος καὶ διανοίγει μίαν νέαν ἐποχὴν εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως. Τὸ ἔτος τοῦτο συνεκλήθη ἐν Ἐδιμβούργῳ τὸ Παγκόσμιον Συνέδριον Ἱεραποστολῆς.

Τὸ ἔτος 1921 ἱδρύεται τὸ Διεθνὲς Συμβούλιον Ἱεραποστολῶν, τοῦ ὁποίου ἔχομεν τὰς τρεῖς παγκοσμίους Συνελεύσεις : ἐν Ἱερουσαλὴμ (1928), ἐν Ταμπαράμ, Ἰνδιῶν (1938) καὶ Οὐΐτμπυ, Ὀντάριον, Καναδᾶ (1947). Εἰς τὰ Συνέδρια ταῦτα ἐκτὸς ἀπὸ τὰ προβλήματα Ἱεραποστολῆς καὶ Ἐκπαιδεύσεως ἐξετάζονται καὶ ὡρισμένα κοινωνικὰ προβλήματα.

Τὸ 1948 ἀποφασίζεται ὑπὸ τῶν δύο σωμάτων Π. Σ. Ε. καὶ Δ. Σ. Ι. ὅπως ἀμφότερα εὑρίσκωνται «ἐν συνδέσει».

Ὡς κατακλεὶς τοῦ ἄρθρου τίθεται καὶ πάλιν ἡ ἀλληλοεξάρτησις τοῦ Εὐαγγελισμοῦ καὶ τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως (σ. 402).

Κεφάλαιον 9. Τὸ Παγκόσμιον Συνέδριον Π. Τ. ὑπὸ Τ. Τάλοου (σελ. 405—441).

Ἐνταῦθα ἐερυνῶνται αἱ ἀρχαὶ τῆς Κινήσεως Π. Τ., αἱ σχέσεις αὐτῆς πρὸς τὸ Συνέδριον τοῦ Ἐδιμβούργου (1910) καὶ δίδεται ὁ δίκαιος ἔπαινος εἰς τὴν Ἀγγλικανικὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἰδίως τοὺς Ἐπισκοπιανοὺς τῆς Ἀμερικῆς, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξεπήδησεν ἡ Κίνησις αὕτη. Ἡ ἱστορία τῆς Κινήσεως Π. Τ. εἶναι ἱστορία τοῦ Ἐπισκόπου Μπρὲντ καὶ τοῦ Ρ. Γκάρντινερ.

Αἱ Ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίαι ἀπέστειλαν ἀντιπροσώπους καὶ εἰς τὰ τρία Συνέδρια Π. Τ., τὸ Προκαταρκτικὸν ἐν Γενεύῃ (1920), τὸ Α΄ Παγκόσμιον ἐν Λωζάννῃ (1927) καὶ τὸ Β΄ Παγκόσμιον ἐν Ἐδιμβούργῳ (1937).

Ἀκόμη ἀπὸ τοῦ Συνεδρίου τῆς Γενεύης καὶ ἑξῆς οἱ Ὀρθόδοξοι ἐδείκνυον ἐπιφυλάξεις εἰς τὴν καθόλου Κίνησιν, λόγῳ τοῦ ἐν αὐταῖς γενομένου προσηλυτισμοῦ (σ. 418). Τὸ ἴδιον ἐξακολουθεῖ νὰ συμβαίνῃ καὶ μέχρι τῆς σήμερον. Ἡ στάσις τῶν Ὀρθοδόξων χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὴν ἀποχὴν εἰς τὴν τελικὴν ἐπιψήφισιν τῶν ἐκθέσεων τῶν Συνεδρίων Π. Τ., ὅπως ἐπίσης καὶ ἀπὸ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν Δηλώσεών των.

Ἡ ἀντίθεσις τοῦ τρόπου σκέψεως μεταξὺ τῶν Ὀρθοδόξων καὶ τῶν Προτεσταντῶν καθίστατο καταφανής. Τὸ τοιοῦτον προὐξένει καὶ ὀδυνηρὰ ψυχικὰ συναισθήματα εἰς τὰς καρδίας τῶν Ὀρθοδόξων. Ὁ ἀείμνηστος Μητροπολίτης Θυατείρων π.χ. μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς γνωστῆς Δηλώσεως τῆς Ὀρθοδόξου Ἀντιπροσωπείας ἐν Λωζάννῃ, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν θέσιν του μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς πλήρεις δακρύων. (σ. 424).

Ἡ Κίνησις αὕτη ἀπέδωκε καρπούς. Καλεῖται Συνέδριον ὅπου ὑποτίθεται ὅτι γίνονται συζητήσεις ἐποικοδομητικοῦ χαρακτῆρος (σ. 438). α΄) Συνεκέντρωσεν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀντιπροσώπους τῶν διαφόρων Ἐκκλησιῶν. β΄.) Ἡ παρακολούθησις τῶν Συνεδρίων Π. Τ. ἐγένετο πρόξενος ἑνὸς ἀνωτέρου πνευματικοῦ βιώματος. γ΄.) Ἡ ψυχικὴ αὕτη κατάστασις ὑπεδείκνυε τὸ μέγα κακὸν τῆς διαιρέσεως. δ΄.) Αἱ ἐπαφαὶ ὡδήγουν εἰς τὴν ἀλληλοκατανόησιν. ε΄) Παραδόξως πως, αἱ Ἐκκλησίαι εὐκόλως ἀνεῦρον τὰ κοινὰ σημεῖα καὶ ἐδυσκολεύθησαν εἰς τὴν ἀκριβῆ τοποθέτησιν τῶν διαφορῶν. στ΄.) Ἀνεγνωρίσθη ἡ σημασία τῶν μὴ

Θεολογικῶν Παραγόντων εἰς ζητήματα Π. Τ. ζ΄.) Συνεστήθησαν φιλίαι, αἵτινες συνέδεσαν τοὺς Θεολόγους καὶ τοὺς Ἐκπροσώπους τῶν Ἐκκλησιῶν.

Κεφάλαιον 10. Σχέδια Ἑνώσεων (1910—1948) ὑπὸ Στ. Σ. Νέϊλλ (σελ. 445—505).

Ἀναλύονται κατ' ἀρχὰς ὡρισμένα σχέδια διὰ τὴν ἕνωσιν καὶ συνεργασίαν τῶν Ἐκκλησιῶν. Μεταξὺ αὐτῶν θέσιν κατέχει καὶ ἡ Ἐγκύκλιος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τοῦ 1920.

Ὁ ἐνδιαφερόμενος διὰ τὰς σχέσεις τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τὰς ἐπιτευχθείσας μέχρι σήμερον ἑνώσεις δύναται εἰς τὸ παρὸν κεφάλαιον νὰ ἀνεύρῃ ἕνα πλήρη κατάλογον τούτων μέχρι τοῦ 1948.

Παρατίθενται τὰ κατὰ τὴν ἐν Βόννῃ τὸ 1931 συνάντησιν τῆς Ὀρθοδόξου Ἀντιπροσωπείας καὶ τῶν Παλαιοκαθολικῶν διατρέξαντα (σ. 468), ἡ κοινωνία τῶν Ἐκκλησιῶν Ἀγγλικανικῆς καὶ Παλαιοκαθολικῆς μετὰ τὸ 1931 (σ. 469), τῆς Ἀγγλικανικῆς καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σουηδίας (σ. 471—2) καὶ τὸ σχῆμα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἑνώσεως ἐν Νοτίαις Ἰνδίαις (1947).

Ἀφιεροῦνται τρεῖς σελίδες εἰς τὰς σχέσεις τῶν Ὀρθοδόξων πρὸς τὰς ἄλλας Ἐκκλησίας. Ἡ παρουσία τοῦ Καθολικοῦ τῆς Ἀρμενίας Γεωργίου τοῦ Στ΄ εἰς τὴν Σύσκεψιν τῆς Μόσχας (1948), αἱ φιλικαὶ σχέσεις τῆς Ἐκκλησίας Ἑλλάδος πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Αἰθιοπίας καὶ ἡ ἀποστολὴ Αἰθιόπων φοιτητῶν εἰς Ὀρθοδόξους Ἑλληνικὰς Θεολογικὰς Σχολὰς θεωροῦνται καλοὶ οἰωνοὶ διὰ τὴν Οἰκουμενικὴν Κίνησιν ἐν τῇ Ἀνατολῇ (σ. 486).

Οὐδὲν νεώτερον εἶναι δυνατὸν νὰ λεχθῇ διὰ τὰς πρὸς τὴν Ρώμην σχέσεις.

Οἱ Ὀρθόδοξοι ἀνέκαθεν φιλικῶς συνεδέοντο μετὰ τῶν Ἀγγλικανῶν. Αἱ πρὸς αὐτοὺς σχέσεις των ἀναλύονται διεξοδικῶς.

Δίδεται σημασία τις εἰς τὴν Σύσκεψιν τῆς Μόσχας καὶ τὰς γνωστὰς ἀποφάσεις αὐτῆς (1948) (σ. 488).

Κατὰ τὸν συγγραφέα, ἡ σύγκλησις Πανορθοδόξου Συνεδρίου ἢ Συνόδου ἐπὶ τοῦ παρόντος θεωρεῖται σχεδὸν ἀδύνατος λόγῳ τῆς ἐπικρατούσης διαφορᾶς μεταξὺ τῶν Ἑλληνοφώνων, Ἀραβοφώνων καὶ Σλαυωνικῶν Ἐκκλησιῶν (σ. 481).

Κεφάλαιον 11. Προσπάθειαι διὰ τὴν Διεθνῆ Φιλίαν καὶ τὴν Ζωὴν καὶ Ἐργασίαν, (1910—1925), ὑπὸ Ν. Κάρλστρομ, (σελ. 509—542).

Κεφάλαιον 12. Συνέχεια, (1925—1948) ὑπὸ Ν. Ἐχρένστρομ (σελίδες 545—596).

Κατ' ἀρχάς, ἐξετάζονται, ἀπὸ Χριστιανικῆς σκοπιᾶς, αἱ πρὸς συνεργασίαν προσπάθειαι ἐπὶ τῶν κοινωνικῶν σχέσεων καὶ τῶν διεθνῶν προβλημάτων, αἱ ὁποῖαι καὶ ἐγέννησαν τὸν Παγκόσμιον Σύνδεσμον Διεθνοῦς Φιλίας διὰ τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τὴν Κίνησιν Ζωῆς καὶ Ἐργασίας.

Ὁ πρῶτος Σύνδεσμος ἱδρύθη ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τῆς ἐκρήξεως τοῦ Α΄. Παγκοσμίου Πολέμου.

Πᾶσαι αἱ προσπάθειαι κατέληξαν εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῆς Κινήσεως Ζωῆς καὶ Ἐργασίας καὶ τὴν σύγκλησιν Συνεδρίου ἐν Γενεύῃ (9—12 Αὐγ. 1920), παρόντων ἀντιπροσώπων μόνον ἐκ τῶν Προτεσταντικῶν Ἐκκλησιῶν. Ὁ Ἀρχ. Σόδερμπλομ ἐθεώρησε καλὸν ὅπως προσκαλέσῃ τὴν ἐν Γενεύῃ, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τοῦ Προκαταρκτικοῦ Συνεδρίου Π. Τ. εὑρισκομένην Ὀρθόδοξον Ἀντιπρο-

σωπείαν. Τοὺς Ὀρθοδόξους προσεφώνησεν Ἑλληνιστὶ ὁ Πάστωρ Χ. Νεάνδερ τῆς Σουηδικῆς Ἐκκλησίας καὶ ὁ ἀείμνηστος Θυατείρων ἀπήντησε καταλλήλως (σ. 538).

Εἰς τὸ μέλλον νὰ συνέλθῃ Α΄ Παγκόσμιον Συνέδριον Ζ. Ε. ἐκλήθησαν ἐπισήμως καὶ οἱ Ὀρθόδοξοι, οἱ ὁποῖοι καὶ ἀντεπεκρίθησαν εἰς τὴν γενομένην πρόσκλησιν.

Καὶ εἰς τὰ δύο Παγκόσμια Συνέδρια τὸ Α΄. ἐν Στοκχόλμῃ (1925) καὶ τὸ δεύτερον ἐν Ὀξφόρδῃ (1937) συνεζητήθησαν προβλήματα πρακτικῆς μορφῆς καὶ ἐλήφθησαν ἀποφάσεις, τῶν ὁποίων τὴν ἐφαρμογὴν ἀνέλαβον αἱ Συνεχιστικαὶ καὶ αἱ Ἐκτελεστικαὶ Ἐπιτροπαὶ αὐτῶν. Τέλος, ὡς καὶ τὸ Τμῆμα Π. Τ. ἐν Ἐδιμβούργῳ ἐψήφισεν, ἀπεφασίσθη ἐν Ὀξφόρδῃ ἡ ὑπαγωγὴ τοῦ Τμήματος Ζ. Ε. εἰς τὸ μέλλον νὰ ἱδρυθῇ Π. Σ. Ε., ὅπερ καὶ ἐγένετο.

Ὁ μελετητὴς τοῦ κειμένου θὰ πρέπῃ ἰδιαιτέρως νὰ προσέξῃ καὶ τὰ συμπεράσματα (σελ. 593—6).

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Θ. ΣΤΑΥΡΙΔΗΣ
Καθηγητής.

(Συνεχίζεται)

«ORTODOKSİA» — Ahlâkî ve Dinî Resale
İmtiyaz sahibi ve Umum Neşriyat Müdürü :
ADALAR MİTROPOLİTİ, DOROTEOS YEORGİADİS
Mahal İdare : Büyükada, Kanarya sokak, No. 16
Basıldığı yer ve tarih : 12-8-1955
Rum Patrikhanesi adına, Vasil Vasiliadis Matbaası.

«Ο Ρ Θ Ο Δ Ο Ξ Ι Α»
Τριμηνιαῖον ἠθικοθρησκευτικὸν περιοδικόν.
Ἰδιοκτήτης — Διευθυντής :
Ὁ Μητροπολίτης Πριγκηποννήσων Δωρόθεος.